

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

**IZVJEŠĆE
O PROVEDBI NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA
ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA
U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA 2002. I 2003. GODINU**

Rujan, 2004.

1. UVOD

Zloupotreba droga i posljedicna bolest ovisnosti o drogama pogada sve društvene slojeve, sve društvene zajednice i sve zemlje te je stoga glavni cilj Ujedinjenih naroda i Europske unije smanjiti ponudu i potražnju droge, a s tim u vezi i zadržati stanje raširenosti zloupotrebe droga u okvirima snošljivim za zajednicu, kako se ne bi narušile temeljne vrijednosti društva, obitelji i pojedinca.

U Republici Hrvatskoj, zloupotreba opojnih droga poprimila je intenzivne razmjere nakon Domovinskog rata te možemo reci da je sredinom 1990-tih došlo do prave epidemije bolesti ovisnosti o drogama u nas. Stopa od 0,9 % ovisnika o drogama na tisuću stanovnika u 1990.g., porasla je na 2,7 % u 1999.g. odnosno, u sustavu za tretman ovisnika svake se godine evidentira oko 980 novih slučajeva teških ovisnosti o drogama. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, broj osoba ovisnih o drogama koji su bolnički i ambulanto liječeni u sustavu zdravstva u 2001. godini povećan je za 27% u odnosu na 2000 godinu. U 2002. godini broj osoba koji su bolnički i ambulatno liječeni u sustavu zdravstva bio je 5811 ovisnika, što je u odnosu na 2001. godinu povećanje za 9,2%. Zabrinjavajući je podatak da se od 2000. godine do 2002. godine broj novopridošlih ovisnika o drogama, registriranih u sustavu za bolnički i ambulatni tretman, kontinuirano povećava, te taj broj prelazi 2000 novootkrivenih ovisnika o drogama svake godine, a također raste i broj smrtnih slučajeva izazvanih konzumiranjem droga ili smrti koje su u uskoj posljedicnoj vezi s konzumiranjem droga. Do sada je u Registru za procenje ovisnika o drogama zabilježena 18.476 osoba.

Sve veća raširenost zloupotrebe opojnih droga posljedicno dovodi do krize suvremenog društva, krize obitelji, ugrožavanja temeljnih društvenih vrijednosti i porasta kriminala. Stoga ciljevi suzbijanja zloupotrebe droga svake zemlje, pa tako i Republike Hrvatske, zahtijevaju cjelokupni angažman društva na globalnom i na lokalnom nivou, s ciljem razvijanja učinkovitog sustava borbe protiv ovisnosti o drogama, koja u tako širokim razmjerima pogada naše društvo i osobito ugrožava mlade generacije i njihove obitelji. U ostvarenju tih ciljeva nužno je djelovati koordinirano i meduresorski, kako bi se ostvarili temeljni principi Nacionalne strategije suzbijanja zloupotrebe opojnih droga i pružanja pomoći ovisnicima o drogama te na ovaj problem djelovalo s više razina i s podijeljenom odgovornošću.

Za ostvarenje glavnih principa Nacionalne strategije, a to su princip smanjenja ponude i potražnje droga te princip smanjenja štetnih posljedica uporabe droga, potrebno je razvijati sljedeće programe:

- program smanjenja dostupnosti droge, prometa i svih oblika zloupotrebe opojnih droga
- program prevencije za djecu i mladež, osobito programe prevencije u osnovnim školama i srednjim školama
- razvijati učinkovit sustav liječenja, psihosocijalne rehabilitacije i društvene reintegracije ovisnika o drogama

Osim toga, razvijanje sustava za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga zahtijeva istraživanja ove pojave, meduresorsku i međunarodnu razmjenu informacija i suradnju, stvaranje zakonskih okvira za učinkovitu borbu protiv zloupotrebe droga, kao i razvijanje mreže državnih institucija i institucija civilnog društva na razini lokalne zajednice, a osobito razvijanje učinkovitih programa prevencije ovisnosti koji bi trebao biti glavni nositelj Nacionalnog programa suzbijanja zloupotrebe opojnih droga. Osnovni ciljevi preventivnih programa svakako trebaju biti izobrazba mladih, njihovih roditelja, nastavnika i odgajatelja u svezi s učincima sredstava ovisnosti na psihofizičko zdravlje, motiviranje za odabir zdravih životnih stilova, poboljšanja kvalitete života učenika, pravilnog organiziranja slobodnog vremena, razvijanja samopoštovanja i socijalnih vještina, kao i sprječavanje i ublažavanje krize suvremene obitelji. Poznato je da se globalni trendovi i druga sociološka zbivanja izravno ili neizravno odražavaju na obitelj, što može dovesti do njene nesigurnosti, dezintegracije, ali i do ugrožavanja njene strukture i nacija funkcioniranja. Nesiguran obiteljski sustav dovodi do nesigurnosti mladih, tj. neadekvatne roditeljske potpore i nedostatka kontinuiranog roditeljskog nadzora, što se u svom

krajnje negativnom obliku može očitovati i u pojavi ovisnosti o drogama. Problem raširenosti zlouporabe opojnih droga potrebno je približiti javnosti, kako bi se motivirao što veći broj građana na aktivnu participaciju u borbi protiv ovisnosti, a samim tim uspostavila aktivna zadaca društva u osiguranju i provedbi osnovnih ljudskih i etičkih prava mladih, pojedinca i obitelji, a to je pravo na zdrav život. Također investiranje u liječenje ovisnika smanjuje negativne zdravstvene posljedice uporabe droga osobito u sprječavanju zaraznih bolesti, kao i negativne socijalne učinke izazvane raširenošću ovisničke bolesti, od kojih je najznacajni porast organiziranog kriminala.

Temeljem Nacionalne strategije i u skladu s gore navedenim ciljevima, u ovom je Izvješću prikazan pregled stanja zlouporabe opojnih droga i presjek stanja bolesti ovisnosti o drogama u Republici Hrvatskoj. Prema prikazanim indikatorima u ovom Izvješću i unatoc iznimnim naporima svih subjekata uključenih u suzbijanje zlouporabe opojnih droga, možemo reci da je problem ovisnosti o drogama u Republici Hrvatskoj jedan od najalarmantnijih problema zajednice te je u narednom periodu potrebno činiti dodatne napore kako bi se razvijanjem institucionalne i izvaninstitucionalne mreže organizacija za borbu protiv ovisnosti o drogama, zajednicki mogli suprotstaviti ovoj pogibeljnoj bolesti današnjice. Okvir za djelovanje svih državnih institucija, kao i institucija civilnog društva, je Nacionalna strategija i Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga koji je proizašao iz potrebe za sveobuhvatnijim zakonskim definiranjem zadaca pojedinih ministarstava i drugih državnih institucija te nevladinih organizacija u borbi protiv ovisnosti, kao i iz potrebe usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije. Nadalje, borba protiv ovisnosti o drogama zahtijeva dugoročno planiranje u skladu s utvrđenim strateškim ciljevima, te je postojecu Nacionalnu strategiju koju je Hrvatski sabor usvojio 1996. godine, što žurnije potrebno uskladiti s aktualnim stanjem problematike zlouporabe droga i bolesti ovisnosti o drogama u Republici Hrvatskoj i aktualnom Europskom praksom suzbijanja zlouporabe droga, kao i Europskom strategijom o drogama.

2. ANALIZA STANJA SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA U 2002. I 2003. GODINI

2.1. EPIDEMIOLOŠKO STANJE BOLESTI OVISNOSTI

2.1.1. Prikaz osoba liječenih zbog zlouporabe opojnih droga u bolnicama Republike Hrvatske

Podaci prikupljeni iz 29 zdravstvenih ustanova pokazuju kako najviše bolnički liječenih osoba zbog konzumacije droga bilježe *Klinička bolnica Sestre milosrdnice (22,55%)*, *Psijhijatrijska bolnica Vrapce (22,55%)*, *Psijhijatrijska bolnica Jankomir (18,08%)* te *Opća bolnica Pula (7,84%)*, dok u ambulantnom tretmanu predvode *Klinička bolnica Sestre milosrdnice (33,84%)*, *Psijhijatrijska bolnica Vrapce (30,62%)*, *Klinička bolnica Split (8,53%)* te *Opća bolnica Dubrovnik (8,36%)*.

Iz podataka zdravstvenih ustanova o broju ovisnika o opojnim drogama tijekom 2003. godine, razvidno je kako i nadalje dominira opijatski tip ovisnosti, s udjelom od **58,02%** u ukupnom broju osoba koje su došle u ambulante hitne medicinske pomoći zbog konzumacije droga ili su liječene u jedinicama intenzivne skrbi tijekom iste godine. Ukupno je 708 novopridošlih opijatskih ovisnika registrirano tijekom 2003., što iznosi **20,85%** u ukupnom broju bolnički ili ambulantno liječenih opijatskih ovisnika.

Napominjemo kako podatke za 2002. ne bi bilo svrsishodno komentirati niti ih uspoređivati s podacima za 2003. godinu, budući da pojedine zdravstvene ustanove nisu dostavile tražene podatke o broju ovisnika o opojnim drogama za 2002. godinu, najvećim dijelom zbog nepostojanja relevantnih evidencija. Prilikom prikupljanja predmetnih podataka za izradu ovog Izvješća, primijecen je nedostatak sustavnog bilježenja podataka u zdravstvenim ustanovama, po unificiranju parametrima i obrascima.

Dodatnu poteškocu predstavlja praksa zbirnog bilježenja podataka o broju bolnički liječenih osoba ovisnih o alkoholu, medikamentima i opojnim drogama, u pojedinim zdravstvenim ustanovama. Kvalitetne bi evidencije

uvelike mogle pridonijeti analizi i pregledu stanja na nacionalnoj razini, u svezi s brojem osoba kojima je tijekom određene godine pružena hitna medicinska pomoć zbog konzumacije droga ili su liječene u jedinicama intenzivne skrbi.

USTANOVA	Ukupan broj osoba koje su došle u ambulante hitne medicinske pomoći zbog problema izazvanih konzumacijom droga ili su liječene u jedinicama intenzivne skrbi tijekom 2002.		Ukupan broj opijatskih ovisnika koji su bolnički ili ambulantno liječeni tijekom 2002.	Ukupan broj novopridošlih opijatskih ovisnika tijekom 2002.	Broj osoba koje su umrle od posljedica trovanja drogom u 2002.	Vrsta droge s kojom se najčešće susrećete kod prijema ili liječenja ovisnika
	Broj bolnički liječenih osoba zbog konzumacije droga	Broj ambulantno liječenih osoba zbog konzumacije droga				
PB Jankomir	84	5	63	50	0	opijati
PB Vrapce	201	1941	1091	297	0	heroin, amfetamini, marihuana
KBC Rijeka	36	107	111	/	/	opijati
KB Split	36	120	/	/	0	/
KB Merkur	4	4	/	/	0	/
Klinika za infektivne bolesti	12	145	157	/	/	metadon
OB Pakrac	0	0	0	0	0	/
OB Našice	0	8	8	/	0	heptanon
OB Koprivnica	1	0	0	0	0	/
OB Sisak	<i>60 intoksikacija alkoholom, tabletama i dr. opojnim sredstvima; nema posebnih evidencija o opojnim drogama</i>		/	0	0	marihuana, ecstasy
OB Sveti Duh	10	/	/	/	/	heroin
OB Bjelovar	6	30	15	/	0	opijati
OB Virovitica	2	12	14	/	0	heroin
OB Pula	/	136	/	/	0	opijati
OB Ogulin					0	marihuana
OB Slavonski Brod	9	35	/	/	0	opijati
OB Varaždin	11	2	11	3	0	opijati, ecstasy
OB Karlovac	/	/	23	7	0	ecstasy, marihuana, heroin
HP Zagreb	0	73	/	/	/	/
UKUPNO	412	2618	1493	357	0	

Tablica 1. Bolnice - podaci o broju ovisnika o opojnim drogama tijekom 2002. godine

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 2. Bolnice - podaci o broju ovisnika o opojnim drogama tijekom 2003. godine

USTANOVA	Ukupan broj osoba koje su došle u ambulante hitne medicinske pomoci zbog konzumacije droga ili su liječene u jedinicama intenzivne skrbi tijekom 2003.		Ukupan broj opijatskih ovisnika koji su bolnički ili ambulantno liječeni tijekom 2003.	Ukupan broj novopridošlih opijatskih ovisnika tijekom 2003.	Broj osoba koje su umrle od posljedica trovanja drogom u 2003.	Vrsta droge s kojom se najčešće susrećete kod prijema ili liječenja ovisnika
	Broj bolnički liječenih osoba zbog konzumacije droga	Broj ambulantno liječenih osoba zbog konzumacije droga				
PB Vrapce	207	1610	945	275	0	heroin, amfetamini, marihuana
PB Jankomir	166	20	151	113	0	opijati
KBC Zagreb	37	54	45	/	0	
KBC Rijeka	58	141	124	/	/	opijati
KB Sestre milosrdnice	207	1670	1655	257	/	opijati
KB Merkur	4	4	/	/	0	/
KB Dubrava	14	77	91	/	0	heroin
KB Split	35	421	/	/	1	opijati
Klinika za infektivne bolesti	10	146	156	/	/	metadon
OB Vukovar	7	15	/	/	4	/
OB Pakrac	0	0	0	0	0	/
OB Našice	0		11	3	0	heptanon
OB Koprivnica	1	0	1	1	0	/
OB Sisak	2	2	4	1	0	ecstasy
OB Sveti Duh	9	/	/	/	/	heroin
OB Knin	0	5	2	1	0	kanabinoidi
OB Bjelovar	7	11	2	/	0	kanabis
OB Virovitica	3	10	13	5	0	heroin
OB Cakovec	9	11	20	13	0	heroin
OB Pula	72	119	/	/	/	opijati
OB Šibenik	0	3	3	/	/	/
OB Slavonski Brod	7	42	/	/	0	opijati
OB Varaždin	17	1	17	15	0	opijati, ecstasy
OB Karlovac	/	/	33	11	0	ecstasy, marihuana, heroin
OB Dubrovnik	45	284	123	13	0	heroin
OB Nova Gradiška	1	3	/	/	0	/
HP Rijeka	0	137	/	/	/	/
HP Split	/	67	/	/	5	heroin
HP Zagreb	/	82	/	/	/	/
UKUPNO	918	4935	3396	708	10	

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

2.1.2. Lijecenje ovisnika

2002. GODINA

Tijekom 2002. godine u Hrvatskoj je tretirano 5.811 osoba zbog ovisnosti o psihoaktivnim drogama, od čega je njih 2.067 prvi put registrirano (35,6%). Registracija pokazuje da je prema ustanovama taj broj 6.658, što znači da su se neke osobe liječile u dvije ili više ustanova i po više puta u jednoj godini.

U 2002. godini je, u odnosu na 2001. godinu, ukupan broj liječenih ovisnika povećan za 9,2%, tj. prijavljena je 491 osoba više. Značajniji porast ukupnog broja liječenih ovisnika vidi se u usporedbi 2002. sa 2000. godinom, a iznosi čak 49%.

Broj novoliječenih ovisnika o svim drogama se, u usporedbi sa 2001. godinom, smanjio za 18,9%, dok se broj novoliječenih ovisnika o opijatima smanjio za 20,6%. Broj novoregistriranih opijatskih (heroinskih) ovisnika u posljednjim se godinama kreće između 850 i 1.048.

Tablica 3. Broj bolnički i ambulantno liječenih ovisnika, broj liječenja, broj novootkrivenih (prvi put registriranih), te posebno novootkrivenih ovisnika opijatnog tipa u Hrvatskoj, u razdoblju od 2000. do 2002. godine

Godina	Broj liječenih osoba	Broj boravaka u bolnici	Novootkriveni (prvi put registrirani)			
			Svi tipovi ovisnosti	Udio od svih liječenih	Od toga opijatski tip	Udio od novih
2000.	3.899	976	2.026	52,0	1.009	49,8
2001.	5.320	1.060	2.548	47,9	1.066	41,8
2002.	5.811	1.158	2.067	35,6	846	40,9

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 4. Broj liječenih ovisnika, broj bolničkih boravaka u Hrvatskoj tijekom 2002. godine

NACIN LIJECENJA	Broj osoba	Udio (%)	Broj bolničkih boravaka	Broj ambulantno liječenih*	Broj dnevne bolnice
Ambulantno	4.894	84,2	0	4.983	0
Ambulantno i bolnički	450	7,7	587	476	0
Bolnički	444	7,6	557	0	0
Kombinirano: ambulanto, bolnički, dnevna bolnica, terapijska zajednica	23	0,4	14	18	12
UKUPNO	5.811	100%	1.158	5.477	12

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

* osobe na ambulantnom tretmanu bilježe se samo jedanput u pojedinoj ustanovi

Tablica 5. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe droga u 2002. godini, u stacionarnim zdravstvenim ustanovama, novootkrivene osobe, novootkriveni ovisnici o opijatima u pojedinim ustanovama (prvi put uopće registrirani i oni koji su već ranije negdje drugdje registrirani kao novi)

USTANOVA	K.B. SPLIT	O.B. ZADAR	PSIH.BOL.UGLJAN	OPCA BOL.N.GRAĐIŠKA	K.B. OSJEK	PSIH.BOL.RAB	K.B.C. RIJEKA	O.B. VARAŽDIN	DJEC.JA.PSIH.KUKULJEVI.	K.B. DUBRAVA ZGB	K.B.C.ZAGREB-REBRO	PSIH.BOL.VRAPCE	PSIH.BOL. JANKOMIR	NEUROPSIH.B.POPOVACA	O.B. KOPRIVNICA	O.B.BJELOVAR	O.B. VIROVITICA	ŽUPAN.BOLIN.CAKOVEC	O.B. KARLOVAC	O.B.SLAVONSKI BROD	O.B. ŠIBENIK	O.B. VINKOVCI	O.B. PULA	O.B.DUBROVNIK	O.B.VUKOVAR	K.B.SESTRE MILOSRDNICE	Ž.B.POŽEGA	PZZ	OSTALE USTANOVE	UKUPNO STACIONARNE ZDRAVSTVENE USTANOVE
	BROJ LIJEČENIH OSOBA U POJEDINOJ USTANOVI	58	43	1	2	15	5	45	41	29	2	11	350	184	5	2	2	5	23	5	23	3	23	60	15	5	2.046	3	14	5
BROJ OSOBA LIJEČENIH ZBOG OPIJATA U USTANOVI	48	38	0	0	7	4	27	15	3	0	3	176	101	0	1	0	4	12	2	7	3	15	48	11	4	1.644	0	14	3	2.190
NOVOOTKRIVENI SVI TIPOVI F11-19 U USTANOVI	37	20	0	2	11	3	37	22	24	2	9	174	112	5	2	2	4	16	4	16	2	17	35	13	4	512	3	14	5	1.107
Registrirani prvi put drugdje (svi)	22	13	0	0	3	3	25	7	10	0	3	93	82	2	2	1	1	11	2	5	0	7	29	6	1	94	0	14	0	436
PRVI PUT UOPĆE REGISTRIRANI (SVI TIPOVI)	15	7	0	2	8	0	12	15	14	2	6	81	30	3	0	1	3	5	2	11	2	10	6	7	3	418	3	0	5	671
NOVOOTKRIVENI OPIJATI U USTANOVI	32	20	0	0	4	3	23	10	3	0	3	90	75	0	1	0	3	10	2	5	2	10	29	9	4	347	0	14	3	702
Registrirani prvi put drugdje (opijati)	21	13	0	0	3	3	21	7	2	0	2	68	65	0	1	0	1	8	1	4	0	6	28	4	1	82	0	14	0	355
OPIJATI PRVI PUT UOPĆE REGISTRIRANI	11	7	0	0	1	0	2	3	1	0	1	22	10	0	0	0	2	2	1	1	2	4	1	5	3	265	0	0	3	347

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 6. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe droga u **2002.** godini, u pojedinim centrima, novootkrivene osobe, novootkriveni ovisnici o opijatima u pojedinim centrima (prvi put uopće registrirani i oni koji su već ranije negdje drugdje registrirani kao novi)

CENTAR	PULA	POREC	SPLIT	CAKOVEC	ŠIBENIK	RIJEKA	ZADAR	VARAŽDIN	DUBROVNIK	KARLOVAC	OSIJEK	VINKOVCI	VIROVITICA	CENTAR ZAGREB- JARUN	SAMOBOR- ZAGREBACKA ŽUPANIJA	KOPRIVNIČKO- KRIŽEVACKA	KRAPINSKO- ZAGORSKA	UKUPNO CENTRI
BROJ LIJECENIH OSOBA U CENTRU	627	22	536	128	246	489	361	232	51	82	263	77	22	438	11	28	8	3.621
BROJ OSOBA LIJECENIH ZBOG OPIJATA U CENTRU	508	22	528	71	196	422	359	108	18	7	97	37	6	16	2	1	2	2.400
NOVOOTKRIVENI SVI TIPOVI F11-19 U CENTRU	193	22	96	63	87	183	112	123	45	56	155	61	18	326	11	28	8	1.587
Registrirani prvi put drugdje (svi)	40	4	18	5	10	7	27	20	4	1	9	9	4	27	3	1	2	191
PRVI PUT UOPĆE REGISTRIRANI (SVI TIPOVI)	153	18	78	58	77	176	85	103	41	55	146	52	14	299	8	27	6	1.396
NOVOOTKRIVENI OPIJATI U CENTRU	117	22	88	13	46	124	110	45	13	4	28	21	5	12	2	1	2	653
Registrirani prvi put drugdje (opijati)	36	4	18	2	9	6	27	20	4	1	7	8	4	5	1	1	1	154
OPIJATI PRVI PUT UOPĆE REGISTRIRANI	81	18	70	11	37	118	83	25	9	3	21	13	1	7	1	0	1	499

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U **stacionarnim zdravstvenim ustanovama** liječeno je ukupno 3.025 osoba, od kojih je 2.109 uzimalo opijate (69,7%). Od 3.025 osoba ukupno liječenih, 1.107 je novoregistriranih ovisnika svih tipova ovisnosti. Među navedenim 1.107 novoregistriranim osobama za njih 436 utvrđeno je da su već prije registrirane u sustavu liječenja u nekoj drugoj ustanovi, u 2002. ili pak ranijih godina, pa je stoga **pravi broj novoregistriranih ovisnika u stacionarnim ustanovama 2002. godine 671 (prvi put uopće registrirani)**. Od ukupnog broja opijatskih ovisnika (2.109), 702 osobe su novoregistrirani opijatski ovisnici u pojedinim stacionarnim zdravstvenim ustanovama, od kojih je **347 osoba prvi put uopće registriranih**.

U **Centrima za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti** bila je na tretmanu 3.621 osoba, od kojih je 2.400 uzimalo opijate (66,3%). Novoregistriranih osoba u centrima, u 2002. godini, prijavljeno je 1.587, od kojih je 191 osoba već ranije registrirana, pa je **pravi broj novih osoba u centrima 1.396**. Isto tako, od 653 novoregistrirana opijatska ovisnika, ranije ih je registrirano 154, što znači da je **pravi broj novoregistriranih opijatskih ovisnika u centrima 499**.

Tablica 7. Liječnicka obrada ovisnika u 2002. godini

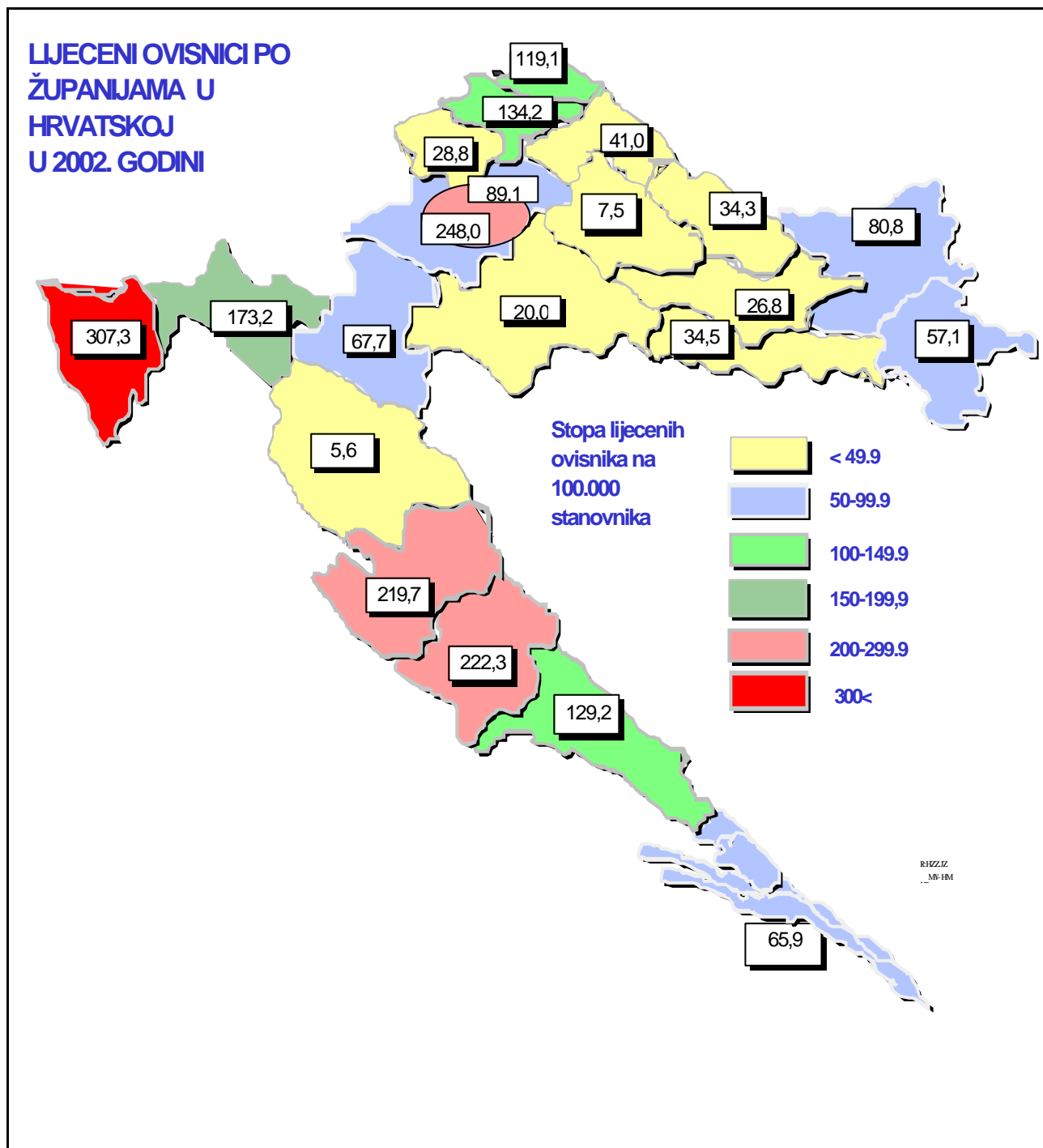
Vrsta tretmana	Broj tretmana	Udio %
Detoksikacija / uz metadon	1.631	32,4
Detoksikacija / kratka bez metadona	224	4,4
Dulja supstitucija / održavanje na metadonu	1.006	20,0
Bez medikacije / dulja psihosocijalna skrb	431	8,5
Upute / savjetovanje / potpora	1.666	33,1
Upućen u drugi centar	53	1,1
Tretman nije započeo	12	0,2
Drugo	13	0,2
UKUPNO	5.036	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Najveći dio osoba bio je na savjetovanju, te primio upute i potporu (33,1%). U tu skupinu, kod koje nisu korištena farmakološka sredstva, dolaze još i osobe kod kojih je korištena dulja psihosocijalna skrb (8,5%). Metadon je korišten (detoksikacija i/ili održavanje) u 52,4% slučajeva.

2.1.2.1. Liječeni ovisnici prema mjestu stalnog boravka

Slika 1. Liječeni ovisnici po županijama stalnog boravka

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 8. Osobe liječene zbog ovisnosti o drogama), prema županiji prebivališta, stopama na 100.000 stanovnika, broju ovisnikao opijatima, novootkrivenim ovisnicima u 2002. godini

ŽUPANIJA	Liječene osobe			Novootkriveni (prvi puta registrirani)			
	Broj	Stopa na 100.000	Od toga opijati	Svi tipovi ovisnosti	Udio od liječenih osoba (%)	Od toga opijatski tip	Udio od novootkrivenih
GRAD ZAGREB	1.932	248,0	1.329	600	31,1	225	37,5
ZAGREBACKA	276	89,1	138	118	42,8	36	30,5
KRAPINSKO-ZAGORSKA	41	28,8	7	34	82,9	4	11,8
SISACKO-MOSLAVACKA	37	20,0	11	16	43,2	1	6,3
KARLOVACKA	96	67,7	17	62	64,6	5	8,1
VARAŽDINSKA	248	134,2	111	116	46,8	29	25,0
KOPRIVNICKO-KRIŽEVACKA	51	41,0	10	39	76,5	2	5,1
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	10	7,5	4	8	80,0	3	37,5
PRIMORSKO-GORANSKA	529	173,2	441	205	38,8	129	62,9
LICKO-SENJSKA	3	5,6	2	1	33,3	0	0,0
VIROVITICKO-PODRAVSKA	32	34,3	9	22	68,8	4	18,2
POŽEŠKO-SLAVONSKA	23	26,8	12	10	43,5	1	10,0
BRODSKO-POSAVSKA	61	34,5	40	25	41,0	8	32,0
ZADARSKA	356	219,7	349	94	26,4	88	93,6
OSJECKO-BARANJSKA	267	80,8	99	153	57,3	26	17,0
ŠIBENSKO-KNINSKA	251	222,3	198	83	33,1	40	48,2
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	117	57,1	63	70	59,8	21	30,0
SPLITSKO-DALMATINSKA	599	129,2	570	105	17,5	83	79,1
ISTARSKA	634	307,3	513	163	25,7	88	54,0
DUBROVACKO-NERETVANSKA	81	65,9	43	55	67,9	23	41,8
MEĐIMURSKA	141	119,1	75	68	48,2	15	22,1
UKUPNO-HRVATSKA	5.785	130,4	4.041	2.047	35,4	831	40,6
DRUGE DRŽAVE	26		20	20	76,9	15	75,0
U K U P N O	5.811		4.061	2.067	35,6	846	40,9

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Stope prema Popisu stanovništva 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Najizraženiji problem zlouporabe psihoaktivnih droga, kao što i stope na 100.000 stanovnika pokazuju, u 2002. godini bio je na području **Istarske županije (634:307,3)**, slijedi Grad Zagreb (1.932:248,0), Šibensko-kninska (251:222,3), Zadarska (356:219,7), Primorsko-goranska (529:173,2), Varaždinska (248:134,2), Medimurska (141:119,1), te Zagrebacka županija (276:89,1).

Stopa liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika za Republiku Hrvatsku iznosi 130,4.

2.1.2.2. Spol i dob liječenih ovisnika

Tablica 9. Spol i dob ovisnika liječenih u zdravstvenim ustanovama u 2002. godini

D O B	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
< 16 god.	43	0,9	24	2,4	67	1,2
16-20 god.	1.173	24,4	246	24,6	1.419	24,4
21-25 god.	1.272	26,4	309	30,9	1.581	27,2
26-30 god.	1.138	23,6	181	18,1	1.319	22,7
31-35 god.	531	11,0	86	8,6	617	10,6
36-40 god.	347	7,2	74	7,4	421	7,2
> 40 god.	308	6,4	79	7,9	387	6,7
UKUPNO	4.812	100,0	999	100,0	5.811	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2002. liječeno je 4.812 muškaraca i 999 žena (omjer 4,8:1). Prethodne 2001. godine omjer je bio 4,4:1. Najviše je liječenih ovisnika bilo u dobnoj skupini između 16 do 25 godina (3000 osoba). Oni čine 51,6% svih osoba koje su došle na liječenje. I kod žena je najveći udio u dobi od 16 do 25 godina (555 osoba – 55,5%). Muškarci su najbrojniji u dobnoj skupini 16 do 30 godina, gdje je udio iznosio 74,4%. **Ukupno je prosječna dob liječenih ovisnika 26,5 godina.**

Tablica 10. Radni status ovisnika liječenih u bolnicama u 2002. godini

RADNI STATUS	Muškarci		Žene		UKUPNO	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
ZAPOSLENI	962	20,0	162	16,2	1.124	19,3
NEZAPOSLENI	2.450	50,9	507	50,8	2.957	50,9
UCENIK	627	13,0	157	15,7	784	13,5
STUDENT	306	6,4	95	9,5	401	6,9
DOMACICA	1	0,0	6	0,6	7	0,1
UMIROVLJENIK	148	3,1	18	1,8	166	2,9
SAMOSTALNI DJELATNIK	54	1,1	5	0,5	59	1,0
NEPOZNATO	264	5,5	49	4,9	313	5,4
UKUPNO	4.812	100	999	100	5.811	100

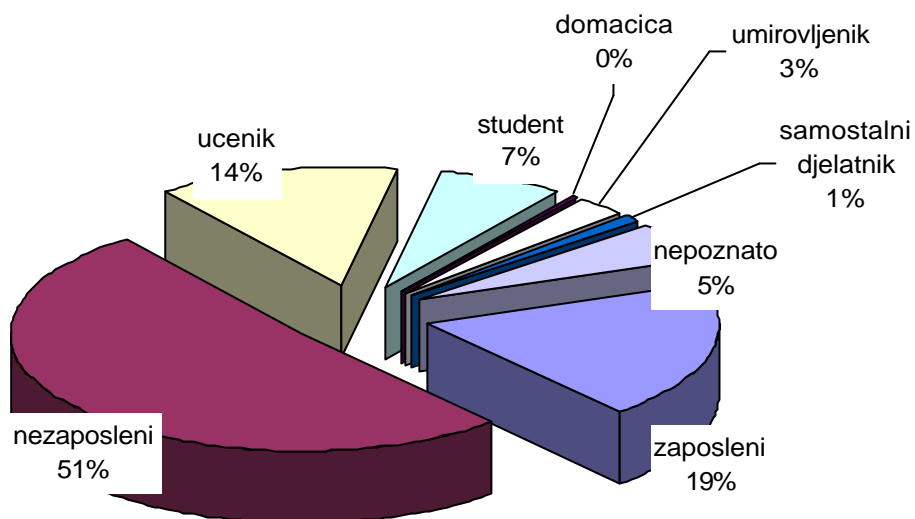
Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2002. godini udio zaposlenih ovisnika iznosio je 19,3%, a u 2001. 18,9%. Istodobno je u 2002. godini 50,9% liječenih ovisnika bilo nezaposleno, u 2001. godini 42,2%.

Registriranih učenika i studenata bilo je 20,4%, tj. svaka peta osoba. Ovaj udio se zadnje četiri godine kreće oko 20%.

Najveći udio liječenih ovisnika (61,8%), za koje postoje podaci o obrazovnom statusu, imaju završenu srednju školu (2001.-60,6%). Udio osoba sa završenom osnovnom je kao i godinu ranije (2001. – 21,9%, 2002. – 22,0%), dok je onih sa nezavršenom srednjom školom nešto manje (2001.- 13,9%, 2002.- 11,4%).

Graf 1. Lijeceni ovisnici u Republici Hrvatskoj prema zanimanjima, u 2002. godini

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

2.1.2.3. Vrsta korištene psihoaktivne droge

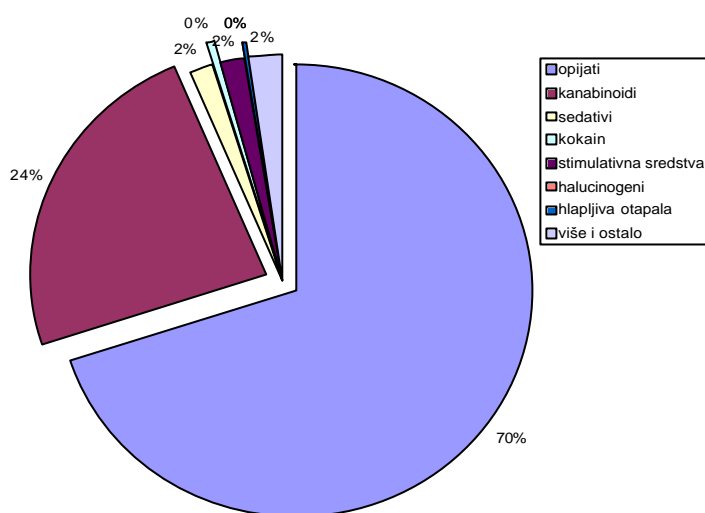
Teško je precizno razvrstati liječene osobe u pojedini tip ovisnosti, jer većina ovisnika uzima više vrsta droga odjednom ili prelazi s jedne droge na drugu ili pak kombinaciju opojnih droga.

Tablica 11. Broj liječenih ovisnika prema vrsti psihoaktivne droge u 2002. godini

VRSTA PSIHOAKTIVNE DROGE	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
opijati	3.337	69,3	724	72,5	4.061	69,9
kanabinoidi	1.206	25,1	171	17,1	1.377	23,7
sedativi i hipnotici	54	1,1	52	5,2	106	1,8
kokain	19	0,4	1	0,1	20	0,3
psihostimulatori	78	1,6	18	1,8	96	1,7
halucinogeni	4	0,1	2	0,2	6	0,1
hlapljiva otapala	14	0,3	0	0,0	14	0,2
više droga i ostale	100	2,1	31	3,1	131	2,3
UKUPNO	4.812	100,0	999	100,0	5.811	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Graf 2. Liječeni ovisnici u 2002. godini, prema vrsti psihoaktivne droge

Tablica 12. Broj liječenih ovisnika po dobi i vrsti droge u Hrvatskoj u 2002. godini

VRSTA DROGE	Muškarci (dob godina)				Žene (dob - godina)				UKUPNO
	do 19	20-34	> 35	Svega	do 19	20-34	> 35	Svega	
opijati	132	2.530	675	3.337	76	528	120	724	4.061
%	14,5	80,0	91,3	69,3	36,0	85,1	71,4	72,4	69,9
kanabinoidi	705	493	8	1.206	116	54	1	171	1.377
%	77,4	15,6	1,1	25,1	55,0	8,7	0,6	17,1	23,7
sedativi	1	18	35	54	2	11	39	52	106
%	0,1	0,6	4,7	1,1	0,9	1,8	23,2	5,2	1,8
kokain	2	14	3	19	0	1	0	1	20
%	0,2	0,4	0,4	0,4	0,0	0,2	0,0	0,1	0,3
stimulatorna sredstva	41	36	1	78	10	8	0	18	96
%	4,5	1,1	0,1	1,6	4,7	1,3		1,8	1,7
halucinogeni	1	3	0	4	0	2	0	2	6
%	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0	0,2	0,1
hlapljiva otapala	6	8	0	14	0	0	0	0	14
%	0,7	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
više i ostalo	23	60	17	100	7	16	8	31	131
%	2,5	1,9	2,3	2,1	3,3	2,6	4,8	3,1	2,3
UKUPNO	911	3.162	739	4.812	211	620	168	999	5.811
%	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

- **Morfinski (opijatni)** tip ovisnosti je najprisutniji i javlja se u 69,9% slučajeva (veliki broj ovisnika koji su na održavanju na metadonu). Prosječna dob prvog uzimanja opijata je 20 godina, a prvog intravenoznog uzimanja 20,6 godina. Od prvog uzimanja opijata do dolaska na liječenje, prosječno protekne 5,8 godina.

- **Barbituratni** tip ovisnosti (sedativi i anksiolitici, bez kombinacija s drugim psihoaktivnim drogama) cini oko 1,8% osoba. Prosjecna dob prvog uzimanja barbiturata je 26 godina. Ujedno, barbiturati su jedino sredstvo ovisnosti koje je zatupljenije kod žena nego kod muškaraca.
- **Kokain** se kao glavna droga javlja u 0,3% slucajeva. Prosjecna dob prvog uzimanja kokaina je 22 godine.
- **Marihuana (kanabis)** je u 2002. godini kao vodeca droga bila prisutna u 23,7% slucajeva. Kanabis se javlja u velikom broju slucajeva i u kombinaciji s drugim drogama i u cjelini je to najkorištenija droga medu našom ovisnickom populacijom, osobito medu mladima do 19 godina. Prosjecna dob prvog uzimanja kanabinoida je 16 godina. Od prvog uzimanja kanabinoida do dolaska na liječenje protekne 2,7 godina.
- **Psihostimulatori** u 2002. godini cine udio od 1.4% naše ovisnicke populacije. Oni se uglavnom ne uzimaju kao glavna droga nego u kombinaciji sa drugim drogama. Prosjecna dob prvog uzimanja je 17 godina. Od prvog uzimanja do dolaska na liječenje protekne prosjecno 2,3 godine.
- U skupini "**više i ostalo**" te «nedovoljno oznaceno» (ovisnici sa neodređenom dijagnozom), registrirana je 131 osoba, odnosno njih 2,3%.

Tablica 13. Prosjecna dob prvog uzimanja nekih glavnih sredstava po prijavama u 2002. godini

Sredstvo	Dob u godinama
Marihuana	16
Psihostimulatori	17
Opijati	20

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prosjecna dob prvog uzimanja droge je 18,9 godina. Po podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, do 20 godine 67,4% ovisnika pocinje sa uzimanjem droge.

Tablica 14. Broj godina proteklih od prvog uzimanja nekih glavnih sredstava po prijavama u 2002. godini

Sredstvo	Broj godina
Marihuana	2,7
Psihostimulatori	2,3
Opijati	5,8

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

24,5% liječenih ovisnika se godinu dana nakon prvog uzimanja glavne droge odlucilo na liječenje. Nakon pet godina od prvog uzimanja opojnih droga, 75,9% ovisnika za koje postoje podaci dode na liječenje. **U prosjeku je u 2002. godini proteklo 4,1 godina od prvog uzimanja droge do dolaska na liječenje.**

Prosjecna dob prvog intravenoznog uzimanja droge je 20,6 godina. 58% ovisnika odnosno njih 1.816, prvi put intravenozno uzme drogu do 20-te godine (od ukupno 3 126 ovisnika za koje postoje podaci o prvom intravenoznom uzimanju droge). Ujedno, od prvog eksperimentiranja do intravenoznog uzimanja proteknu u prosjeku 2 godine.

Tablica 15. HIV status ovisnika u 2002. godini

STATUS OVISNIKA	Broj osoba	%
- testiran, rezultat +	17	0,3
- testiran, rezultat -	2.427	41,8
- testiran, rezultat nepoznat	13	0,2
UKUPNO TESTIRANO	2.457	42,3
- nikad testiran	2.313	39,8
- nepoznato	1.041	17,9
UKUPNO	5.811	100

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 16. Podaci o bolestima ili pozitivnosti na viruse (anamnesticki) u 2002. godini

Bolest ili pozitivnost	Udio %
Hepatitis C	71,2
Hepatitis B	27,2
HIV infekcija	1,0
AIDS	0,2

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

2003. GODINA

U 2003. godini, ukupno je liječeno 5 678 ovisnika, 4 659 muškaraca i 1 019 žena, što je 2,3% manje no godinu ranije. Tijekom 2003. godine 1 840 ovisnika, (32,4%), prvi put je registrirano. Na bolničkom boravku bilo je 613 osoba, bolnički i ambulantno 476 osoba, a samo ambulantno 4 461 osoba.

Broj onih osoba koje su prvi put zatražile liječničku pomoć iznosi 1840 što je za 11% manje u odnosu na prethodnu godinu (2067).

Broj novoregistriranih opijatskih (heroinskih) ovisnika posljednjih godina oscilira i kreće se između 802 i 1 048 godišnje.

Tablica 17. Broj bolnički i ambulantno liječenih ovisnika, broj liječenja, broj novootkrivenih (prvi put registriranih), te posebno novootkrivenih ovisnika opijatnog tipa u Hrvatskoj, u razdoblju od 2000. do 2003. godine

Godina	Broj liječenih osoba	Broj boravaka u bolnici	Novootkriveni (prvi put registrirani)			
			Svi tipovi ovisnosti	Udio od svih liječenih	Od toga opijatski tip	Udio od novih
2000.	3.899	976	2.026	52,0	1.009	49,8
2001.	5.320	1.060	2.548	47,9	1.066	41,8
2002.	5.811	1.158	2.067	35,6	846	40,9
2003.	5.678	1.461	1.840	32,4	802	43,6

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 18. Broj liječenih ovisnika, broj bolničkih boravaka u Hrvatskoj tijekom 2003. godine

Nacin liječenja	Broj osoba	Udio (%)	Broj bolničkih boravaka	Broj ambulantno liječenih*	Broj dnevne bolnice
Ambulantno	4.461	78,6	0	4.482	0
Ambulantno i bolnički	479	8,4	638	499	0
Bolnički	613	10,8	775	0	0
Kombinirano: ambulanto, bolnički, dnevna bolnica, terapijska zajednica	25	0,4	0	0	27
UKUPNO	100	1,8	48	186	92

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

* osobe na ambulantnom tretmanu bilježe se samo jedanput u pojedinoj ustanovi

Najviše bolničkih boravaka bilo je PB Vrapce, KB "Sestre milosrdnice" i PB Jankomir. Najviše je ovisnika ambulantnu pomoć zatražilo u KB "Sestre milosrdnice", Centru u Puli, Zavodu Sv. Kaja u Solinu, Centru u Rijeci, Centru Grada Zagreba-Jarun, Zadru te Centru u Osijeku.

Tablica 19. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe droga u 2003. godini, u stacionarnim zdravstvenim ustanovama, novootkrivene osobe, novootkriveni ovisnici o opijatima u pojedinim ustanovama (prvi put uopce registrirani i oni koji su već ranije negdje drugdje registrirani kao novi)

USTANOVA	K.B. SPLIT	O.B. ZADAR	PSIH.BOL.UGLJAN	OPCA BOL.N.GRAĐIŠKA	K.B. OSIJEK	PSIH.BOL.RAB	K.B.C. RIJEKA	O.B. VARAŽDIN	DJECJA PSIH.KUKULJEVI.	K.B. DUBRAVA ZGB	K.B.C.ZAGREB-REBRO	PSIH.BOL.VRAPCE	PSIH.BOL. JANKOMIR	NEUROPSIH.B.POVOVACA	O.B. KOPRIVNICA	O.B.BJELOVAR	O.B. VIROVITICA	ŽUPAN.BOLN.CAKOVEC	O.B. KARLOVAC	O.B.SLAVONSKI BROD	O.B. ŠIBENIK	O.B. VINKOVCI	O.B. PULA	O.B.DUBROVNIK	O.B.VUKOVAR	K.B.SESTRE MILOSRDNICE	P.B. LOPACA	PZZ	OSTALE USTANOVE	UKUPNO STACIONARNE ZDRAVSTVENE USTANOVE
BROJ LIJEČENIH OSOBA U POJEDINOJ USTANOVI	44	35	5	5	13	16	74	32	40	2	22	269	216	25	2	2	9	11	5	9	4	38	59	18	8	1.893	10	84	2	2.952
BROJ OSOBA LIJEČENIH ZBOG OPIJATA U USTANOVI	36	33	5	3	8	9	46	19	6	1	8	177	176	10	2	0	4	7	1	6	4	27	55	10	6	1.657	9	84	2	2.411
NOVOOTKRIVENI SVI TIPOVI F11-19 U USTANOVI	26	23	5	5	12	13	63	25	34	2	22	152	162	23	2	2	8	9	5	9	3	27	47	14	6	452	9	83	2	1.245
Registrirani prvi put drugdje (svi)	11	20	5	2	6	12	30	13	9	0	11	87	134	11	2	0	3	6	3	6	3	12	42	4	1	91	04	53	2	583
PRVI PUT UOPCE REGISTRIRANI (SVI TIPOVI)	15	3	0	3	6	1	33	12	25	2	11	65	28	12	0	2	5	3	2	3	0	15	5	10	5	361	5	30	0	662
NOVOOTKRIVENI OPIJATI U USTANOVI	19	21	4	3	7	7	37	15	5	1	8	99	136	10	2	0	4	5	1	5	3	16	43	6	4	313	8	83	2	867
Registrirani prvi put drugdje (opijati)	11	19	4	1	5	6	24	13	2	0	6	73	124	6	2	0	2	5	1	3	3	10	40	4	1	70	4	53	2	494
OPIJATI PRVI PUT UOPCE REGISTRIRANI	8	2	0	2	2	1	13	2	3	1	2	26	12	4	0	0	2	0	0	2	0	3	3	2	3	243	4	30	0	373

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U **stacionarnim zdravstvenim ustanovama** liječeno je ukupno 2.952 osoba, od kojih je 2.411 uzimalo opijate (81,7%). Od 2.952 osoba ukupno liječenih, 1.245 je novoregistriranih ovisnika svih tipova ovisnosti. Među navedenim 1.107 novoregistriranim osobama za njih 583 utvrđeno je da su već otprije registrirane u sustavu liječenja u nekoj drugoj ustanovi, u 2003. ili pak ranijih godina, pa je stoga **prvi broj novoregistriranih ovisnika u stacionarnim ustanovama 2003. godine 662 (prvi put uopće registrirani)**. Od ukupnog broja opijatskih ovisnika (2.411), 867 osoba su novoregistrirani opijatski ovisnici u pojedinim stacionarnim zdravstvenim ustanovama, od kojih je **373** osoba prvi put uopće registriranih.

2.1.2.4. Centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti o drogama

Temeljem Nacionalne strategije nadzora nad opojnim drogama, suzbijanja zlouporabe opojnih droga i pomoći ovisnicima o opojnim drogama koju je 1996. godine donio Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, osnovani su županijski centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti. Navedeni Centri u svojoj organizaciji i sadržajima rada objedinjuju aktivnosti zdravstva, socijalne zaštite i prosvjete s ciljem provođenja stalnog nadzora, edukacije, psihoterapije, obiteljske terapije, prevencije HIV infekcije i Hepatitisa te pomoći u rješavanju drugih životnih problema ovisnika i njihovih obitelji, kao i pružanju pomoći povremenim konzumentima droga i njihovim obiteljima.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (N.N. 121/2003) i Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (N.N. 163/2003) sustav za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika postao je dio sustava Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Samim tim Centri za prevenciju ovisnosti koje su temeljem Nacionalne strategije osnovale županije, postali su sastavni dijelovi županijskih zavoda za javno zdravstvo, a funkcije Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti preuzeo je Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izradili su u ožujku 2004. godine prijedlog mreže centara odnosno sustava za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika pri županijskim zavodima za javno zdravstvo s detaljnim prijedlogom mreža i sastava timova, programa rada i usluga, kalkulacija i modela financiranja.

Do sada je temeljem rješenja županijskih poglavarstava osnovan 21 Centar za prevenciju ovisnosti u županijama, od kojih su prema našim posljednjim podacima 14 uključeni u mrežu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, a s ostalih 7 Centara se pregovara za njihovo uključivanje u navedenu mrežu.

Sukladno Zakonu o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (N.N. 107/01) Centri za prevenciju ovisnosti financirani su sredstvima iz županijskih proračuna i proračuna Grada Zagreba, namijenjenih za suzbijanje i prevenciju zlouporabe opojnih droga te sredstvima Državnog proračuna koje je osigurala Vlada Republike Hrvatske.

Prema modelu financiranja koji je predložio Hrvatski zavod za javno zdravstvo Centri bi se u buduću trebali financirati na sljedeći način:

1. stručne timove financirao bi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
2. prostor i režijske troškove od lokalne uprave i samouprave u cijim se prostorima nalaze
3. troškovi provođenja programa kao što je (edukacija, kampanje, promotivna zbivanja)- iz državnih i županijskih proračuna temeljem predocenih programa.

U **Centrima za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti** bila je na tretmanu 3.314 osoba, od kojih je 2.202 uzimalo opijate (66,4%). Novoregistriranih osoba u centrima, u **2003.** godini, prijavljeno je 1.378, od kojih je 200 osoba već ranije registrirana, pa je **pravi broj novih osoba u centrima 1.178**. Nadalje, od 582 novoregistrirana opijatska ovisnika, ranije ih je registrirano 153, što znači da je **pravi broj novoregistriranih opijatskih ovisnika u centrima 429**.

Tablica 20. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe droga u 2003. godini, u pojedinim centrima, novootkrivene osobe, novootkriveni ovisnici o opijatima u pojedinim centrima (prvi put uopće registrirani i oni koji su već ranije negdje drugdje registrirani kao novi)

CENTAR	PULA	POREC	SPLIT	ČAKOVEC	ŠIBENIK	RIJEKA	ZADAR	VARAŽDIN	DUBROVNIK	KARLOVAC	OSIJEK	VINKOVCI	VIROVITICA	SLAVONSKI BROD	BJELOVAR	CENTAR ZAGREB-JARUN	SAMOBOR-ZAGREBACKA ŽUPANIJA	KOPRIVNICKO-KRIŽEVACKA	KRAPINSKO-ZAGORSKA	UKUPNO CENTRI
BROJ LIJECENIH OSOBA U CENTRU	544	50	525	117	247	452	322	90	67	33	257	62	20	16	9	383	28	52	40	3.314
BROJ OSOBA LIJECENIH ZBOG OPIJATA U CENTRU	456	50	524	75	204	376	318	23	20	0	95	24	10	5	0	13	3	4	2	2.202
NOVOOTKRIVENI SVI TIPOVI F11-19 U CENTRU	132	12	119	33	81	135	121	88	63	31	131	59	17	16	9	228	28	35	40	1.378
Registrirani prvi put drugdje (svi)	38	1	21	5	8	15	27	9	11	2	7	8	4	7	0	26	7	2	2	200
PRVI PUT UOPĆE REGISTRIRANI (SVI TIPOVI)	94	11	98	28	73	120	94	79	52	29	124	51	13	9	9	202	21	33	38	1.178
NOVOOTKRIVENI OPIJATI U CENTRU	81	12	118	13	46	76	117	21	20	0	26	22	8	5	0	9	3	3	2	582
Registrirani prvi put drugdje (opijati)	35	1	21	3	6	14	27	6	11	0	5	7	3	4	0	5	3	1	1	153
OPIJATI PRVI PUT UOPĆE REGISTRIRANI	46	11	97	10	40	62	90	15	9	0	21	15	5	1	0	4	0	2	1	429

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 21. Liječnička obrada ovisnika u 2003. godini

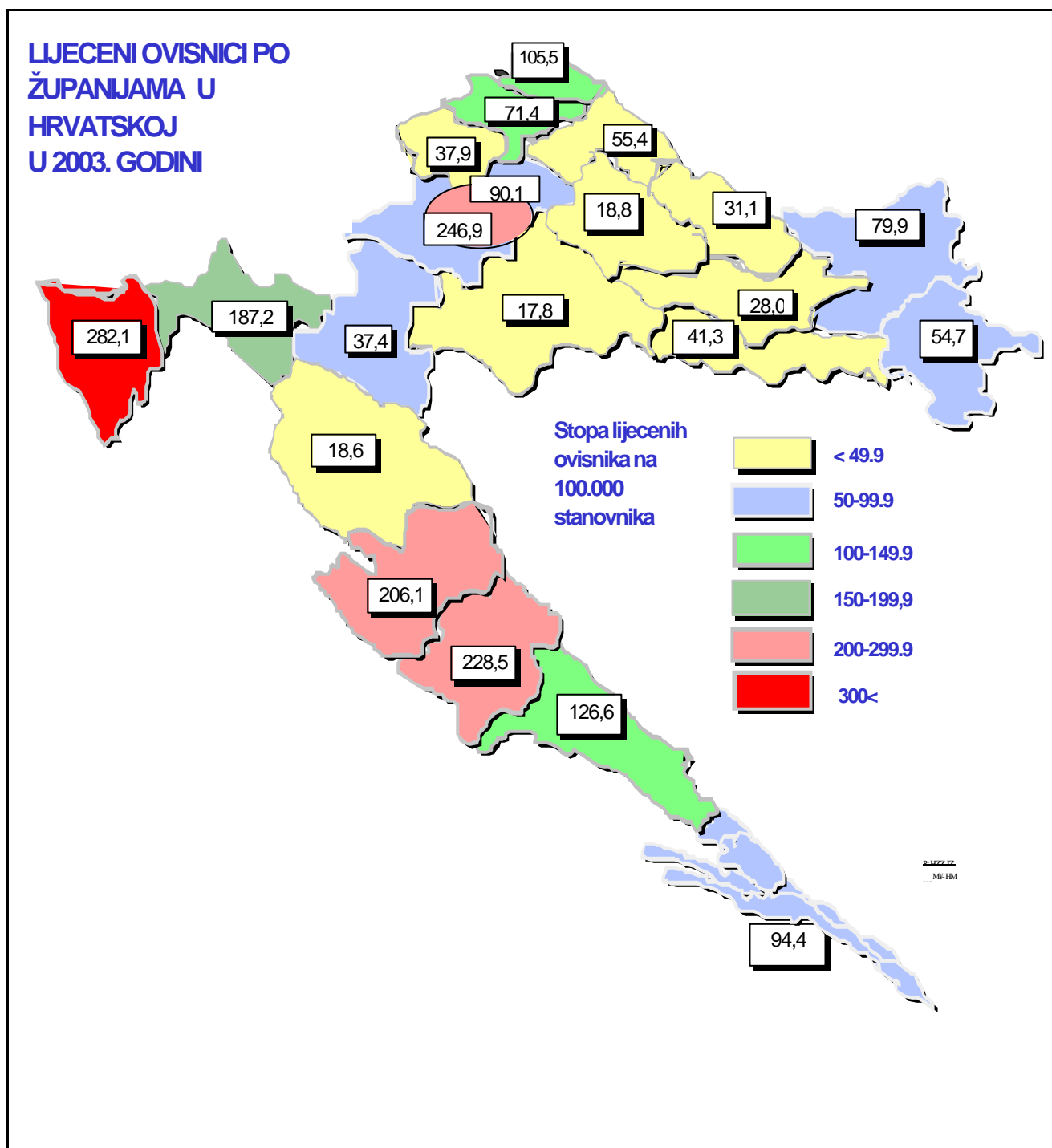
Vrsta tretmana	Broj tretmana	Udio %
Detoksikacija / uz metadon	1.743	32,6
Detoksikacija / kratka bez metadona	96	1,8
Dulja supstitucija / održavanje na metadonu	689	12,9
Bez medikacije / dulja psihosocijalna skrb	532	10,0
Upute / savjetovanje / potpora	905	16,9
Upućen u drugi centar	32	0,6
Tretman nije započeo	34	0,6
Hospitalizacija	1.312	24,6
UKUPNO	5.343	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Najveći dio osoba bio je na detoksikaciji / uz metadon (32,6%). Ukupno je metadon korišten (detoksikacija i/ili održavanje) u 45,5% slučajeva. Na bolničkom liječenju bilo je 1.312 (24,6%) osoba. Na savjetovanju, uputama i potpori bilo je 905 osoba (16,9%). U skupinu kod koje nisu korištena farmakološka sredstva, dolaze još i osobe kod kojih je korištena dulja psihosocijalna skrb (10,0%).

2.1.2.5. Lijeceni ovisnici prema mjestu stalnog boravka

Slika 2. Lijeceni ovisnici po županijama stalnog boravka

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 22. Osobe liječene zbog ovisnosti o drogama), prema županiji prebivališta, stopama na 100.000 stanovnika, broju ovisnikao opijatima, novootkrivenim ovisnicima u 2003. godini

ŽUPANIJA	Liječene osobe			Novootkriveni (prvi puta registrirani)			
	Broj	Stopa na 100.000	Od toga opijati	Svi tipovi ovisnosti	Udio od liječenih osoba (%)	Od toga opijatski tip	Udio od novootkrivenih
GRAD ZAGREB	1.924	246,9	1.339	504	26,2	192	38,1
ZAGREBACKA	279	90,1	165	99	35,5	39	39,4
KRAPINSKO-ZAGORSKA	54	37,9	10	43	79,6	3	7,0
SISACKO-MOSLAVACKA	33	17,8	14	21	63,6	7	33,3
KARLOVACKA	53	37,4	11	34	64,1	0	0,0
VARAŽDINSKA	132	71,4	53	90	68,2	19	21,1
KOPRIVNICKO-KRIŽEVACKA	69	55,4	15	39	56,5	4	10,3
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	25	18,8	4	18	72,0	2	11,1
PRIMORSKO-GORANSKA	572	187,2	464	193	33,7	114	59,1
LICKO-SENJSKA	10	18,6	8	4	40,0	3	75,0
VIROVITICKO-PODRAVSKA	29	31,1	13	21	72,4	7	33,3
POŽEŠKO-SLAVONSKA	24	28,0	12	12	50,0	3	25,0
BRODSKO-POSAVSKA	73	41,3	50	36	49,3	15	41,7
ZADARSKA	334	206,1	327	91	27,2	85	93,4
OSJECKO-BARANJSKA	264	79,9	103	124	47,0	25	20,2
ŠIBENSKO-KNINSKA	258	228,5	211	78	30,2	42	53,8
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	112	54,7	59	73	65,2	23	34,2
SPLITSKO-DALMATINSKA	587	126,6	566	127	21,6	111	87,4
ISTARSKA	582	282,1	493	106	18,2	54	50,9
DUBROVACKO-NERETVANSKA	116	94,4	61	75	64,7	24	32,0
MEĐIMURSKA	125	105,5	78	33	26,4	9	27,3
UKUPNO-HRVATSKA	5.658	127,4	4.056	1.821	32,2	783	43,0
DRUGE DRŽAVE	23		23	19	82,6	19	100,0
UKUPNO	5.678		4.079	1.840	32,4	802	43,6

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Stope prema Popisu stanovništva 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Najizraženiji problem zlouporabe psihoaktivnih droga, kao što i stope na 100.000 stanovnika pokazuju, u 2003. godini bio je na području **Istarske županije (582:282,1)**, slijedi Grad Zagreb (1.924:246,9), Šibensko-kninska (258:228,5), Zadarska (334:206,1), Primorsko-goranska (572:187,2). Te županije imaju stopu višu od ukupne u Hrvatskoj koja iznosi 127/100.000 stanovnika. Zatim slijede Splitsko-dalmatinska županija (587:126,6), Medimurska (125:105,5), Dubrovacko-neretvanska (116:94,4), Zagrebacka županija (279:90,1), Varaždinska (132:71,4) te ostale županije.

Stopa liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika za Republiku Hrvatsku iznosi 127,4, što je za 2,3% manje u odnosu na 2002. godinu.

2.1.2.6. Spol i dob liječenih ovisnika

Tablica 23. Spol i dob ovisnika liječenih u zdravstvenim ustanovama u 2003. godini

D O B	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
< 14 god.	9	0,2	1	0,1	10	0,2
15-19 god.	736	15,8	178	17,5	914	16,1
20-24 god.	1.206	25,9	299	29,3	1.505	26,5
25-29 god.	1.228	26,4	242	23,7	1.470	25,9
30-34 god.	721	15,5	118	11,6	839	14,8
35-39 god.	379	8,1	71	7,0	450	7,9
> 40 god.	380	8,2	110	10,8	490	8,6
UKUPNO	4.659	100,0	1.019	100,0	5.678	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2002. liječeno je 4.659 muškaraca i 1.019 žena. Najviše osoba liječenih u zdravstvenim ustanovama bilo je u dobnoj skupini između 20 do 24 godine (1505 osoba), od toga je bilo 299 žena. U dobnoj skupini između 20-29 godina bilo je najviše liječenih ovisnika (52,4%).

Muškarci su najbrojniji u dobnoj skupini 15 do 29 godina, gdje je udio iznosio 68,1%.

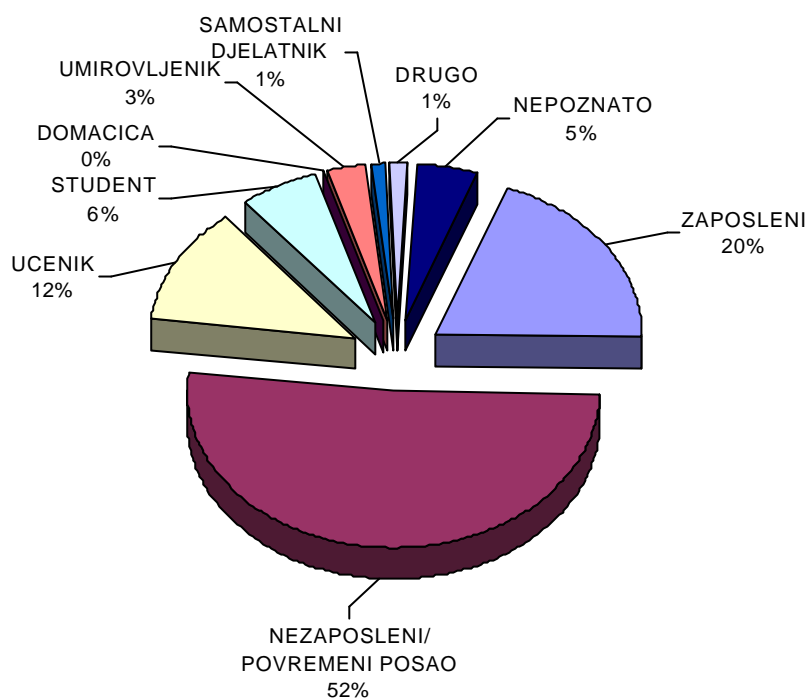
Tablica 24. Radni status ovisnika liječenih u bolnicama u 2003. godini

RADNI STATUS	Muškarci		Žene		UKUPNO	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
ZAPOSLENI	963	20,7	166	16,3	1.129	19,9
NEZAPOSLENI/ POVREMENI POSAO	2.415	51,8	513	50,3	2.928	51,6
UCENIK	545	11,7	152	14,9	697	12,3
STUDENT	257	5,5	88	8,6	345	6,1
DOMACICA	0	0,0	4	0,4	4	0,1
UMIROVLJENIK	144	3,1	18	1,8	162	2,9
SAMOSTALNI DJELATNIK	66	1,4	6	0,6	72	1,3
DRUGO	65	1,4	15	1,5	80	1,4
NEPOZNATO	204	3,1	57	5,6	261	4,6
UKUPNO	4.659	100	1.019	100	5.678	100

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2003. godini udio zaposlenih ovisnika iznosio je 19,9%, a u 2002. 19,3%. Istodobno je u 2003. godini 51,9% liječenih ovisnika bilo nezaposleno, ili su imali povremeni posao. Registriranih učenika i studenata bilo je 18,4%. Prethodne četiri godine ovaj udio kretao se oko 20%.

Graf 3. Liječeni ovisnici u Republici Hrvatskoj prema zanimanjima, u 2003. godini

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

2.1.2.7. Vrsta korištene psihoaktivne droge

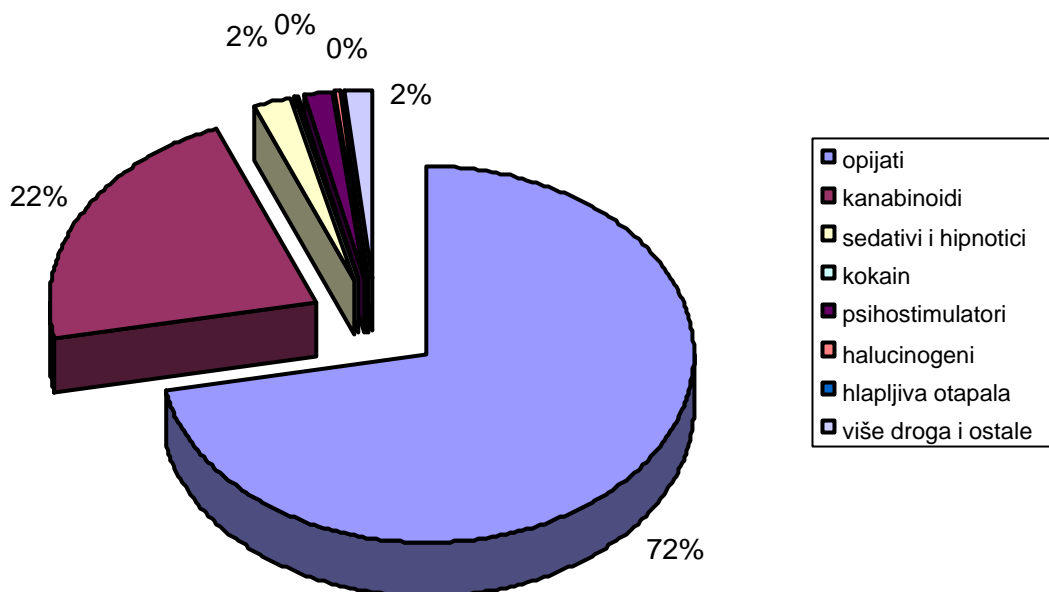
Teško je precizno razvrstati liječene osobe u pojedini tip ovisnosti, jer većina ovisnika uzima više vrsta droga odjednom ili prelazi s jedne droge na drugu ili pak kombinaciju opojnih droga.

Tablica 25. Broj liječenih ovisnika prema vrsti psihoaktivne droge u 2003. godini

VRSTA PSIHOAKTIVNE DROGE	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
opijati	3.329	71,5	758	74,4	4.087	72,0
kanabinoidi	1.098	23,6	145	14,2	1.243	21,9
sedativi i hipnotici	54	1,2	58	5,7	112	2,0
kokain	20	0,4	5	0,5	25	0,4
psihostimulatori	77	1,7	21	2,1	98	1,7
halucinogeni	6	0,1	2	0,2	8	0,1
hlapljiva otapala	13	0,3	0	-	13	0,2
više droga i ostale	62	1,3	30	2,9	92	1,6
UKUPNO	4.659	100,0	1.019	100,0	5.678	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Graf 4. Lijeceni ovisnici u 2003. godini, prema vrsti psihoaktivne droge

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 26. Broj liječenih ovisnika po dobi i vrsti droge u Hrvatskoj u 2003. godini

VRSTA DROGE	Muškarci (dob godina)				Žene (dob - godina)				UKUPNO
	do 19	20-34	> 35	Svega	do 19	20-34	> 35	Svega	
opijati	95	2.535	699	3.329	56	576	126	758	4.087
%	12,8	80,3	92,1	71,5	31,3	87,4	69,6	74,4	72,0
kanabinoidi	569	497	5	1098	95	48	2	145	1.243
%	76,4	15,8	0,7	23,6	53,1	7,3	1,1	14,2	21,9
sedativi	2	15	37	54	4	8	46	58	112
%	0,3	0,5	4,9	1,2	2,2	1,2	25,4	5,7	2,0
kokain	1	14	5	20	1	4	0	5	25
%	0,1	0,4	0,7	0,4	0,6	0,6	-	0,5	0,4
stimulatorna sredstva	32	41	4	77	14	6	1	21	98
%	4,3	1,3	0,5	1,7	7,8	0,9	0,6	2,1	1,7
halucinogeni	2	4	0	6	1	1	0	2	8
%	0,3	0,1	-	1,1	0,6	0,2	-	0,2	0,1
hlapiva otapala	6	6	1	13	0	0	0	0	13
%	0,8	0,2	0,1	0,3	-	-	-	-	0,2
više i ostalo	11	43	8	62	8	16	6	30	92
%	1,5	1,4	1,1	1,3	4,5	2,4	3,3	2,9	1,6
UKUPNO	745	3.155	759	4.659	179	659	181	1.019	5.678
%	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Morfinski (opijatni) tip ovisnosti je najprisutniji i javlja se u 72,0% slučajeva (veliki broj ovisnika koji su na održavanju na metadonu). Prosječna dob prvog uzimanja opijata je 20 godina, a prvog intravenoznog uzimanja

20,6 godina.

Barbituratni tip ovisnosti (sedativi i anksiolitici, bez kombinacija s drugim psihoaktivnim drogama) cini oko 2,0% osoba. Prosjecna dob prvog uzimanja je 25 godina.

Kokain se kao glavna droga javlja u 0,4% slucajeva.

Marihuana (kanabis) je u 2003. godini kao vodeca droga bila prisutna u 21,9% slucajeva. Kanabis se javlja u velikom broju slucajeva i u kombinaciji s drugim drogama i u cjelini je to najkorištenija droga medu našom ovisnickom populacijom, osobito medu mladima do 19 godina. Prosjecna dob prvog uzimanja marihuane je 16 godina.

Psihostimulatori u 2003. godini cine udio od 1.7% naše ovisnicke populacije. Oni se uglavnom ne uzimaju kao glavna droga nego u kombinaciji sa drugim drogama. Prosjecna dob prvog uzimanja je 17 godina.

Halucinogeni i hlapiva otapala u 2003. godini bili su prisutni u 0,3% slucajeva, dok je u skupini **"više i ostalo"** registrirano 92 osobe, odnosno njih 1,6%.

Tablica 27. Prosjecna dob prvog uzimanja nekih glavnih sredstava po prijavama u 2003. godini

Sredstvo	Dob u godinama
Marihuana	16,1
Psihostimulatori	17,0
Ectasy	17,3
Opijati	19,9
Sedativi	25,3

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 28. Broj godina proteklih od prvog uzimanja nekih glavnih sredstava po prijavama u 2002. i 2003. godini

Sredstvo	Broj godina (2002.)	Broj godina (2003.)
Marihuana	2,7	3,2
Psihostimulatori	2,3	5,2
Opijati	5,8	6,9

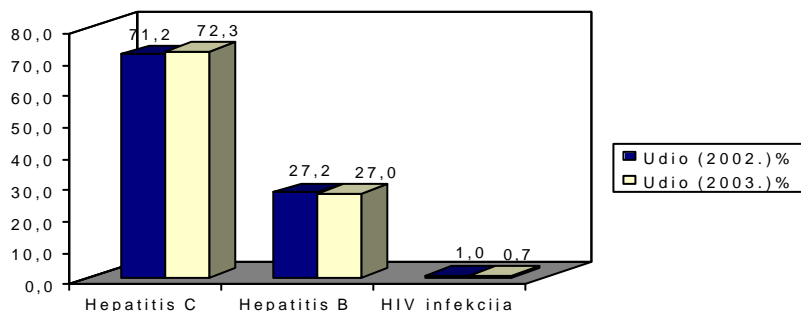
Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 29. Podaci o bolestima ili pozitivnosti na viruse (anamnesticki) u 2003. godini

Bolest ili pozitivnost	Udio (2002.)%	Udio (2003.)%
Hepatitis C	71,2	72,3
Hepatitis B	27,2	27,0
HIV infekcija	1,0	0,7
AIDS	0,2	n.p.

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Graf 5. Podaci o bolestima ili pozitivnosti na viruse (anamnesticki) u 2003. godini

2.1.3. Smrtnost ovisnika o psihoaktivnim drogama u razdoblju od 2000. - 2003.godine

U Republici Hrvatskoj podaci o smrtnosti prikupljaju se u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo i u Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku. Promatrajući podatke obaju izvora, primijetili smo da ih nije moguće komparirati, te ih prikazujemo zasebno, prema instituciji od koje su podaci prikupljeni. Zavod za sudsku medicinu vodi statističke podatke o broju smrtnih slučajeva do koji je došlo uslijed smrtnog otrovanja opojnim drogama, tzv. *overdose*, za razliku od Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koji, osim navedenih podataka, u broj smrtnih slučajeva uzrokovanih opojnim drogama ubraja i broj smrtnih slučajeva indirektno uzrokovanih zlouporabom droga, u što se ubrajaju i smrti od zaraznih bolesti, kao što su hepatitis, AIDS te prometne nezgode koje su se dogodile uslijed zlouporabe opojnih droga i sl.

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, intravensko uzimanje droga odgovorno je za oko 200.000 smrti ovisnika godišnje. Otrovanja i predoziranja su sve češća zbog novih kombinacija droga, a osim toga postoji trend porasta ponude droga u svijetu.

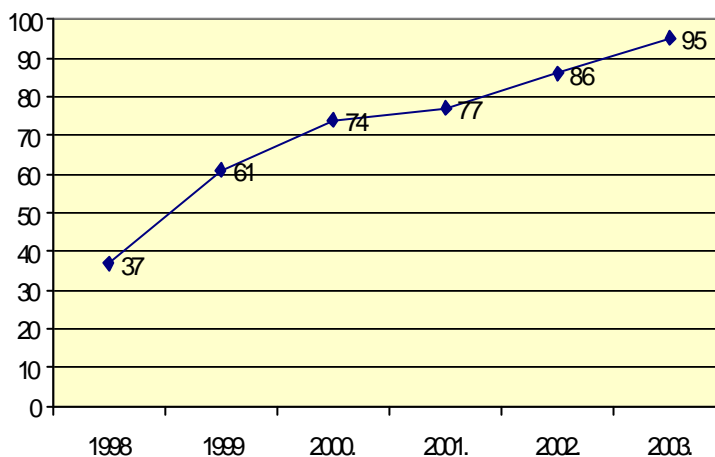
Podaci o umrlim ovisnicima dobivaju se iz podataka mortalitetne statistike uzroka smrti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Podaci se uglavnom odnose na nasilne smrti i na osobe koje su već registrirane u Registru ovisnika. Za osobe koje nisu bile na liječenju, niti se na Liječnickoj potvrdi o smrti, u dijagnozi ili u vanjskom uzroku smrti (npr. predoziranje) ne nalazi podatak o uzimanju psihoaktivnih droga, nije moguće smrt povezati s ovisnošću.

Ovisnik o heroinu ponekad kupi drogu različite cistoće od one na koju je navikao, što može rezultirati predoziranje. Osim toga, nerijetko do smrti dolazi i zbog istovremenog uzimanja opijata (heroin i/ili metadon) alkohola, sedativa i drugih različitih sredstava. Pušenje kokaina također može dovesti do cerebrovaskularnih i srčanih komplikacija, pa i do smrti.

Tijekom 2002. godine, prema podacima iz državne mortalitetne statistike Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, zabilježeno je 86 slučajeva smrti ovisnika o psihoaktivnim drogama u Republici Hrvatskoj, što je daljnji porast u odnosu na prethodne godine. Dio njih je već ranije bio u registru ovisnika, ali za dio njih se o ovisnosti doznaje tek temeljem nalaza obdukcije.

Tablica 30. i Graf 6. Broj smrtnih slučajeva u razdoblju od 1998. do 2003. godine

GODINA	SMRTNI SLUČAJEVI
1998.	37
1999.	61
2000.	74
2001.	77
2002.	86
2003.	95

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

2.1.3.1. Spol i uzroci smrti

U 2002. godini među umrlima bilo je 79 muškaraca i 7 žena. Najčešći uzrok smrti, u 55 slučajeva (64,0%), bilo je predoziranje opijatima; 16,3%, odnosno 14 ovisnika, umrlo je od nekih drugih bolesti, povezanih s dugogodišnjim ovisničkim stažem, kao što su ciroza jetre, hepatitis i drugo. Kod četiri osobe dijagnoza uzroka smrti nije poznata. Kod osam osoba je uzrok smrti samoubojstvo (9,3%). Pet osumrlo od posljedica različitih nesreća (5,8%).

Tablica 31. Ovisnici umrli u razdoblju od 2000. do 2003. godine prema spolu i dobi

GODINA	2000.						2001.						2002.						2003.					
	Muškarci		Žene		Ukupno		Muškarci		Žene		Ukupno		Muškarci		Žene		Ukupno		Muškarci		Žene		Ukupno	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
< 16 god.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20 god.	8	11	0	0	8	11	6	8,5	1	17	7	9,1	7	8,9	1	14	8	9,3	3	3,5	2	22	5	5,3
21-25 god.	21	29	0	0	21	28	24	34	1	17	25	33	22	28	3	43	25	29	21	24	0	0	21	22
26-30 god.	20	27	0	0	20	27	8	11	2	33	10	13	18	23	0	0	18	21	21	24	2	22	23	24
31-35 god.	9	12	0	0	9	12	18	25	1	17	19	25	20	25	1	14	21	24	22	26	3	33	25	26
36-40 god.	11	15	0	0	11	15	8	11	0	0	8	10	8	10	1	14	9	11	6	7	0	0	6	6,3
> 40 god.	4	5,5	1	100	5	6,8	7	9,9	1	17	8	10	4	5,1	1	14	5	5,8	13	15	2	22	15	16
UKUPNO	73	100	1	100	74	100	71	100	6	100	77	100	79	100	7	100	86	100	86	100	9	100	95	100
PO GODINAMA	74						77						86						95					
UKUPNO 2000. - 2003.	237																							

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

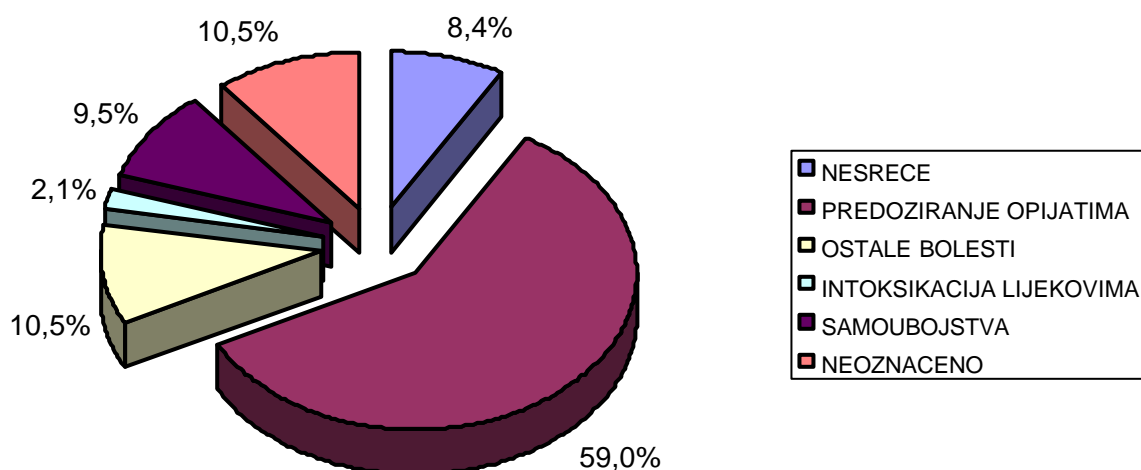
Tablica 32. Ovisnici umrli u razdoblju od 2001 - 2003. godine prema uzroku smrti

UZROK SMRTI	2001.		2002.		2003.	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
NESRECE	1	1,3	5	5,8	8	8,4
PREDOZIRANJE OPIJATIMA	61	79,2	55	64	56	59,0
OSTALE BOLESTI	10	13	14	16,3	10	10,5
AIDS	1	1,3	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
INTOKSIKACIJA LIJEKOVIMA	2	2,6	n.p.	n.p.	2	2,1
SAMOUBOJSTVA	2	2,6	8	9,3	9	9,5
NEOZNACENO	n.p.	n.p.	4	4,7	10	10,5
UKUPNO	77	100	86	100	95	100

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 32. prikazuje uzrok smrti tijekom 2001. i 2002. i 2003. godine, u kojoj je vidljivo da je tijekom 2001. godine čak 79,2 % umrlo od predoziranja opijatima, a 2002. godine takvih je smrti bilo 55 odnosno 64% što predstavlja smanjenje za 10,9% posto. Tijekom 2003. broj osoba umrlih zbog predoziranja opijatima iznosi 56, što je neznatna promjena u odnosu na 2002., no promatramo li uzrok, predoziranje opijatima u ukupnim uzrocima smrti tijekom 2003, smanjio se za 5% u odnosu na 2002. (59,0 : 64,0). Kad promatramo ukupan broj smrti ovisnika, tijekom 2002. vidljivo je povećanje za 11,7% u odnosu na 2001., dok je 2003. ukupno umrlo 10,5% više nego tijekom 2002. godine. Ukoliko promatramo 2003. u odnosu na 2001., vidljivo je povećanje umrlih osoba za 23,4%.

Graf 7. Ovisnici umrli tijekom 2003. godine prema uzroku smrti

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

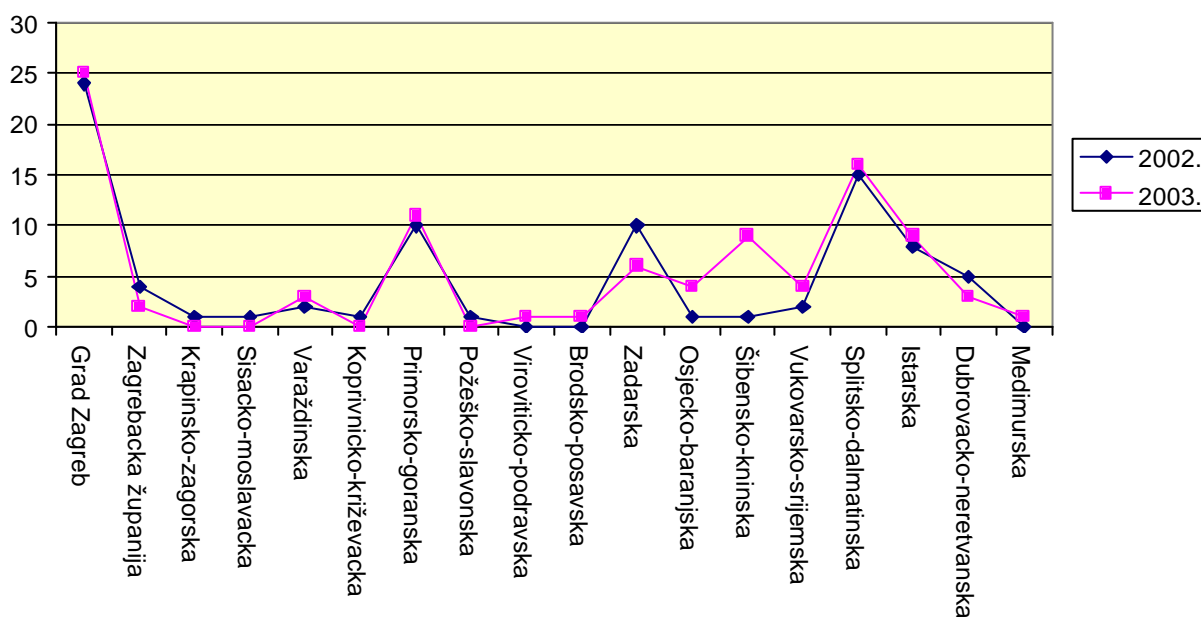
Od umrlih ovisnika, najviše (25) ih je bilo iz Grada Zagreba i njegove bliže okolice. Slijedi Splitsko-dalmatinska županija gdje je umrlo 16 osoba. U Primorsko-goranskoj županiji umrlo je 11 osoba, a u Istarskoj, kao i u Šibensko-kninskoj, 9 osoba.

Tablica 33. Broj umrlih ovisnika po županijama tijekom 2002. i 2003. godine

ŽUPANIJA	2002.	2003.	Ukupno
Grad Zagreb	24	25	49
Zagrebacka županija	4	2	6
Krapinsko-zagorska	1	0	1
Sisacko-moslavacka	1	0	1
Varaždinska	2	3	5
Koprivničko-križevačka	1	0	1
Primorsko-goranska	10	11	21
Požeško-slavonska	1	0	1
Viroviticko-podravska	0	1	1
Brodsko-posavska	0	1	1
Zadarska	10	6	16
Osječko-baranjska	1	4	5
Šibensko-kninska	1	9	10
Vukovarsko-srijemska	2	4	6
Splitsko-dalmatinska	15	16	31
Istarska	8	9	17
Dubrovačko-neretvanska	5	3	8
Medimurska	0	1	1

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Graf 8. Broj umrlih ovisnika po županijama tijekom 2002. i 2003. godine

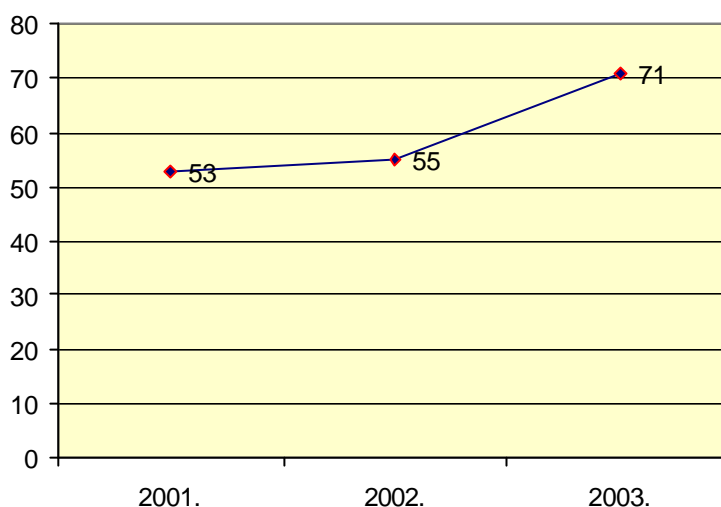
Izradio: Ured za suzbijanje zlorabe opojnih droga

2.1.4. Podaci Zavoda za sudsku medicinu o smrti od droga i psihotropnih lijekova, u razdoblju od 2001. - 2003. godine

Prema podacima Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (Laboratorij za toksikološka vještacenja), u Republici Hrvatskoj od posljedica trovanja opojnim drogama 2002. godine umrlo je 55 osoba, a 2003. godine 71 osoba, što predstavlja porast za 26%.

Tablica 34. i Graf 9. Broj smrtnih slučajeva u razdoblju od 2001. do 2003. godine

GODINA	SMRTNI SLUCAJEVI
2001.	53
2002.	55
2003.	71

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

2.1.4.1. Uzroci smrti

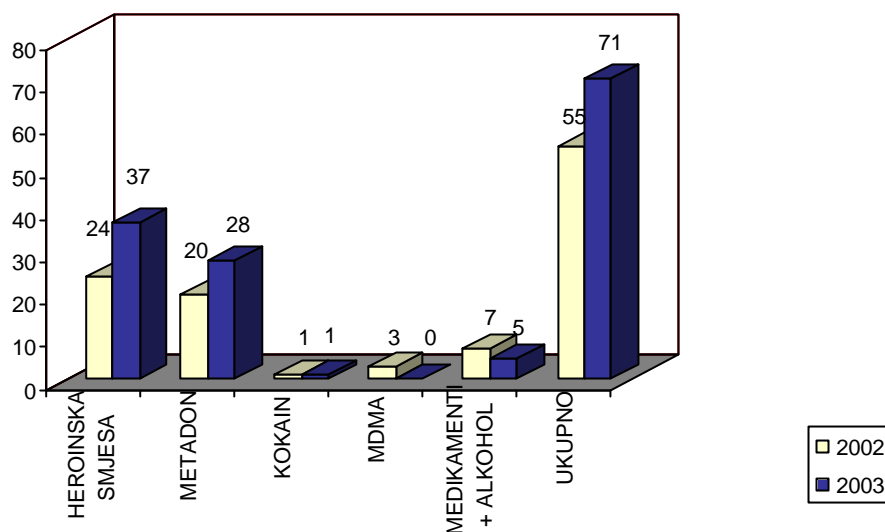
Promatrajući kemijsko- toksikološke analize Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, vidimo da je u Republici Hrvatskoj najčešći uzrok smrti *heroinska smjesa*, (2002. godine pojavljuje se kao uzrok u 43,6 %, a tijekom 2003. godine uzrok je u 52,1% smrtnih slučajeva).

Tablica 35. Uzrok smrti prema vrsti droge tijekom 2002. i 2003. godine

UZROK SMRTI	2002.		2003.	
	Aps. br.	Udio %	Aps. br.	Udio %
HEROINSKA SMJESA	24	43,6	37	52,1
METADON	20	36,4	28	39,4
KOKAIN	1	1,8	1	1,4
MDMA	3	5,5	0	0
MEDIKAMENTI + ALKOHOL	7	12,7	5	7,0
UKUPNO	55	100,0	71	100,0

Izvor: Podaci Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku

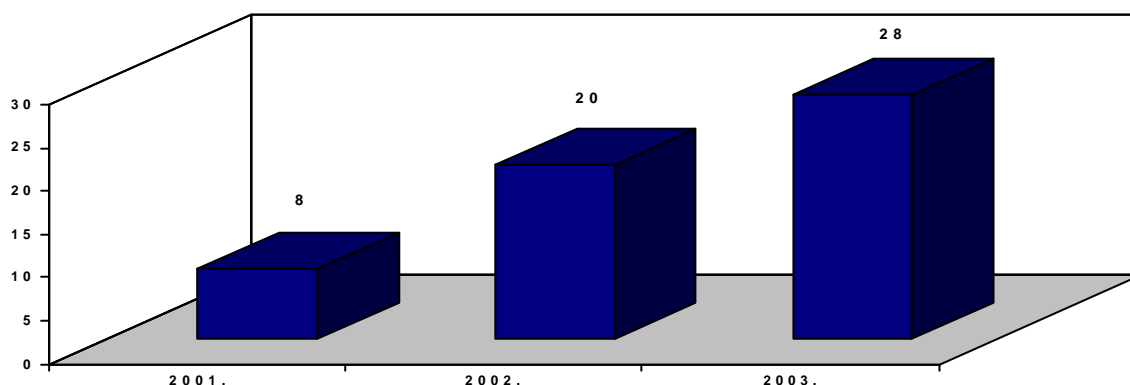
Graf 10. Uzrok smrti prema vrsti droge tijekom 2002. i 2003. godine

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Odmah zatim kao slijedeći uzrok smrti u 2003. godini navodi se *metadon*, u čak 39,4% slučajeva. Promatrajući sljedeću tablicu i graf, vidljiva je sve veća zlouporaba metadona, kao i potreba za algoritmom izdavanja metadona.

Graf 11. Broj smrtnih slučajeva uzrokovanih predoziranje metadonom

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Do smrti najčešće dolazi zbog uzimanje prevelike količine droge tzv. *overdose*, međutim rijetko, odnosno nikada se ne radi isključivo o čistoj drogi, pa tako prema podacima Centra za kriminalistička vještacenja "Ivan Vucetić", tijekom 2003. godine zaplijenjene heroinske smjese sadržavale su od 1-40% heroina, a kod "ulicnih doza" pojavljivale su se heroinske smjese koje su sadržavale do 12% heroina. Kod velikih zapljena heroina od 10 kg i više, udio heroina u pojedinim slučajevima iznosio je od 5% do 40%, jer čistota pojedine droge ovisi o ponudi i potražnji u pojedinom dijelu Republike Hrvatske.

Heroinske smjese tijekom 2003. godine najčešće su sadržavale *paracetamol*, *kofein*, *laktozu*, *saharozu*, a u pojedinim slučajevima *diazepam* i *fenobarbital*.

Udio kokaina iznosio je od 20-90%, a najčešće je kokain bio pomiješan s *kofeinom*, *fenacetinom*, *lidokainom*, *kreatinom*, *manitolom* i *laktozom*.

Amfetamin u prahu, kao punila sadržava *laktozu*, *škrob*, a kao adulterante *kofein* i *kreatin*, dok je u pojedinim slučajevima pomiješan s *kofeinom* i *efedrinom*. Pojedine tablete amfetamina su sadržavale *kofein* i *kinin*. Tablete ecstasy najčešće sadrže MDMA, a u pojedinim slučajevima MDE (zasebno ili u

smjesi s MDMA) ili MDMA s amfetaminom. Tablete tog tipa često sadrže i *kofein* te pomoćna sredstva za tabletiranje, kao što su *laktoza*, *sorbitol* i sl.

2.1.5. Prikaz roditelja - ovisnica i njihove novorođene djece u Republici Hrvatskoj

2.1.5.1. Situacija u Republici Hrvatskoj, broj roditelja-ovisnica, kontrola trudnica i roditelja te njihove novorođene djece na opojne droge

U svim rodilištima u Republici Hrvatskoj, odnosno zdravstvenim ustanovama u kojima je porod obavljen, prilikom poroda popunjava se obrazac (JZ-POR), Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u kojem se osim ostalih podataka, u rubrici *anamneza-trudnoca-patološko stanje* nalazi i podatak o uzimanju psihoaktivnih droga u trudnoći. Međutim, iako postoji obrazac u kojem je navedeno pitanje o uzimanju psihoaktivnih droga u trudnoći, do odgovora se dolazi dobrovoljnim priznanjem majke, pa tako ukoliko ona nije spremna priznati ovisnost, nije moguće pružiti pomoć, bilo njoj, bilo njenom nerođenom, odnosno novorođenom djetetu.

Tijekom 2002. godine, prema podacima Opće bolnice Zadar, ovisnost trudnica i roditelja nije se registrirala ni u jednom protokolu. Iako se svaku ženu kroz anamnezu traže podaci o ovisnosti, one to često ne priznaju. U istoj bolnici, kod otvaranja trudničke knjižice, svaka žena obavi test na hepatitis B. Pozitivan test budi veću sumnju na i.v. ovisnicu, ali opet bez priznanja žene, to nije potvrda ovisnosti. Tijekom 2003. godine, Opća bolnica Zadar ostvarila je veću suradnju s Centrom za prevenciju ovisnosti, pa je ostvarena i veća mogućnost pružanja pomoći ovim trudnicama.

Prema podacima liječnika iz klinika za ženske bolesti i porode, rad s trudnicama, odnosno roditeljama, ovisnicama o opojnim drogama, iznimno je težak i zahtjevan. U Klinici za ženske bolesti i porode KB Split već dugi niz godina posebna pažnja pridaje se upravo navedenoj problematici. Posebno je bitno na vrijeme prepoznati problem te pružiti trudnici, odnosno roditelji i novorođencetu optimalnu skrb.

Poteškoce u svakodnevnom radu s trudnicama i roditeljama za koje postoji pretpostavka da su ovisnice, svakako predstavlja činjenica da se ne smiju obaviti pretrage urina na opijate bez njihovog odobrenja, a što u većini slučajeva one decidirano odbiju. Upravo zbog toga na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske nije moguće otkriti vjerojatno velik broj ovisnica koje su trudnice, odnosno roditelje. Navedeno se odnosi i na novorođenu djecu koju se također ne smije testirati bez suglasnosti majke, pa im se ne može ni pomoći u slučaju da imaju apstinencijsku krizu. Sukladno s tim, cjelokupan broj roditelja-ovisnica i njihove novorođene djece je nepotpun, jer obuhvaća samo one ovisnice i djecu čije majke su kroz anamnezu priznale ovisnost i one koje su dozvolile testiranje na opijate.

S obzirom na navedeno, u budućnosti se stavovi prema tom pitanju trebaju promijeniti. Činjenica je da gotovo polovina trudnica ovisnica rodi hipotrofično dijete, pa je učestalost prijevremenih poroda kod njih povećana. Također, veliki broj novorođene djece majki ovisnica ima pozitivne markere na hepatitis B i poglavito C, što ujedno osim za majke predstavlja opasnost za njihovu djecu, kao i za zdravstveno osoblje, u smislu zaraze hepatitisom i sličnim bolestima.

Tako je primjerice u jednoj zdravstvenoj ustanovi rođeno otprilike 50-ero djece čije su majke negirale bilo kakvu ovisnost. Kod takove djece apstinencijske tegobe manifestirale su se različitim intenzitetom, a u urinu djece zdravstveno osoblje dokazalo je heptanon, opijate i druga sredstva, što svakako ukazuje na veliku tzv. "tamnu brojku" i stigmatiziranost majki koje iz raznih poriva ne žele priznati uzimanje droga.

Osim navedenih poteškoća, u ruralnim sredinama RH, posebno u mjestima koja su smještena u pograničnim područjima, odnosno područjima blizu granice sa BiH, često nije moguće realno pratiti stanje, budući da se često trudnice iz susjedne zemlje u visokoj trudnoći prijavljuju kod ginekologa u

RH, gdje i rode, no nakon toga im se gubi svaki trag, iako su cesto ovisne, bilo o drogama, bilo o alkoholu, a njihovoj novorođenoj djeci koja imaju apstinencijske smetnje, nije moguće pružiti pomoć.

S obzirom na gore navedeno, broj rođilja koje su ovisne o opojnim drogama, naizgled nije velik, no prilikom izrade izvješća nerijetko u usmenom kontaktu s liječnicima dolazimo do zaključka da postoji vrlo velika tamna brojka rođilja koje su ovisne o opojnim drogama i broja novorođene djece koja imaju poteškoće zbog ovisnosti majke, a kojima zakon omogućuje nepružanje pomoći i nemogućnost kontroliranja stvarnog stanja ove pojave.

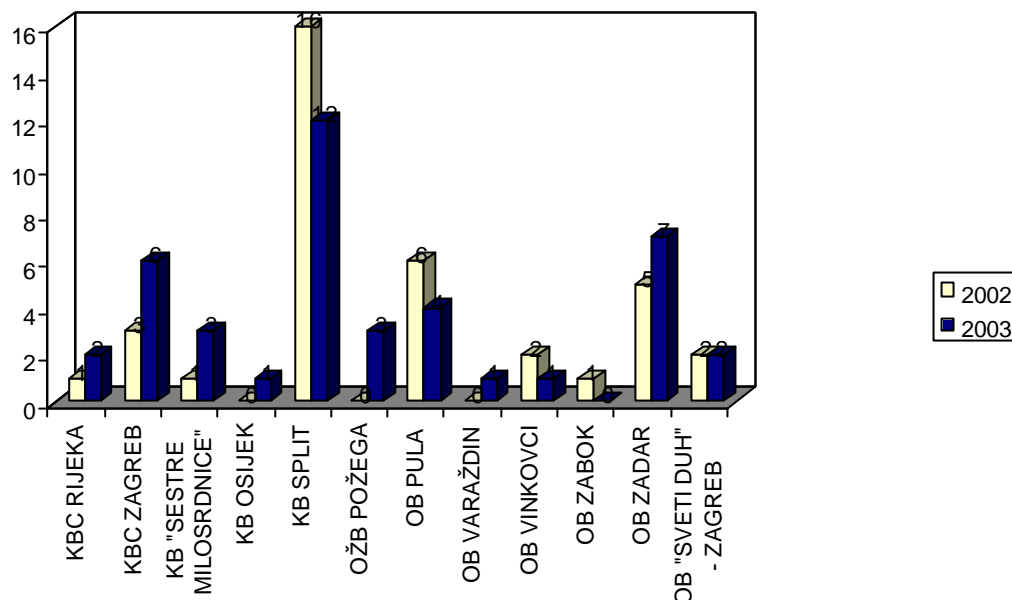
Kad govorimo o brojkama, odnosno postocima rođilja-ovisnica u ukupnom broju poroda u Republici Hrvatskoj, moramo reći da je on zanemariv ukoliko se promatra u odnosu na ukupan broj poroda, no ozbiljan problem ukoliko se uzme u obzir velika tamna brojka, kao i činjenica da je tijekom 2003. godine došlo do porasta broja rođilja-ovisnica. Naime, u 2002. godini u zdravstvenim ustanovama Republike Hrvatske registrirano je 39.408 poroda s 39.927 rođenih, dok je iste godine prema dobivenim podacima iz zdravstvenih ustanova, bilo 37 rođilja-ovisnica. Prema preliminarnim podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, tijekom 2003. godine, registrirano je 38.925 poroda u zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj, a prema podacima iz zdravstvenih ustanova primjećujemo porast rođilja-ovisnica, pa su tako tijekom 2003. godine rodile 42 majke koje su ovisnice, što je **porast za 13,5%** u odnosu na 2002. godinu ukoliko uspoređujemo broj majki-ovisnica. 2002.godine, broj majki-ovisnica sudjelovale su u ukupnom broju poroda s 0,09 %, dok je tijekom 2003. godine broj majki - ovisnica, u ukupnom broju poroda sudjelovao s 0,11 %.

Tablica 36. : Broj rođilja - ovisnica koje su rodile u zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj 2002. i 2003. godine

ZDRAVSTVENA USTANOVA	RODILJE – 2002.	RODILJE – 2003.
KBC RIJEKA	1	2
KBC ZAGREB	3	6
KB "SESTRE MILOSRDNICE" – ZAGREB	1	3
KB OSIJEK	0	1
KB SPLIT	16	12
OŽB POŽEGA	0	3
OB PULA	6	4
OB VARAŽDIN	0	1
OB VINKOVCI	2	1
OB ZABOK	1	0
OB ZADAR	5	7
OB "SVETI DUH" – ZAGREB	2	2
UKUPNO	37	42

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Graf 12. Broj roditelja - ovisnika koje su rodile u zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj 2002. i 2003. godine

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

U navedenoj tablici napravili smo kratki pregled broja roditelja-ovisnika tijekom 2002. i 2003. godine, kako bismo vidjeli povećava li se broj roditelja-ovisnika iz godine u godinu ili ne, te ukoliko da, za koliko. Pri promatranju ovih podataka, iznova naglašavamo da postoji velika tamna brojka, kao i to da sve zdravstvene ustanove, unatoc ponovljenim traženjima, nisu dostavile podatke ili su isti bili nepotpuni.

Prema podacima 12 zdravstvenih ustanova u Republici Hrvatskoj u kojoj su ostvareni porodi tijekom 2002. i tijekom 2003. godine, u 5 zdravstvenih ustanova primijeceno je smanjenje broja roditelja-ovisnika, dok je u ostalih 7 zdravstvenih ustanova, nažalost, ipak zamijecen porast.

2.1.5.2 Novorođena djeca majki ovisnica

Od majki ovisnica, 1 dijete **umrlo** je intrauterino, 2 djece rođeno je s palatoshizom (rascjep nepca), a gotovo sva djeca rođena od majki ovisnica patila su od simptoma suzdržavanja od droga, tzv. apstinencijskih simptoma čiji simptomi su: povraćanje, izraziti nemir, razdražljivost, hiperestezija, nemir uz povraćanje, apnoične atake, febrilitet, slabo napredovanje, otežano primanje hrane, plac, tremor

Tablica 37. Broj djece rođene od majki ovisnica u 2002. i 2003. godini kojima je pružena pomoć u zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj

ZDRAVSTVENA USTANOVA	DJECA 2002.	DJECA 2003.
KBC RIJEKA	1	2
KBC ZAGREB	3	5
KB "SESTRE MILOSRDNICE" - ZAGREB	1	3
KB OSIJEK	0	1
KB SPLIT	16	9
OŽB POŽEGA	0	0
OB PULA	6	3

OB VARAŽDIN	0	1
OB VINKOVCI	0	0
OB ZABOK	1	0
OB ZADAR	5	5
OB "SVETI DUH" – ZAGREB	2	2
UKUPNO	35	31

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Prema podacima iz 12 zdravstvenih ustanova u Republici Hrvatskoj u kojoj su ostvareni porodi tijekom 2002. i tijekom 2003. godine u 4 zdravstvene ustanove primijeceno je smanjenje broja novorođene djece majki ovisnica koja su imala apstinencijske smetnje dok je u 5 zdravstvenih ustanova zamijecen porast. U dvjema zdravstvenim ustanovama nije bilo novorođene djece majki ovisnica, dok za Opcu bolnicu Zadar raspoložemo samo podacima za 2003. godinu, pa ih i ne možemo komparirati.

2.1.6. Terapijske zajednice

Terapijske zajednice trebaju biti zasnovane na razini društvene odgovornosti za ovisnike o opojnim drogama i kao takve one imaju značajnu ulogu u provođenju odvikavanja od ovisnosti, rehabilitacije i društvene reintegracije ovisnika.

Sukladno s Nacionalnom strategijom za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Nacionalnim programom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003.godinu, te sukladno s Uredbom o osnivanju Ureda (N.N. broj 18/2002), Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske kontinuirano suraduje s udrugama i terapijskim zajednicama koje djeluju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga i pružanja pomoći ovisnicima o opojnim drogama što uključuje i rehabilitaciju ovisnika u terapijskim zajednicama u okviru humanitarne djelatnosti nevladinih organizacija. Humanitarna djelatnost kao pojam nije zakonski definirana, međutim time se razumijevaju mjere i usluge koje su usmjerene na poboljšanje kvalitete života ugroženih osoba, kao što su razni oblici psihosocijalne pomoći, puke kuhinje, organiziranje pomoći i skloništa za beskućnike, komune i drugi oblici pomoći i samopomoći ovisnicima i drugo.

Do sada je djelokrug rada humanitarnih organizacija regulirao u nekoj mjeri Zakon o humanitarnoj pomoći (Narodne novine broj 83/92) koji se primjenjuje samo na udruženja građana i društvene organizacije kojima je jedan od ciljeva prikupljanje i raspodjela humanitarne pomoći, dok svi ostali oblici pružanja humanitarne pomoći nisu zakonski regulirani. Slijedom navedenog, postojale su inicijative da se pristupi izradi Zakona o humanitarnoj pomoći koji bi na bitno kvalitetniji i precizniji način regulirao sadržaj i oblike rada humanitarnih organizacija. Premda je Nacionalnom strategijom predviđeno da se terapijske zajednice kao institucije za odvikavanje od ovisnosti i rehabilitaciju ovisnika o drogama, mogu osnivati u okviru sustava zdravstva, socijalne skrbi ili kao autonomne kuće, koje bi trebale ponuditi različite oblike programa i stvoriti sustav za odvikavanje od ovisnosti ovisnika nakon drug-free programa, ustrojstvo istih regulirano je samo zakonskim i podzakonskim aktima iz sustava socijalne skrbi, koji predviđa njihovo ustrojstvo kao domova socijalne skrbi. Prema Zakonu o socijalnoj skrbi (članak 96) Dom socijalne skrbi za ovisnike (terapijsku zajednicu) može osnovati općina, grad, Grad Zagreb, te vjerska zajednica, trgovačko društvo, udruga i druga domaća i strana pravna i fizička osoba. Domovi socijalne skrbi osnivaju se u skladu s potrebama koje za određeno područje utvrdi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Prije osnivanja Doma sve navedene osobe dužne su tražiti odobrenje Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Nakon dobivenog odobrenja za osnivanje, osnivač može pristupiti donošenju akta o osnivanju Doma. Donošenjem akta o osnivanju ustanove osnivač stječe pravo podnošenja zahtjeva Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi za izdavanje rješenja, kojim će se utvrditi, je li odluka o osnivanju te drugi opći akti doma u skladu sa zakonom i posebnim propisima, a posebice jesu li ispunjeni uvjeti glede prostora, opreme, stručnih i drugih djelatnika, te zdravstveni i ekološki uvjeti.

Rješenje se donosi na temelju nalaza povjerenstva kojeg u tu svrhu imenuje ministar zdravstva i socijalne skrbi i rješenje se mora donijeti u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Protiv rješenja nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor. Dom može početi s radom po pribavljenom konačnom rješenju i nakon upisa u sudski registar i upisnik ustanova socijalne skrbi.

Prema propisima Zakona o socijalnoj skrbi (članak 105) općina, grad i grad Zagreb, vjerska zajednica, trgovačko društvo, udruga i druga domaća i strana pravna osoba koja pruža skrb izvan vlastite obitelji a najviše 20 korisnika, može ovu skrb pružati i bez osnivanja Doma, prema propisima ministra ovlaštenog za poslove socijalne skrbi i na način uređen Zakonom o socijalnoj skrbi.

Za pružanje skrbi iz stavka 1. ovoga članka odobrenje daje ministarstvo ovlašteno za poslove socijalne skrbi. Odobrenje sadrži registraciju djelatnosti (skrb izvan vlastite obitelji) i podatke ispunjava li osnivač uvjete glede prostora opreme i potrebnih stručnih djelatnika.

Zakonski i podzakonski akti temeljem kojih se mogu otvarati domovi socijalne skrbi i registrirati terapijske zajednice su:

1. Zakon o socijalnoj skrbi (Narodne novine 73/97, 57/01, 82/01 i 103/03)
2. Zakon o ustanovama (Narodne novine 29/97 i 47/99)
3. Pravilnik o vrsti doma za djecu i doma za odrasle osobe i njihovoj djelatnosti, te uvjetima glede prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih djelatnika doma socijalne skrbi (Narodne novine 101/99 i 120/02)
4. Pravilnik o sadržaju upisnika ustanova socijalne skrbi

Prema navedenim zakonskim propisima u Republici Hrvatskoj registrirane su dvije terapijske zajednice, Zajednica "Susret" i Dom za ovisnike Đurmanec, Krapina, dok ostale terapijske zajednice pružaju pomoć i odvikavanje od ovisnosti ovisnicima kao udruge ili religijske zajednice u okviru humanitarne djelatnosti. Veliki broj navedenih terapijskih zajednica i udruga upućuje ovisnike u svoje terapijske kuće u inozemstvo, o čemu je prvi put za 2003. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga prikupio podatke. Također su prikupljeni podaci o broju ovisnika u terapijskim zajednicama u Republici Hrvatskoj, o strukturi istih, programima rada, oblicima i kvaliteti suradnje s državnim institucijama, kriterijima za ulazak u zajednicu i načinu financiranja.

Nesumnjivo značenje terapijskih zajednica u odvikavanju od ovisnosti i rehabilitaciji ovisnika pokazuje i podatak da se broj ovisnika u terapijskim zajednicama svake godine povećava, a samo u odnosu na 2001. godinu taj broj se povećao za 52%. Također je poznato da bi terapijske zajednice trebale imati ključnu ulogu u resocijalizaciji i odvikavanju od ovisnosti, te su stoga stvaranje mreže terapijskih zajednica i rješavanje njihovoga pravnog statusa primarna pitanja od kojih će ovisiti cijeli niz bitnih pitanja, vezanih za uspješan tretman ovisnika.

Neriješen pravni status terapijskih zajednica ogleda se u mogućnosti da neke zajednice pružaju pomoć ovisnicima kao udruge u okviru humanitarne djelatnosti, a nasuprot tome, druge kao ustanove socijalne skrbi. Ovakav status terapijskih zajednica otežava procjenu broja ovisnika u njihovom tretmanu, kao i evaluaciju njihovog rada i ocjenu učinkovitosti programa. Osobito je veliki problem utvrditi točan broj ovisnika koji su upućeni na odvikavanje od ovisnosti u inozemstvo, a s tim u vezi i modele njihove resocijalizacije nakon povratka.

Stoga je potrebno odrediti kojem ministarstvu ili tijelu državne uprave, bi terapijske zajednice, koje djeluju kao nevladine organizacije, bile odgovorne za provođenje svojih programa, kao i koje ministarstvo ili tijelo državne uprave će pratiti njihov rad i vrednovati njihove programe rada.

Drugo pitanje odnosi se na inicijativu od strane udruga za izmjene Kaznenog zakona (članak 74.) kako bi se pružila mogućnost ovisnicima koji su počinili krivična djela, da dio ili cijelu kaznu zatvora odsluže u terapijskim zajednicama. Potrebno je napomenuti da navedeni članak već predviđa mogućnost izricanja sigurnosne mjere odvikavanja od ovisnosti, koja se može izreći uz kaznu zatvora ili kao zamjena za kaznu zatvora uz uvjetnu osudu. Ukoliko bi se mjera odvikavanja od ovisnosti provodila u terapijskim zajednicama, iste bi terapijske zajednice morale ispunjavati posebne standarde u pogledu stručnih

djelatnika, programa rada, ali i regulative otvorenosti sustava, odnosno slobode kretanja ovisnika u tim terapijskim zajednicama i provedbe kontrole njihovog odvikavanja.

Terapijskim zajednicama koje bi primale na odvikavanje i rehabilitaciju osuđenike, trebalo bi omogućiti dobivanje odobrenja za obavljanje ove djelatnosti od strane Ministarstva pravosuđa.

Trece važno pitanje je pitanje tretmana u terapijskim zajednicama sa specifičnim potrebama, a koje su ovisne o opojnim drogama, kao što su osobe zaražene zaraznim bolestima, psihicki bolesne osobe, žene trudnice i adolescenti koji uz ovisnost pokazuju i druge poremećaje ponašanje kao što su; kriminalno ponašanje, psihicke teškoće, problemi tijekom školovanja i slicno. Terapijske zajednice koje bi imale u tretmanu takve osobe trebale bi dodatno ispunjavati standarde glede posebno prilagođenih programa rada, a sukladno s tim i broja strucnih djelatnika i vrste njihovih zvanja.

Nadalje, postavlja se pitanje vođenja evidencije o osobama koje se nalaze na tretmanu u terapijskim zajednicama, te obveze dostavljanja podataka Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo na jedinstvenom obrascu, kako bi se utvrdio stvarni broj ovisnika obuhvaćenih bilo kojim oblikom tretmana i liječenja.

Znacajno je napomenuti da je člankom 48. stavak 3. Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga propisana obveza institucija civilnoga društva koje skrbe i pružaju pomoc ovisnicima, da vode evidencije i dostavljaju podatke Zavodu za javno zdravstvo, jednom mjesecno, a oblik i sadržaj evidencije propisuje ministar zdravstva. Medutim, zbog nedefiniranog pravnog statusa terapijskih zajednica, te buduci da nije određeno ministarstvo ili tijelo državne uprave koje bi provodilo nadzor nad provođenjem programa terapijskih zajednica registriranih u nevladinom sektoru, razvidno je da nije moguće izvršiti kontrolu vođenja evidencije i dostavljanja podataka.

Slijedom razmatranja ovih pitanja, razvidna je potreba reguliranja pravnog statusa terapijskih zajednica, pri čemu je jedan od prvih koraka donošenje zakonskih propisa kojim će se razdvojiti djelatnost udruga i terapijskih zajednica, bilo putem donošenja novog zakona ili nadopunom već postojećih zakonskih propisa. Također je sukladno s uvodnim razmatranjima, programe rada terapijskih zajednica koje djeluju u području civilnog društva, potrebno uskladiti sa strucnim i programskim standardima koje bi izradilo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, te omogućiti evaluaciju i pracenje njihovoga rada, zbog čega je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga (članak 6. stavak 3.) propisano da se pomoc ovisnicima od strane udruga i religijskih zajednica pruža sukladno propisima u socijalnoj skrbi, prema programu koji donosi ministar ovlašten za poslove socijalne skrbi, uz prethodnu suglasnost Povjerenstva za suzbijanje zlorabe opojnih droga.

U Republici Hrvatskoj postoji 12 terapijskih zajednica s 33 terapijske kuće na području Republike Hrvatske, koje djeluju i rade kao nevladine organizacije te provode terapiju ovisnika, kao udruge ili religijske zajednice u okviru humanitarne djelatnosti ili su ustrojene i registrirane kao domovi socijalne skrbi za ovisnike.

Terapijske zajednice koje provode odvikavanje od ovisnosti, kao udruge i religijske zajednice u okviru humanitarne djelatnosti su:

1. IZAZOV
2. REMAR ESPANA
3. KOMUNITA "MONDO NUOVO"
4. BIBLIOTERAPIJA, LOGOTERAPIJA I REHABILITACIJA OVISNIKA
5. ZAJEDNICA PAPA IVAN XXIII.
6. NARCONON ADRIATIC
7. UDRUGA SAN LORENZO - ZAJEDNICA "CENACOLO"
8. PRIJATELJI NADE - RETO CENTAR
9. TVOJA STAZA
10. SAVEZ

Terapijske zajednice koje su ustrojene i djeluju kao domovi socijalne skrbi za ovisnike su:

"ZAJEDNICA SUSRET"
DOM ZA OVISNIKE, "ĐURMANEC", KRAPINA

U odvikavanju od ovisnosti, terapijske zajednice provode programe psihosocijalne rehabilitacije, radne terapije, savjetovanja obitelji, promidžbene programe s ciljem prevencije u zajednici, te pružaju pomoć ovisnicima pri upućivanju u terapijske zajednice u inozemstvo. Većina terapijskih zajednica u Republici Hrvatskoj provodi programe zasnovane na osnaživanju vjerskog života i napredovanja kroz hijerarhiju osobnih uloga i osobnog položaja u zajednici, kao i kroz radnu terapiju. Terapijski postupci uglavnom imaju za cilj usvajanje novih pozitivnih normi ponašanja i novih stavova i vrijednosti. U tim programima uz vjerske osobe, programe najčešće koordiniraju uspješno rehabilitirani ovisnici, a stručno osoblje je manje zastupljeno. Terapijska zajednica "Zajednice Susret" u svom radu koristi metode grupnog rada, radne terapije i psihoterapije, a broj stručnih djelatnika je uskladen sa standardima i propisima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Dom za ovisnike, Đurmanec, Krapina, nova je ustanova registrirana kao dom socijalne skrbi za ovisnike, koja je započela raditi tijekom ove godine. Terapijske zajednice na području na kojem djeluju suraduju s Centrima za prevenciju ovisnosti, Centrima za socijalnu skrb, bolnicama, domovima zdravlja, tijelima državne uprave, te domaćim i stranim udrugama i humanitarnim organizacijama.

Kriteriji za ulazak u terapijsku zajednicu su različiti, a uglavnom uključuju dobrovoljnost ovisnika, suradnju obitelji, prethodno obavljen detoks-program i testiranje na zarazne bolesti. Iz svega navedenog razvidno je da je uloga i značenje terapijskih zajednica koje djeluju u području civilnog društva iznimno velika, ne samo u odvikavanju od ovisnosti i rehabilitaciji ovisnika već i u programima prevencije i smanjenja štete, te je potrebno osnažiti angažman državnih institucija i civilnoga društva na što intenzivniju suradnju kako bi se ovakav oblik liječenja učinio dostupnim što većem broju ovisnika o opojnim drogama.

Tablica 38. Podaci o broju ovisnika u terapijskim zajednicama, broju kuća i broju upućenih na odvikavanje od ovisnosti u inozemstvo

Naziv terapijske zajednice	Broj osoba na odvikavanju u Republici Hrvatskoj u 2002. g.	Broj kuća u RH	Mjesta (lokacije kuća)	Broj osoba na odvikavanju u inozemstvu tijekom 2002. g.
Reto centar	246	7	Dubrava-Zagreb, Sesvete, Gradac-Velika Gorica-2 kuće, Klis, Šine-Split, Kaštela-Solin,	198
Zajednica Pape Ivana XXIII.	30	3	Zasiok-Hrvace, Gornji Orah-Vrgorac, Borovci	12
Tvoja staza	11	1	Petrinja	0
Zajednica "Susret"	237	4	Ivanovac-Psunj, Paucje, Ciovo, Cista Velika	0
San Lorenzo, Zajednica Cenacolo	333	7	Ugljane kod Trilja, Varaždin Jankolovica-Biograd Štroligarija, Vrbovac Šišinac, Šaregrad	198
Remar	60	4	Prigorje Brdovecko Pula, Baruni-Pazin, Škalari-Pula	280
Izazov mladeži	20	2	Pula	0
Narconon Adriatic	45	1	Rakalj Krnica	0
Biblioterapija, logoterapija, rehabilitacija ovisnika	5	1	Đakovo	0
Savez	12	1	Baška-Krk	0
Dom za ovisnike, Đurmanec	0	1	Đurmanec-Krapina	0
Komunita "Mondo Nuovo"	30	1	Nunic-Zadar	200
UKUPNO	1029	33	-	888

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

Tijekom 2002. godine na odvikavanju od ovisnosti u navedenim terapijskim zajednicama bilo je **1917** ovisnika o opojnim drogama, od toga je **1029** bilo na odvikavanju od ovisnosti u terapijskim kućama u Republici Hrvatskoj, a **888** u inozemstvu. U odnosu na 2001. godinu ovaj broj se povećao za 53%, dok povećanje za osobe upućene na odvikavanje od ovisnosti u inozemstvo iznosi 118%.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, tijekom 2002. godine u Republici Hrvatskoj bilo je **5811** bolnički i ambulantno liječenih ovisnika o opojnim drogama. Budući su podaci Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo prikupljeni samo od bolnica i Centara za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u Republici Hrvatskoj, ukupan broj ovisnika o opojnim drogama liječenih tijekom 2002. godine u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, ukoliko pribrojimo podatke o broju ovisnika u terapijskim zajednicama, je **7728**. Važno je napomenuti da Hrvatski zavod za javno zdravstvo vodi jedinstveni Registar liječenih ovisnika, te nije poznato da li su ovisnici koji su bili na odvikavanju od ovisnosti u terapijskim zajednicama bili evidentirani i u liječenju i tretmanu Centara za prevenciju ili bolnica.

Tablica 39. Spolna struktura ovisnika u tretmanu odvikavanja od ovisnosti i broj novopridošlih opijatskih ovisnika tijekom 2002.godine

Naziv terapijske zajednice	Broj ovisnika u tretmanu tijekom 2002. godine		Broj novopridošlih ovisnika u 2002. godini	
	muških	ženskih	muških	ženskih
Dom za ovisnike, Đurmanec	0	0	0	0
Izazov	8	12	8	6
Prijatelji nade - Reto centar	246	0	154	0
Zajednica Susret	186	51	107	29
Narconon – Adriatic	34	11	31	4
San Lorenzo, Zajednica "Cenacolo"	285	48	125	15
Biblioterapija, logoterapija i rehabilitacija ovisnika	3	2	1	0
Remar Espana	49	11	7	0
Papa Ivan XXII	21	9	6	3
Komunita "Mondo Nuovo"	30	0	18	0
Tvoja Staza	11	0	0	0
Savez	12	0	0	0
UKUPNO	885	144	457	57

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

Iz tablice 39. vidimo spolnu strukturu ovisnika o opojnim drogama i broj novopridošlih opijatskih ovisnika tijekom 2002. godine.

Vidljivo je da je znatno više muških ovisnika; njih ima **885**, a žena je u terapijskim zajednicama bilo **144**. Novopridošlih opijatskih ovisnika tijekom 2002. godine na odvikavanju od ovisnosti u terapijskim zajednicama bilo je **514**, od toga **457** muških ovisnika i **57** žena ovisnica o opojnim drogama.

Neke od terapijskih zajednica nemaju mogućnost odvikavanja od ovisnosti žena u svojim terapijskim kucama u Republici Hrvatskoj. Terapijske zajednice koje pružaju psihosocijalnu rehabilitaciju i liječenje ženama ovisnicima su: Zajednica "Susret", Izazov, Narconon Adriatic, Zajednica "Cenacolo", Remar Espana, Papa Ivan XXIII. i Biblioterapija, logoterapija i rehabilitacija ovisnika. Posebne terapijske kuce za žene ovisnice ima "Zajednica Susret", terapijska kuca Ciovo, "Remar" u Puli, Škatari, gdje primaju žene i bračne parove i "Izazov" terapijska kuca "Biletici", sveukupnog kapaciteta za 48 osoba. Relativno mali kapacitet terapijskih zajednica za tretman žena ovisnica otvara problem mogućnosti njihovog odvikavanja i rehabilitacije, a osobito trudnica- ovisnica o opojnim drogama, čija psihosocijalna rehabilitacija zahtijeva posebno prilagođene programe rada i tretmana.

Tablica 40. Broj ovisnika u tretmanu terapijskih zajednica tijekom 2003. godine

Naziv	Broj ovisnika u tretmanu u 2003. godini			Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u 2003. godini		
	muških	ženskih	Ukupno	muški	ženski	Ukupno
Dom za ovisnike, Đurmanec	23	0	23	23	0	23
Izazov	-	-	-	0	0	0
Prijatelji nade - Reto centar	432	90	522	256	44	320
Zajednica Susret	424	83	507	348	39	387
Narconon – Adriatic	55	0	55	32	0	32
San Lorenzo Zajednica "Cenacolo"	407	60	467	108	19	127
Remar Espana	-	-	-	-	-	-
Papa Ivan XXIII.				0	0	0

Udruga Pet+ "Tvoja staza"	9	0	9	6	0	0
Komunita "Mondo Nuovo"	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	1350	233	1583	773	102	889

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

Iz tablice 40. je vidljivo da je prema prvim neslužbenim podacima za 2003. godinu, koje je prikupio Ured došlo do povećanja broja ovisnika na odvikavanju od ovisnosti u terapijskim zajednicama u 2002. godini, kao i broja novopridošlih ovisnika tijekom 2003. godine. Iako podatke o broju ovisnika nisu dostavile sve terapijske zajednice, vidljivo je da se broj ovisnika u terapijskim zajednicama, u odnosu na 2003. godinu, povećao za 31%, dok se broj novopridošlih opijatskih ovisnika povećao za 73%.

Tablica 41. Broj ovisnika upućenih na odvikavanje od ovisnosti u inozemstvo prema spolu

Naziv terapijske zajednice	Broj ovisnika upućenih na odvikavanje od ovisnosti u inozemstvo	
	muških	ženskih
Dom za ovisnike, Đurmanec	0	0
Izazov	0	0
Prijatelji nade- Reto centar	127	71
Zajednica Susret	0	0
Narconon - Adriatic	0	0
San Lorenzo, Zajednica "Cenacolo"	150	48
Biblioterapija, logoterapija i rehabilitacija ovisnika	0	0
Remar Espana	223	57
Papa Ivan XXIII.	7	5
Komunita "Mondo Nuovo"	200	0
Tvoja staza	0	0
Savez	0	0
UKUPNO	707	181

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

Iz tablice 41. vidimo da je također znatno veći broj muškaraca upućen na odvikavanje u inozemstvo i to **707**, dok je žena bilo **181**. Povećanje broja na odvikavanje od ovisnosti u inozemstvu, u odnosu na 2001. godinu, iznosi 118%, što je i posljedica većeg broja prikupljenih podataka o osobama u inozemstvu u terapijskim kućama navedenih zajednica. Terapijske zajednice u čijim terapijskim kućama u inozemstvu se odvikavaju od ovisnosti ovisnici o opojnim drogama, državljani Republike Hrvatske, su: Prijatelji nade-Reto centar, Zajednica "Cenacolo", Remar Espana, Papa Ivan XXIII. i Komunita "Mondo Nuovo". Najveći broj hrvatskih državljana liječio se u Španjolskoj i to **386**, zatim u Italiji **381**, Bosni i Hercegovini **38**, Njemačkoj **30**, Austriji **27**, Poljskoj **20**, Bugarskoj **5** i Rusiji **1**.

Nakon više sastanaka Ureda s terapijskim zajednicama koje upućuju hrvatske državljane ovisnike o drogama u inozemstvo, pokazalo se postojanje nekoliko značajnih problema i pitanja koje je potrebno što žurnije riješiti, kao što su:

1. izdavanje viza i dozvola za boravak zbog odvikavanja od ovisnosti u tim zemljama
2. reguliranje prava na zdravstvenu zaštitu tijekom boravka u terapijskoj zajednici u inozemstvu
3. reguliranje postupka povratka hrvatskih državljana u slučaju samovoljnog napuštanja prije završenog tretmana odvikavanja od ovisnosti
4. vođenje evidencije o osobama upućenima na odvikavanje od ovisnosti u inozemstvo i utvrđivanje procedure za odlazak u inozemstvo.

Naime, prema informacijama kojima raspolaže Ured, hrvatski državljani se upućuju u terapijske zajednice u inozemstvo bez vize i dozvole boravka, te su cijelo vrijeme trajanja tretmana u inozemstvu

ilegalno i bez prava na osnovnu zdravstvenu zaštitu u hitnim slučajevima. Stoga je 2003.godine pokrenuta inicijativa, kako bi se u suradnji s Ministarstvom vanjskih poslova, sklopili međudržavni ugovori s državama u kojima borave naši državljani, a osobito s Italijom i Španjolskom u kojima se ujedno i nalazi najveći broj hrvatskih državljana na odvikavanju od ovisnosti, a istim ugovorom bi se definirala procedura za njihov odlazak u te zemlje, kao i procedura njihovog povratka u Republiku Hrvatsku, te pravo na osnovnu zdravstvenu zaštitu.

Postupak izrade i sklapanja međudržavnog ugovora nije dovršen u 2003. godini.

Tablica 42. Broj uspješno rehabilitiranih ovisnika i prosječna duljina njihova tretmana u terapijskoj zajednici

Naziv terapijske zajednice	Broj uspješno rehabilitiranih ovisnika u 2002. godini	Duljina tretmana u terapijskoj zajednici
Dom za ovisnike, Đurmanec	0	0
Izazov	12	18 mjeseci
Prijatelji nade - Reto centar	16	2 godine i 6 mjeseci
Zajednica "Susret"	44	2 godine
Narconon - Adriatic	8	8 mjeseci
San Lorenzo, Zajednica "Cenacolo"	41	3 godine i 9 mjeseci
Biblioterapija, logoterapija i rehabilitacija ovisnika	0	0
Remar Espana	0	0
Papa Ivan XXIII.	7	3 godine
Komunita "Mondo Nuovo"	5	3 godine
Tvoja Staza	0	0
Savez	0	0
UKUPNO	133	-

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

U tablici 42. prikazali smo broj uspješno rehabilitiranih ovisnika tijekom 2002.godine i njihovo vrijeme provedeno u zajednici. Kao što vidimo uspješno rehabilitiranih ovisnika bilo je **133**, dok se vrijeme njihovog boravka u zajednici kreće od 8 mjeseci do 4 godine.

Međutim, postavlja se pitanje uspješne društvene reintegracije ovisnika nakon završenog programa u zajednici, s obzirom na to da u programe većine terapijskih zajednica nije uključen i program praćenja rehabilitiranih ovisnika nakon završenog odvikavanja, kao ni program njihovoga doškoloavanja i prekvalifikacije. Stoga je Ured uz suradnju Ministarstva rada i socijalne skrbi, Ministarstva prosvjete i športa, Fonda za razvoj i zapošljavanje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje pripremio projekt resocijalizacije ovisnika, odnosno projekt njihovoga doškoloavanja i stručne prekvalifikacije. U svrhu pripreme navedenog projekta tijekom 2003. godine, Ured je izradio anketu koju je uputio svim terapijskim zajednicama, kako bi ispitao interese ovisnika na odvikavanju u terapijskim zajednicama za školovanje, prekvalifikaciju i zapošljavanje te dobio uvid u sadašnji obrazovni status lijecenih ovisnika. Na temelju analize dobivenih podataka, a u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa priprema se projekt školovanja i prekvalifikacije ovisnika tijekom boravka u zajednici ili nakon završenog programa u zajednici. Plan školovanja izradivat će se za svakog ovisnika individualno i provodit će se na razini županije. Nakon završenog doškoloavanja i prekvalifikacije pristupit će se izradi plana zapošljavanja bivših ovisnika u privatnom i društvenom sektoru, što je preduvjet njihove uspješne resocijalizacije i uključivanja u društvenu zajednicu.

2.1.7. Udruge koje se bave suzbijanjem zlouporabe opojnih droga

Sukladno s Nacionalnom strategijom i Nacionalnim programom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003.godinu, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga kontinuirano suraduje s brojnim nevladinim organizacijama koje provođenjem svojih programa doprinose suzbijanju zlouporabe opojnih droga, putem preventivnih programa u zajednici, edukacije, savjetovanja, harm-reduction programa, rada s mladima i rada s ovisnicima.

Tablica 43. Udruge - broj ovisnika na odvikavanju, upućenih u inozemstvo, usluge savjetovanja obitelji (2002.)

Naziv udruge	Broj ovisnika o opojnim drogama u 2002. g.	Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u 2002. g.	Broj ovisnika upućenih posredovanjem udruga na odvikavanje u inozemstvo	Broj osoba upućenih na odvikavanje u terapijske zajednice u RH	Broj povremenih konzumenata opojnih droga u 2002. g.	Broj novopridošlih konzumenata opojnih droga u 2002. g.	Broj obitelji s kojima je obavljeno savjetovanje o drogama
Pet +	12	0	0	11	0	0	80
Otvoreni krug	0	0	0	0	0	0	126
Most	0	0	0	0	30	0	40
Projekt "Covjek nada"	11	4	0	0	7	0	64
Help	1200	91	73	0	30	30	120
Udruga za podršku obitelji	50	0	12	7	30	0	70
Centar za duhovnu pomoc	0	0	0	30	0	0	894
Liga za borbu protiv narkomanije	0	1	0	26	3	2	1400
Moji dani	1	0	1	0	2	0	31
Preživjeli	0	0	0	10	0	0	0
Terra	350	202	0	21	11	0	31
Izazov	20	0	4	22	0	0	200
Klin	0	0	0	0	0	0	0
Udruga "San Patrignano"	15	5	0	0	2	1	39
Prijatelj	18	2	0	23	10	3	42
Novi život	314	186	0	135	30	16	265
Ruka Ljubavi	31	19	8	2	56	17	43
Špica	0	0	0	0	0	0	0
Velebit	0	0	0	0	0	0	0
Centar za mlade San	2	0	0	0	7	11	4
Novi put	15	0	1	1	0	0	10
Klub liječenih ovisnika	120	70	0	0	0	0	30
UKUPNO:	2159	580	99	288	218	80	3489

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

Iz tablice 43. vidljivo je da su udruge pružile pomoc za **2 159** ovisnika i **218** konzumenata droga, te pomoc za **3 489** obitelji ovisnika ili povremenih konzumenata droga. Broj osoba koje su posredovanjem Udruga tijekom 2002. upućeni na odvikavanje od ovisnosti u terapijske zajednice u inozemstvo je **99**, a u terapijske zajednice u Republici Hrvatskoj, je **288** ovisnika. Vidljivo je da je broj novopridošlih ovisnika u 2002.godini bio **580**, a broj novopridošlih povremenih konzumenata opojnih droga **80**.

Tablica 44. Udruge - broj ovisnika na odvikavanju, upućenih u inozemstvo, usluge savjetovanja obitelji (2003.)

NAZIV UDRUGE	Broj ovisnika o opojnim drogama u 2003.g.	Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u 2003.g.	Broj ovisnika upućenih posredovanjem udruga na odvikavanje u inozemstvo	Broj osoba upućenih na odvikavanje u terapijske zajednice u RH	Broj povremenih konzumenata opojnih droga u 2003.g.	Broj novopridošlih konzumenata opojnih droga u 2003.g.	Broj obitelji s kojima je obavljeno savjetovanje o drogama
Projekt "Covjek-nada"	8	3	5	0	17	3	30
Centar za duhovnu pomoc	11	3	0	0	26	0	93
Liga za borbu protiv narkomanije	22	4	5	0	18	18	74
Udruga roditelja "San Patrignano"	36	42	2	0	0	0	81
Novi život	248	150	42	60	31	18	112
Ruka Ljubavi	65	47	8	6	9	6	53
Velebit	9	9	2	0	6	6	8
Novi put	26	7	2	0	24	2	16
"Zajednica Susret" - Split	0	0	0	0	0	0	60
"Zajednica Susret" - Zagreb	0	0	0	0	0	0	60
Udruga "Stijena"	76	67	22	0	0	0	41
Hrvatska protiv droge	13	13	3	0	37	37	80
Klub liječenih ovisnika 12 stepenica	112	71	0	0	4	3	42
UKUPNO	585	406	81	66	111	72	553

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

U tablici 44. prikazani su podaci o broju ovisnika i povremenih konzumenata droga kojima su udruge pružile određene usluge ili je obavljen savjetodavni rad s njihovim obiteljima tijekom 2003. godine. Iako podatke nisu dostavile sve udruge, vidimo da je u udrugama tretirano **585** ovisnika, broj povremenih je **111**, te je obavljeno savjetovanje sa **553** obitelji.

Tablica 45. Udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga - programi rada

Naziv Udruge	Mjesto	Program rada
Centar za mlade "San"	Požega , D. Lermana 4	- savjetovanje djece i mladeži - organiziranje javnih tribina i kulturnih manifestacija - edukativno-promotivne akcije
"Pet + "	Zagreb, Ilica 48	- savjetovanje obitelji ovisnika - edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje djece i mladeži - upucivanje ovisnika u ter.zajednice u zemlji i inozemstvu
"Ruka Ljubavi"	Dubrovnik, A. Starcevic 41	- savjetovanje obitelji ovisnika - edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje djece i mladeži - upucivanje ovisnika u ter.zajednice u zemlji i inozemstvu
"Špica", udruga za zdraviju subkulturnu scenu	Zagreb, Ulica grada Vukovara 43 a	- "harm reduction" programi (smanjenje štete) - organiziranje javnih tribina i kulturnih manifestacija - podjela edukativnih materijala
Most	Split,	- savjetovanje djece i mladeži

	Zlodarina poljana 4	- organiziranje javnih tribina i kulturnih manifestacija
Projekt "Covjek Nada"	Pula, ul. Bartolomeo dei Vitrei 16	- edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži - "harm reduction" programi (smanjenje štete) - edukativno-promotivne akcije - organiziranje javnih tribina - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo
Novi Put	Sinj, Glavicka 29	- edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo
Novi život	Split, Mostarska 17	- edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo - "outreach work" program (vanjski rad)
Prijatelj	Šibenik, Matije Gupca 50	- edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo - klub bivših ovisnika - savjetovište za povremene konzumente
Udruga roditelja " San Patignano"	Split, Sedam kaštela bb	- savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo - klubovi anonimnih ovisnika
Klin	Zagreb, Vida Došana 30	- edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - besplatno testiranje građana na opojne droge
Izazov	Pula, Gajeva 3	- edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo - resocijalizacija i liječenje ovisnika
Terra	Rijeka, Uski prolaz 11	- savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo - "harm reduction" programi (smanjenje štete)
Preživjeli	Pula, Gajeva 3	- savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije
Moji dani	Krapina, V. Sluge 2	- edukativno promotivne akcije - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - podjela edukativno promotivnih materijala

Liga za borbu protiv narkomanije	Split, Bana Jelacica 4	<ul style="list-style-type: none"> - edukativno promotivne akcije - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - podjela edukativno promotivnih materijala - savjetovanje djece i mladeži - organiziranje javnih tribina i kulturnih manifestacija
Udruga za podršku obitelji ovisnika	Zagreb, Kamenita 15	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo
Help	Split, Mihovilova širina 1	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo - "harm-reduction" programi (smanjenje štete) - podjela edukativno-promotivnih materijala
Otvoreni krug	Rijeka, Klub Palach, Kružna 6	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo
Centar za duhovnu pomoc	Zagreb, Vodnikova 2/III	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo - pružanje duhovne pomoci ovisnicima
Zajedno	Senj, V. Novaka 4	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - organiziranje tribina i kulturnih manifestacija
Klub liječenih ovisnika	Zagreb, Remetinecka 60	<ul style="list-style-type: none"> - edukacija i rehabilitacija ovisnika - podjela edukativno-promotivnih materijala - klubovi anonimnih narkomana
Udruga Život- Vita	Vela Luka	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo
Centar za ovisnosti nevladinih organizacija	Zagreb, Ilica 62/1	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo - socijalna integracija
Udruga hrvatskih katolickih Roma	Bjelovar, M. Šufflaya	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa
Udruga Stijena	Zagreb, Bauerova 7	<ul style="list-style-type: none"> - edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika na liječenje u inozemstvo - resocijalizacija ovisnika
Udruga roditelja Zajednice Susret	Zagreb, II cvjetno naselje 17	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje obitelji ovisnika - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - upucivanje ovisnika u TZ
Udruga roditelja Zajednice Susret	Split, Sinovciceva 5a	<ul style="list-style-type: none"> - edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - upucivanje ovisnika u TZ - resocijalizacija bivših ovisnika

Udruga Let	Zagreb, Tuškanac 43	<ul style="list-style-type: none"> - "harm - reduction" programi (smanjenje štete) - podjela edukativno-promotivnih materijala
Budi svoj	Supetar, otok Brac	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno -promotivne akcije - podjela edukativno-promotivnih materijala
Hrvatska protiv droge	Opatija, Šetalište M. Tentora 2	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - podjela edukativno-promotivnih materijala
Udruga Poticaj	Zagreb, Nazorova 51	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - podjela edukativno-promotivnih materijala
Udruga Porat	Zadar	<ul style="list-style-type: none"> - edukacija i rehabilitacija ovisnika - savjetovanje obitelji ovisnika - upucivanje ovisnika u TZ - resocijalizacija bivših ovisnika - edukativno promotivne akcije - podjela edukativno-promotivnih materijala
Udruga Umijeće življenja	Split, Lovretska 16	<ul style="list-style-type: none"> - savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih programa - edukativno promotivne akcije - podjela edukativno-promotivnih materijala - "harm -reduction" programi (smanjenje štete) - organiziranje javnih tribina i kulturnih manifestacija

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

U tablici 45. prikazan je ukratko program rada udruga i njihova sjedišta u Republici Hrvatskoj te vidimo da udruge pružaju različite oblike pomoci, kao što su savjetovanje obitelji ovisnika i ovisnika, edukacija, razni oblici pomoci u psihosocijalnoj prilagodbi, prevencija u zajednici i drugo. Brojne udruge provode programe prevencije ovisnosti za mlade putem organiziranja radionica, savjetovanja, podjele edukativnih materijala, sudjelovanja volontera na "rave partyima" i drugo.

U provođenju programa udruge se susreću i s problemima od kojih izdvajamo probleme u financiranju, nedostatak informiranja javnosti o djelovanju i programima rada udruga, probleme suradnje s institucijama policije, sudstva, zdravstva, socijalne skrbi, školstva, problem neprepoznavanja problema s drogom i ovisnosti kao šireg problema zajednice, edukacija djelatnika udruga i volontera, zapošljavanje povratnika (bivših ovisnika) iz terapijskih zajednica, problem iznajmljivanja prostora za udruge gdje se predlaže i besplatno ustupanje prostora udrugama od strane države, problem statusa udruga u društvu, nekoordiniranost ovlaštenih ministarstava i pretjerana centraliziranost sustava, osobito ministarstva prosvjete.

Temeljem natjecaja i iz sredstava državnog proračuna, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je tijekom 2002.godine financirao programe udruga i terapijskih zajednica, organizirao niz edukacija za voditelje terapijskih zajednica i udruga, te organizirao nekoliko stručnih sastanaka s predstavnicima nevladinih organizacija, na kojima su se razmatrala bitna pitanja vezana za ulogu i značenje civilnoga društva u provođenju Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga i Nacionalnog programa.

Kako bi se doprinijelo informiranju javnosti, te programi rada udruga i njihove usluge učinile dostupnima širem krugu pucanstva, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga tiskao je letak "Dragi roditelji", s adresama i brojevima telefona svih udruga, terapijskih zajednica, centara za prevenciju i savjetovališta za prevenciju, koji su uz suradnju s Hrvatskom poštom, distribuirani na više od 1.000.000,00 adresa.

S obzirom na to da je suradnja s institucijama civilnog društva jedna od prioritetnih zadataka Vlade Republike Hrvatske, prepoznata kao iznimno značajna za provođenje Nacionalnog programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Nacionalne strategije, planira se njeno daljnje jačanje kroz sve državne institucije, kako na državnoj razini, tako i na razini lokalne zajednice.

2.1.8. Zatvorenici – ovisnici u penalnom sustavu

Tretman zatvorenika, ovisnika o drogama, dio je Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga prema kojoj je zatvorska administracija dužna stvoriti uvjete za kvalitetnu organizaciju rada s ovisnicima, odnosno donijeti odgovarajuće programe, osigurati prostor i stručne timove. Propisana je i obvezna izobrazba pravosudne policije, zdravstvenih djelatnika i stručnog osoblja (socijalni radnici, pedagozi i psiholozi) i senzibilizacija upravnog osoblja za probleme ovisnika i ovisnosti.

U skladu sa ciljem Nacionalne strategije, koji je definiran kao poboljšanje uvjeta za kvalitetnu organizaciju rada s ovisnicima, izrada odgovarajućih programa, osiguranje prostora i stručnih timova tijekom 2002. godine upravo se u tom smislu u zatvorskom sustavu znatno podigla razina tretmana ovisnika. Najveći broj ovisnika nalazi se u Kaznionici u Lepoglavi, a strukturirani programi provode se u zatvoru u Zagrebu i zatvoru u Splitu.

U Kaznionici u Lepoglavi terapijska zajednica ovisnika sastoji se od pet skupina. Od ukupnog broja, 67 ovisnika, uključenih u program liječenja, 39 ima izrečenu sigurnosnu mjeru liječenja od ovisnosti, a ostali su uključeni u program temeljem procjene Odjela za psihosocijalnu dijagnostiku. Terapijski ugovor potpisala su 43 ovisnika, dok se s ostalima radi individualno u svrhu motivacije za uključivanje u terapijsku zajednicu, odnosno potpisivanje terapijskog ugovora. Terapijska zajednica funkcionira na takav način da se dosljedno provodi 9 točaka programa:

1. Edukativno dio - mjesečna predavanja iz problematike ovisnosti
2. Rad u tzv. "malim skupinama" – sastanci jednom tjedno
3. Individualni terapijski rad - dnevno i prema potrebi
4. Okupacijska terapija - kontinuirano uključivanje u radne i slobodne aktivnosti
5. Radno terapijski izlazi
6. Kontakti s članovima obitelji
7. Kontakti s drugim institucijama koje se bave liječenjem ovisnosti
8. Edukacija i informiranje službenika koji rade s ovisnicima
9. Evaluacija programa (tromjesečno).

Nova kvaliteta rada koju možemo istaknuti je i ta da od 61 ovisnika, smještenog na zatvorenom odjelu, 44 rade, a 6 ovisnika nalazi se na poluotvorenom odjelu, i svi rade. Treba napomenuti da je u vrijeme izvršenja kaznenog djela, od ukupnog broja ovisnika njih samo 10% radilo.

U zatvoru u Zagrebu provodi se program liječenja ovisnika u suradnji sa Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom. Tijekom programa ovisnike-zatvorenike uključuje se u program rada Centra za suzbijanje ovisnosti i uspostavlja se veza sa studentom volonterom, koja se nastavlja i po izlasku na slobodu. Program je registriran kao znanstveni projekt, a provodi se za zatvorenike sa zagrebackog područja. U zatvoru u Splitu provodi se program individualnog savjetovanja i terapije, u organizaciji Zavoda za bolesti ovisnosti Splitsko-dalmatinske županije "Sveti Kajo". Ovisnike koji iz zatvora odlaze na liječenje i rehabilitaciju, na taj se način motivira i medicinski obrađuje, kako bi ispunili uvjete za ulazak u te zajednice.

Poseban problem u radu s ovisnicima predstavlja mogućnost ilegalnog unosa droge u kaznionice i zatvore, zbog čega su potrebne stalne posebne mjere i oprema za otkrivanje prisutnosti droge. Vladin ured donirao je zatvorskom sustavu materijalna sredstva za nabavu osam testera na droge putem sline. Do sada su nabavljena tri testera, te su službenici prošli potrebnu edukaciju za rad s njima. U svim zatvorima provodi se detoksifikacija metadonom, koju može propisati isključivo liječnik.

U Kaznionici u Lepoglavi, tijekom studenog će se otvoriti poseban odjel za ovisnike koji su potpisali terapijski ugovor. Razlog zašto odjel nije formiran do sada je taj što je u tijeku adaptacija krila zatvoreničke nastambe u kojoj će odjel biti osnovan. Na taj način povezat će se razina stručnog rada s ovisnicima. U ostalim kaznionicama i zatvorima nalaze se ovisnici koji apstiniraju, te se s njima također

provodi individualni i skupni rad, a buduci da imaju mogućnost korištenja izlaska izvan kaznionice odobravaju im se terapijski izlasci za odlazak u centre ili udruge koje se bave prevencijom i suzbijanjem ovisnosti.

Tijekom 2003. su u pojedinacnim programima izvršenja kazne zatvora za zatvorenike kojima je izrečena i sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti, te zatvorenike kod kojih je tijekom dijagnostičkog postupka utvrđeno postojanje problema ovisnosti, određene aktivnosti koje će se s njima provoditi tijekom izvršavanja kazne.

U odnosu na poboljšanje tretmana zatvorenika provodi se stalna supervizija i edukacija terapeuta, a na području prihvata poslije otpusta, zatvori i kaznionice permanentno ispunjavaju zakonsku obvezu ostvarivanja kontakata s vanjskim institucijama. Isto tako, u Kaznionici u Lepoglavi krajem prošle godine ustrojen je poseban odjel na kojem borave zatvorenici ovisnici koji dobrovoljnim potpisivanjem ugovora pristaju na liječenje od ovisnosti.

Otvorena kaznionica socio-terapijskog tipa, u kojoj bi kaznu trebali izdržavati zatvorenici ovisnici o opojnim drogama, koji su prije dolaska na izvršavanje kazne bili uključeni u socio-terapijski postupak, te zatvorenici koji su u kaznionicama zatvorenog i poluotvorenog tipa dosegli visoku razinu napretka u rješavanju problema ovisnosti i kojima bi se moglo ukazati povjerenje izvršavanja kazne zatvora u otvorenim uvjetima, za sada nije osnovana kako je bilo predviđeno Nacionalnim programom suzbijanja zlorabe opojnih droga, buduci da za adaptaciju objekta predviđenog za tu namjenu nisu osigurana financijska sredstva.

Za izradu programa rada za 2004. godinu osnovat će se radna skupina koju će sačinjavati stručnjaci iz penalnog sustava i zajednice. Sukladno s Izvešćem Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske i Izvešćem Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o osobama liječenim zbog zlorabe psihoaktivnih droga (mkb f11.0 - f19.9), u Hrvatskoj u 2002. godini, navodimo podatke o ovisnicima koji su se nalazili u penalnom sustavu, za razdoblje od 01.01.2002.do 31.12.2002. godine.

Tablica 46. Prikaz osoba lišenih slobode – ovisnika o psihoaktivnim drogama, za period od 1. siječnja 2002. do 31. prosinca 2002. godine, u odnosu na kaznena djela

Vrsta kaznenog djela-clanci KZ-a	Broj osoba tijekom godine						UKUPNO
	Zatvorenici		Pritvorenici		Maloljetnici		
	N1	N2	N1	N2	N1	N2	
Zloupotreba opojnih droga (cl. 173. KZ st.1.)	23	26	0	34	3	3	89
Zloupotreba opojnih droga (cl. 173. KZ st.2.,3.,4.,5. i 6.)	68	75	7	290	3	3	446
Tjelesna ozljeda (cl. 98., 99., 100. i 101. KZ)	1	0	0	6	0	0	7
Silovanje (cl.18., 189., 190., 191., 192. 193. KZ)	0	0	0	3	0	2	5
Krada, teška krada (cl. 216. i 217. KZ)	38	50	3	193	3	17	304
Ubojstvo, teško ubojstvo, ubojstvo na mah (cl.-90.,91.i 92.)	4	2	0	12	0	3	21
Razbojništvo (cl. 218. i 219. KZ)	20	13	3	85	2	4	127
Prijevarena (cl. 224. KZ)	1	8	0	8	0	0	17
Ostala kaznena djela	9	19	1	45	0	5	79
UKUPNO	164	193	14	676	11	37	1095

Izvor: Izvešće o osobama liječenim zbog zlorabe psihoaktivnih droga (mkb f11.0 - f19.9) u Hrvatskoj, u 2002. godini, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

N1 - osobe sa izrečenom sigurnosnom mjerom, N2 - osobe bez izrečene sigurnosne mjere

Tablica 47. Prikaz broja zatvorenika - ovisnika o psihoaktivnim drogama, prema spolu i dobi, tijekom 2002. godine

Dob	Broj zatvorenika tijekom godine						UKUPNO	
	Zatvorenici (odgojna mjera, mlt. zatvor)		Pritvorenici		Prekršajno kažnjeni			
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
<16 god.	0	0	0	1	0	0	0	1
16-20 god.	30	1	54	2	10	0	94	3
21-25 god.	77	3	187	19	57	5	321	27
26-30 god.	102	4	188	8	37	5	327	17
31-35 god.	84	4	132	4	17	3	233	11
36-40 god.	45	1	63	5	17	0	125	6
>40 god.	22	1	53	3	4	0	79	4
UKUPNO	360	14	677	42	142	13	1.179	69

Izvor: Izvješće o osobama lijecenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga (mkb f11.0 - f19.9) u Hrvatskoj, u 2002. godini, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 48. Broj zatvorenika, ovisnika o psihoaktivnim drogama, upućenih na izdržavanje kazne zatvora, u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2002. godine

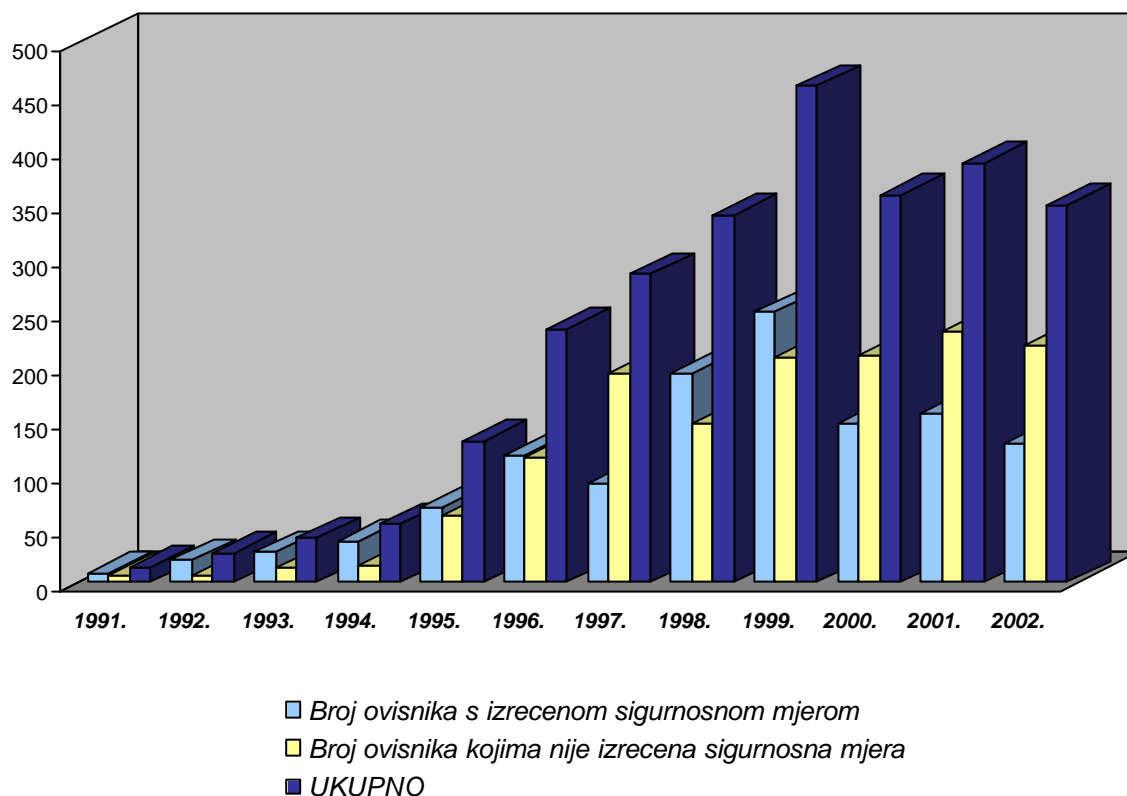
Broj ovisnika s izrečenom sigurnosnom mjerom		Broj ovisnika kojima nije izrečena sigurnosna mjera		UKUPNO		Od toga na izdržavanju kazne zatvora	
M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
123	6	214	6	337	12	122	10

Tablica 49. Broj ovisnika kojima je sud izrekao sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnost te ovisnika kojima nije izrečena sigurnosna mjera u razdoblju od 1991. do 2002.

GODINA	Broj ovisnika s izrečenom sigurnosnom mjerom	Broj ovisnika kojima nije izrečena sigurnosna mjera	UKUPNO
1991.	8	6	14
1992.	20	7	27
1993.	28	13	41
1994.	38	16	54
1995.	69	62	131
1996.	118	116	234
1997.	92	193	285
1998.	193	147	340
1999.	250	209	459
2000.	148	210	358
2001.	156	232	388
2002.	129	220	349
UKUPNO	1.249	1.431	2.680

Izvor: Izvješće o osobama lijecenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga (mkb f11.0 - f19.9) u Hrvatskoj, u 2002. godini, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Graf 13. Prikaz broja ovisnika kojima je sud izrekao sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnost te ovisnika kojima nije izrečena sigurnosna mjera u razdoblju od 1991. do 2002.

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

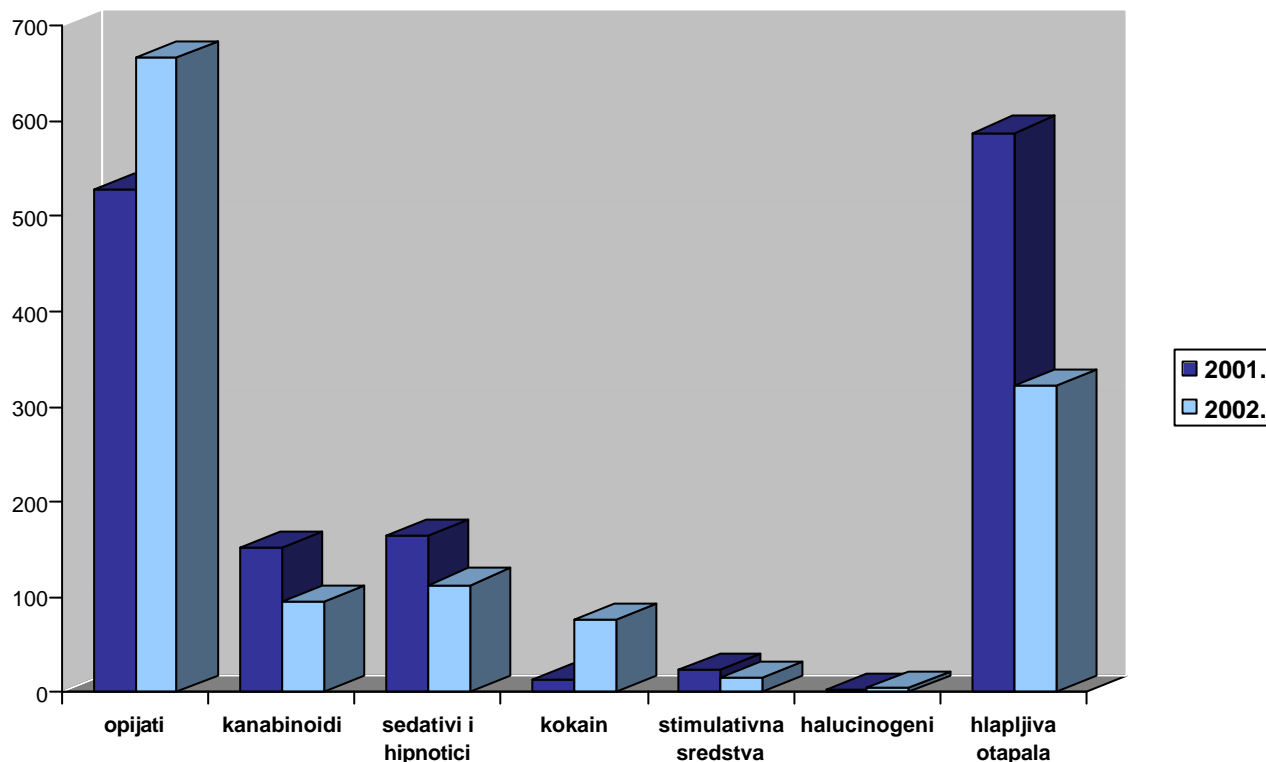
Tablica 50. Prikaz broja zatvorenika - ovisnika o psihoaktivnim drogama, prema vrstama psihoaktivne droge, tijekom 2002. godine

Vrsta psihoaktivne droge	Broj osoba				UKUPNO	%
	zatvorenici	prtvorenici	prekršajno kažnjeni	maloljetnici		
opijati F11	178	386	93	10	667	51,51
kanabinoidi F12	32	25	23	15	95	7,34
sedativi i hipnotici	20	77	13	3	113	8,73
kokain F14	12	43	16	6	77	5,95
stimulativna	3	7	2	4	16	1,24
halucinogeni F16	0	3	0	1	4	0,31
hlapljiva otapala	0	0	0	0	0	0,00
više droga i ostale	104	181	27	11	323	24,94
UKUPNO	349	722	174	50	1295	100,00

Izvor: Izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga (mkb f11.0 - f19.9) u Hrvatskoj u 2002. godini, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema vrstama psihoaktivne droge među zatvorenicima-ovisnicima najveći je broj ovisnika o opijatima (51,51%), slijede: više droga i ostale droge 24,94%, sedativi i hipnotici 8,73%, kanabinoidi 7,34%, zatim kokain 5,95%, stimulativna sredstva 1,24% i na kraju halucinogeni 0,31%.

Graf 14. Prikaz broja zatvorenika-ovisnika prema vrsti psihoaktivne droge, tijekom 2001. i 2002.

Izradio: Ured za suzbijanje zlorabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

Tablica 51. Ukupan broj zatvorenika ovisnika o psihoaktivnim drogama kod kojih je prigodom ambulantne detoksikacije ordiniran metadon, tijekom 2002. godine

2001.	Zatvorenici		Pritvorenici		Prekršajno kažnjeni		UKUPNO	
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
Zatvor u Dubrovniku	2	1	6		5	1	13	2
Zatvor u Osijeku	2		2		1		5	0
Zatvor u Karlovcu			1		1		2	0
Zatvor u Splitu	10	1	64	1	25		99	2
Zatvor u Šibeniku	4		11		1		16	0
Zatvor u Varaždinu	4		15	1	12		31	1
Zatvor u Zadru	9		19	3	4		32	3
Zatvor u Zagrebu	10	1	57	4	24		91	5
UKUPNO	50	4	208	10	78	1	351	15

Izvor: Izvješće o osobama liječenim zbog zlorabe psihoaktivnih droga (mkb f11.0 - f19.9) u Hrvatskoj u 2002. godini, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 52. Broj zatvorenika uključenih u klubove liječenih ovisnika u kaznenim tijelima tijekom 2002. godine

Izrečena sigurnosna mjera		Po odluci stručnog tima kaznonice i zatvora		UKUPNO	
m	ž	m	ž	m	ž
131	8	116	0	247	8

Izvor: Izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga (mkb f11.0 - f19.9) u Hrvatskoj u 2002. godini, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

2.2. ZAPLJENE ILEGALNIH DROGA U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.2.1. Zapljene ilegalnih droga, od strane Ministarstva unutarnjih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, u skladu s Nacionalnom strategijom suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj, ima za cilj suzbijanje ponude (dostupnosti) i smanjenje potražnje za opojnim drogama, te s tim u vezi provodi niz aktivnosti u suradnji s drugim tijelima. Tijekom 2002. i 2003. godine Mup-u je to i zajednicki uspjelo uz suradnju i doprinos Carinske uprave, što se vidi po kolicini zaplijenjenog *heroina* koji je bio krijumcaren preko teritorija RH, tzv. "Balkanskom rutom". S obzirom na to da su sintetičke droge posljednjih godina sve prisutnije na narko-tržištu, te kako ponuda ovih droga postaje sve agresivnija, posebna pozornost se usmjerila upravo prema zlouporabama i krijumcarenju sintetičkih opojnih droga, *ecstasya* i *amfetamina*, što je rezultiralo izuzetnim uspjehom, te je tijekom 2002. godine zaplijenjeno 110 632 tb *ecstasya* i 28 kg 26,57 gr. *amfetamina*, dok se 2003. godine smanjuje broj zapljena navedenih droga u odnosu na 2002. godinu, ali u odnosu na 2001. godinu, predstavlja povećanje.

Tablica 53. Vrsta i kolicina zaplijenjene droge

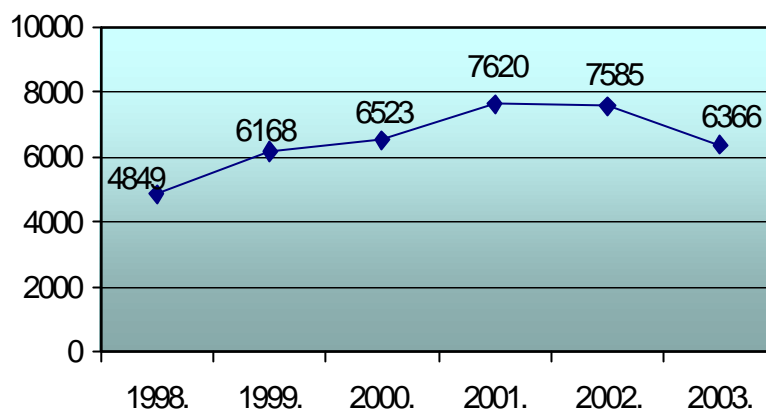
VRSTA OPOJNE DROGE	Kolicina zaplijenjene droge 2001. g.	Kolicina zaplijenjene droge 2002. g.	Kolicina zaplijenjene droge 2003. g.
HEROIN	19 kg 568,57 gr	36 kg 935,29 gr	85 kg 727 gr
HEPTANON	4 190 tbl	4047 tbl	3 842 tbl
ECSTASY	12 905,75 tbl	110 632 tbl	29 840 tbl
KOKAIN	1 kg 486,73 gr	3 kg 296,77 gr	350 kg 769 gr
LIŠĆE KONOPLJE MARIHUANE	737 kg 911,67 gr	595 kg 190,60 gr	435 kg 037 gr
AMFETAMIN	0 kg 930,69 gr	28 kg 026,57 gr	3 kg 814 gr
STABLJKA KONOPLJE	2 843 kom	1828 kom	3496 kom
HAŠIŠ	4 kg 558,99 gr	2 kg 053,53 gr	2 kg 281 gr
LSD	154 doza	192 doze	14 doza

Izvor: MUP

Sveukupno je tijekom 2002. godine izvršeno 7 585 zapljena svih vrsta opojnih droga, dok je tijekom 2003. godine izvršeno 6 366 zapljena svih vrsta droga, što iznosi smanjenje za 16,1%.

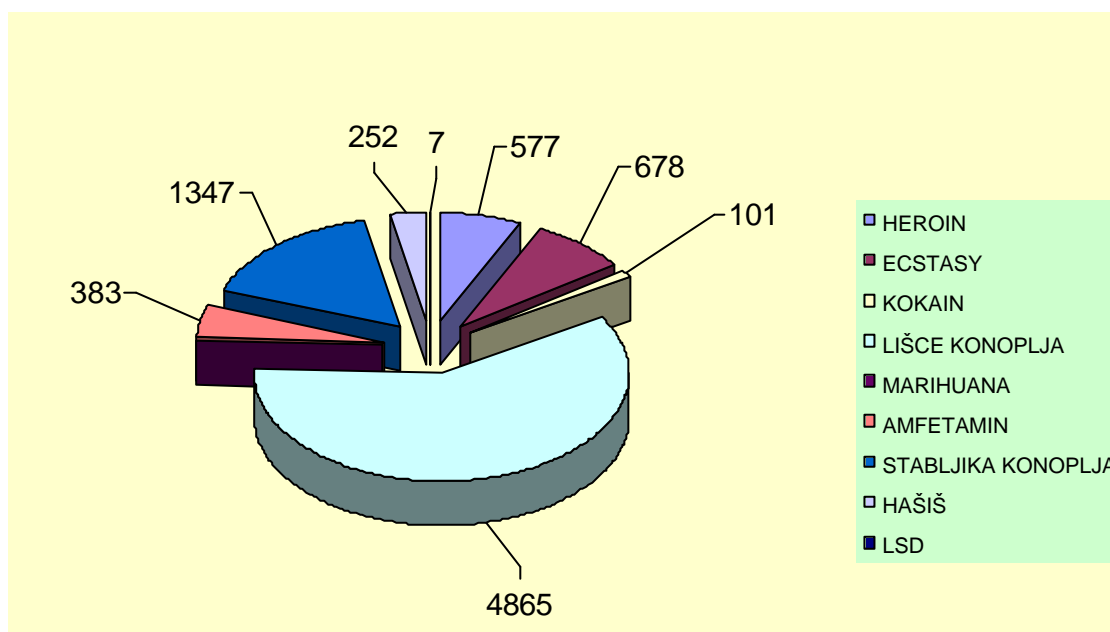
Tablica 54. i Graf 15. Odnos broja zapljena svih vrsta opojnih droga u razdoblju 1998.- 2003. godine

GODINA	BROJ ZAPLJENA
1998.	4849
1999.	6168
2000.	6523
2001.	7620
2002.	7585
2003.	6366

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Graf 16. Strukturalni prikaz broja ostvarenih zapljena različitih vrsta opojnih droga tijekom 2002. godine

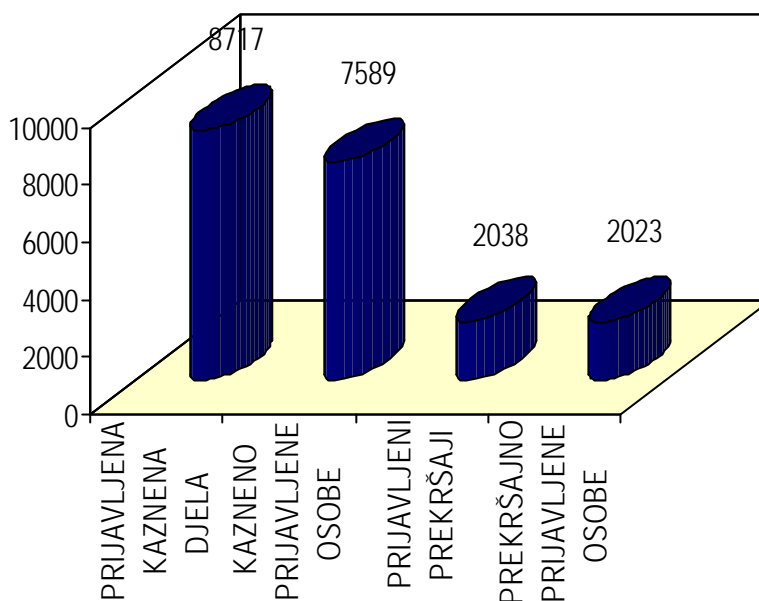

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tijekom 2002. godine otkriveno je 8 717 kaznenih djela zlouporabe opojnih droga, te je na osnovu Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, podneseno 2 038 prekršajnih prijava, protiv ukupno 2 023 osobe. Trend porasta broja prijavljivanja navedenih kaznenih djela, u odnosu na stanje te vrste kriminala u istom razdoblju 2001. godine, iznosi 1,25.

Tijekom 2002. godine ukupno je prijavljeno 8 717 kaznenih djela iz domene zlouporabe opojnih droga, te je za njih, zbog postojanja osnovane sumnje (da su pocinili kazneno djelo iz članka 173. KZ-a) kazneno prijavljeno ukupno 7 589 osoba.

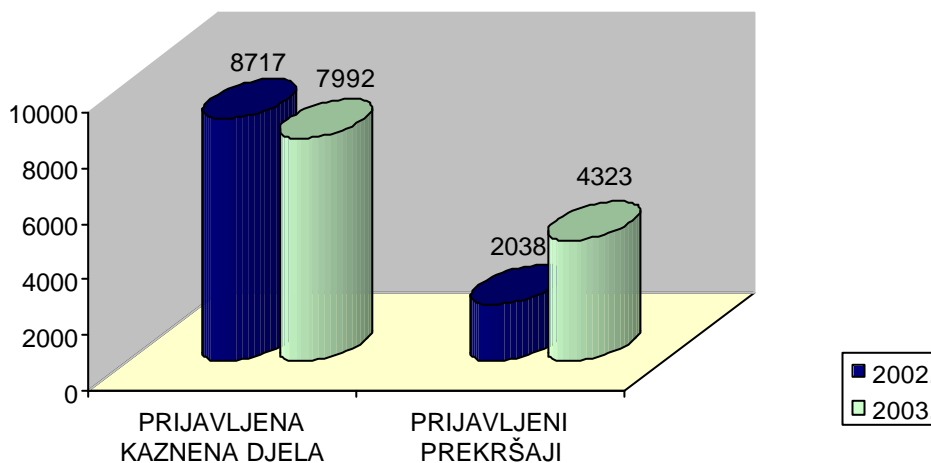
Graf 17. Odnos kaznenih djela i prekršaja

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Sukladno sa Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, a na osnovi podataka iz Izvješća primljenih od policijskih uprava, tijekom 2003. godine na području Republike Hrvatske ukupno su prijavljena 7 992 kaznenih djela i 4 323 prekršaja, vezano uz zlouporabu opojnih droga.

Graf 18. Prijavljena kaznena djela i prekršaji tijekom 2002. i 2003. godine

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Na grafu br.18. bilježi se smanjenje od 8,31% prijavljenih *kaznenih djela* tijekom 2003. godine, u odnosu na prethodnu godinu, za razliku od broja prijavljenih *prekršaja* vezanih uz zlouporabu opojnih droga koji 2003. godine bilježe porast za čak 112% u odnosu na 2002. godinu budući da je tijekom druge polovice 2002. godine donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga koji predviđa novčanu kaznu za fizičku osobu koja počinu prekršaje iz članka 54.st.1.tocka 1. navedenog Zakona.

Hiperprodukcija opojnih droga u Europi i svijetu odražava se sve većom ponudom različitih vrsta opojnih droga na ilegalnom narco-tržištu, što uz pojačanu aktivnost i educiranost policijskih službenika doprinosi porastu broja prijavljivanja kaznenih djela zlorabe opojnih droga.

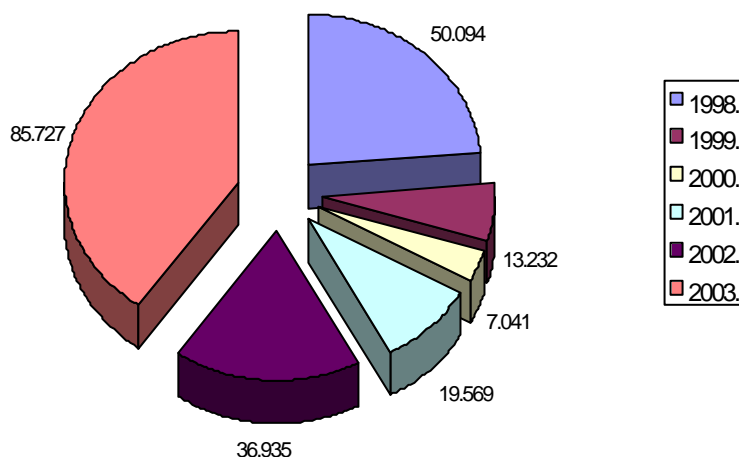
Unatoč činjenici da je tijekom 2003. godine ostvareno manje zapljena različitih vrsta opojnih droga, ostvareni su značajni pozitivni pomaci u količinama zaplijenjenih opojnih droga, poglavito heroina i kokaina. Slijedom naprijed navedenog, razvidno je da su službenici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske putem djelovanja svih svojih službi, te u suradnji s drugim Ministarstvima, Vladinim i nevladinim organizacijama, te policijama stranih zemalja, multidisciplinarnim i interdisciplinarnim pristupom, ostvarili rezultate na tzv. "ulicnoj redukciji", obuhvatili najsloženije i najorganiziranije kriminalne skupine koje se bave kriminalnim djelatnostima u vezi s krijumčarenjem i zlorabom opojnih droga, te na taj način utjecali na stanje, kretanje i strukturu kriminala na području Republike Hrvatske, odnosno doprinijeli povoljnom stanju osjećaja sigurnosti građana.

Ministarstvo unutarnjih poslova nastavilo je tijekom 2003. godine s procesom promjena u policiji, s ciljem, profesionalizacije, unaprjeđenja ekonomičnosti, te zadržavanja postignute razine učinkovitosti, sukladno zapadno-europskim standardima. Nastavlja se s provođenjem strategije "Policija u zajednici", odnosno usmjerenosti policije na građane kao korisnike usluga, uz poboljšanje učinkovitosti i pouzdanosti rada.

2.2.2. Usporedni prikaz broja ostvarenih zapljena ilegalnih vrsta opojnih droga u Republici Hrvatskoj u razdoblju 1998. - 2003.

Tablica 55. i Graf 19. Zapljene ilegalnog *heroina* u razdoblju 1998. - 2003. godine

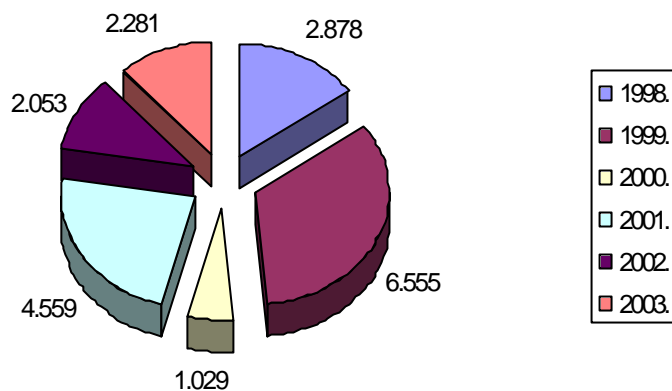
GODINA	Kolicina zaplijenjenog HEROINA (kg)
1998.	50.094
1999.	13.232
2000.	7.041
2001.	19.569
2002.	36.935
2003.	85.727

Izradio: Ured za suzbijanje zlorabe opojnih droga

Tablica 56. i Graf 20. Zaplijene ilegalnog *hašiša* tijekom 1998. - 2003. (u kg)

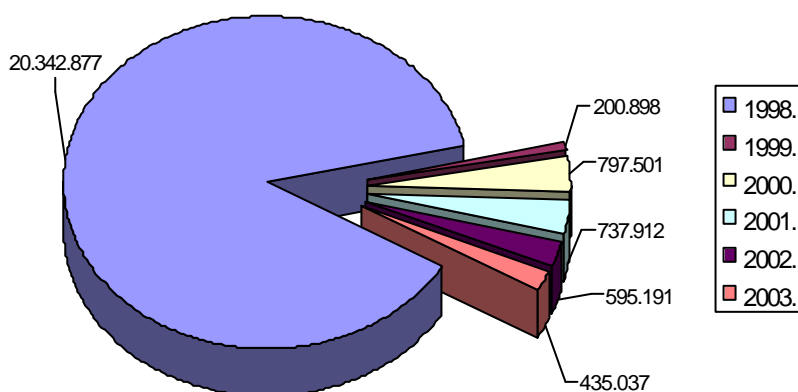
GODINA	Zaplijene količine HAŠIŠA (kg)
1998.	2.878
1999.	6.555
2000.	1.029
2001.	4.559
2002.	2.053
2003.	2.281

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 57. i Graf 21. Zaplijene ilegalnog lišća konoplje- *marihuane* u razdoblju 1998. - 2003.

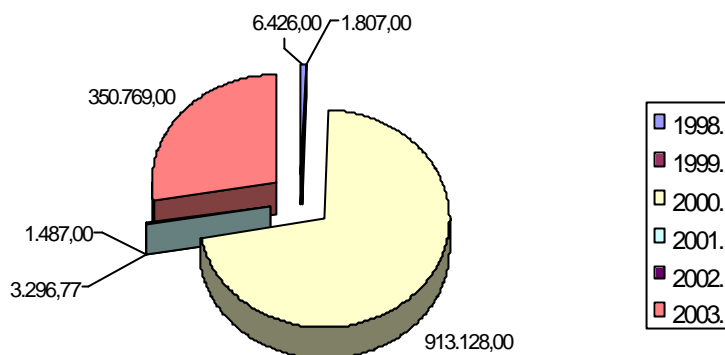
GODINA	Zaplijene količine lišća KONOPLJE MARIHUANE (kg)
1998.	20342.877
1999.	200.898
2000.	797.501
2001.	737.912
2002.	595.191
2003.	435.037

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 58. i Graf 22. Zaplijene ilegalnog *kokaina* u razdoblju 1998. - 2003.

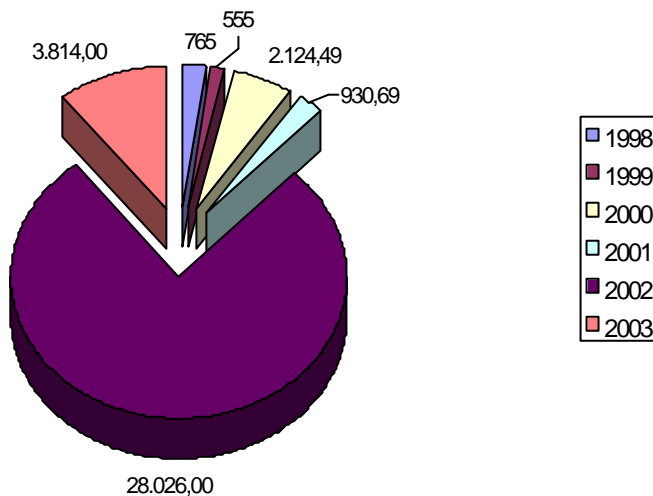
GODINA	Zaplijene količine KOKAINA (kg)
1998.	6.426,00
1999.	1.807,00
2000.	913.128
2001.	1.487,00
2002.	3.296,77
2003.	350.769,00

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 59. i Graf 23. Zaplijene ilegalnih *amfetamina* u razdoblju 1998. - 2003.

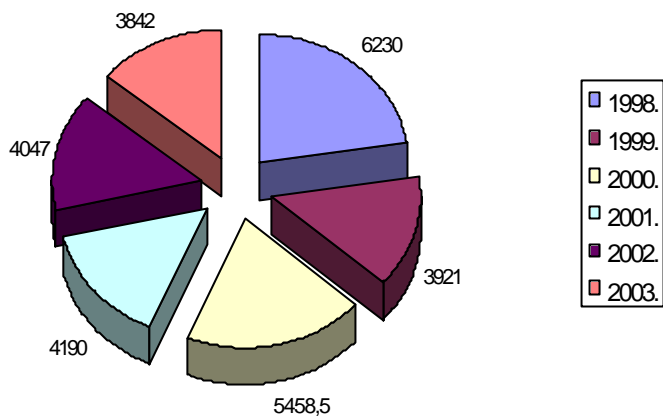
GODINA	Zaplijene količine AMFETAMINA (kg)
1998.	0.765,00
1999.	0.555,00
2000.	2.124,49
2001.	0.930,69
2002.	28.026,00
2003.	3.814,00

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 60. i Graf 24. Zapljenjene količine *Heptanona* u razdoblju 1998. - 2003.

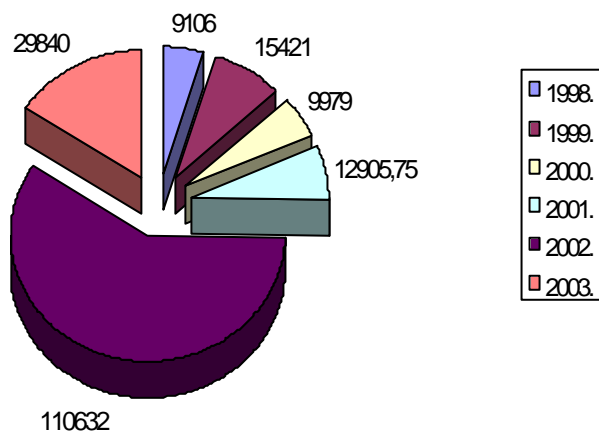
GODINA	Zapljenjene količine HEPTANONA- tablete
1998.	6230
1999.	3921
2000.	5458,50
2001.	4190
2002.	4047
2003.	3842

Izradio: Ured za suzbijanje zlorabe opojnih droga

Tablica. 61. i Graf 25. Zapljenjene ilegalnog *ecstasya* u razdoblju 1998. - 2003.

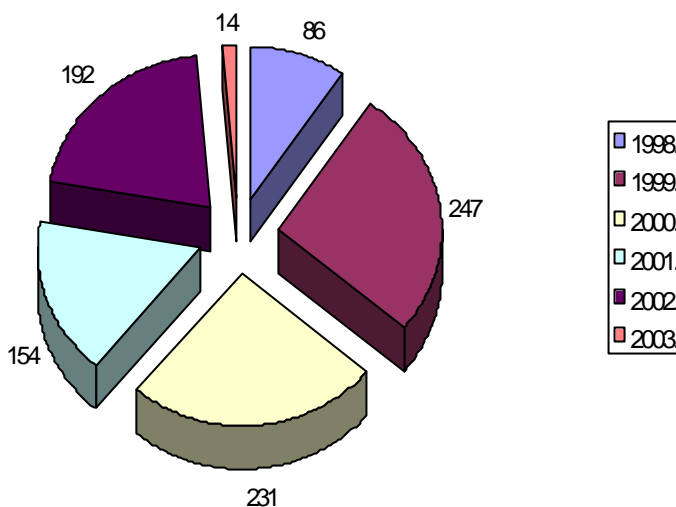
GODINA	Zapljenjene količine ECSTASY u tabletama
1998.	9106
1999.	15421
2000.	9979
2001.	12905,75
2002.	110632
2003.	29840

Izradio: Ured za suzbijanje zlorabe opojnih droga

Tablica 62. i Graf 26. Zapljene ilegalnog *LSD-a* u razdoblju 1998. - 2003.

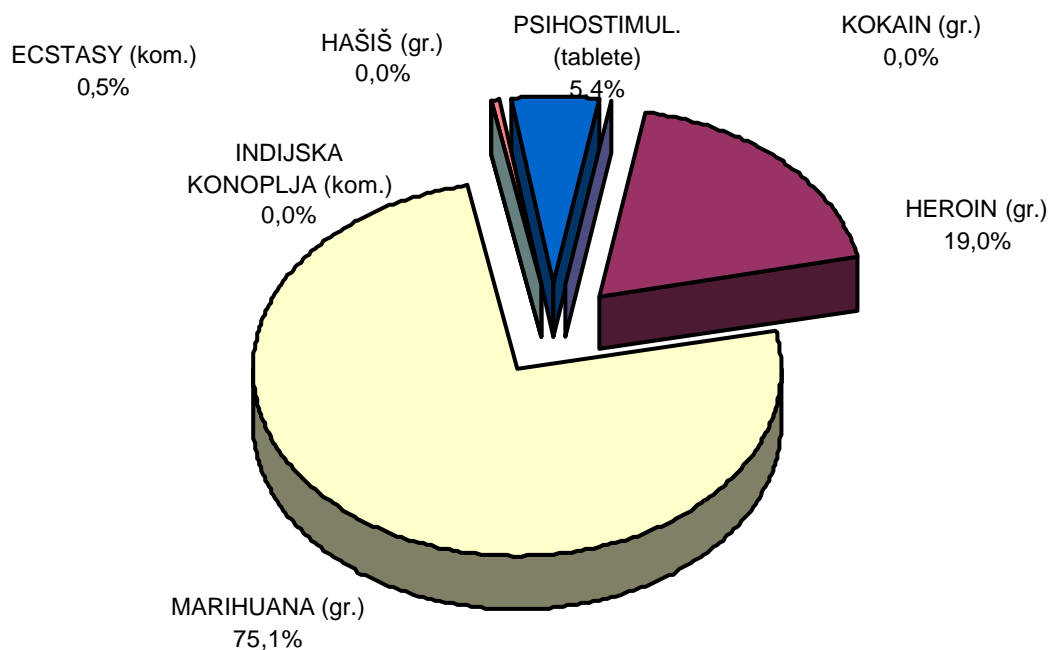
GODINA	Zaplijenjene količine LSD-a u dozama
1998.	86
1999.	247
2000.	231
2001.	154
2002.	192
2003.	14

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

2.2.3. Zapljene ilegalnih droga, od strane Ministarstva obrane

Graf 27. Strukturalni prikaz broja ostvarenih zapljena različitih vrsta opojnih droga u razdoblju 2002. godine u Oružanim snagama Republike Hrvatske

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Casnici istražitelji uglavnom samostalno, ili u suradnji s Kriminalističkom policijom MUP-a Republike Hrvatske, oduzeli su sljedeće količine opojnih droga od 2000. do kraja 2002.

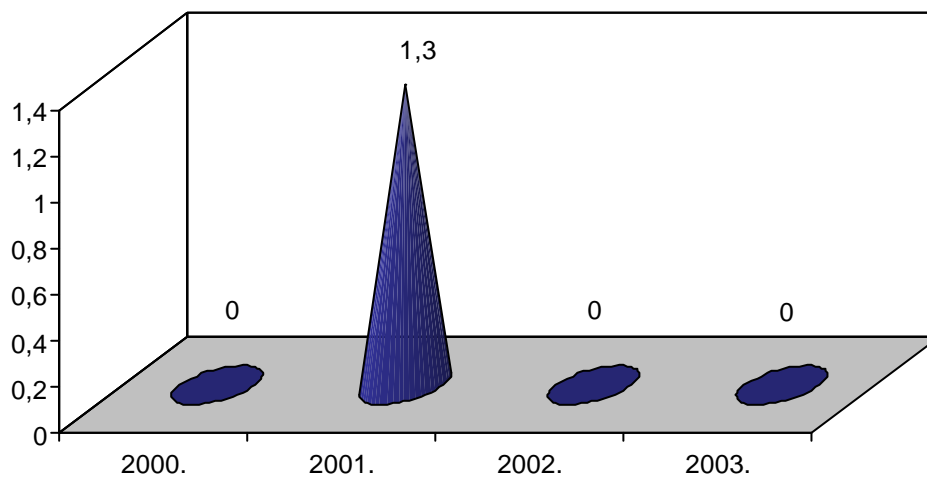
Tablica 63. Prikaz količine oduzete opojne droge

OPOJNA DROGA KOJU SU ZAPLIJENILI PRIPADNICI ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE							
Godina	KOKAIN (g)	HEROIN (g)	MARIHUANA (g)	HAŠIŠ (g)	INDIJSKA KONOPLJA (kom)	ECSTASY (kom)	PSIHOST. (tablete kom)
2000.	0	37,65	15.204,47	25,7	600	0	528
2001.	1,3	17,96	2.774,62	1	21	0	770,5
2002.	0	0,79	1.429,45	0,3	5	9	157
2003.	0	444	1.755,11	0,9	0	11	125
UKUPNO	1,3	462,75	19.408,54	27	626	9	1455,5

Izvor: Prikaz počinjenih kaznenih djela zlouporabom opojnih droga od strane pripadnika OS RH u 2003. godini

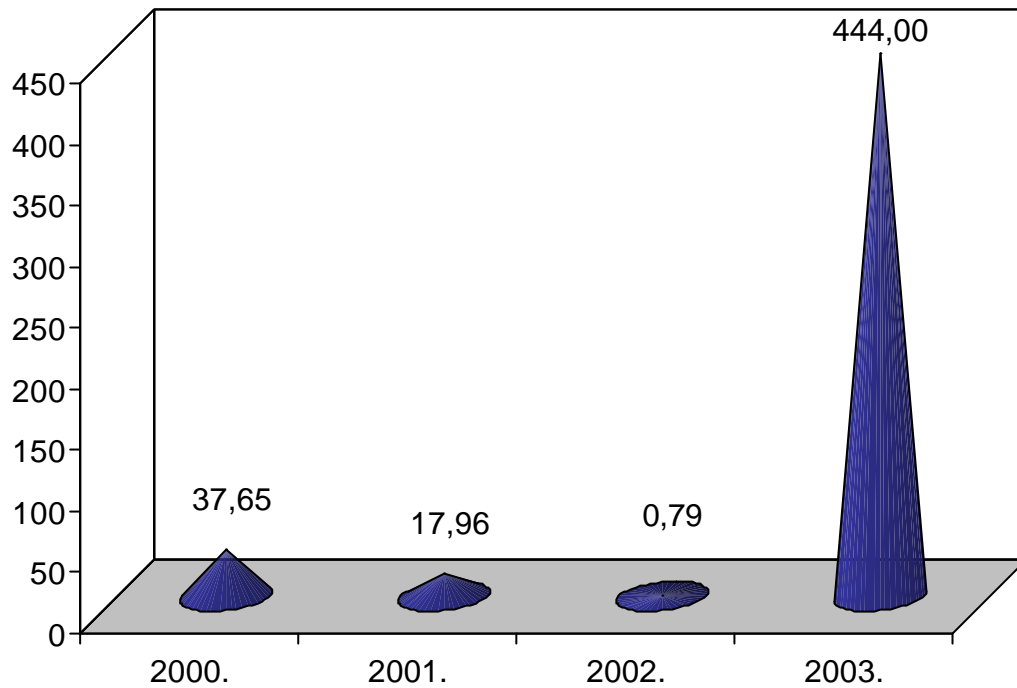
Usporedni prikaz broja ostvarenih zapljena ilegalnih vrsta opojnih droga u Oružanim snagama Republike Hrvatske u razdoblju 2000. / 2003.

Graf 28. Oduzeti ilegalni kokain (g) od pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske 2000. - 2003.

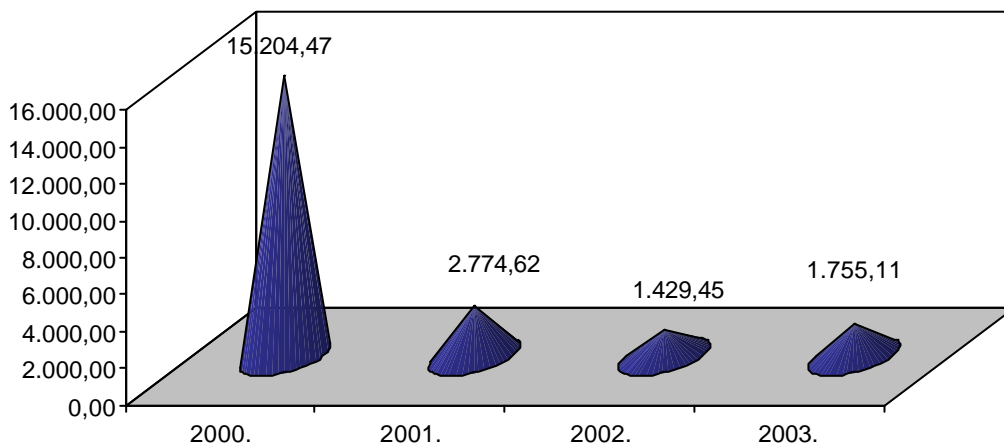
Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Graf 29. Oduzeti ilegalni **heroin** (g) od pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske 2000. - 2003.

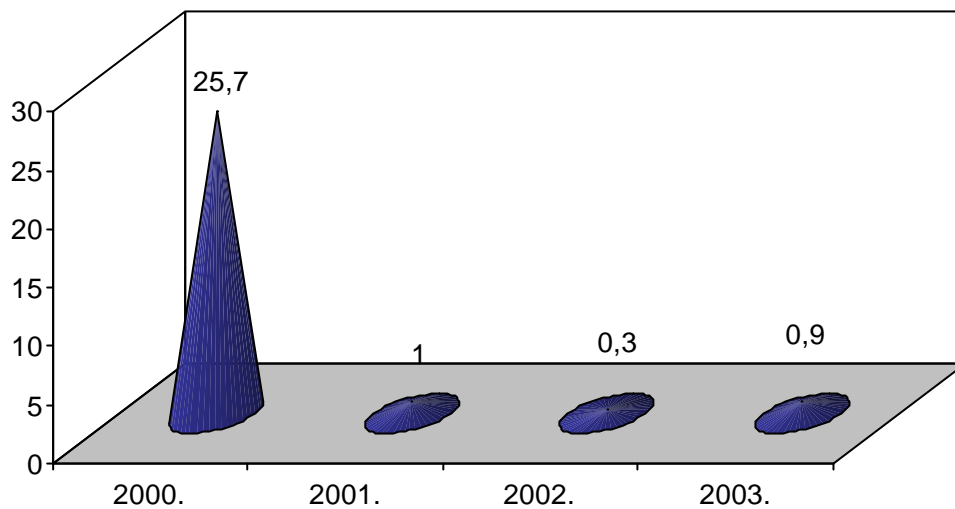
Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Graf 30. Oduzeta ilegalna **marihuana** (g) od pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske 2000. - 2003.

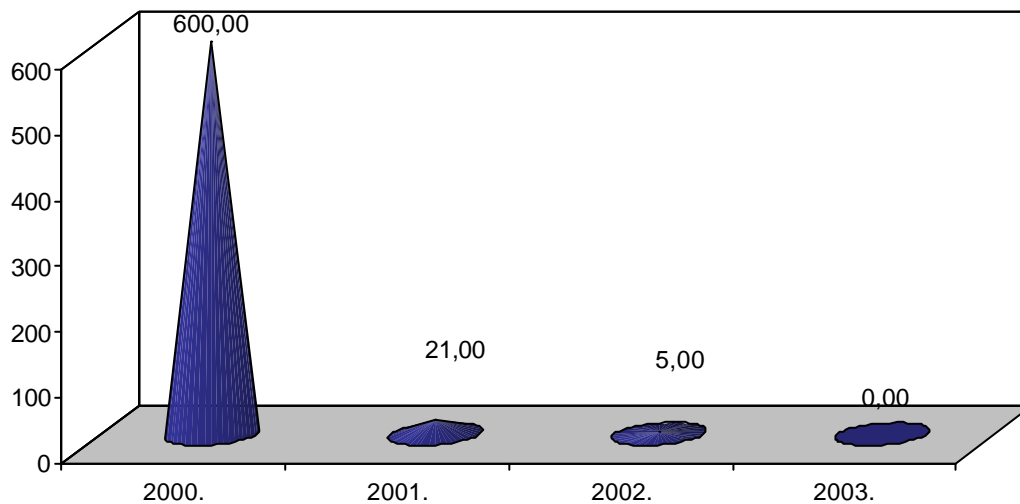
Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Graf 31. Oduzeti ilegalni **hašiš** (g) od pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske 2000. - 2003.

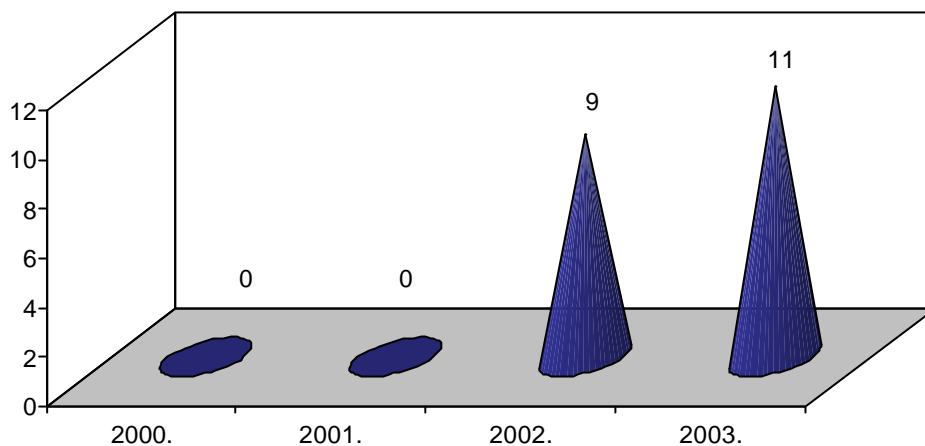
Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Graf 32. Oduzeta **indijska konoplja** (g) od pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske 2000. - 2003.

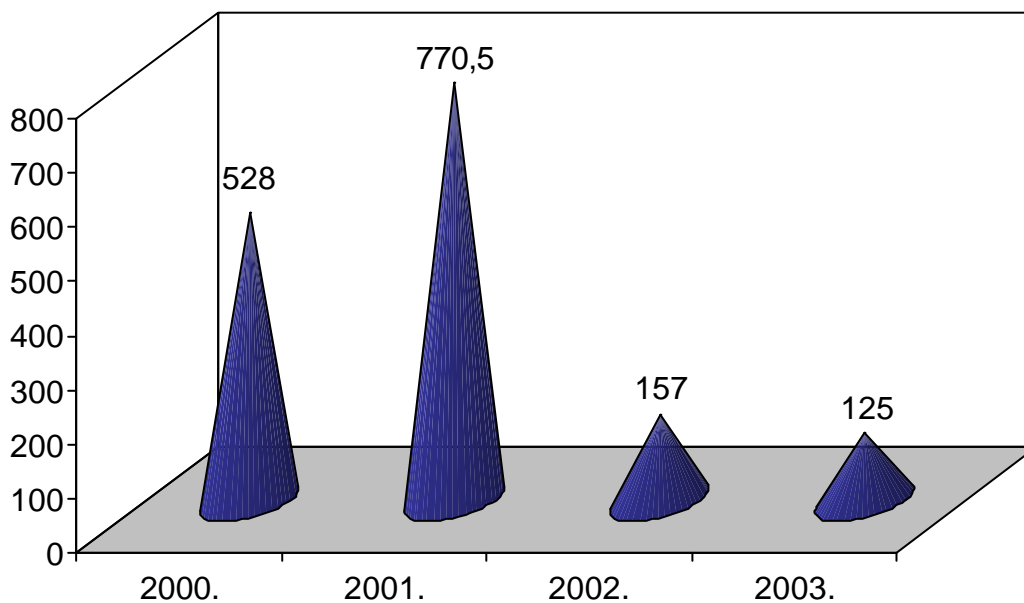
Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Graf 33. Oduzete količine *ecstasy* (tableta-kom) od pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske 2000. - 2003.

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Graf 34. Oduzete količine *psihostimulansa* (tablete-kom) od pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske 2000. - 2003.

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

2.2.4. Zapljene ilegalnih droga, od strane Ministarstva financija – Carinske uprave

Tablica 64. Zapljene opojnih droga od strane Carinske uprave u razdoblju od 2000. - 2003. godine*

VRSTA OPOJNE DROGE	2000.	2001.	2002.	2003.
HEROIN- kg	0.509,00	0.105,50	9.424,60	74.071,00
HAŠIŠ- kg	0.004,50	3.216,10	0.053,43	3,00
MARIHUANA- kg	13.964,00	62.084,00	12.879,63 (155 sjemenki)	86.487,23
KOKAIN-kg	5.902,00	0.001,00	0.068,67	3.988,54
AMFETAMINI ECSTASY (kg/tbl)	1.000,00 kg	0	10 tableta	6 tableta
SPEED - gr	n.p.*	n.p.	n.p.	1,30
GHB	n.p.	n.p.	n.p.	104,52

Izvor: MF-Carinska uprava

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 65. i Graf 35. Broj zapljena supstanci zaplijenjenih tijekom 2003. godine

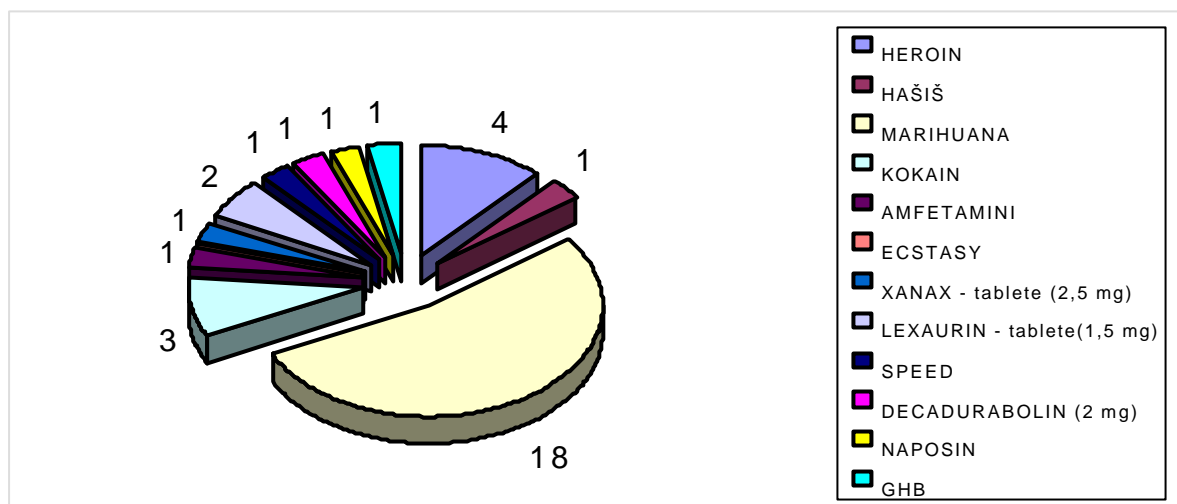
VRSTA OPOJNE DROGE	BROJ ZAPLJENA
HEROIN	4
HAŠIŠ	1
MARIHUANA	18
KOKAIN	3
AMFETAMINI, ECSTASY	1
XANAX - tablete (2,5 mg)	1
LEXAURIN - tablete(1,5 mg)	2
SPEED	1
DECADURABOLIN (2 mg)	1
NAPOSIN	1
GHB	1

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

* Napomena

Buduci da su navedene količine zapljena često ostvarene u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, postoji mogućnost da su iste ili dio tih zapljena također prikazane i unutar Izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga Ministarstva unutarnjih poslova.

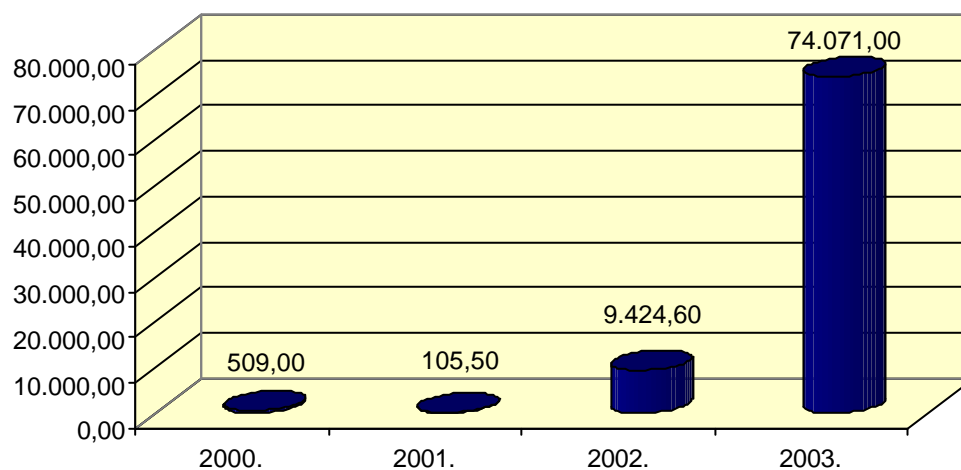
* n.p. = nema podataka

Tijekom 2003. godine Ministarstvo financija - Carinska uprava zaplijenila je navedene količine opojnih droga i supstanci u preko 30 zapljena.

2.2.5. Usporedni prikaz broja ostvarenih zapljena ilegalnih vrsta opojnih droga Ministarstva financija - Carinske uprave u RH tijekom 2000. - 2003.

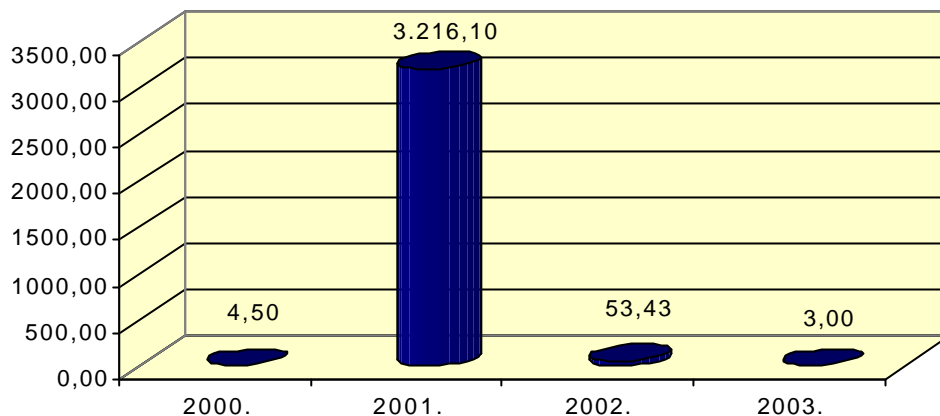
Graf 36. Zapljene *heroina* tijekom 2000. - 2003. godine (u gr)

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Promatrajući količine zaplijenjenog heroina u protekle četiri godine, tijekom 2003. godine uočava se značajan porast količine zaplijenjenog heroina u količini od 74 kg i 71 gr, što je u odnosu na 2002. godinu povećanje za 686%.

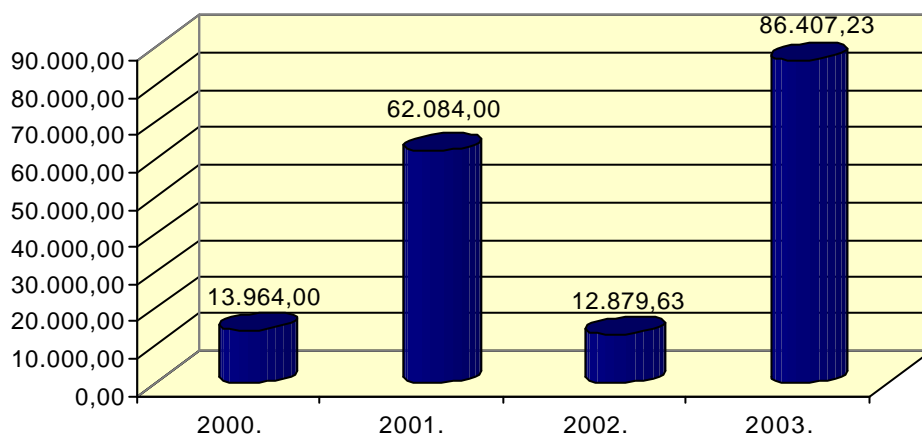
Graf 37. Zapljene *hasiša* tijekom 2000. - 2003. godine (u gr)

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Na grafu br. 37., na kojem su prikazane količine zaplijenjenog hašiša, primjetne su dosad najmanje količine zaplijenjenog hašiša u količini od svega 3 grama; u odnosu na prethodnu godinu vidi se smanjenje za 94 %.

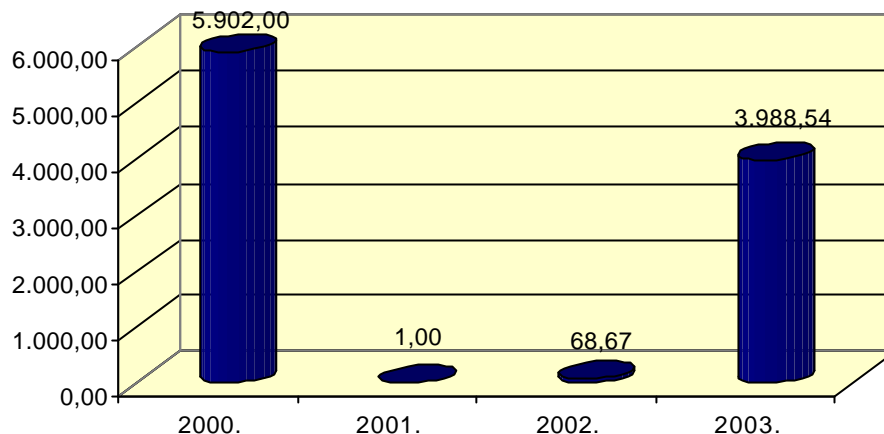
Graf 38. Zapljene *marihuane* tijekom 2000. - 2003. godine (u gr)

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Ukoliko promatramo graf. br. 38., dolazimo do zaključka da je marihuana najrasprostranjenija droga, jer osim što su tijekom 2003. godine ostvarene najveće količine zaplijena navedene droge u promatranom razdoblju (u odnosu na 2002. godinu povećanje za 571%), gledajući grafove drugih vrsta droga uočljiva je kontinuirano najveća količina zaplijena upravo marihuane u proteklom razdoblju.

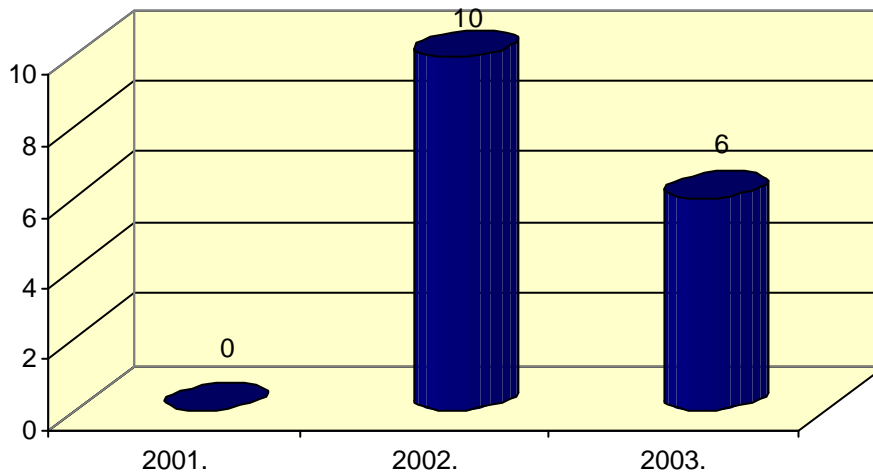
Graf 39. Zapljene *kokaina* tijekom 2000. - 2003. godine (u gr)

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Najveća kolicina zaplijenjenoga kokaina, što se tice promatranog razdoblja, ostvarena je 2000. godine. Tijekom 2003. godine ostvarena je kolicina zaplijenjenog kokaina od 3 kg 989 grama, što je u odnosu na 2000. godinu smanjenje za 32 %, no u odnosu na 2002. godinu, kolicina zaplijenjenog kokaina porasla je čak za 5 708%.

Graf 40. Zapljene *ecstasy* tijekom 2001. - 2003. godine (u tbl)

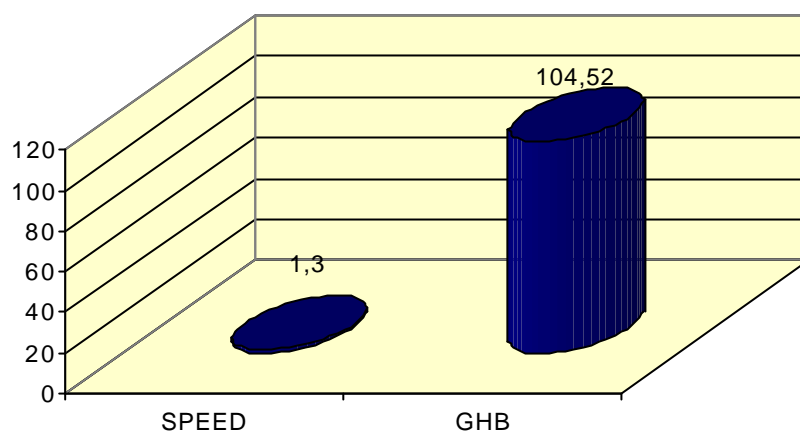
Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Na grafu br. 40. nije prikazana kolicina zaplijenjene ilegalne droge tipa ecstasy tijekom 2000. godine, budući da je iste godine zapljena navedene droge ostvarena u kolicini od 1 kg, a tijekom ostalih godina navedene količine su u obliku tableta. Što se tice zapljena ecstasy 2003. godine ostvareno je 40% manje zapljena nego prethodne godine, no budući da se radi o malim količinama, ne radi se o značajnom smanjenju. Potrebno je naglasiti da su ipak najznačajnije količine zapljena ecstasy bile ostvarene 2000. godine kada je zapljenjen 1 kg navedene droge.

Što se tice ostalih vrsta droga, tijekom 2003. godine ukupno su zaplijenjene sljedeće količine droga:

- Speed - 1,30 gr
- GHB - 104,52 gr

Graf 41. Zapljenе *speeda* i *ghb*-a tijekom 2003. godine (u gr)

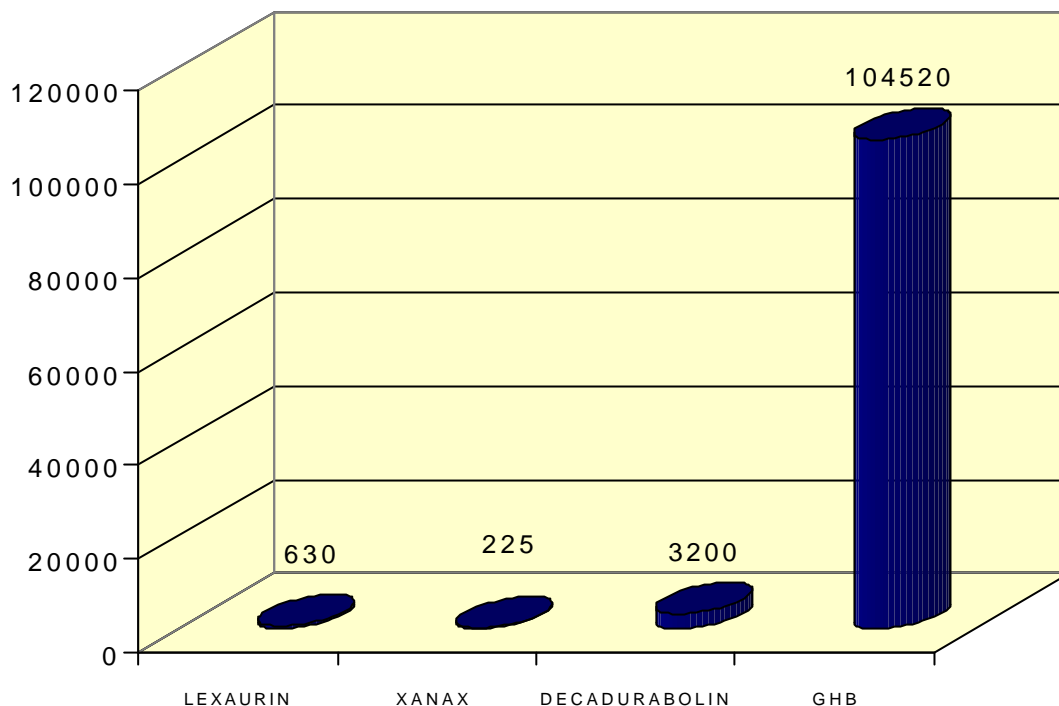
Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Buduci da nam nisu poznate kolicine ostvarenih zapljena SPEEDA i GHB-a tijekom proteklih godina na grafu br. 41. usporedno su prikazane zaplijenjene kolicine navedenih droga tijekom 2003. godine prikazane u gramima.

Osim zaplijenjenih kolicina ilegalnih droga, MINISTARSTVO FINACIJA - CARINSKA UPRAVA zaplijenila je i anaboličke steroide te sedative, odnosno antidepresive koji se također mogu zloupotrijebiti, u sljedećim kolicinama:

Tablica 66. i Graf 42 Prikazane kolicine supstanci (mg)

Vrsta supstanci	2003.
XANAX - tablete (2,5mg)	90 komada
LEXAURIN - tablete (1,5 mg)	420 tableta
DECADURABOLIN (2 mg)	1600 ampula
NAPOSIN	39.900 tableta

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

2.3. TRENDOVI KRIJUMCARENJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano provodi aktivnosti vezane za suzbijanje najorganiziranijih oblika krijumčarenja opojnih droga koje su često međunarodnoga karaktera, pri tom koristeći smjernice Nacionalnog programa i Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga. S obzirom na to da krijumčarenje različitih vrsta droga ima svoje individualne značajke, ukratko ih navodimo.

*Krijumčarenje **kokaina** i nadzor državne granice*

Kokain se najčešće krijumčari kontejnerskim prometom iz zemalja proizvođača. Unatrag zadnjih nekoliko godina nisu zabilježeni organizirani pokušaji krijumčarenja putem kontejnerskog prometa, osobito nakon nekoliko uspješnih zapljena, ostvarenih u Rijeci. Takvim načinom rada djelatnici MUP-a kontinuirano sprječavaju krijumčarenje kokaina i dr. vrsta droga preko teritorija RH, budući da su dosadašnje zapljene u RH ukazivale da je kokain uglavnom bio namijenjen narko tržištu zapadne Europe.

Uspješnost je vidljiva i u promjeni modaliteta krijumčarenja, te ostvarenoj značajnoj zapljeni od 336 kg kokaina, gdje je kao sredstvo krijumčarenja bilo upotrijebljeno manje obiteljsko plovilo. Navedene radnje poduzimaju se s ciljem da se pojačanim nadzorom državne granice (putničkog i robnog prometa) smanji ponuda i potražnja svih vrsta opojnih droga presijecanjem međunarodnih kanala transporta opojne droge. Policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova u okviru svog djelokruga rada uspješno suraduju sa službenicima Carinske uprave, Ministarstva financija. Prilikom postupanja temeljenih na pozitivnim pravnim propisima RH, policijski službenici vode računa i o turističkoj, te pomorskoj orijentaciji Republike Hrvatske. Prisutnost hrvatskih građana, odnosno građana drugih zemalja koji imaju porijeklo na teritoriju Hrvatske, u zemljama zapadne Europe, liberalizacija granicnog prometa, kao dio integracijskog procesa u Europi, kulturne, prijateljske, rodbinske, poslovne i druge veze s Europom,

te geostrateška pozicija na raskršnici europskih prometnih koridora, zasigurno su elementi koji utjecu na kontrolu putnika i vozila na granici.

Krijumčarenje heroina i suzbijanje organiziranih oblika proizvodnje, krijumčarenja i preprodaje opojnih droga

S obzirom na to da je Republika Hrvatska tranzitno područje, za plasman heroina na zapadnoeuropsko tržište, sve je važnija međunarodna suradnja, kao i suradnja s drugim tijelima unutar državne uprave, posebno s Ministarstvom financija - Carinskom upravom kako bi se provele sve zakonske mjere s ciljem sprečavanja krijumčarenja heroina tzv. "Balkanskom rutom", krijumčarskim kanalom, kojim se recena opojna droga krijumčari iz zemalja tzv. proizvođača (Jugoistočna Azija, Bliski Istok, Turska), na područje tzv. zemalja potrošača. Primjenjivat će se proaktivni pristup u suzbijanju krijumčarenja, usmjeren prema operativno zanimljivim pojedincima i

skupinama međunarodnih krijumčara. Problem tzv. "Balkanske rute" je u tome što ista predstavlja najkracu cestovnu vezu između zemalja proizvođača do zemalja potrošača opojnih droga, u ovom slučaju heroina, gdje krijumčari nastoje uz što manje ulaganja i dodatnih novčanih troškova, te uz što manje rizika prokrijumčariti manje ili veće količine heroina. Bez presijecanja međunarodnih krijumčarskih kanala kojima se krijumčare opojne droge, ne može se očekivati znatnije smanjenje ponude opojnih droga u zemlji, bez obzira na uspješnu "ulicnu redukciju", te su tako službenici MUP-a, primjenjujući strategiju ciljanih napora na osnovi analitičke obrade podataka, uz suradnju i doprinos Carinske uprave, zajednički uspjeli tijekom 2003. godine zaplijeniti 85 kg 727 g heroina, koji je bio krijumčaren preko teritorija RH tzv. "Balkanskom rutom".

Krijumčarenje **sintetičkih droga** i suzbijanje organiziranih oblika proizvodnje, krijumčarenja i preprodaje opojnih droga

Prateći stanje i kretanje kriminaliteta zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga, (broj KD, broj prijavljenih osoba, broj i količine zapljena pojedinih vrsta opojnih droga) Uprava kriminalističke policije uočila je ranijih godina tendenciju porasta problematike, kriminala vezanog uz sintetičke opojne droge, te sukladno s tim posebnu pozornost usmjerila prema sprječavanju zlouporabe i krijumčarenja sintetičkih opojnih droga (ecstasy i amfetamina). Uočena je tendencija rasta zastupljenosti istih na ilegalnom narko tržištu iz godine u godinu, što je ujedno i rezultat povećane potražnje, ali i sve agresivnije ponude. Iste se droge krijumčare u RH na razne načine, pretežito s područja pojedinih zapadnoeuropskih zemalja, ali i iz sve prisutnijih (znacajnijih po proizvodnji) narko-tržišta pojedinih istočnih zemalja, gdje postoje ilegalni laboratoriji za izradu ovih opojnih droga.

Krijumčarenje i proizvodnja **marihuane** i **hašiša**

U Republici Hrvatskoj trenutno ne postoji značajnija proizvodnja opojnih droga. Zabilježeni su manji pokušaji, uglavnom individualni, sadnje indijske konoplje, bez naznaka organiziranosti, te se iz procjena, analize ostvarenih zapljena stabiljki cannabis (cannabis sativa), ne uočava uzlazni trend istog, a

proizvedena količina uglavnom je namijenjena domaćem tržištu i pokriva samo mali dio tog tržišta. Službenici MUP-a poduzimaju sve zakonom propisane mjere s ciljem suzbijanja uzgoja, odnosno pokušaja proizvodnje opojnih droga u RH, te sprječavanja krijumčarenja istih u RH. Količine marihuane i hašiša koje su prisutne na ilegalnom narco-tržištu u RH, uglavnom pristižu međunarodnim krijumčarskim kanalima iz zemalja sjeverne i zapadne Afrike, krijumčarene pomorskim putem, odnosno u manjim količinama, individualno, tijekom ljetne turističke sezone, kada ih turisti unose u našu zemlju, uglavnom za svoje osobne potrebe. Također je sve prisutniji modalitet krijumčarenja marihuane, u većim količinama, cestovnim prometom s područja naša susjednih zemalja. Sukladno sa Zakonom o sprječavanju pranja novca i Programom rada MUP-a RH, posebna se pozornost usmjeravala težnji da se otkrije dotok novca zaraden na legalnoj trgovini opojnim drogama, budući da je novčana dobit najvažniji segment nedozvoljene trgovine opojnim drogama. Naglasak je na otkrivanju viših slojeva kriminalne piramide.

2.4. KRIMINALITET ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

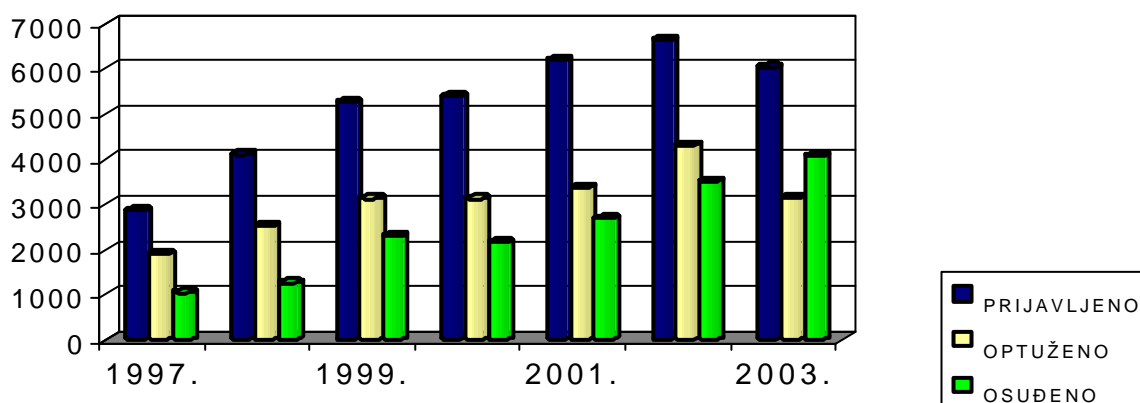
2.4.1. Kaznena djela u odnosu na počinitelje punoljetne osobe, mlade punoljetne osobe i maloljetnike

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske za godišnje izvještajno razdoblje analiziralo je kriminalitet u svezi s čl.173 Kaznenog Zakona za sve punoljetne osobe (osobe od navršene 18. godine života) te maloljetne počinitelje kaznenih djela (osobe od navršene 14. do navršene 18. godine života) - *kriminalitet maloljetnika*.

Punoljetne osobe

Tablica 67. i Graf 43. Prijavljene, optužene i osuđene **punoljetne osobe** za **sve modalitete** kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz **čl. 173. KZ-a**, u razdoblju od 1997. - 2003. godine

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
PRIJAVLJENO	2865	4101	5254	5387	6186	6642	6028
OPTUŽENO	1901	2515	3122	3114	3367	4294	3136
OSUĐENO	1038	1257	2282	2162	2683	3499	4069

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Za punoljetne osobe, u svim oblicima kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz cl. 173. Kaznenog Zakona Republike Hrvatske u 2001. nastavlja se kontinuirani porast broja pocinitelja.

Prijavljeno

2001. godine prijavljeno je 6 186 osoba, što je u odnosu na 2000. godinu porast za 14,83%, za razliku od 2002. godine kada je prijavljeno **6 642** osobe, što je u odnosu na 2001. godinu porast za 7,4%. Kad promatramo 2002. godinu u odnosu na 2000., prijavljeno je 23,3% više osoba.

Optuženo

Tijekom 2001. godine optuženo je 3 367 osoba, što je u odnosu na 2000. godinu porast za 8,1%. 2002. godine primjećuje se porast optuženih osoba za 27,5% (**4 294**) u odnosu na 2001. godinu kada je optuženo 3 367 osoba.

Kada promatramo 2002. godinu u odnosu na 2000. optuženo je 37,8% više osoba.

Osudeno

2001. godine osudene su 2 683 osobe, što je u odnosu na 2000. godinu porast za 24 %.

2002. godine osudeno je **3 499** osoba što je porast za 30,4 % u odnosu na 2001. godinu kada su osudene 2 683 osobe.

Kada promatramo 2002. godinu u odnosu na 2000., osudeno je 61,8 % više osoba.

Sankcije

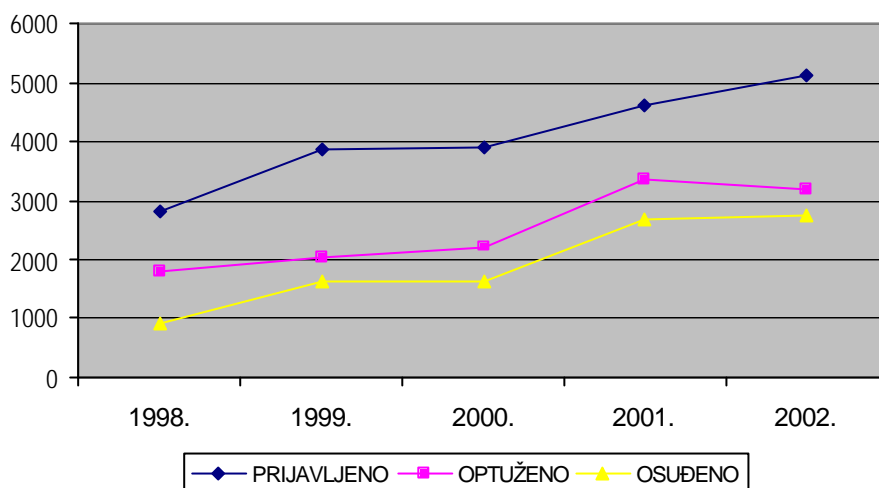
Prema statističkim pokazateljima državnih odvjetništava za kazneno djelo iz cl. 173 KZ-a, sankcije su izrečene za 3 494 osobe.

Tablica 68. Vrste sankcija izrečenih tijekom 2002. godine

SANKCIJE	BROJ OSOBA	Postotak osuđenih osoba
KAZNA ZATVORA	491	14 %
NOVCANA KAZNA	568	16,2 %
UVJETNA OSUDA	1779	50,9 %

Tablica 69. i Graf 44. Prijavljene, optužene i osudene **punoljetne osobe** za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz **cl. 173. st. 1. KZ-a**, u razdoblju od 1998. godine do 2002. godine

GODINA	PRIJAVLJENO	OPTUŽENO	OSUĐENO
1998.	2844	1798	895
1999.	3890	2039	1605
2000.	3922	2209	1602
2001.	4622	3367	2683
2002.	5131	3215	2748

Za ovaj najčešće prijavljivani oblik kaznenog djela zlouporabe opojnih droga tijekom 2002. godine prijavljeno je 5 131 ili 11% više osoba nego tijekom 2001.

Državna odvjetništva u odnosu na 1 194 ili 27% prijavljenih osoba, donijela su rješenje o odbacaju kaznene prijave s obzirom na načelo svrhovitosti, s tim da je određeni broj prijavljenih osoba upućen u centre za liječenje i prevenciju ovisnosti, što je u skladu s čl. 175. ZKP-a, prema kojem državni odvjetnik može odustati od kaznenog progona, ako se prijavljena osoba pristane podvrci postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti.

Tijekom 2002. godine za kazneno djelo iz čl. 173. st. 1. KZ-a

- optuženo je 3 215 ili 5% manje osoba nego tijekom 2001. godine
- osuđeno je 2 748 ili 2% više osoba nego tijekom 2001. godine.

Za ovaj modalitet kaznenog djela tijekom 2002.godine sankcije su izrecene za 2 747 osoba.

Tablica 70. Vrsta izrečenih sankcija

SANKCIJE	BROJ OSOBA	Posto tak osuđenih osoba
KAZNA ZATVORA	96	3,5 %
NOVCANA KAZNA	566	20,6 %
UVJETNA OSUDA	1536	55,9 %
SUDSKA OPOMENA	198	7,2 %

Za 96 ili 3,5% osoba izrecena je kazna zatvora, za 566 ili 20,6 % novcana kazna, za 1 536 osoba (55,9%) uvjetna osuda, a za 198 ili 7,2% osoba sudska opomena.

Kazneno djelo posjedovanja opojne droge iz čl. 173. st. 1. KZ, u ukupnom kriminalitetu vezanom uz zlouporabu opojnih droga, sudjeluje sa 77,3% svih prijavljenih punoljetnih osoba.

2.4.1.1. Modaliteti izvršenja kaznenog djela zlouporabe opojnih droga

Prikazana tablica pruža uvid u broj prijavljenih, optuženih i osuđenih punoljetnih osoba za pojedine modalitete kaznenog djela iz čl. 173. KZ u 2002. godini.

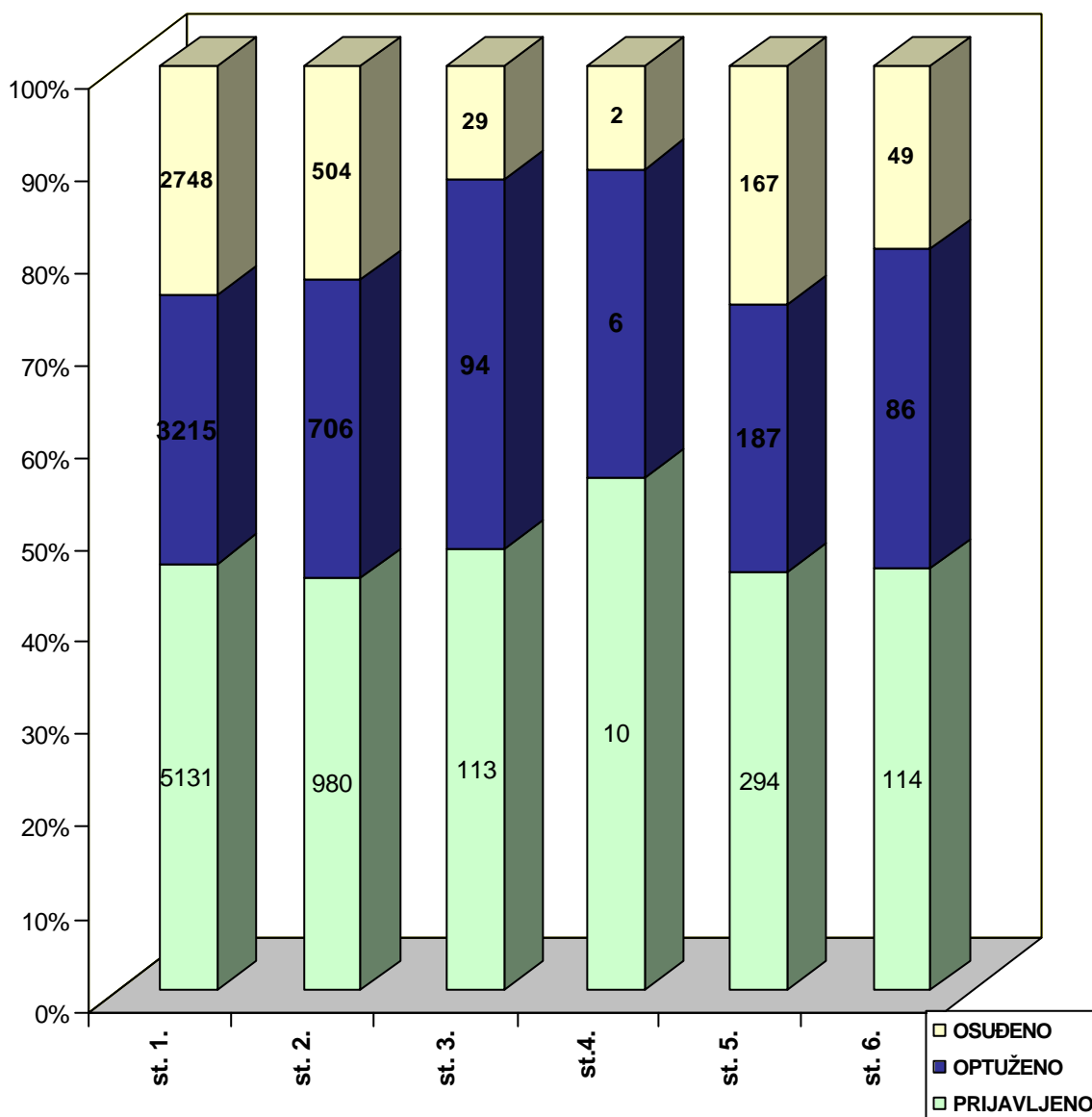
Prijavljene, optužene i osuđene punoljetne osobe za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173 KZ 2002. godine

Tablica 71. Broj prijavljenih, optuženih i osuđenih punoljetnih osoba za pojedine modalitete kaznenog djela iz čl. 173. KZ u 2002. godini.

Cl. 173	PRIJAVLJENO	OPTUŽENO	OSUĐENO
Posjedovanje opojne droge, st. 1.	5131 77,3	3215 74,93	2748 78,5
Preprodaja, st. 2.	980 14,8	706 16,4	504 14,4
Udruživanje, st. 3.	113 1,7	94 2,2	29 0,8
Neovlašteno pravljenje, uporaba opreme i dr., st.4.	10 0,1	6 0,1	2 0,1
Davanje droge drugome na uporabu, st. 5.	294 4,4	187 4,4	167 4,8
Davanje droge djetetu, mlt. osobi i dr., st. 6.	114 1,7	86 2,0	49 1,4
UKUPNO	6642 100	4294 100	3499 100

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Graf 45. Broj prijavljenih, optuženih i osuđenih **punoljetnih osoba** za pojedine modalitete kaznenog djela iz cl. 173. KZ u 2002. godini.

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Najblaži oblik ovoga kaznenog djela, posjedovanje opojne droge, st. 1., pocinilo je 77,3 % osoba, u kaznenom djelu preprodaje droga 14,8%, udruženo je djelovalo 1,7 % osoba, dok je davanje droge drugome na uporabu pocinilo 4,4 % osoba.

Posebno znacajnim smatramo da je u Republici Hrvatskoj prijavljeno tek 10 osoba za neovlašteno pravljenje, nabavljanje, posjedovanje ili davanje na uporabu opreme, materijala ili tvari koje su namijenjene za proizvodnju opojnih droga (cl. 173. st 4.KZ-a).

Ista tablica daje ujedno uvid i u broj optuženih i osuđenih osoba za pojedine modalitete ovoga kaznenog djela. Na osnovi analize naprijed navedenih statistickih pokazatelja proizlazi da su tijekom 2002. godine

za sve modalitete izvršenja kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz cl. 173. KZ-a prijavljene 6 642 punoljetne osobe, a što je u odnosu na 2001. godinu porast od 7 % (6 642:6 186).

Kazneno djelo posjedovanja opojnih droga iz cl. 173. st. 1. KZ-a, kao najblaži oblik ovoga kaznenog djela, u ukupnom kriminalitetu vezanom za drogu sudjeluje sa 77,2 % svih prijavljenih punoljetnih osoba (5131:6642).

Zaključno valja istaknuti da su državna odvjetništva u skladu s propisima Zakona o kaznenom postupku za ta kaznena djela povodom odluke državnog odvjetnika o kaznenoj prijavi donijela u oko 30 slučajeva rješenje o odbacaju kaznene prijave. Naime, propis cl. 175. Zakona o kaznenom postupku propisuje da državni odvjetnik može pod određenim uvjetima uz prethodnu privolu osumnjicenika odgoditi početak zapocinjavanja kaznenog progona, ako se osumnjicenik podvrgne odvikavanju od droge ili drugih ovisnosti. Ovakvo postupanje je u skladu s preporukama Ujedinjenih naroda i Vijeca Europe.

S obzirom na kontinuirani porast broja pocinitelja toga kaznenog djela, te cinjenicu da je u meduvremenu donesen novi Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga i Zakon o prekršajima, postavilo se pitanje potrebe preuredenja cl. 173. KZ u cjelini. S obzirom na mogucnost primjene nacela svrhovitosti na temelju Zakona o kaznenom postupku i primjenu obveze postupka odvikavanja od droge, Džavno odvjetništvo smatra da bi bilo dobro takvu zakonodavnu mogucnost ugraditi i u te zakone prije donošenja novele Kaznenog zakona.

2.4.1.2. Kriminalitet maloljetnika u svezi s zlouporabom opojnih droga

Po broju prijavljenih maloljetnika, kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz cl. 173. KZ-a dolazi odmah iza imovinskih delikata.

Tablica pruža uvid u broj prijavljenih maloljetnih osoba za kazneno djelo posjedovanja opojne droge, iz cl. 173. st. 1. KZ-a, te broj prijavljenih maloljetnika za ostale modalitete ovoga kaznenog djela. Podaci u tablici pokazuju da je tijekom 2002. za sve modalitete ovoga kaznenog djela prijavljeno 20 % maloljetnih osoba manje nego tijekom 2001. (977:1216). Nadalje, tijekom 2003. godine iznova je prijavljen manji broj maloljetnika u odnosu na prethodnu godinu, odnosno najmanji broj u posljednje tri godine (766).

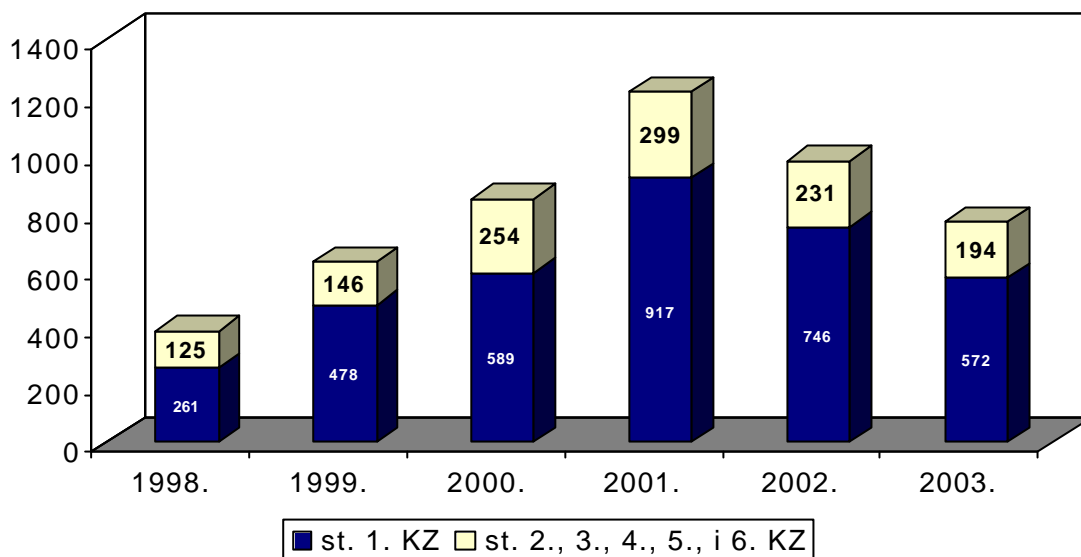
Ako analiziramo kretanje ove pojave u razdoblju od 1998. do 2003., onda proizlazi da je broj prijavljenih maloljetnika tijekom 2001. godine dostigao najveći broj prijavljenih maloljetnika za navedeno kazneno djelo, međutim nakon 2001. godine primjetno se smanjuje broj prijavljenih maloljetnika iz godine u godinu, pa je tako tijekom 2003. godine prijavljeno 766 maloljetnika, što je smanjenje za 22% u odnosu na 2002. godinu, a u odnosu na bazicnu 1998. godinu, povećao se za 98 %.

Tablica 72. Prijavljeni maloljetnici za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz cl. 173. KZ-a

Cl. 173. KZ-a	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
Cl. 173. st. 1. KZ-a	261	478	589	917	746	572
Cl. 173. st. 2., 3., 4., 5., i 6. KZ-a	125	146	254	299	231	194
UKUPNO	386	624	843	1216	977	766

Graf 46. Prijavljeni maloljetnici za pocinjenje KD iz cl. 173. st. 1.(Posjedovanje) te za druge modalitete iz cl. 173 KZ-a, st.2.- 6.

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

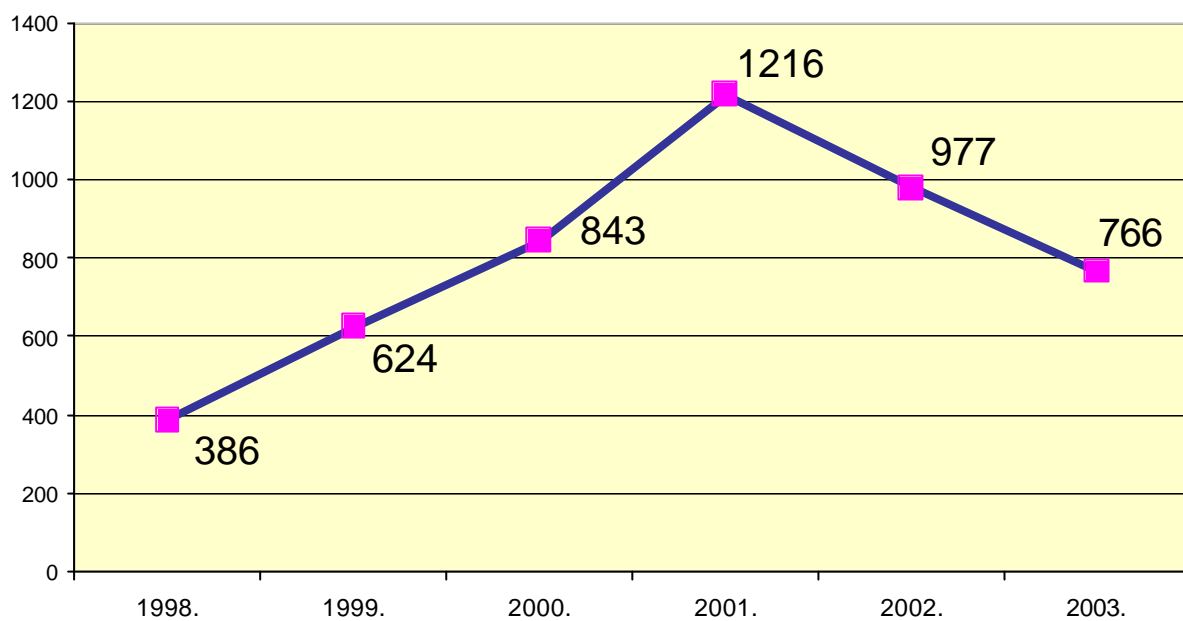
Treba napomenuti da tijekom 2002. godine kazneno djelo posjedovanja opojne droge iz cl. 173. st. 1. KZ u ukupnom kriminalitetu vezanom za drogu **maloljetnih osoba**, sudjeluje sa **76,3 %** (746:977).

Potrebno je istaknuti da su državna odvjetništva, povodom donesene odluke o kaznenoj prijavi u najvećem broju slučajeva pozivom na načelo svrhovitosti donijela rješenje o odbacaju kaznene prijave, s tim da je maloljetnik prethodno upućen u centar za liječenje i prevenciju ovisnosti ili je upućen u savjetovalište za mladež.

Tablica 73. Prijavljeni maloljetnici za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz cl. 173. Kz

GODINA	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
UKUPNO	386	624	843	1216	977	766

Graf 47. Prijavljeni maloljetnici za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz cl. 173. Kz

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 74.

MALOLJETNE OSOBE (2003.)
KAZNENA DJELA PROTIV VRIJEDNOSTI ZAŠTICENIH MEĐUNARODNIM PRAVOM (gl. XIII)
KAZNENA DJELA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA (cl. 173. KZ-a)

Temeljno kazneno djelo KZ-a	Neriješeno prijava iz ranijih godina	Prijavljeno u izvještaj. razdoblju	Odluka povodom prijave prema maloljetniku						Prijave riješene na drugi način	Neriješeno prijava		Odluka po dovrš. priprav. postupku				Pripremi postupak riješen na drugi način	Neriješeno pripremnih postupaka u DO	Odluka vijeća za maloljetnike						Ishod žalbe DO		
			Odbacaj	Od toga (r-4) oportunitet	Od toga (r-4) cl.28. KZ-a	Zahjev za pripremi postupak	Neposredni prijed. za sankc. cl. 69.	Svega		Svega	Od toga (r-11) neriješeno u DO	Prijedlog za obustavu	Od toga (r-13) zbog oportuniteta	Prijedlog za sankciju	Svega			Kazna	Pridržaj mt. zatvora	Odgovna mjera	Obustava	Od toga (r-22) iz oportuniteta	Svega	Žalba DO	Usvojeno	Odbijeno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Cl. 173/1	356	572	536	500	16	89	82	707	16	205		32	17	72	104	9	1			131	22	16	153	5	2	1
Cl. 173/2	2	114	2	1		103	1	106	3	7		33	12	70	103	7	1	1	9	43	5	3	58	1		
Cl. 173/3		2				2		2						4	4	1			1	1	4	1	6	2		
Cl. 173/4		2	2	2				2																		
Cl. 173/5	8	35	15	11	2	16	1	32	1	10		1	1	9	10	3				7	1	1	8			
Cl. 173/6	15	41	6	3	1	35	3	44	4	8		23	17	34	57				2	29	4	4	35	1		1
UKUPNO	381	766	561	517	19	245	87	893	24	230	0	89	47	189	278	20	2	1	12	211	36	25	260	9	2	2

Podaci Državnog odvjetništva RH

Tablica 75.

MLAĐE PUNOLJETNE OSOBE (2003.)
KAZNENA DJELA PROTIV VRIJEDNOSTI ZAŠTICENIH MEĐUNARODNIM PRAVOM (gl. XIII)
KAZNENA DJELA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA (cl. 173. KZ-a)

Temeljno kazneno djelo KZ-a (OKZRH)	Prijavljeni u izvještaj, razdoblju	Odluka povodom prijave						Odl. po dovr. istrage			Obustava, odbacaj po predaji opt.	Vrsta presude				Sankcije i mjere							Žalba DO			Sigur. mjera		
		Odbacaj	Od toga (r.3) cl. 28 KZ-a	Od toga (r.3) cl.175. ZKP-a i 63-65 ZSM	Optuženje	Zahijev za istragu	Svega	Obustava	Optužnica	Svega		Osudjuca	Oslobadajuca	Odbijajuca	Svega	Zatvor	Novcana kazna	Uvjeta osuda	Sudska opomena	Maloljetnicke sankcije	Mjere (cl.446. ZKP-a)	Svega	Zbog kazne	Iz drugih razloga	Zbog kazne i drugih razloga	Svega	Obv. psihijat. liječenje cl. 75. KZ-a	Obvezno liječenje od ovisnosti cl. 76.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
cl. 173/1. (cl. 196/1.)	1547	1068	96	890	603	22	1693	8	24	32	27	595	10	23	628	7	42	414	49	82		594	7	8	2	17	1	12
cl. 173/2. (cl. 196/2., 196/1.)	272	11		1		269	280	60	199	259	7	178	14	4	196	49		10	1	118		178	15	13	6	34	3	7
cl. 173/3. (cl. 196/3., 196/2.)	17					16	16	3	17	20	1	7			7	3				4		7	1			1		
cl. 173/4. (cl. 196/4., 196/3.)	7	1			2		3					1			1					1		1						
cl. 173/5. (cl. 196/5., 197/1.)	115	38		35	51	18	107	5	20	25		58	4		62	4	1	43		10		58		3	3	6	1	
cl. 173/6. (cl. 196/6., 197/2.)	62	4	1	1	3	49	56	12	47	59		45		1	46	2	1	24		18		45	3	1		4		1
UKUPNO	2020	1122	97	927	659	374	2155	88	307	395	35	884	28	28	940	65	44	491	50	233		883	26	25	11	62	5	20

Podaci Državnog odvjetništva RH

Tablica 76.

ODRASLE OSOBE (2003.)
KAZNENA DJELA PROTIV VRIJEDNOSTI ZAŠTICENIH MEĐUNARODNIM PRAVOM (gl. XIII)
KAZNENA DJELA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA (cl. 173. KZ-a)

Temeljno kazneno djelo KZ (OKZRH)	Iz ranijih godina	Prijavljeni u izvještaj. razdoblju	Odluka povodom prijave						Odl. po dovr. istrage			Obustava, odbacaj po predaji opt.	Vrsta presude					Sankcije i mjere					Žalba DO			Sigur. mjera		
			Odbacaj	Od toga (r.3) cl. 28 KZ-a	Od toga (r.3) cl.175. ZKP-a	Optuženje	Zahjev za istragu	Svega	Obustava	Optužnica	Svega		Osudjuca	Oslobadajuca	Odbijajuca	Svega	Zatvor	Novcana kazna	Uvjjetna osuda	Sudska opomena	Mjere (cl. 446. ZKP-a)	Svega	Zbog kazne	Iz drugih razloga	Zbog kazne i drugih razloga	Svega	Obv. psinijat. liječenje cl. 75. KZ-a	Obvezno liječenje od ovisnosti cl. 76. KZ-a
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
cl. 173/1. (cl. 196/1.)	457	2835	616	322	40	2333	66	3015	6	64	70	137	2520	53	47	2620	59	738	1433	282	7	2519	36	30	22	88	2	44
cl. 173/2. (cl. 196/2., 196/1.)	31	716	18		1	1	698	717	67	542	609	10	451	44	12	507	411		40			451	134	54	44	232	3	87
cl. 173/3. (cl. 196/3., 196/2.)	9	163	3				157	160	3	125	128	4	38	21		59	38					38	20	16	10	46		4
cl. 173/4. (cl. 196/4., 196/3.)	3	7	1				4		5				3		1	4	1					3	8					
cl. 173/5. (cl. 196/5., 197/1.)	33	241	32	5		133	57	222	20	50	70	5	146	13	12	171	13	11	122			146	2	12	2	22		3
cl. 173/6. (cl. 196/6., 197/2.)	8	46	2			6	41	49	12	27	39		27	1		28	3		24			27		2	1	5	1	1
UKUPNO	541	4008	672	327	41	2477	1019	4168	108	808	916	156	3185	132	72	3389	525	749	1621	282	7	3184	200	114	79	393	6	139

Podaci Državnog odvjetništva RH

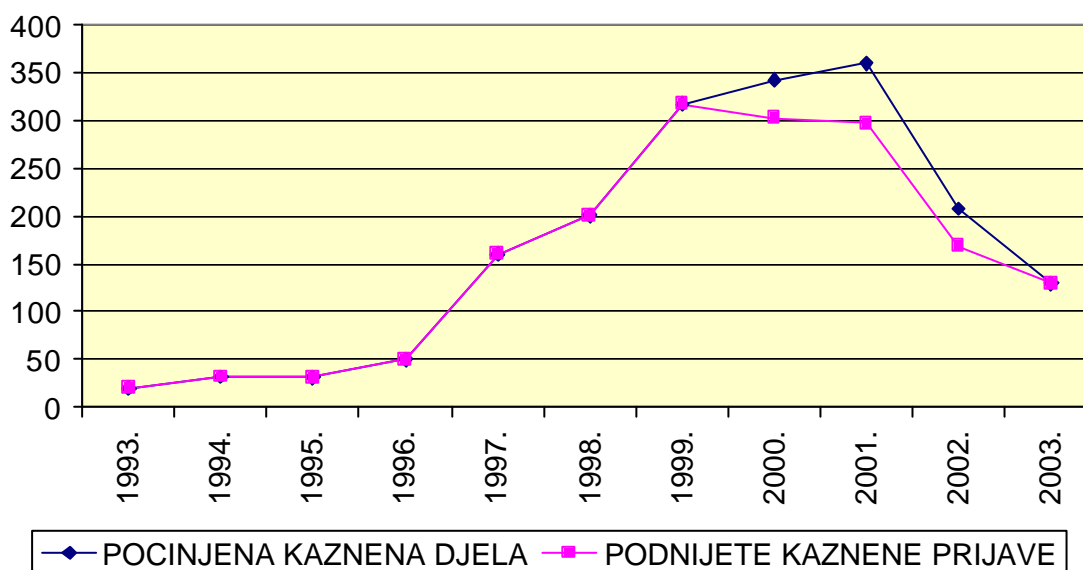
2.4.2. Kaznena djela u odnosu na pocinitelje pripadnike Oružanih snaga Republike Hrvatske

Tablica 77. Pocinjena kaznena djela i podnijete kaznene prijave 1993. – 2003. godine

GODINA	POCINJENA KAZNENA DJELA	PODNIJETE KAZNENE PRIJAVE
1993.	20	20
1994.	32	32
1995.	31	31
1996.	50	50
1997.	160	160
1998.	201	201
1999.	317	317
2000.	342	303
2001.	360	297
2002.	208	169
2003.	130	130

Izvor: Prikaz pocinjenih kaznenih djela zlouporabom opojnih droga od strane pripadnika OS RH u 2003. godini

Graf 48. Pocinjena kaznena djela i podnijete kaznene prijave 1993. – 2003. godine

Izradio: Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Iz tabelarnog i grafickog prikaza vidljivo je da je najviše kaznenih prijava podneseno 1999. godine, njih 317, a iste godine bilo je također 317 pocinjenih kaznenih djela, dok je najviše kaznenih djela pocinjeno 2001. godine (360), a iste godine bilo je 297 kaznenih prijava.

Iz prikazanog linearnog prikaza podnijetih kaznenih prijava i pocinjenih kaznenih djela, vidljivo je da je posljednje tri godine zabilježen trend smanjenja broja podnijetih kaznenih prijava.

Ukupan broj pocinjenih kaznenih djela zlouporabe opojnih droga iznosi 25,5% u odnosu na sva kaznena djela pocinjena od strane pripadnika OS RH tijekom 2003. godine.

U 2003. godini bilježi se najmanji broj pocinjenih kaznenih djela zlouporabom opojnih droga u OS RH u posljednjih sedam godina.

Ako se promatra broj pocinjenih kaznenih djela zlouporabe opojnih droga po mjesecima, vidi se da je najviše kaznenih djela tijekom 2003. godine, pocinjeno u rujnu (28), dok je 2002. godine najviše pocinjeno u ožujku (36), a najmanje kaznenih djela tijekom 2003. godine zabilježeno je u kolovozu (4), a tijekom 2002. godine također u kolovozu (7).

Tijekom 2003. godine zabilježen je smanjeni broj kaznenih djela pocinjenih u svezi sa zlouporabom opojnih droga, koji u odnosu na isto razdoblje 2002. godine (208 kaznenih djela), predstavlja smanjenje za 37,5%.

Najzastupljeniji pocinitelji kaznenog djela su pripadnici postrojbi ustroja Zapovjedništva za obuku OS RH, odnosno ročni vojnici na temeljnoj i specijalističkoj obuci, kojih je tijekom 2003. godine evidentirano 34, odnosno 23,9%, od ukupnog broja prijavljenih pripadnika OS RH.

Prema strukturi pocinitelja kaznenog djela tijekom 2003. godine najviše evidentiranih su vojnici, ukupno 140, te jedan docasnik i jedan vojni namještenik, dok nije evidentiran niti jedan casnik.

Prema statusu pocinitelja, najviše je evidentirano pripadnika rocnog sastava, ukupno 126 rocnika ili 81,3% od ukupnog broja, zatim 14 pripadnika profesionalnog sastava ili 9% od ukupnog broja, jedna djelatna vojna osoba, jedan vojni namještenik, jedan nepoznati pocinitelj i 12 civilnih osoba.

Iz prikazanih rezultata može se zaključiti da problem zlouporabe opojnih droga u postrojbama OS RH postoji, ali nije poprimio alarmantne razmjere i predstavlja odraz stanja u cjelokupnom društvu.

Permanentnim praćenjem stanja kriminala od vremena prvih aktivnosti Kriminalističke vojne policije, uočavaju se pokazatelji koji ukazuju na to da broj evidentiranih kaznenih djela pocinjenih zlouporabom opojnih droga od strane pripadnika OS RH, čini približno **¼ ukupnog kriminala u postrojbama OS RH** proteklih godina.

3. IZVJEŠĆE O RADU UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA I POVJERENSTVA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2002. I 2003. GODINU

Sukladno sa Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, kao i Uredbom o osnivanju Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, aktivnosti Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, u okviru obveza određenih navedenim propisima, usmjerene su na uspostavljanje i osnaživanje koordinacije na razini ministarstava u provedbi programa izvršenja Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, kao i na donošenje i provođenje posebnih programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga na razini resornih ministarstava, u vidu koordinacije u izvršavanju mjera i aktivnosti navedenih u Nacionalnom programu suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. godinu.

Osim navedenog, osnovano je i **Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske**. Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga osnovno je odlukom Vlade Republike Hrvatske od 12. rujna 2002. kao koordinativno tijelo. Povjerenstvo ima predsjednika i jedanaest članova. Predsjednik Povjerenstva je potpredsjednik Vlade, a članovi su predstavnici resornih ministarstava. Zadatak Povjerenstva je koordinacija aktivnosti ministarstava i drugih subjekata uključenih u program suzbijanja zlouporabe opojnih droga, od prevencije do resocijalizacije kao i usvajanje godišnjih programa ovlaštenih ministarstava i državnih upravnih organizacija. Povjerenstvo donosi opće i posebne programe mjera za suzbijanje zlouporabe opojnih droga koja će provoditi ministarstva i to:

- programe prevencije za djecu predškolske dobi, učenike osnovnih i srednjih škola i studente visokih učilišta
- za liječenje i odvikavanje od ovisnosti
- za skrb o ovisnicima o opojnim drogama, te povremenim uzimateljima opojnih droga
- za programe resocijalizacije
- za pripadnike Oružanih snaga Republike Hrvatske i hrvatske branitelje
- za osobe u pritvoru i osobe na izdržavanju kazna zatvora

Povjerenstvo zasjeda jednom mjesečno, te se na svakoj sjednici Povjerenstva donose zaključci vezani za izvršenje mjera predviđenih Nacionalnim programom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. godinu, koje svako pojedino ministarstvo mora izvršiti. Sjednice Povjerenstva priprema Ured, koji ujedno i prati izvršenje odluka i zaključaka što ih je Povjerenstvo donijelo, te obavlja druge tehničko-administrativne poslove vezane za rad Povjerenstva. U razdoblju od rujna 2002. do 31. prosinca 2003. održano je 13 sjednica Povjerenstva.

Rad Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga u zajedničkoj koordinaciji sa ministarstvima i drugim tijelima državne uprave koji su svaki u svom području ovlasti određeni kao nositelji mjera i aktivnosti predviđenih Nacionalnom strategijom suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Nacionalnim programom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. rezultiralo je sljedećim aktivnostima koje su poduzete s ciljem suzbijanja zlouporabe opojnih droga;

- Na temelju prijedloga mjera i aktivnosti mjerodavnih ministarstava i ostalih tijela državne uprave izraden je Nacrt nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003., koji je u siječnju 2003. usvojila Vlada Republike Hrvatske.

- Na temelju Nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003., ministarstva i ostala tijela državne uprave, koji su određeni kao nositelji ovlašteni za provedbu mjera i aktivnosti definiranih Nacionalnim programom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003., izradili su posebne programe suzbijanja zlouporabe opojnih droga.
- Ured je nastavio provođenje aktivnosti na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga i to posebice uključivanjem u regionalnu i subregionalnu suradnju sa susjednim državama koje su na tzv. "Balkanskoj ruti", poglavito s Republikom Slovenijom, Bosnom i Hercegovinom te SR Jugoslavijom. UNDCP je mišljenja kako bi Hrvatska, s obzirom na svoja znanja i iskustva te stupanj razvijenosti organizacije i zakona, mogla postati određenim modelom ostalim zemljama u regiji.
- Predloženo je da se postojeći neperspektivni vojni objekti i imovina dana na raspolaganje Vladi Republike Hrvatske, prenamijene u svrhu otvaranja novih terapijskih zajednica, komuna.
- Uspostavljeno je povjerenje i rad između Ureda i terapijskih zajednica, komuna, koje su do sada bile prepuštene same sebi.
- U programe prevencije i skrbi o ovisnicima snažno su se uključile Udruge za prevenciju i suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Udruge roditelja, Udruge građana, terapijske zajednice, komune.
- Preko Udruga roditelja potpomaže se otvaranje savjetovališta koja zapošljavaju bivše ovisnike, ali su otvorena i za roditelje te za komunikaciju s građanima.
- U suradnji s Hrvatskim psihijatrijskim društvom dogovorena je izrada sveobuhvatnog programa liječenja u bolničkom i ambulantnom tretmanu, a u svrhu suzbijanja zlouporabe metadona. Istodobno, u skladu s europskom strategijom «*Harm reduction*» pristupa, osigurava se način dostupnosti metadonskog programa prema indikacijama, koji će na prijedlog Povjerenstva za prevenciju zlouporabe metadona prihvatiti Hrvatsko društvo psihijatara i Ministarstvo zdravstva, radi uključivanja što većeg broja ovisnika u program i njihov pristanak na liječenje u što ranijoj fazi ovisnosti.
- Sve do početka 2002. detoksikacijski program provodio se jedino u Zagrebu, u KB "Sestre Milosrdnice" i Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Vrapcu. Specijalne jedinice za detoksikacijski program otvorene su na Psihijatrijskoj bolnici Jankomir te u Općoj bolnici Pula, u kliničkim, odnosno županijskim bolnicama Split (5 kreveta), Rijeka, Osijek, Zadar, Dubrovnik (4 kreveta), te Šibenik, Karlovac, Varaždin, Slavonski Brod, Vinkovci, Sisak (2 kreveta).
- U svrhu smanjenja zlouporabe metadona kao jedne od negativnijih učinaka benevolentnosti metadonskog programa, osnovano je Povjerenstvo za kontrolu primjene supstitucijske terapije metadonom čiji je zadatak izrada Algoritma metadonskog programa, definiranje preciznih indikacija za primjenu metadona i prijedlog modela komunikacije s liječnicima primarne zdravstvene zaštite.
- Povjerenstvo za psihijatriju Ministarstva zdravstva izradilo je smjernice za korištenje metadona u terapijskom postupku ovisnosti o opijatima.
- Zatraženo je od HZZO-a da regulira izdavanje metadona prema preporuci specijalista psihijatra ili liječnika Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti te isključivo na ruke liječnika, čime bi se dodatno reducirala zlouporaba Metadona.
- Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga uključen je u provedbu projekta smanjenja štete "harm reduction", koji se odnosi na zamjenu nečistog pribora (šprica i igala) za sterilni materijal, podjelu prezervativa te edukaciju o prenošenju zaraznih bolesti, a sve u svrhu smanjenja broja zaraženih ovisnika od bolesti kao što su hepatitis B i C te AIDS. U skladu s time, predložena je i mreža novih punktova za izmjenu šprica i igala u svim većim gradovima. Temeljem rada na terenu zabilježeno je smanjenje obojelih od hepatitisa B i C, te se u prosjeku mjesečno podijeli oko 7 000 šprica i 30 000 igala, a vrati oko 4000 šprica i 13 000 igala, a evidentirano je oko 1000 svakodnevnih korisnika.
- Provedeno je niz edukacija vezanih za ovisnosti i opojne droge kroz škole, i to za; roditelje i djecu, nastavnike, psihologe, pedagoge i druge djelatnike unutar škole, za zdravstvene i nezdravstvene djelatnike, za ročnike i vojne namještenike, vojnu policiju.
- Organizirane su edukacije: pravosudnih kadrova, policijskih službenika, sudskih medicinara i toksikologa, više od sto sudaca i državnih odvjetnika na području suzbijanja zlouporabe opojnih

droga u organizaciji Ureda i Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, kao i novinara, predstavnika studentskih udruga i mladih političkih stranaka, te voditelja udruga i terapijskih zajednica na području radne terapije.

- Postignuta je snažna medijska kampanja u borbi protiv ovisnosti o drogama, u kojoj su prvi put uključeni u programe bivši ovisnici, njihovi roditelji, Udruge, predstavnici vlasti, na lokalnoj i državnoj razini, kako kroz radijske, tako i kroz televizijske programe.
- S ciljem informiranja građana o utjecaju i štetnostima opojnih droga, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga tiskao je niz promotivno-edukativnih materijala, namijenjenih djeci i mladima te njihovim roditeljima, o štetnostima opojnih droga koje je u suradnji s Hrvatskim poštama podijelio svim kucanstvima u Republici Hrvatskoj, izradio spot u kojem upozorava na štetnosti opojnih droga, a koji se emitira na HRT-u.
- Ured je organizirao i sudjelovao na mnogim okruglim stolovima, tribinama i drugim oblicima javnih rasprava. U svezi s tim, aktivirani su studenti-volonteri, s različitih fakulteta, posebice Medicinskog fakulteta, za zajednički rad. Predstavnik mladih, student Medicinskog fakulteta, predložen je za člana Stručnog savjeta.
- Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, kojim je definirano da Hrvatski zavod za prevenciju ovisnosti postaje služba unutar Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, centri za izvanbolničko liječenje ovisnosti postaju podružnice županijskih zavoda za zdravstvo i financirat će se sukladno s propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju te je predviđeno za ovisnike o opojnim drogama izricanje obvezne mjere liječenja od ovisnosti.
- Sukladno s izmjenama i dopunama Zakona o zlouporabi opojnih droga, Opci program za suzbijanje zlouporabe opojnih droga donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i uz prethodno mišljenje Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, te je s tim ciljem zatraženo od ministarstva i ostalih tijela državne uprave da pristupe izradi Općeg programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga koji bi se, sukladno s praksom Europske unije donosio za razdoblje od 4 godine.
- Sukladno s izmjenama i dopunama Zakona o zlouporabi opojnih droga predviđeno je da ako je počinitelj prekršaja navedenih u Zakonu o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, ovisnik o opojnim drogama ili povremeni uzimatelj opojne droge, obvezno se uz novčanu kaznu izrice zaštitna mjera obveznog liječenja u zdravstvenoj ustanovi koja za primjenu te zaštitne mjere ima odobrenje Ministarstva zdravstva, ili zaštitna mjera odvikavanja od ovisnosti u ustanovi socijalne skrbi, udruzi, odnosno drugoj pravnoj osobi koja za primjenu te zaštitne mjere ima odobrenje Ministarstva rada i socijalne skrbi, u trajanju od tri mjeseca do jedne godine.
- Sukladno s izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, novčana kazna izrečena za prekršaje iz članka 54. - 63. Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, neće se izvršiti ako počinitelj prekršaja koji je ovisnik o opojnoj drogi, odnosno povremeni uzimatelj opojne droge s uspjehom završi postupak liječenja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno odvikavanja od ovisnosti u pravnoj osobi. Iznimno, za prekršaj iz članka 54. - 63. Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga počinjen prvi put, ovisniku o opojnoj drogi ili povremenom uzimatelju opojne droge zaštitna mjera obveznog liječenja ili odvikavanja od ovisnosti izrice se samostalno bez izricanja novčane kazne.
- Donesen je Zakon o zdravstvenoj zaštiti kojim je definiran ustroj i ovlasti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga.
- U suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo formirana je mreža Centara za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje.
- U suradnji sa Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo u svrhu poboljšavanja prikupljanja podataka o broju ovisnika, kao i radi standardizacije pristupa i olakšanog protoka podataka te omogućavanja lokalne obrade podataka, kreiran je jedinstveni kompjutorski program kojim će se koristiti svi centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika, čime će se omogućiti svakodnevno ažuriranje baze podataka u Registru za bolesti ovisnosti.

- U suradnji s Ministarstvom rada i socijalne skrbi, započelo se na izradi prijedloga Zakona o terapijskim zajednicama na temelju kojeg bi se regulirao način registriranja terapijskih zajednica i njihovo odvajanje od udruga.
- Ministarstvo prosvjete i športa izradilo je program aktivnosti školskih preventivnih programa u suzbijanju zlouporabe opojnih droga unutar škola, čime su definirani kriteriji za provođenje takvih vrsta programa, s ciljem intenzivnijeg usmjeravanja preventivnih aktivnosti na cijeli sustav, uključujući aktivno sudjelovanje učenika, roditelja, prosvjetnih djelatnika i ravnatelja škola.
- U organizaciji Ministarstva prosvjete i športa održani su seminari u svim županijama za prosvjetne djelatnike, kao i seminari usmjereni na edukaciju edukatora u odgojno-obrazovnim ustanovama.
- U organizaciji Državnog odvjetništva Republike Hrvatske održani su seminari vezani za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga, za državne odvjetnike i stručne suradnike koji rade na toj problematici.
- U suradnji s Ministarstvom zdravstva otvoren je besplatni telefon "Anti-droga telefon", radi poboljšanja kvalitete informiranja građana Republike Hrvatske o rizicima uporabe droga, te pomoći onima koji imaju problem u svojoj obitelji, tako da ih se povezuje s udrugama, centrima, terapijskim zajednicama i sl. Telefon je započeo s radom 10. prosinca 2002. i do kraja 2003. je na broj 0800 8008 primljeno više od 3000 poziva.
- Republika Hrvatska primljena je u članstvo Komisije o narkoticnim drogama UN-a, na mandat od 4 godine, 2004.-2008. te je uspostavljena aktivna suradnja s UN-om.
- Unutar Carinske uprave ustrojen je novi Odjel za droge, te će se u svih 10 carinarnica sistematizirati potreban broj carinskih službenika koji bi se bavili isključivo problematikom opojnih droga.
- U suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom financija-Carinskom upravom pristupilo se pripremi koncepta Projekta zaštite hrvatskih granica koji bi definirao učinkoviti način osiguranja, odnosno nadzora i kontrole granicnih prijelaza, uključujući robni, lucki i poštanski promet.
- Zakonom o sigurnosti prometa na cestama dan je zakonski temelj za provođenje testiranja vozača motornih vozila na opojne droge, te je u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova izraden pilot-projekt testiranja vozača motornih vozila na opojne droge.
- Provedena je edukacija prve skupine policijskih službenika, s ciljem podučavanja istih za prepoznavanje osoba koje su pod utjecajem opojnih droga.
- U suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i Državnim zavodom za normizaciju i mjeriteljstvo pokrenute su pripreme za obavljanje kontrole vozača u cestovnom prometu na prisutnost opojnih droga i nabavu tehničke opreme za provođenje istog.
- Izraden je Napatuk za prevenciju droga unutar MORH-a i OS-a RH te provedena edukacija vojnih psihologa i liječnika primarne zdravstvene zaštite u OS-u RH.
- Izraden Pravilnik o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti novaka unutar kojeg su postroženi kriteriji vezani za zlouporabu opojnih droga, dok je Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti za prijam u DVO i procjene zdravstvenog stanja tijekom službe te Pravilnikom o testiranju na droge čija je izrada u tijeku, predviđeno obvezno testiranje na droge kod prijama i po indikaciji.
- Pristupilo se testiranju rocnika na opojne droge za vrijeme služenja vojnog roka, a posebice pri ulasku u vojni sustav, te djelatnih vojnih osoba unutar sustava Oružanih snaga i Ministarstva obrane, kao i izradi prijedloga upućivanja na liječenje onih osoba za koje se utvrdi da nisu sposobne za služenje vojnog roka, odnosno djelatnu vojnu službu poradi konzumiranja opojnih droga.
- U suradnji s Ministarstvom vanjskih poslova pristupilo se pronalaženju rješenja za pitanje pravnog reguliranja statusa hrvatskih državljana koji se nalaze na liječenju od ovisnosti u inozemstvu.
- Pokrenute su inicijative za testiranje na opojne droge zaposlenika u tijelima državne uprave i ostalim javnim službama i tvrtkama, sukladno sa Zakonom o radu.
- Od strane Ministarstva poljoprivrede i šumarstva donesen je Pravilnik o uvjetima za uzgoj konoplje, načinu prijave uzgoja maka te uvjetima za posjedovanje i promet opojnih droga u veterinarstvu.

- Poradi kontrole prometovanja prekursorima donesena je Uredba o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola čiji sastavni dio čini tablica koja sadrži popis tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojne droge i tablica koja sadrži popis opojnih droga-narkotika i psihotropnih tvari.
- U suradnji s Ministarstvom pravosuđa, uprave i lokalne samouprave pripremljen je program skrbi i liječenja ovisnika unutar zatvorskog sustava i plan edukacije djelatnika unutar pravosudnog sustava, a vezano za institucionalni i poslijepenalni tretman osuđenih ovisnika, kao i razradi sustava testiranja zatvorenika unutar zatvorskih ustanova i formiranja komuna u zatvorskom sustavu, što uključuje i nabavu aparata za testiranje na opojne droge, koji bi imala svaka kaznionica u Hrvatskoj.
- U Kaznionici u Lepoglavi formirana je prva terapijska zajednica koja uključuju 67 ovisnika u program liječenja te je otvoren poseban odjel za ovisnike; u zatvoru u Zagrebu provodi se program liječenja ovisnika u suradnji s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom, a u zatvoru u Splitu program individualnog savjetovanja i terapije u suradnji sa Zavodom za bolesti ovisnosti Splitsko-dalmatinske županije.
- Poradi kontrole ilegalnog unosa opojnih droga u kaznionice i zatvore, od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga donirana su sredstva za nabavu osam testera za opojne droge putem sline.
- Pristupilo se sveobuhvatnom zakonskom definiranju tretmana ovisnika maloljetnika i mladih punoljetnika, kada se isti nadu unutar kaznenog postupka, tako da se izmjenama Zakona o zlouporabi opojnih droga, Zakona o prekršajima, Zakona o kaznenom postupku i Zakona o sudovima za mladež ustroji zakonski i institucionalni okvir putem kojeg bi se takve osobe obvezno upucivale na liječenje.
- Pristupilo se izgradnji dviju državnih komuna, čija je izgradnja pri kraju, kao i priprema za otvaranje terapijske zajednice za potrebe Grada Zagreba i Zagrebacke županije, kao i Slavonije i Baranje.
- Ministarstvo rada i socijalne skrbi izradilo je prijedlog Mreže ustanova za liječenje, rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika o drogama, te se u okviru programa izobrazbe radnika socijalne skrbi provodi permanentna edukacija radnika centara za socijalnu skrb.
- Pokrenute su inicijative u suradnji s Ministarstvom rada i socijalne skrbi, za formiranje Prihvatnog centra u kojem bi ovisnici nakon završene detoksikacije boravili prije odlaska na daljnji tretman u nekoj od postojećih terapijskih zajednica, kao i formiranje Centra za pomoć u resocijalizaciji ovisnika nakon završenog programa u terapijskim zajednicama ili kaznenim ustanovama.
- Pokrenuta je inicijativa prema Fondu za razvoj i zapošljavanje i Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, za osmišljavanje programa poticaja zapošljavanja bivših ovisnika o opojnim drogama.
- Pristupilo se izradi Pravilnika o održavanju «rave partya», s ciljem smanjenja štetnosti zlouporabe opojnih droga, posebice ecstasya.
- Pristupilo se izradi programa prekvalifikacije, odnosno doškolovanja tako da se u suradnji s Ministarstvom rada i socijalne skrbi, Ministarstvom prosvjete i športa, te Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, ovisnicima o opojnim drogama koji su u nekom od tretmana liječenja ili nakon uspješnog završenog tretmana liječenja, omogući završetak obrazovanja ili prekvalifikacija zanimanja, s ciljem osposobljavanja za određenu vrstu zanimanja.
- Pokrenuta je inicijativa za formiranje županijskih povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, s ciljem da se putem uključivanja gradskih, odnosno županijskih struktura lokalna i regionalna struktura aktivno uključi u suzbijanje zlouporabe opojnih droga.
- Raspisan je natjecaj za prijavu programa udruga i drugih pravnih osoba, koje u Republici Hrvatskoj djeluju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, za dodjelu financijske potpore iz sredstava Državnog proračuna za 2003., te je izvršen odabir prijavljenih programa i sklopljeni ugovori o dodjeli financijske potpore udrugama čiji su programi odabrani.

- U sklopu programa CARDS 2004., Europskoj je komisiji predložen za financiranje projekt Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, pod nazivom "Jacanje i prilagodavanje sustava suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj standardima Europske zajednice".
- Ured ujedno neprestano sudjeluje u izradi informativno-edukativnih letaka, plakata i drugih promidžbenih materijala, kojima se pokušava poboljšati informiranost građana, osobito u školama, zatim na «techno-rave partijima», gdje se posebno radi na povećanju mjera sigurnosti, kao i drugdje.
- S ciljem pojačane regionalne suradnje, te poradi razmjene ideja i informacija o temeljnim pitanjima zlouporabe opojnih droga, kao i upoznavanje zemalja u stabilizaciji s nužnim kriterijima Europske unije, vezanim uz područje droga, u organizaciji Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Republike Hrvatske i Ureda za droge Republike Slovenije u Dubrovniku je od 28-30. studenog 2003. organizirana međunarodna Konferencija o stvaranju zajedničkog sustava na području zlouporabe droga za zemlje Jugoistočne Europe.
- Sukladno s raspisanim javnim pozivom za prijavu programa udruga za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i drugih pravnih osoba, koje u Republici Hrvatskoj djeluju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnoga proračuna za 2003. godinu, na poziciji Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, odabrani su programi koje je Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga putem financijskih potpora sufinancirao.
- U suradnji s Visokom zdravstvenom školom u Zagrebu pokrenut je projekt doškovanja apsolenata i diplomiranih radnih terapeuta na području suzbijanja i rehabilitacije osoba ovisnih o drogama.

4. IZVJEŠĆE O RADU STRUCNOG SAVJETA UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

Sukladno s Uredbom o osnivanju Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga pri Uredu, kao stručno tijelo djeluje Stručni savjet Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, koji ima predsjednicu i 10 članova što ih je imenovala Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 29. kolovoza 2002. Predsjednica Stručnog savjeta je mr.sc. Bernardica Juretic.

Stručni savjet je do kraja 2003. održao dvanaest sjednica na kojima je, sukladno s Uredbom o osnivanju Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga raspravljao o brojnim pitanjima s područja opojnih droga, proučavao, pratio i analizirao čimbenike zlouporabe opojnih droga, pratio kretanje te izvršenje mjera i aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga, davao stručna mišljenja i predlagao mjere u svrhu otklanjanja uzroka i posljedica zlouporabe opojnih droga, pratio i objedinjavao te usmjeravao aktivnosti koje se poduzimaju s ciljem preventivnog djelovanja na području suzbijanja ovisnosti te pružao stručnu pomoć nositeljima aktivnosti na lokalnoj, područnoj i državnoj razini kao i davao prijedloge za donošenje propisa na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga.

- Članovi Stručnog savjeta izradili su i na 6. sastanku Stručnog savjeta, koji je održan 31. siječnja 2003., donijeli Poslovnik rada Stručnog savjeta.
- Proučavali su i odobravali zahtjeve za financijsku potporu programima za suzbijanje zlouporabe opojnih droga koje Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga dodjeljuje s pozicija Tekućih potpora.
- Podržali su provođenje Istraživačkog projekta zlouporabe opojnih droga koji je proveden krajem 2002. kao i Nacionalni program suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003.

- Raspravljali su o izmjenama čl. 173. Kaznenog zakona, te su se usuglasili protiv dekriminalizacije lakih droga, uz zaključak da je problem kompleksan te je potrebno da se, prije nego se krene u rješavanje ovoga problema, trebaju napraviti mnoge izmjene u sustavu.
- Na tematskoj sjednici, na kojoj se raspravljalo o prijedlogu zakonskih promjena, vezanih uz tretman zatvorenika ovisnika i rješavanje statusa terapijskih zajednica, zaključeno je da je potrebno da Vlada Republike Hrvatske oformi jednu grupu stručnjaka koja bi se posvetila izradi prijedloga zakonskih promjena u definiranju statusa terapijskih zajednica i tretmana zatvorenika, s tim da je prije potrebno izvršiti uvid o stvarnom stanju na terenu. Nakon toga je potrebno definirati standarde kojima je potrebno udovoljavati da se terapijske zajednice registriraju kao ustanove te kao takve budu u sustavu Ministarstva rada i socijalne skrbi. Pošto se naprave navedeni koraci, potrebno je napraviti izmjene Kaznenog zakona u koji je potrebno unijeti mogućnost izdržavanja zatvorske kazne u terapijskim zajednicama ovisnika koji podliježu kaznenoj odgovornosti.
- Ukazali su na potrebu donošenja kriterija po kojim bi vjerske zajednice bile nositelji preventivnog rada, kriterija procjena rada zajednica i financiranja te potrebu odvajanja terapijskih zajednica od udruga.
- Predložili su izradu i uvođenje metadonskih iskaznica za sve korisnike metadonskog programa u RH, kako bi se olakšala evidencija metadonskih korisnika, kao i potrebu određivanja kriterija prilikom provođenja edukacija (odrediti koje će se grupe educirati i tko će provoditi edukaciju) s područja opojnih droga.
- Proučavali su i raspravljali o pristiglim ponudama udruga i drugih pravnih osoba koje su se javile na Javni poziv Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, za dodjelu financijske potpore za 2003., s pozicija Tekućih potpora te su, nakon razmatranja ponuda, poduprli i prihvatili prijedlog Ureda o raspodjeli navedenih financijskih sredstava.
- Sudjelovali su u obilježavanju Mjeseca borbe protiv ovisnosti, kao i Medunarodnog dana borbe protiv ovisnosti.
- Članovi Stručnog savjeta aktivno su sudjelovali na Konferenciji o stvaranju zajedničkog sustava na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga za zemlje Jugoistočne Europe, održanoj u Dubrovniku od 28. do 30. studenog 2003. godine.

Primarni cilj Konferencije bio je sveobuhvatna razmjena ideja i informacija o temeljnim pitanjima zlouporabe droga te upoznavanje zemalja obuhvaćenih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju s nužnim kriterijima Europske Unije vezanim uz područje droga, što je uspješno i ostvareno. Sudionici konferencije su se složili kako je potreban strukturiran pristup problematici droga u regiji, te je stoga zaključeno da je potrebno formirati Neformalnu koordinativnu grupu (Informal Coordination Group (ICG)), koja bi bila odgovorna za pružanje pomoći u primjeni nacionalnih planova i programa za droge kroz kontinuiranu razmjenu informacija i moguće zajedničke akcije odgovornih tijela. Grupa bi imala koordinatora s jednogodišnjim mandatom, izabranog iz zemalja članica grupe. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, kao hrvatsko nacionalno koordinativno tijelo za pitanje droga, ponudilo je koordinaciju rada ICG-a za prvu godinu, počevši od 01. siječnja 2004. godine. Članovi Stručnog savjeta su aktivno sudjelovali u izradi prijedloga Plana za obilježavanje «Medunarodne godine obitelji» i «Godine borbe protiv ovisnosti».

Prema prijedlozima Stručnog savjeta potrebno je konstatirati svu širinu problema ovisnosti, a zbog povećanja broja konzumenata droga, osobito ecstasija, naglasak obilježavanja iste godine trebao bi biti na obiteljskoj prevenciji ovisnosti. Nadalje, predlaže se stavljanje naglasaka na organiziranje sustava terapijskih zajednica i njihovo medijsko predstavljanje, a maksimalno smanjenje trošenja sredstava na letke, plakate i televizijske spotove, jer je isti novac potrebno upotrijebiti na produkciju knjiga, materijala i filmova u edukativne svrhe. Predlaže se održavanje okruglih stolova i tematskih skupova s ovom tematikom.

Prijedlozi članova Stručnog savjeta također su bili: poticanje aktivnosti kao što su, unaprjeđenje stručnih spoznaja o problemu ovisnosti temeljem analize i istraživanja ove problematike, edukativne aktivnosti putem suradnje s udrugama, usmjerene na mlade i obitelj te evaluacija svih postojećih aktivnosti, predloženih u Nacrtu akcijskog plana o suzbijanju zlorabe opojnih droga za 2004. godinu.

Obitelj je potrebno educirati u dva osnovna smjera i to:

- kako odgajati djecu da ne postanu ovisnici i kako odgajati djecu koja su već postala ovisnici ili konzumenti droga.

Prijedlog Stručnog savjeta je bio da se potakne osnivanje Savjetovališta za obitelj i Savjetovališta za mlade koji žele stupiti u brak. Nadalje, javnost je potrebno upozoriti na svu širinu zastupljenosti problema ovisnosti o drogama te je stoga nužno putem javnih medija permanentno utjecati na javnost i podizanje razine svijesti građana o problemu ovisnosti o drogama. Posebno je nužno Hrvatskom saboru prezentirati problem ovisnosti kao jedan od najvećih problema u zemlji. Budući da je Hrvatska radio-televizija najjači medij u zemlji, potrebno je osigurati atraktivniji termin za redovitu emisiju o problemu ovisnosti o drogama i utjecaju ovisnosti na obitelj.

- Na inicijativu Gradskog Ureda za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, održan je prošireni tematski sastanak Stručnog savjeta na temu: "Prijedlog za centraliziranu ambulantnu primjenu metadonske terapije u Gradu Zagrebu i Algoritam metadonskog programa".

Nakon provedene rasprave ukazano je na potrebu rješavanja sljedećeg:

1. Ovisnici koji su već pod supstitucijskom terapijom metadonom i koji dobro suraduju s liječnicima primarne zdravstvene zaštite, trebaju i dalje primati metadonsku terapiju u ambulantama liječnika primarne zdravstvene zaštite, a skupine ovisnika kod kojih je primijecen problem u pridržavanju propisanog načina liječenja Metadonom, ubuduće bi se trebali upućivati u navedene centre.
2. Potrebno je izraditi prijedlog formiranja Registra za Metadon, kako bi se mogla pratiti i kontrolirati njegova potrošnja.
3. Potrebno je oformiti stručnu radnu skupinu koja će u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo, rad i socijalnu skrb Grada Zagreba u roku od mjesec dana razraditi način provedbe pilot-projekta centralizirane ambulantne primjene metadonske terapije, tako da se odrede sljedeće smjernice:
 - broj potrebnih stručnih djelatnika i vrstu njihovih zvanja, odnosno donijeti konkretan prijedlog za formiranje stručnog tima u predviđenim centrima.
 - način distribucije Metadona, radno vrijeme centara, oblike suradnje s centrima za prevenciju ovisnosti, te bolnicama, kao i druge smjernice vezane za ustrojavanje navedenih centara, kako bi oni što prije mogli započeti s radom.
5. Potrebno je inicirati osnivanje stručne radne skupine koja će izraditi "Algoritam primjene metadonske terapije".

Navedeni zaključci provodit će se kroz kontinuiranu suradnju Ureda za suzbijanje zlorabe droga i Gradskog ureda za rad, zdravstvo i socijalnu skrb Grada Zagreba.

5. MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

Jedna od temeljnih zadata Ureda za suzbijanje zlorabe opojnih droga, sukladno s Uredbom o osnivanju Ureda (članak 2.) suradnja je s međunarodnim tijelima, ustanovama, udrugama i drugim pravnim i fizičkim osobama.

Osim rada na legislativi, Ured se aktivno uključio u regionalnu i subregionalnu suradnju, posebice sa susjednim državama koje su na tzv. "Balkanskoj ruti". Ured je od svog osnutka sudjelovao na više međunarodnih konferencija, radi razvijanja međunarodne suradnje te uključivanja u međunarodne aktivnosti, koje Republici Hrvatskoj uvelike mogu pomoći u izgradnji efikasnog sustava suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Također su održani radni posjeti te sastanci s predstavnicima inozemnih institucija zaduženih za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

5.1. RADNI POSJET TALIJANSKIM KOMUNAMA

U kolovozu 2002. obavljen je radni posjet talijanskim komunama, radi prikupljanja saznanja koja bi mogla koristiti pri određivanju standarda i otvaranju državnih komuna u Republici Hrvatskoj.

5.2. PRVA DIJALOŠKA KONFERENCIJA SREDNJOEUROPSKIH ZEMALJA "MLADI - OVISNOST - ZDRAVLJE"

U razdoblju od 12. -14. rujna 2002., Ured je sudjelovao na prvoj dijaloškoj konferenciji Srednjoeuropskih zemalja pod nazivom "Mladi - ovisnost - zdravlje", koja se održavala u Grazu, a čiji je cilj bio doprinos omogućavanju intenzivnog kontinuiteta političkih procesa Europske unije na područjima promicanja zdravlja mladih i borbe protiv zlouporabe opojnih droga. Na navedenoj konferenciji sudjelovale su delegacije Češke, Slovačke, Poljske, Mađarske, Slovenije, Hrvatske te delegacija Austrije i Europske Komisije.

Posebno je naglašena važnost prevencije i smanjenje šteta vezanih uz ovisnost o drogama. Sva pažnja trebala bi biti usmjerena primarno na informiranje i savjetovanje, "outreach work", uključivanje hitnih službi, stvaranje radne mreže između vladinih i nevladinih organizacija, te integraciju zdravstvene socijalne skrbi. Konferencija je osigurala opsežnu razmjenu podataka o situacijama u zemljama sudionicama.

Na prvoj dijaloškoj konferenciji naglašeno je :

- Da se na svim područjima aktivna i učinkovita načela moraju bazirati na temeljitom istraživanju relevantnih ciljanih grupa, te da kao takva, uključena u politiku mladih, mogu ponuditi uvjerljiva rješenja samo ako su upoznata s realnošću života mladih. Stoga načela moraju biti različita, otvorena, prepoznatljiva i dorasla izazovima nametnutim od strane rastućeg, kompleksnog svijeta u kojem žive mladi;
- Da europskoj metodi otvorene koordinacije i rastuće skrbi za potrebe mladih treba pridodati posebnu pažnju razvoju mjera zdravstvene politike;
- Da u zemljama članicama Europske unije, kao i u zemljama kandidatima za Europsku uniju, trgovina i konzumacija halucinogenih tvari različitih vrsta ("lake" i "teške" droge), već dugo predstavljaju imponzantan problem koji je ujedno i izazov i prijetnja, kako mladima tako i zdravstvenoj politici, te se stoga trebaju uzeti u obzir s punom pažnjom;
- Da borba policije protiv trgovine drogom predstavlja vrlo kritičan dio nastojanja poduzetih na razini Vlade i zahtijeva visoku razinu međunarodne suradnje tijekom određivanja kontrolnih mjera usmjerenih protiv trgovine drogom, ali ne i protiv ovisnika;
- Da se mora istaknuti cilj " Strategije Europske unije o drogama (2000.-2004.)", prema kojem posebna pozornost mora biti usmjerena prema preventivnim mjerama, namijenjenima djeci i adolescentima, uključujući smanjenje dostupnosti ilegalnih droga te smanjenje oštećenja zdravlja vezanih uz zlouporabu opojnih droga;
- Da Akcijski plan o drogama (2000.-2004.) koji je predložen Vijecu Europe u Santa Maria da Ferri, i odobren u lipnju 2000. godine, osigurava dobre temelje za provođenje cjelovite i opsežne akcije protiv ilegalnih droga, te istice da glavni predmeti tog plana, posebno smanjenje zaliha

droga i trgovina drogama, te jačanje međunarodne suradnje i koordinacije na nacionalnoj razini i razini Europske unije, moraju biti provodeni zajedničkim naporima;

- Da se zemlje kandidati moraju integrirati u nastojanja Strategije Europske unije o drogama (2000.-2004.), kao i Akcijskog plana o drogama (2000.-2004.) što je prije moguće, s Planom akcije koji u ovom kontekstu osigurava da zemlje članice i Europska Komisija osmisle Plan akcije o drogama zajedno sa zemljama kandidatima;
- Da sudjelovanje povezanih zemalja Srednje i Istočne Europe u Programu akcije društva na području javnog zdravstva, predstavlja značajan doprinos u postizanju dublje spoznaje o zdravstvenoj situaciji kod mladih ljudi, promovirajući izmjenu informacija i dokazanih postupaka kao i stvaranje radne mreže u proširenoj Europskoj uniji;
- Da raspravu o zdravlju i dobrobiti mladih ljudi treba proširiti na dimenziju u kojoj će se mlade ljude s njihovim sposobnostima i zdravstvenim potencijalima uzimati ozbiljno u obzir. U pogledu razlika u zdravstvenom ponašanju između dječaka i djevojčica, strategija razlike među spolovima mora biti istaknuta u promociji zdravlja mladih;
- Da Strategija Europske unije smanjenja konzumacije nikotina, posebno među mladim ljudima, mora biti unaprjeđivana i proširivana, s ciljem da se očaja osjećaj odgovornosti ciljane grupe za njihovo vlastito zdravlje i način života, te da se osigura pozitivno ojačanje vezano uz navedeno. Stoga je potrebno odvajanje konzumacije nikotina od procesa vlastite spoznaje i razvijanja osjećaja o vlastitoj vrijednosti, prikazivanje pušenja nepotrebnim za mlade ljude kao pomoć u razvoju osobnog identiteta, te postizanje društvenog prihvatanja;
- Da preporuka o konzumiranju alkohola djece i mladih koju je usvojilo Vijeće ministara zdravstva Europske unije, 5. lipnja 2001. godine, kao i zaključci usvojeni u Društvenoj strategiji smanjenja štetnih posljedica alkohola, jasno pokazuju da posljedice uzimanja alkohola, posebno kod mladih ljudi, moraju dovesti do osvješćivanja javnosti, osobito kroz istraživanja svih aspekata konzumacije alkohola kod mladih ljudi, mjere promicanja zdravlja, kampanje s informativnim činjenicama, "Kada piješ - ne vozi" inicijativama, razvojem koncepcija za rano otkrivanje problema vezanih uz alkohol, itd.;
- Da se razmjena informacija i suradnja zemalja članica sa drugim zemljama Srednje Europe, na području mladih i zdravlja, mora i dalje razvijati.

Budući da je delegacija Republike Hrvatske, na navedenoj konferenciji, prezentirala postojeću organizacijsku strukturu u našoj zemlji, te posebno istaknula spremnost Vlade Republike Hrvatske u provedbi programa suzbijanja zlorabe opojnih droga i programa prevencije, a što je na navedenoj konferenciji posebno pohvaljeno i istaknuto, predloženo je od strane predsjedavajućeg (Austrija), da se sljedeća dijaloška konferencija za zemlje članice Europske unije i zemlje kandidate o navedenoj problematici, održi u Republici Hrvatskoj. Budući da se naša zemlja nalazi na tzv. "Balkanskoj ruti", čija problematika zahtijeva vrlo visoku razinu međunarodne suradnje, prisutni su bili mišljenja kako bi održavanje ovakve konferencije u Republici Hrvatskoj moglo znatno pridonijeti rješavanju spomenute problematike.

Vlada Republike Hrvatske je u siječnju 2003. usvojila Nacionalni program suzbijanja zlorabe opojnih droga za 2003. godinu, koji predviđa međunarodne aktivnosti tijekom cijele godine. Naime, navedenim programom predviđeno je unaprjeđenje međunarodne suradnje na području suzbijanja zlorabe opojnih droga, kao i usklađenost zakonodavstva Republike Hrvatske s propisima Europske unije i ostalim međunarodnim konvencijama. Mjere koje su predložene navedenim programom odnose se na: poticanje implementacije međunarodnih konvencija o narkoticnim drogama (iz 1961.), psihotropnim supstancama (iz 1971.) i protiv nedopuštene trgovine narkoticima i psihotropnim supstancama (iz 1988.) putem suradnje s ovlaštenim institucijama u drugim državama; suradnja s međunarodnim organizacijama i institucijama koje se bave kontrolom i suzbijanjem zlorabe opojnih droga, posebice s UNDCP-om, INCB-om, UN-ovom Komisijom za narkoticke droge (CND), s Vijećem Europe (Grupa

Pompidou), Svjetskom zdravstvenom organizacijom i drugima; sudjelovanje na redovnim godišnjim zasjedanjima CND-a; sudjelovanje na sastanku šefova nacionalnih tijela za suzbijanje zlouporabe opojnih droga (HONLEA); sudjelovanje u radu Grupe za suradnju u borbi protiv zlouporabe i nezakonite trgovine drogama VE (Pompidou Grupa), kao i sudjelovanje na međunarodnim skupovima, kongresima o kontroli opojnih droga i psihotropnih supstanci; uspostavljanje bliske suradnje s odgovarajućim tijelima susjednih zemalja, kako bi se na regionalnoj razini zajedničkim naporima zaustavio ilegalni promet droga u regiji; uspostavljanje bliske suradnje sa zemljama članicama Europske unije na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga i slično.

5.3. SASTANAK S PREDSTAVNICIMA VELEPOSLANSTVA NARODNE REPUBLIKE KINE

U siječnju 2003. godine u prostorijama Ureda održan je sastanak predstavnika Ureda s predstavnicima Veleposlanstva Narodne Republike Kine. Predstojnik Ureda je uvodno predstavnicima Ambasade Narodne Republike Kine predstavio Ured, citav proces od formiranja Ureda pa sve do njegovih temeljnih funkcija. Ukratko je prezentirano stanje u Republici Hrvatskoj, te od strane Vlade Republike Hrvatske prihvaćeni Nacionalni program suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za 2003. Također su i predstavnici Ambasade Narodne Republike Kine upoznali Ured s ovlaštenim institucijama koja djeluju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Narodnoj Republici Kini, te njezinom politikom borbe protiv droga. S obzirom na to da se radi o najmnogoljudnijoj zemlji svijeta sa značajnim problemom krijumčarenja droga, zbog pogodnoga geografskog položaja, njezina se politika borbe protiv zlouporabe droga, radi postizanja efikasnosti, razlikuje od politike europskih zemalja. Zemlje su razmijenile stručna mišljenja i iskustva o navedenom pitanju.

Naznačeni su se složili kako učinkovito rješavanje problema zlouporabe opojnih droga na međunarodnoj razini zahtijeva globalan pristup koji se može realizirati samo sveobuhvatnim radom svih zemalja. Stoga je predstojnik Ureda inicirao izradu radnog materijala s jasno određenim smjericama, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ambasade Narodne Republike Kine, koji će biti temelj mogućeg sporazuma o suradnji na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga među tijelima koja se u našim zemljama bave navedenom problematikom. Sukladno s tim, predložena je izrada nacrtu navedenog sporazuma od strane obiju zemalja, nakon čega će biti dogovorena daljnja suradnja.

5.4. EUROPSKI INSTITUT ZA PRAVNE PROPISE (EULEC)

Sastanak predstavnika Ureda s predstavnicima Europskog instituta za pravne propise – EULEC, te predstavnicima Ministarstva za europske integracije, održan je u veljaci 2003., u prostorijama Ureda, na temu "Pružanje pomoći EULEC-a Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga pri implementaciji razvojnih programa, koordinaciji s resornim ministarstvima te jačanju međunarodne suradnje".

Predstavnici Ureda su uvodno predstavili Ured, citav proces od formiranja Ureda pa sve do njegovih temeljnih funkcija. Ukratko je prezentirano stanje u Republici Hrvatskoj u vezi sa zakonskom regulativom suzbijanja zlouporabe opojnih droga, te postojeći akti i propisi. Predstavljen je i od strane Vlade Republike Hrvatske prihvaćeni Nacionalni program suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za 2003., sa svim svojim spornim točkama.

Detaljno smo upoznati sa svrhom formiranja EULEC-a kao i sa svim djelatnostima te relevantnijim tekucim projektima koji se provode na širem europskom području. Nakon upoznavanja s problemima i preprekama s kojima se Ured susreće u svakodnevnom obavljanju svoje djelatnosti te krace rasprave o navedenom, naznačeni članovi EULEC-a iznijeli su spektar mogućih rješenja, s ciljem postizanja što veće efikasnosti rada Ureda. Gosti su, nakon uručenih im postojećih relevantnih propisa te radnih materijala vezanih uz suzbijanje zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj, izrazili zadovoljstvo aktivnostima i ambicioznošću Ureda.

Zajednicki je zakljuceno kako ucinkovito rješavanje problema zlouporabe opojnih droga na medunarodnoj razini zahtijeva globalan pristup koji se može realizirati samo sveobuhvatnim radom svih zemalja. Temeljem navedenog, predstavnici EULEC-a su najavili hitno detaljno razmatranje postojećih problema na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj, pronalaženje mogućih rješenja te pružanje adekvatne pravne i financijske pomoći.

5.5. POMPIDOU GROUP

U veljaci 2003., predstojnik Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, mr.sc. Ante Barbir, dr.med. imenovan je za novog *Stalnog korespondenta Republike Hrvatske* s Grupom za suradnju u borbi protiv zlouporabe opojnih droga i nezakonite trgovine drogama Vijeća Europe (Pompidou Group).

5.6. KONFERENCIJA "EUROPSKE PERSPEKTIVE SUDOVA ZA DROGE"

Konferencija pod nazivom "Europske perspektive sudova za droge" održala se u Strasbourgu, 27. i 28. ožujka 2003. Na Konferenciji je bilo prisutno sedamnaest država (uključujući četiri neeuropske države) i dvije međunarodne organizacije. Konferenciju je vodio sudac Gerard Haughton (Irska) i profesor Paul Moyle (Australija).

Svrha ove konferencije bilo je predstavljanje sustava sudova za droge koji ovisnike ne tretiraju na tradicionalan način, posebno kada je riječ o izricanju kazne zatvora, već primjenjuju multidiscipliniran tretman koji uključuje i rehabilitacijske programe koje nadgleda sud. Stoga je sustav uspostavljanja sudova za droge bio prezentiran više kao proces, nego kao oblik propisanog modela koji mora biti implementiran u državama članicama.

Na konferenciji je predstavljena i studija o "Razvoju međunarodnih sudova za droge, modeli različitih sudskih ovlasti; što je funkcionalno, a što nije i što sada?", koja je na strukturiran i sistematičan način potaknula prezentacije tridesetak govornika. Raspon tema bio je širok, počevši od samih rasprava i tema koje predstavljaju čvrst temelj za zaključke i preporuke. Tijekom dva dana, koliko je konferencija trajala, prikazana je praksa unutar različitih sudskih ovlasti, istražujući njihove snage i slabosti, te su predstavljeni principi temeljeni na konkretnim dokazima.

Zaključeno je (temeljem dokazanih istraživanja koja se odnose na gore spomenutu studiju te drugih relevantnih dokumentacija) kako je potrebno pokrenuti kontrolu sudjenja metodom slučajnog uzorka te provođenjem kvalitetnih istraživanja utvrditi raspon demonstriranih prednosti u područjima poboljšanja dobrobiti i zdravstvenog statusa, te smanjenja recidiva kod osoba ovisnih o opojnim drogama.

Preduvjet uspješnog rada sudova za droge je implementacija temeljnih principa i najbolje prakse ili primjena istih u okviru strategije općeg tretmana, što može smanjiti uporabu droge i utjecaj kriminalnih organizacija u svim zemljama, bez obzira na njihove pravne sustave i tradiciju, budući da su se sudovi za droge pokazali naročito korisnima za kronične ovisnike-prekršitelje, s dugom povijesti neuspješnih tretmana. Navedeno bi moglo biti od iznimne važnosti za one zemlje u kojima je potrebno provesti istraživanja elementa za osnivanje i uspješan rad sudova za droge, koji bi uključivali:

- mogućnost poboljšanja tretmana za droge i kvalitete supervizije, za ovisnike o opojnim drogama koji su počinili kazneno djelo
- mogućnost za suradnju u profesionalnom tretmanu i multi-agencijske suradnje
- mogućnosti poboljšanja kazneno-pravne reakcije (alternativa za kaznu zatvora) u smislu ucinkovitosti
- pravnog sustava država članica
- mogućnost integriranja najboljih elemenata tretmana u smislu poboljšanja samih rezultata programa

Zemlje koje žele osnovati sudove za droge moraju uzeti u obzir raspon cimbenika koji se odnose na ciljeve, politiku i potrebe država članica u smislu zastupljenosti zlouporabe droga u općem kriminalu, pristupa kriminalitetu droga te učinkovitost istih. Proces uspostavljanja sudova za droge treba biti odlučan i koncipiran unutar pravnih, političkih i kulturnih elemenata svake pojedine države koja ima posebne sudove, te treba biti stvar državne politike. Idealna mjera uspjeha trebala bi biti kombinacija sustava, procesa i rezultata tretmana, a što bi moglo rezultirati:

- smanjenjem recidiva (tijekom i poslije programskih intervala)
- poboljšanjem društvenog funkcioniranja, uključujući obiteljske veze
- reduciranjem injektiranja i dijeljenja opreme za injektiranje
- promoviranjem stabilnog života
- povećanjem sigurnosti zajednice.

5.7. 46. REDOVNO GODIŠNJE ZASJEDANJE KOMISIJE O NARKOTICKIM DROGAMA (CND)

U periodu od 8.-17. travnja 2003. u Becu je održano "46. redovno godišnje zasjedanje Komisije o narkotickim drogama (CND)". Posebnost ovog zasjedanja je što je prvi put, 16. i 17. travnja 2003., održan dio zasjedanja na ministarskom nivou. Sljedeće zasjedanje na ministarskom nivou predviđeno je za 2008. godinu, budući da su te dvije godine odabrane sukladno s rokovima predviđenima za postizanje ciljeva i značajnijih rezultata na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga na međunarodnom planu. Predmetna je konferencija, kao prva s dijelom zasjedanja na ministarskom nivou, bila od iznimne važnosti za sve zemlje, budući da su mogle biti predstavljene na ministarskom ili višem odgovarajućem nivou. Konferencija je bila od posebnog značenja i za našu zemlju, budući da je u postupku bilo kandidiranje Republike Hrvatske u članstvo Komisije o narkotickim drogama te je u tom smislu na odgovarajućoj razini sudjelovala i Republika Hrvatska. Sudionice 46. zasjedanja bile su zemlje članice UN-a, te kao promatraci međuvladine organizacije, nevladine organizacije i entiteti sustava UN-a.

5.7.1. Redovni dio 46. zasjedanja CND-a

Na plenarnom dijelu 46. redovnog zasjedanja, prva točka bila je "Implementacija međunarodnih ugovora o kontroli droga", pri čemu se mislilo na Jedinственu konvenciju o opojnim drogama (1961.), Protokol koji mijenja Jedinственu konvenciju o opojnim drogama (1972.), Konvenciju o psihotropnim tvarima (1971.), Konvenciju ujedinjenih naroda protiv ilegalne trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima (1988.). Zemlje članice Komisije o narkotickim drogama i zemlje promatraci, iznijele su svoje mišljenja o učinkovitosti implementacije spomenutih međunarodnih ugovora kao i uskladenosti nacionalnih zakonodavstava s istim.

Sljedeća točka odnosila se na dvadeseto posebno zasjedanje Opće skupštine UN-a o svjetskom problemu droga, tj. na opći pregled i napredak postignut u ostvarivanju ciljeva za godine 2003. i 2004., postavljenih u Politickoj deklaraciji, donesenoj na navedenom zasjedanju.

U dijelu koji se odnosio na smanjivanje potražnje droga, predstavnik Ureda za droge i kriminal Ujedinjenih naroda (UNODC) iznio je detaljne statističke podatke o trenutnom stanju konzumiranja opojnih droga. Značajan je podatak koji govori o drastičnom porastu konzumiranja sintetičkih droga, posebice u zemljama srednje i istočne Europe. Istaknuto je kako je upravo pitanje prevencije i smanjivanje potražnje droga najvažnije u cjelokupnoj problematici kontrole droga, pri čemu je naglašena i važnost primjene programa smanjenja šteta.

Glede problema ilegalnog trgovanja drogama, spomenuta je fleksibilnost u mijenjanju glavnih ruta ilegalne trgovine drogama. Afganistan predstavlja najveći problem u proizvodnji opojnih droga, posebice opijuma i heroina, budući da opskrbljuje oko 70% narko-tržišta. Glavna tradicionalna ruta kojom droga iz

zemalja srednjoistočne Azije dolazi na europsko tržište je tzv. "Balkanska ruta". Za tranzitne zemlje najveći problem predstavlja činjenica da izvjestan dio droge ostaje na njihovom teritoriju, što dovodi do porasta konzumiranja droga, a time i do porasta broja ovisnika. Rješavanje tog problema treba ponajprije krenuti od iskorjenjivanja ilegalnih usjeva u zemljama tradicionalnim proizvođačima, tako da se u tim zemljama primijene programi *alternativnog razvoja*, kako bi se uzgajivace, pružanjem različitih legalnih oblika zarade, odvratilo od uzgajanja opojnih droga. Nadalje, bitna je čvrsta međunarodna suradnja organa kaznenog progona, posebice tranzitnih zemalja, kako bi se uspješno prekinuli lanci ilegalne trgovine drogama, pranja novca i organiziranog kriminala.

Paralelno s održavanjem plenarnog dijela zasjedanja, održano je i zasjedanje *Committee of the Whole*, na kojem su razmatrani, od strane pojedinih zemalja, predloženi nacrti, ukupno 21 rezolucije. Republika Hrvatska je ko-sponzorirala nekoliko rezolucija od iznimnog značenja za našu zemlju.

5.7.2. Ministarski dio 46. zasjedanja CND-a

Program ministarskoga dijela skupa obuhvatao je opću raspravu (plenum), održavanje četiri okrugla stola, prezentaciju zaključaka rasprava rada okruglih stolova na plenumu, te usvajanje zajedničke ministarske izjave.

Opća rasprava pod nazivom *"Procjena postignutog napretka i uoceni teškoca u postizanju ciljeva određenih Politickom deklaracijom, koju je usvojila Opća skupština na svom dvadesetom posebnom zasjedanju"*, održana je tijekom dva dana ministarskog dijela zasjedanja, na kojoj su voditelji izaslanstava prisutnih zemalja održali svoje govore, kratko prezentirajući stanje u svojim zemljama o predmetnom pitanju te iznoseći svoja stajališta, kao i potrebne aktivnosti za rješavanje problematike na dugoročnom planu. S obzirom da je u tijeku bio postupak kandidiranja Republike Hrvatske za članstvo u Komisiji o narkotičkim drogama, a do tada smo u okviru djelovanja CND-a kao zemlja imali status promatrača, bilo je iznimno važno sudjelovanje naše zemlje na prikladnoj razini. Stoga je na ministarskom dijelu zasjedanja Republiku Hrvatsku predstavljao, kao voditelj izaslanstva Republike Hrvatske, prof.dr.sc. Ante Simonic, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske. Potpredsjednik je u svom govoru uvodno izrazio zadovoljstvo rezultatima redovnog dijela 46. zasjedanja CND-a, te je istaknuo kako problem zlouporabe opojnih droga danas predstavlja jedan od najvećih izazova međunarodne zajednice. Sažeto je prezentirao pravni i institucionalni okvir suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj, zajedno sa značajnijim poduzetim aktivnostima na tom području, kao i pitanje tzv. "Balkanske rute" na kojoj se nalazi i naša zemlja. Potpredsjednik je zaključio kako se svjetski problem zlouporabe opojnih droga, zajedno sa svojim pratećim pojavama, poput korupcije i pranja novca, može efikasno rješavati samo aktivnom međunarodnom i regionalnom suradnjom, te pružanjem pomoći od strane međunarodne zajednice zemljama koje se nalaze na posebno kritičnim područjima.

Paralelno s plenumom, održane su rasprave na četiri okrugla stola, po dvije teme svaki dan. Hrvatska je odbrala sudjelovanje u radu okruglog stola na temu *"Jacanje međunarodne suradnje u borbi protiv svjetskog problema droga, temeljene na principima podijeljene odgovornosti"*, koji je bio predviđen za 17. travnja 2003. godine. Budući da su sudionici okruglih stolova od strane država mogli biti isključivo voditelji izaslanstava, Republika Hrvatska nije bila u mogućnosti sudjelovati u radu stola na prijavljenoj temi zbog neodgovornih obveza voditelja delegacije, kao potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske.

Nakon završetka govora voditelja delegacija prisutnih zemalja, na plenumu su prezentirani zaključci rasprava okruglih stolova.

Završno je uslijedilo usvajanje teksta zajedničke ministarske izjave koja govori kako su ministri i predstavnici vlada, kao sudionici ministarskog djela 46. zasjedanja CND-a, potvrdili svoju predanost zaključcima 20. posebne sjednice Opće skupštine, koja je dala značajan doprinos novom općem okviru

medunarodne suradnje, koji se odnosi na rastuci problem droga, s posebnim ciljevima koje trebaju postici sve države u 2003. i 2008. godini, primjenom principa podjeljene odgovornosti, naglašavajući potrebu multilateralne, regionalne, bilateralne i nacionalne razine rješavanja navedene problematike. Nužno je uspostaviti ravnotežu između smanjenja ponude i smanjenja potražnje te izraditi sveobuhvatnu strategiju koja udružuje sve aspekte ovoga problema: alternativni razvoj, iskorjenjivanje ilegalnih usjeva, zabranu, kazneni progon, prevenciju, tretman i rehabilitaciju ovisnika. Zaključno je potvrđeno da su međunarodna suradnja i napori usmjereni na kontrolu droga neophodni za postizanje zajedničke težnje međunarodnog mira i sigurnosti, ekonomskog i socijalnog napretka, bolje kvalitete života, poboljšanja zdravlja i svijeta bez droga.

5.7.3. Ostale aktivnosti Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, na marginama zasjedanja Komisije o narkotickim drogama

S obzirom na značenje, posebno treba istaknuti sastanak hrvatske delegacije na čelu s voditeljem delegacije, potpredsjednikom Vlade Republike Hrvatske, prof.dr.sc. Antom Simonicem, s gospodinom Antoniom Mariom Costom, izvršnim direktorom Ureda za droge i kriminal Ujedinjenih naroda te generalnim direktorom Ureda Ujedinjenih naroda u Beču. Glavna tema sastanka bilo je jačanje regionalne i subregionalne suradnje, posebice među susjednim zemljama koje se nalaze na tzv. "Balkanskoj ruti". Naglašena je važnost suradnje Republike Hrvatske s Republikom Slovenijom, Bosnom i Hercegovinom te Srbijom i Crnom Gorom, radi razvijanja jedinstvenog učinkovitog sustava suzbijanja zlouporabe opojnih droga, u suradnji s ostalim zemljama u regiji. Naime, kada je riječ o trgovini drogama, Republika Hrvatska, zbog svoga geografskog položaja na području tzv. "Balkanske rute", kroz koju prolazi više od 80% heroina namijenjenog potrošnji u zapadnoj Europi, predstavlja izrazito tranzitnu zemlju, s naglaskom na naše luke koje su izuzetno pogodne za krijumčare. U tom je smislu Republika Hrvatska preuzela inicijativu ujedinjavanja svih susjednih zemalja, posebice onih smještenih na teritoriju bivše Jugoslavije, tako da izradi Nacrt zajedničkog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga usmjerenog na rješavanje izuzetno važnog pitanja "Balkanske rute". Predloženo je da koordinator provođenja navedenog programa bude Republika Hrvatska, budući da s obzirom na svoja znanja i ustroj, zajedno sa Republikom Slovenijom predstavlja uzor zemljama u regiji. Gospodin A. M. Costa je upoznat i s idejom stvaranja neke vrste medijske mreže koja bi djelovala u našoj regiji, a u svrhu neprekidnog protoka informacija vezanih uz droge. Vezano uz izložene projekte, gospodin A. M. Costa je izrazio zadovoljstvo inicijativom Republike Hrvatske te je zatražio pismeno ocitovanje Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske o detaljima navedenih projekata, temeljem čega je predložio i moguć posjet Republici Hrvatskoj. Razgovaralo se i o tada predstojećim izborima za članstvo u Komisiji o narkotickim drogama, koji su se održali krajem travnja 2003. godine.

U smislu kreiranja i realizacije predviđenoga projekta suradnje zemalja na tzv. "Balkanskoj ruti", održani su i preliminarni sastanci s delegacijama Republike Slovenije i Bosne i Hercegovine, na kojima je u kratkim crtama prezentirano stanje u navedenim zemljama o pitanju zlouporabe opojnih droga te su razmijenjena iskustva. Dogovoreni su koraci radi daljnje suradnje te organiziranje skorog zajedničkog sastanka u Republici Hrvatskoj, vezano uz izradu programa suradnje o pitanju rješavanja problema "Balkanske rute".

5.8. KOMISIJA ZA NARKOTICKE DROGE (CND)

U travnju 2003., Republika Hrvatska je primljena u članstvo UN-ove Komisije za narkotičke droge (CND) na mandat od 2004.-2008., a čime je uspostavljena aktivnija suradnja s Ujedinjenim narodima.

5.9. MINISTARSKA KONFERENCIJA O PUTEVIMA DROGE IZ SREDNJE AZIJE U EUROPU

U razdoblju od 21.-22. svibnja 2003. u Parizu je održana "Ministarska konferencija o putevima droge iz Srednje Azije u Europu". Republika Francuska je konferenciju sazvala u sklopu svojih aktivnosti za vrijeme predsjedavanja skupinom G8, izravno potaknuta problemom obnove uzgoja opijumskog maka u Afganistanu, te trgovine opijumom i heroinom s tog područja prema Europi, što predstavlja težak sigurnosni problem za zemlje koje se nalaze duž pravca te trgovine kao i velik problem javnog zdravlja. O navedenim se problemima prvi puta raspravljalo na ovakvoj ministarskoj razini. Konferencija je održana u dva dijela: prvi dan održano je zasjedanje visokih dužnosnika – stručnjaka, na tri teme pri okruglim stolovima, dok je drugi dan održan ministarski dio konferencije.

5.9.1. Zasjedanje visokih dužnosnika (stručnjaka)

Zasjedanje visokih dužnosnika je otvorio predsjednik Interministarske misije za borbu protiv droga i toksikomanije (MILDT). Istaknuo je važnost borbe protiv droga, posebice opijata, s obzirom na posljedice koje ostavlja konzumacija droga, s naglaskom na ekspanziju širenja hepatitisa i AIDS-a. Naglašeno je kako proizvodnja opojnih droga narušava ekonomski sustav u cjelini. Buduci da danas kriminalne organizacije koriste moderna sofisticirana sredstva krijumčarenja i sve se više umrežuju, te znaju iskoristiti nedostatak koordinacije organa kaznenog progona, nužna je jaka međunarodna suradnja u borbi protiv proizvodnje i trgovine opijata.

Prezentiran je problem puteva droga u općem smislu, od najranijih početaka u 18. stoljeću pa sve do danas. Ratovi koji su se odvijali na područjima JI Europe do srednje Azije, također su pogodovali rastu trgovine drogom zbog pada sigurnosnih sustava u kritičnim zemljama. U smislu navedenoga, posebnu je pažnju potrebno usmjeriti na stanje u Afganistanu proteklih godina. Najveći centri krijumčarenja opijuma postale su zemlje bivšeg SSSR-a koje granice s Afganistanom (Uzbekistan, Tadžikistan), te ujedno čine "Sjevernu rutu". Druga ruta na tom području prolazi kroz Rusiju, Poljsku, Njemacku, Nizozemsku, Belgiju do Velike Britanije. Istaknuta je i važnost "Balkanske rute" koja prolazi kroz Tursku, ponekad Rumunjsku, preko zemalja bivše Jugoslavije do zapadne Europe. U toj regiji postoji još ruta koja prolazi kroz Albaniju i Italiju, te "Mediteranska ruta" od Turske preko Italije, Španjolske do Velike Britanije. Kao najznacajni preradivci opijuma, navedeni su Albanija i Turska. Izneseni su značajni podaci koji govore o odnosu zarade proizvođača i zarade krijumčara. Afganistanske obitelji koje se bave proizvodnjom opijuma godišnje zarade dvostruko manje od krijumčara čija se godišnja zarada procjenjuje na oko 25 milijuna dolara. Logično je zaključiti kako ilegalna trgovina uzrokuje ekonomski pad u zemljama proizvođačima i porast konzumenata opojnih droga u tranzitnim zemljama (3.000.000). Kako zemlje srednje Azije, zajedno s europskim zemljama bližim Aziji, imaju više konzumenata opijuma nego heroina, nemaju ni veliku ekspanziju zaraze hepatitisom i HIV-om. Prema podacima UN-a, 80-90% heroina namijenjenog konzumaciji na tržištu Zapadne i Istočne Europe dolazi iz Afganistana.

Tijekom prvog dana stručnog zasjedanja konferencije, održane su rasprave na tri teme okruglih stolova.

Okrugli stol: Ekonomski aspekt droga

ODS je naveo da se Afganistan od 90-ih vodi kao glavni proizvođač opijuma (1999. g. maksimalna proizvodnja opijuma od 4.565 tona, dok je 2002. zabilježena proizvodnja od 3.422 tone), te predstavlja 75% ukupne svjetske proizvodnje. Kao tri glavne Afganistanske regije proizvodnje opijuma navodi Helmand, Nangirhar i Badakhshan. Najveća cijena suhog opijuma u vrijednosti od 700\$/kg zabilježena je 2002. godine, dok sadašnja cijena iznosi 343\$/kg. Najveće su cijene uličnog heroina u skandinavskim zemljama, preko 100\$/g, dok se u Republici Hrvatskoj cijena kreće između 30-100\$/g. Cjelokupna vrijednost proizvedenog opijuma u 2002. g. iznosila je 1.200 milijuna \$. Profit od krijumčarenja u istoj je godini iznosio 1.3 milijuna \$ u Afganistanu, i 4.0 milijuna \$ u susjednim zemljama. Zanimljiv je podatak kako udio profita od trgovanja opijumom, heroinom u ukupnom GDP-u u Afganistanu iznosi 19%, dok je

u susjednim zemljama svega 2\$. Iz navedenog zaključujemo kako ekonomski jace zemlje imaju manji postotak profita od trgovine drogom u ukupnom GDP-u. Ukupna trgovina opijumom, heroinom iznosi 30 milijuna \$. Afganistan više nije isključivo preradivačka zemlja već se bilježi i sve veća prerada opijuma u heroin. Kao najznacajnije puteve trgovine drogom iz srednje Azije spominje se *Balkanska ruta*, *Svilena ruta*, te relativno nova *Istocna mediteranska ruta*. Glede zapljena, 2000.-2001. zabilježen je pad do 10% u odnosu na godine prije, zbog rata u Afganistanu tijekom kojeg nije bilo ni proizvodnje. Pretpostavlja se kako je u trgovinu drogom uključeno oko 500.000 ljudi, te da u svijetu ima 9-10 milijuna konzumenata afganistanske droge. 2001. godine registriran je milijun HIV-pozitivnih konzumenata droga.

Tehnologija placanja rapidno se razvija, što pogoduje pranju novca. Danas velik problem predstavljaju pranje novca i financiranje terorizma. Pranje novca ima velike štetne posljedice, prvenstveno za financijske institucije, a može imati i negativan ekonomski utjecaj na zemlju u cjelini (npr. redukcija stranih ulaganja u zemlji.), negativan utjecaj na moralne vrijednosti kao i na demokratski sustav. Nestabilne zemlje privlače kriminalne organizacije, te je stoga nužna potpora vlade u sustavnom praćenju monetarnih fondova, odnosno financijskih tijekova u zemlji. Buduci da postoji "crna rupa" u međunarodnom sustavu rješavanja pranja novca i financiranja terorizma, kao ozbiljnih prijetnji međunarodnoj zajednici, potreban je koordiniran zajednički pristup rješavanju toga problema, s naglaskom na regionalnu suradnju.

Suzbijanje negativnih utjecaja trgovine drogom na ekonomiju jedan je od prioriteta OSCE-a. Njihov rad bazira se na konsenzusu sa zemljama tako da se specificirane preporuke OSCE-a putem sporazuma stavljaju u zakonske okvire zemalja, među koje je nedavno uključen i Afganistan. Preporuka je OSCE-a provođenje financijskih istraživanja radi kontrole financijskih tijekova, uz posebnu pažnju na sigurnosno stanje zemalja, posebice zemalja centralne Azije.

INTERPOL je naglasio kako zlouporaba droga povećava ekonomske i zdravstvene probleme u zemlji. Rast korupcije predstavlja politički problem, uslijed čega pati i sigurnosna struktura zemlje. Kriminalne organizacije rade u mrežama (ne u hijerarhijskim strukturama), koje se koriste korupcijom u postizanju ciljeva, bave se pranjem novca, koriste visokom tehnologijom i sofisticiranom opremom, te su često pripadnici etničkih manjina u tranzitnim zemljama. Najčešće se baziraju u zemljama sa slabijom policijskom i sigurnosnom strukturom. To se posebno odnosi na zemlje centralne Azije koje nemaju odgovarajuće antikriminalne organizacije. Sa stajališta policije, reakcija bi trebala biti strateški okvir rješavanja problema, bliska suradnja na globalnoj razini i suzbijanje organiziranoga kriminala. Rješenje leži u multidisciplinarnom pristupu, međunarodnom povezivanju, edukaciji, ulaganju u istraživačke tehnike, te povezivanju kritičnih zemalja s Interpolom, kako bi dobile pristup korisnim informacijama.

Glavni problemi ekonomskog aspekta droga su: međunarodni aspekt financijske mreže, visok profit trgovine drogom, kompleksnost kriminalnih organizacija koje koriste povoljne financijske situacije, a savjetuju ih financijski stručnjaci. Naglasio je kako je financijski aspekt jednako važan kao i uhićenja i zapljene. Problem predstavljaju i različita zakonodavstva, te monetarni sustav. U tom smislu, FIA - Financial investigation agency, potiče zemlje na koordiniranu suradnju.

U okviru predmetne teme okruglog stola, Ured je naglasio da kada govorimo o opojnim drogama, obično mislimo na opijate. Međutim, danas je sve češća zlouporaba sintetskih droga poput ecstasya, koje bi uskoro mogle postati najzloupotrebljivije droge. Te je droge posebno teško kontrolirati, buduci da se mogu lako i jeftino proizvesti bilo gdje u svijetu, sve dok proizvođači mogu doći u posjed potrebnih kemikalija. Ilegalni laboratoriji za proizvodnju amfetamina postoje u većini Europskih zemalja, stoga možemo zaključiti kako trgovina drogom više nije jednostrana, iz azijskih zemalja prema Europi. S obzirom na to da su europske zemlje glavni proizvođači droga, više pažnje bi trebalo usmjeriti na rješavanje pitanja ilegalnih laboratorija namijenjenih proizvodnji sintetskih droga, kao i na pojačanje kontrole kemijskih prekursora. Iskorjenjivanje ilegalnih usjeva opijumskog maka može se postići samo

potpunom primjenom relevantnih zakona, te osiguravanjem alternativnog načina života uzgajivcima opijumskog maka. Kontrola droga od strane vlada nije samo u interesu zdravlja i sigurnosti, već i u interesu izgradnje prikladne i održive ekonomije. Stoga, kritičnim zemljama treba pružiti sveobuhvatnu i hitnu pomoć međunarodne zajednice, kao i zemalja u regiji.

Okrugli stol: Sanitarni i socijalni aspekt droga

Svjetska zdravstvena organizacija istaknula je važnost "Harm reduction" programa radi zaustavljanja ekspanzije širenja hepatitisa i HIV-a. Također je potrebno raditi na razvijanju školskih i drugih preventivnih programa, tretmanu ovisnika (prvenstvo treba dati komunama), redukciji opskrbe, dostupnosti droga, te građenju kapaciteta zdravstvenog sektora.

UNAIDS je naglasio kako borba protiv širenja AIDS-a predstavlja jedan od najvećih izazova današnjice. 5-10% od ukupnog broja HIV-pozitivnih osoba čine ovisnici. Posebno su ugrožene zemlje istočne Europe te centralni dio Azije. Razlog tome je sve veći broj intravenskog uzimanja droga, te širenje prostitucije (više se plaća usluga bez korištenja kondoma). Nužno je uskladiti konzumaciju opojnih droga s inicijativama javnoga zdravstva radi redukcije HIV-a. Politika kontrole droga ne smije ograničavati "outreach work", trebaju promicati sigurnu uporabu droga, ali ne i uporabu, naglasila je.

Ministar zdravstva Francuske Republike objasnio je politiku koju provodi Francuska u svezi s ovim pitanjem. Kazao je kako Francuska ima 16.000 HIV-pozitivnih ovisnika, najviše na jugu zemlje, ali ipak bilježi pad HIV-pozitivnih ovisnika od 20%. Primarni problem, kada se govori o infekcijama ovisnika, predstavlja hepatitis C. Od predoziranja u Francuskoj godišnje umre oko 120 osoba. Bilježi se porast konzumacije sintetskih droga i kanabisa, posebice među mladom populacijom. Poradi prevencije, provode raznovrsne školske preventivne programe kao i "Harm reduction" programe. Tretman ovisnika provodi se na dobrovoljnoj osnovi, terapijom metadonom, hospitalizacijom, uz psihološku i socijalnu potporu.

Okrugli stol: Regionalna i međunarodna suradnja

Glavnu pažnju treba usmjeriti na "*intelligence cooperation*" radi kvalitetne izmjene informacija među zemljama. Nužno je stvoriti sveobuhvatan sustav kojem ne nedostaje niti jedna karika. Stoga je potrebno ponajprije uskladiti nacionalna zakonodavstva, te pomoći zemljama poput Afganistana u alternativnom razvoju radi iskorjenjivanja ilegalnih usjeva. Potrebno je pojačati kontrolu prekursora, pranja novca, poraditi na otkrivanju ilegalnih laboratorija, u partnerstvu sa zdravstvenim sektorom raditi na sprječavanju širenja infektivnih bolesti te smanjiti potražnju i trgovinu drogom.

5.9.2. Ministarski dio konferencije

Ministarski dio konferencije otvorio je predsjednik Francuske Republike, Jacques Chirac. U svom uvodnom govoru rekao je kako rute trgovine drogom prolaze kroz ljudsku bijedu, donoseći bolesti, nevolju, siromaštvo i kriminal. Rješavanju tog problema trebamo pristupiti otvorena uma, ostavljajući po strani ideologije i predrasude. Kazao je kako će nakon ove konferencije prisutni uključeni u borbu protiv droga, i preko njih celnici njihovih zemalja, imati jasnu predodžbu o razmjerima jedne od najvećih prijetnji dvadeset i prvog stoljeća. Ova će konferencija voditi do poduzimanja daljnjih aktivnosti, počevši od sutra, rekao je.

Konferencija je imala jako političko značenje, budući da su aktivno sudjelovali važni akteri svjetske političke scene.

Zamjenik ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske, dr. Ivan Šimonović, kao voditelj delegacije Republike Hrvatske, između ostalog, rekao je kako ilegalna trgovina drogama predstavlja jedan od većih

izazova s kojima se danas suočava međunarodna zajednica. Osim opasnosti za zdravlje, trgovina drogom pogoduje jačanju organiziranog kriminala te financiranju terorističkih aktivnosti. Istraga povodom nedavnog ubojstva srpskog premijera Đindica, jasno je ukazala na moguće destabilizirajuće učinke sprege između trgovine drogom, korumpiranih političara i ratnih zločinaca. Zamjenik ministra je također nagovijestio spremnost Republike Hrvatske da ove godine u Dubrovniku organizira subregionalnu ministarsku konferenciju, posvećenu borbi protiv droga i organiziranog kriminala na području "Balkanske rute".

Na marginama konferencije dr. Šimonović sa sastao s Antoniom Maria Costom, direktorom UN-ovog Ureda za droge i kriminal u Becu. Gospodin Costa je dr. Šimonoviću zahvalio za potporu Uredu tijekom predsjedavanja ECOSOC-om i potvrdio svoje sudjelovanje na navedenoj konferenciji.

Na konferenciji nije bilo usvajanja zajedničkog dokumenta, već su izdani samo zaključci francuskog predsjedništva.

5.10. SEMINAR O "CESTOVNOM PROMETU I PSIHOAKTIVNIM TVARIMA"

U Strasbourgu je u razdoblju od 18. - 20. lipnja 2003. održan seminar o "Cestovnom prometu i psihoaktivnim tvarima" na kojem su sudjelovali i predstavnici Ureda. Navedeni je seminar bio zamišljen kao nastavak istoimenog seminara, održanog 1999. godine s ciljem prezentiranja novih mjera, iskustava i rješenja, glede povezanosti cestovnog prometa i djelovanja psihoaktivnih tvari, od strane pojedinih europskih država. Rijec je o multidisciplinarnom seminaru na kojem su sudjelovali eksperti s raznih područja, vezanih uz suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Izvršni tajnik Pompidou grupe, gospodin Christopher Lockett, uvodno je naveo kako Pompidou grupa ovim seminarom želi vidjeti koji su pomaci nastali u rješavanju predmetne problematike od prošlog seminara te utvrditi nove indikacije za djelovanje Pompidou grupe. Istaknuo je nužnost agresivnijeg pristupa u rješavanju problema.

Prezentirano je istraživanje uporabe/zlouporebe psihoaktivnih tvari u vožnji, pri čemu kao ciljeve navodi potrebu razvoja novih mjera, primjenu novih zakona u zemljama Europske unije te prevenciju. Kao metoda istraživanja korišten je upitnik koji je u veljaci 2003. upućen u 24 zemlje članice Europske unije, a temeljem kojeg su pristigli odgovori 11 zemalja (46%). Navodi kako u Finskoj i Francuskoj, prema novom zakonu o prometu, policijski službenici mogu provoditi tzv. "road-side" testiranja, tj. testiranja sudionika cestovnog prometa na prisutnost droga u organizmu, ukoliko postoji opravdana sumnja o zlouporabi istih. U Poljskoj je provedeno istraživanje o utjecaju droga na vožnju među općom populacijom. Švicarska planira provođenje istraživanja "road-side" testiranja na kantonskoj razini. Najveću prepreku provođenju navedenih istraživanja predstavlja manjak podataka o povezanosti medicinske uporabe droga u širem smislu (lijekovi) i nezgoda. Za potrebe kvalitetnog provođenja "road-side" testiranja, Slovenija je tijekom ove godine uspostavila "drug recognition system", tj. sustav prepoznavanja znakova utjecaja droga. Radi se o obucavanju policijskih djelatnika za prepoznavanje fizičkih znakova konzumacije droga kod vozača u cestovnom prometu, kao preduvjet testiranja istih na droge. Finska, Španjolska i Poljska, u suradnji s Njemačkom, provode "drug recognition education" u osnovnoj edukaciji prometnih policajaca. Izuzetno je važno raditi na edukaciji prometnih policajaca, budući da o njihovoj prosudbi ovisi daljnji tijek testiranja. Prepoznavanje fizičkih znakova utjecaja opojnih droga od strane ovlaštenih službenih osoba u prometu, predstavlja temelj za daljnje postupanje. Također je važna i primjena adekvatnih tehničkih pomagala u testiranju vozača. Kontinuirano se radi na poboljšanju postojećih uređaja, kao i na novim inovacijama. Novi su "urin screening" uređaji predstavljeni u Finskoj i Francuskoj. Glede kaznenog progona, samo Nordijske zemlje vode statistiku. Republika Slovenija također raspolaže podacima za 2001./2. godinu. Poljska je donijela novi zakon o prometu prema kojem, ukoliko se utvrdi prisutnost droga u organizmu, slijedi obavezan medicinsko -

psihološki pregled. U Europi postoji velika metadonska dilema, kada je riječ o vozačima. Finska i Francuska podržavaju "zero-tolerance law" koji se odnosi na vožnju u prometu pod utjecajem opojnih droga, prema kojem je kažnjiva prisutnost bilo koje droge u organizmu. Usvajanje istog trenutno razmatraju Španjolska i Slovenija, dok će u Švicarskoj stupiti na snagu 2005. godine. Postavlja se pitanje kako riješiti problem vozača pod utjecajem metadona koji konzumiraju još nešto osim metadona, što je posebno izraženo u zapadnoeuropskim zemljama. Različiti pristupi rješavanju ove problematike, kao i različita iskustva ukazuju na potrebu za boljom razmjenom informacija i iskustava. U tu je svrhu Pompidou grupa kreirala upitnik namijenjen svim zainteresiranim zemljama (nalazi se na Internet stranicama Pompidou grupe).

U interesu Republike Hrvatske posebno je bilo važno sudjelovanje u radu radne skupine A koja se bavila zakonskim aspektima provedbe testiranja vozača u prometu na opojne droge, budući je u tijeku razvoj sustava testiranja vozača u prometu na droge. Posebna pozornost posvećena je zakonu "zero tolerance law" koji se odnosi na droge koje su pod nacionalnom kontrolom, kao i na droge i njihove aktivne metabolite koji se mogu naći u krvi vozača u prometu. Neke zemlje u svojim zakonodavstvima različito procesuiraju osobe kod kojih su nađeni tragovi droge u krvi i/ili u urinu. Primjerice, u Finskoj prema jednom zakonu (impairment law) moguće je dokazivanje da li je osoba pod utjecajem droge ili je riječ o konzumaciji droge, dok prema drugome novijem zakonu (zero tolerance law) nije dozvoljena ni najmanja količina droge u krvi. Oba zakona još uvijek su na snazi zbog posebnih slučajeva primjerice vožnja pod utjecajem lijekova. Ukoliko se kod osobe utvrdi prisutnost lijeka u organizmu, potrebno je utvrditi da li je utjecaj lijeka umanjio sposobnost vožnje. Kada se radi o opojnim drogama, za sankcioniranje je dovoljna i najmanja količina tvari u krvi. Npr. ako su kod osobe pronađeni tragovi THC-a u urinu, ali ne i krvi, onda osoba ne može biti kažnjena prema zakonu "zero tolerance law", već samo za posjedovanje. Sukladno s medicinskom etikom, za testiranje je nužan pristanak osobe. U slučaju da je osobi u nesvjesnom stanju uzet uzorak krvi, osoba naknadno daje pristanak za korištenje rezultata analize krvi.

Prema mišljenju Europskih zemalja, najefikasniji model testiranja vozača na droge predstavlja primjer Norveške. Model testiranja vozača u prometu na droge u susjednoj Sloveniji nastao je kao kombinacija Norveškog i Švedskog sustava. Posebna je pažnja posvećena edukaciji prometnih policajaca o fizickim znakovima utjecaja droga. Svaka droga izaziva karakteristične efekte i znakove koje možemo uočiti promatranjem. Policajac mora utvrditi kako status pregledane osobe nije posljedica konzumacije alkohola ili lošeg zdravstvenog stanja, već posljedica utjecaja određene kategorije/kategorija droga. Ukoliko alcotest ne pokaže prisutnost alkohola u organizmu, slijedi promatranje sumnjive osobe pregledom nistagmusa, veličine zjenica, te primjena brzog testa na droge. Ukoliko je test pozitivan, osoba se odvodi u najbližu zdravstvenu ustanovu radi profesionalnog pregleda uzimanjem krvi i urina. Rezultat toksikološke analize je jedini vjerodostojni dokaz.

Na zadnjem, plenarnom dijelu seminara izneseni su zaključci svih radnih skupina. Radna grupa B koja je obradivala temu "Prevalencija, rizici, farmakoepidemiologija", ističe važnost farmakoepidemiologije. Ova disciplina potiče stvaranje baze podataka o legalno izdanim lijekovima, kao izvora informacija u slučaju prometnih nezgoda. Kao nedostatak, navodi se činjenica kako korištenjem spomenute baze podataka ne možemo biti sigurni da je osoba doista uzela lijek, te da li je lijek uzela u kombinaciji s alkoholom. U Europskim zemljama kao velik problem navodi se zlouporaba benzodiazepina. Norveško istraživanje pokazuje kako je 70% osoba kod kojih je pronađen benzodiazepin u krvi imalo smanjenu sposobnost za vožnju. U Kanadi je provedeno istraživanje koje pokazuje povezanost uporabe supstanci i rizik od prometnih nezgoda, a isto ukazuje kako se najčešće u organizmu pronalaze alkohol, kanabis i benzodiazepini. Upozoreno je da ne možemo govoriti kako je vožnja pod utjecajem određene količine opojne droge sigurna, ukoliko je neka droga zakonom zabranjena.

O praktičnim je aspektima raspravljala radna grupa C. Vožnja pod utjecajem droga je kompleksna stvar i zahtjeva multidisciplinarni pristup. Kao praktični nedostaci navode se predugo vremensko trajanje postupka od strane organa kaznenog progona (60-90 min), nedovoljna osjetljivost aparata na THC. Istaknuta je važnost ulaganja u edukaciju policajaca, budući da "road-side test" nikad neće zamijeniti procjenu dobro educiranog policajca. Čak 85-97% osoba, koje su prema vlastitoj procjeni policajaca, testirane na droge, bilo je pozitivno! U svrhu edukacije postoji nekoliko kooperativnih inicijativa različitih zemalja koje najčešće koci nedostatak financijskih sredstava.

Sudionici radne grupe D1 "Prevenција, rehabilitacija, reintegracija" složili su se oko nužnosti različitih prevencija za sve tri grupe: alkohol, droga, medikamenti. Radna grupa D2 obradivala je povezanost supstitucijske terapije i vožnje. Utvrđeno je kako su saznanja o utjecaju droga na vožnju ograničena, dok najviše saznanja postoji o metadonu, čak 20-ak studija. Dugoročni korisnici metadona obično se na testovima pokazuju kritičnima za sigurnu vožnju. U kombinaciji s drugim psihoaktivnim tvarima, opasnost je uvećana.

Sudjelovanje na navedenom seminaru, je djelatnicima Ureda omogućilo prikupljanje relevantnih informacija kao i praćenje europskih trendova, nužnih za uspostavu efikasnog modela testiranja vozača u prometu u Republici Hrvatskoj.

5.11. EUROPSKI CENTAR ZA PRAČENJE DROGA I OVISNOSTI O DROGAMA (EMCDDA)

Tijekom lipnja 2003., Ured je Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), sa sjedištem u Lisabonu, uputio dopis za suradnju, radi razmjene podataka vezanih uz trendove droga. Slijedom navedenog, u listopadu 2003. u Ljubljani je održan sastanak predstavnika Ureda i predstavnika EMCDDA na kojem se govorilo o mogućnostima suradnje tih dviju institucija. Budući da Republika Hrvatska u to vrijeme još nije stekla status zemlje kandidata za ulazak u Europsku uniju, formalna suradnja s EMCDDA-om nije moguća.

5.12. KONFERENCIJA O STVARANJU ZAJEDNIČKOG SUSTAVA NA PODRUČJU ZLOUPORABE DROGA ZA ZEMLJE JUGOISTOCNE EUROPE

U organizaciji Ureda za droge Vlade Republike Slovenije i Ureda za suzbijanje zlorabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, u razdoblju od 28.-30. studenog 2003., u Dubrovniku je održana "Konferencija o stvaranju zajedničkog sustava na području zlorabe droga za zemlje Jugoistocne Europe", na kojoj je sudjelovalo oko šezdeset sudionika iz deset zemalja i pet institucija. Prijedlog organiziranja spomenute konferencije nastao je uvidanjem nesklada među zakonskim i institucionalnim okvirima suzbijanja zlorabe opojnih droga, u zemljama na navedenom prostoru.

Konferenciju je pozdravnim govorom otvorio mr.sc. Andro Vlahušić, dr.med., ministar zdravstva Republike Hrvatske. Nakon predstavljanja programa konferencije, uslijedile su prezentacije predstavnika europskih i međunarodnih institucija, a zatim i delegacija zemalja sudionika konferencije, kako slijedi: *Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), "Horizontalna radna skupina za droge" Vijeća Europe, Europska komisija, Vijeće Europe, UNAIDS, Delegacija španjolske vlade za nacionalni plan za droge, Grčka, Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Madarska, Makedonija, Srbija i Crna Gora, Rumunjska.*

Primarni cilj konferencije bila je sveobuhvatna razmjena ideja i informacija o temeljnim pitanjima zlorabe droga te upoznavanje zemalja u stabilizaciji s nužnim kriterijima Europske unije, vezanim uz područje droga, a što je i uspješno ostvareno. Na plenarnom su dijelu voditelji delegacija ukratko prezentirali svoje nacionalne sustave, dok su drugi dan stručnjaci sudjelovali u radu okruglih stolova na kojima su utvrđeni problemi na spomenutom području kao i prijedlozi najboljih rješenja, a koji su u obliku

zaključaka usvojeni na kraju konferencije. Teme okruglih stolova odnosile su se na zakonski i institucionalni okvir suzbijanja droga, pitanja smanjenja ponude droga, zatim liječenje, rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika o drogama te regionalnu suradnju.

Sudionici su se složili kako je potreban i poželjan strukturiran i sveobuhvatniji pristup problematici droga u regiji. Efikasna suradnja zahtijeva formiranje institucije nacionalnih koordinatora. Stoga su sudionici zaključili kako bi trebalo formirati *Neformalnu koordinativnu grupu (Informal Coordination Group (ICG))*. Nacionalna predstavništva u ICG-u predvodili bi nacionalni koordinatori zaduženi za problematiku droga, a uključeni bi bili i službenici koji se bave pitanjima smanjenja potražnje droga te predstavnici policije. ICG će prvenstveno bio odgovoran za pružanje pomoći u primjeni nacionalnih planova i programa za droge razmjenu informacija i iskustava, uključujući i moguće zajedničke akcije odgovornih tijela. Zemlje koje će biti pozvane na sudjelovanje kao glavni članovi ICG-a jesu zemlje u procesu stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji (Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija i Srbija i Crna Gora), zemlje kandidati Bugarska, Rumunjska i Turska, zemlje pristupnice Slovenija i Mađarska, te Grčka. Na sudjelovanje će također biti pozvani predstavnici Europske komisije, Europskog centra za suzbijanje droga i ovisnosti o drogama te EUROPOL. Ostale zainteresirane zemlje i organizacije, uključujući npr. Ured za droge i kriminal Ujedinjenih naroda te Vijeće Europe, bit će pozvane na sudjelovanje po potrebi.

Grupa će imati koordinatora s jednogodišnjim mandatom izabranog iz zemalja članica grupe. Ured, kao hrvatsko nacionalno koordinativno tijelo za pitanje droga, koordinirat će radom ICG-a tijekom 2004. godine.

6. IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA I MJERAMA NA IZVRŠENJU PROVEDBENOG PROGRAMA NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2002. I 2003. GODINU

6.1. MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

Odjel za lijekove Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske, tijekom 2002. kao i tijekom 2003. godine provodio je kontinuirani nadzor nad uvozom i izvozom narkotika i psihotropnih supstanci, ta kao i ranijih godina dostavljao redovita kvartalna i godišnja izvješća "International Narcotics Control Boardu" u Bec. Odjel za lijekove također priprema usklađivanje hrvatskih provedbenih propisa na području prometa i nadzora nad opojnim drogama, psihotropnim supstancama i prekursorima, s međunarodnim propisima na tom području.

Ministarstvo zdravstva je tijekom protekle dvije godine izdavalo suglasnost za uvoz *efedrin klorida* (iz grupe prekursora) za potrebe galenskih laboratorija, a prema dogovoru s Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom gospodarstva. Osim za efedrin klorid dozvola se izdavala i za sljedeće prekursore droga: *metil etil keton*, *hidrokloricnu*, *sumpornu kiselinu* i *toluen* za potrebe industrije.

Tablica 78.

IZVOZ	2002.g. / kolicina u gr	2003.g./ kolicina u gr
Methadon	68.132,70	47.372,24
Fentanyl	2,50	1,46
Pethidin	7,83	/

Tablica 79.

UVOZ	2002.g. / kolicina u gr	2003.g./ kolicina u gr
Fentanyl	751,62	949,28
Morphin	1.421,03	4.180,94
Cocain	2.400,00	378,25
Methadon	90.000,00	90.000,00
Codein	150.210,00	148.000,00
Alfentanyl	36,34	2,69
Sufentanyl	0,42	0,42
Kalijev permanganat	1.500,00	0,00
Piperidin	1.010,00	0,00
Pseudoephedrin	50.000,00	50.000,00
Acetanhidrid	0,00	2.000,00
Isosafrol	0,00	25,00
Petidin	0,00	6.124,80

Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Županijski zavodi za javno zdravstvo kontinuirano su provodili program mjera zaštite visokorizicne grupe intravenskih ovisnika cijepljenjem protiv hepatitisa B, a u program obveznoga cijepljenja ukljuceno je cijepljenje protiv hepatitisa B, kao obvezno za školsku populaciju.

Tijekom 2002. godine otvoreno je još 7 detoksikacijskih jedinica u općim županijskim bolnicama pri odjelima za psihijatriju u Dubrovniku, Varaždinu, Sisku, Slavonskom Brodu, Vinkovcima i Karlovcu, Kliničkoj bolnici Split te u Specijalnoj bolnici za psihijatriju Jankomir, dok su u Zadru i Šibeniku građevinski radovi još uvijek bili u tijeku. Time je osigurano još 27 postelja za provođenje detoksikacijskog programa za ovisnike, uz ravnomjernu dostupnost.

Tijekom 2003. godine u svrhu poboljšanja prikupljanja podataka o broju ovisnika, Hrvatski zavod za javno zdravstvo izradio je kompjuterski program, prema dogovoru s Vladinim Uredom za suzbijanje zlouporabe opojnih droga. U taj informatizacijski sustav bili bi umreženi svi županijski centri što bi omogućilo svakodnevno ažuriranje baze podataka u Registru za bolesti ovisnosti pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Sukladno s Uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću (Narodne novine, broj 68/03) Ministarstvo zdravstva potpisalo je sa županijama ugovore o financiranju centara i savjetovašta za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti (ukupno 28), te je svoje obveze iz navedenih ugovora u cijelosti izvršilo.

Ministarstvo zdravstva financiralo je rad besplatnog antidroga telefona, pri Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, koje se odnosilo na financiranje rada dvije osobe, kao i podmirivanja troškova telefonskih racuna.

Tijekom 2003. godine također je ugovorena izgradnja jedinice za provođenje detoksikacijskog programa pri Klinici za psihijatriju KBC-a Rijeka, čime će se kapaciteti za provođenje navedenog programa proširiti za nova četiri kreveta na tom području.

Vezano za normativne djelatnosti, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je na prijedlog stručnog povjerenstva Ministarstva zdravstva za izradu provedbenih propisa o načinu propisivanja opojnih droga i psihotropnih supstanci na recept, te o načinu provođenja supstitucijske terapije metadonom s ciljem smanjenja zlouporaba u prometu na malo, na listi lijekova uveo poseban režim izdavanja metadona isključivo na ruke liječnika ("Indikacija: Kod primjene supstitucijske terapije za ovisnike o opojnim drogama na preporuku specijalista psihijatra ili liječnika Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti, a izdaje se na ruke liječnika").

Tijekom 2003. godine izraden je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga koji je 6. listopada 2003. donijet u Hrvatskom saboru te je donesen Zakon o zdravstvenoj zaštiti u kojem je predviđeno formiranje mreže centara za prevenciju ovisnosti u okviru službi Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo kao i županijskih zavoda za javno zdravstvo.

U prosincu 2003. godine Vlada RH je usvojila novi Statut Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo kojim se proširuje djelatnost zavoda na Službu za prevenciju ovisnosti. Hrvatski zavod za javno zdravstvo je izradio prijedlog mreže timova za prevenciju ovisnosti po županijama, sukladno s predloženim odredbama novih zakonskih odredbi.

Na području preventivnih djelatnosti 2002. godine Ministarstvo zdravstva je u povodu Svjetskog dana borbe protiv zlouporabe opojnih droga nabavilo test trakice za detekciju prisustva opojnih droga u mokraci, koje su se distribuirale svim županijskim centrima, kao potpora u provođenju programa Nacionalne strategije zlouporabe opojnih droga.

Tijekom 2002. i 2003. godine također je ostvarena dobra suradnja s udrugama građana te su kroz zajedničke aktivnosti podupirani preventivni programi za suzbijanje ovisnosti i promicanje zdravog stila življenja populacije, kao i programi pomoći ovisnicima organiziranih od udruga građana i strukovnih udruga i društava. Tijekom 2003. godine ukupno je sufinancirano 30 Udruga građana.

2002. godine otkupljeno je 50 primjeraka časopisa »Medix» - tema broja: "Mladi i sredstva ovisnosti", i podijeljeno je svim županijskim centrima za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti. Prema zaključku Hrvatskog sabora, tiskani su i distribuirani letci edukativnog sadržaja, namijenjeni roditeljima kao pomoć u prepoznavanju konzumiranja alkohola, pušenja duhana i korištenja droga ili psihotropnih tvari, te drugi edukativni materijali (knjige i brošure).

Medijska suradnja ostvarena je između Ministarstva zdravstva i "Narodnog radija" na kojem se tijekom 2002. godine provodio Projekt promocije zdravlja i zdravog stila življenja bez alkohola, pušenja i droga, pod nazivom " Bravo za tebe ako nisi danas zapalio cigaretu/konзумirao alkohol/ uzeo drogu" i "Nije sramota reci - u pomoć" ("jingle" i kontakt-emisije).

Emitirani su zdravstveno preventivni "jingle" na "Zagrebackom radiju".

Na području međunarodne suradnje ostvareni su dobri kontakti s međunarodnim organizacijama. 2002. godine predstavnici Vijeca za međunarodnu kontrolu narkotika (INCB) i predstavnici UNDCP-a posjetili su ministarstvo s ciljem provjere provođenja konvencija koje reguliraju područje proizvodnje i prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci te radi prikupljanja detaljnijih informacija o stanju zakonodavstva na istom području. Organizacija i sadržaj posjeta ocijenjeni su od navedenih delegacija pozitivno.

Ministarstvo je dalo preporuku za sudjelovanje naših stručnjaka iz županijskih centara, na seminaru "Drugs Policy in the European Context" u sklopu programa pomoći ADEPT-a u Nizozemskoj, a predstavnici ministarstva 2002. i 2003. godine sudjelovali su na stručnim skupovima u organizaciji UNDCP-a i INCB u Becu i Budimpešti.

Također je uspostavljena međudržavna suradnja s Republikom Slovenijom i Republikom Austrijom, s ciljem razmjene iskustva na području prevencije bolesti ovisnosti, liječenja i resocijalizacije ovisnika.

Predstavnici Ministarstva zdravstva tijekom 2002. kao i tijekom 2003. godine sudjelovali su sa stručnim predavanjima na stručnim skupovima, javnim tribinama i kontaktnim radio i TV emisijama na temu suzbijanja zlouporabe droga, s ciljem senzibilizacije javnosti na potrebu uključivanja svih struktura društva i svakoga pojedinca u borbu protiv zlouporabe opojnih droga.

6.2. MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE SKRBI

U sklopu provedbenog programa izvršenja Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga tijekom 2002. godine Ministarstvo rada i socijalne skrbi provelo je sljedeće aktivnosti;

1. Izvršene su pripremne radnje za izgradnju Terapijska zajednica "Pulac" u Rijeci.
Ministarstvo rada i socijalne skrbi je na traženje Grada Rijeke, Odjela Gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb, izdalo punomoc za obavljanje poslova parcelizacije zemljišta namijenjenog izgradnji navedene terapijske zajednice, a što je bilo potrebno radi ishodenja građevne dozvole. Posao parcelizacije je obavljen i izraden parcelacijski elaborat te su obavljene i druge pripremne radnje, kako bi se s izgradnjom terapijske zajednice moglo započeti.
2. Izvršene su pripremne radnje za izgradnju terapijske zajednice za područje Zadarske županije.
Grad Zadar i Zadarska županija su, uz suglasnost Ministarstva rada i socijalne skrbi za otvaranje terapijske zajednice za ovisnike o opojnim drogama, dobili na korištenje zemljište u neposrednoj blizini Gracaca, te obavili sve pripremne radnje za početak radova, ali im za definitivno otvaranje ustanove trebaju financijska sredstva.
3. Obavljene su pripremne radnje za osnivanje državnog dijagnostičkog-trijažnog centra.
Ministarstvo rada i socijalne skrbi je izvršilo pripremne radnje za osnivanje državnog dijagnostičko-trijažnog centra gdje bi se ovisnici kroz krace vremensko razdoblje pripremali za ulazak u jedan od postojećih rehabilitacijskih programa.
4. Planira se otvoriti terapijska zajednica za potrebe Grada Zagreba i okolice.
U tu svrhu oslobodit će se prostor premještanjem Zavoda za psihicki-bolesne osobe Mirkovac, a od Ureda za državnu imovinu Vlade Republike Hrvatske zatražilo se korištenje vojnog skladišta "Donja Bistra".
5. Izraden je prijedlog mreže ustanova za liječenje, rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika o drogama, u kojem su navedene postojeće ustanove i programi za rad s ovisnicima, kao i prijedlog potrebnih ustanova i programa u okviru sustava socijalne skrbi.
6. U tretmanu Doma za ovisnike "Zajednice Susret" smješteno je 90 ovisnika, za koja je Ministarstvo rada i socijalne skrbi osiguralo plaćanje troškova smještaja u iznosu od 2.528.837,73 kuna. Uz suglasnost ministarstva, registrirana je i nova ustanova za ovisnike "Dom za ovisnike o drogama Đurmanec" Krapina, koja bi uskoro trebala započeti s radom.
7. U okviru programa izobrazbe radnika u sustavu socijalne skrbi, kontinuirano je provedena edukacija djelatnika centara za socijalnu skrb iz područja provođenja obveza iz Zakona o sudovima za mladež, a osobito provođenje posebne obveze upućivanja maloljetnika na liječenje od droge ili njihovo upućivanje u savjetovalište.

Otvaranje državne terapijske zajednice - Ministarstvo rada i socijalne skrbi tijekom 2003. godine izvršilo je sve pripreme radnje za početak izgradnje smještajnih kapaciteta za otvaranje prve državne terapijske zajednice (komune) za ovisnike o drogama, s ciljem rehabilitacije ovisnika putem programa dugotrajnog boravka u zajednici, do potpune apstinencije, uz naglasak na psihosocijalnom tretmanu, radnu i umjetničku terapiju na lokaciji "Pulac" u Rijeci, te su započeli građevinski radovi.

Otvaranje prihvatno-trijažnog centra - Za formiranje prihvatno-trijažnog centra u kojem bi ovisnici, nakon uspješno završene detoksikacije boravili prije odlaska u daljnji tretman u neku od postojećih terapijskih zajednica, bilo je nužno pronalaženje adekvatnog prostora za rad. U tu svrhu ostvareni su kontakti s Ministarstvom zdravstva, kao i Vladom Republike Hrvatske, u sklopu rješavanja pitanja neperspektivne vojne imovine u vlasništvu Republike Hrvatske. Najprimjerenija lokacija za ovu ustanovu bila bi bivša bolnica za liječenje plućnih bolesnika u Plešivici (Jastrebarsko), u vlasništvu KBC-a, međutim to nažalost još nije realizirano, ali se planira, budući da je došlo do spajanja Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Osnivanje terapijskih zajednica prema mreži ustanova - Sukladno s mrežom ustanova za ovisnike na području Republike Hrvatske u suradnji s lokalnom zajednicom, intenzivno se tragalo za prostorom pogodnim za otvaranje terapijske zajednice za područje Slavonije, kao i za područje Dalmacije. Tako je grad Zadar, odnosno Županija zadarska, ponudio nekoliko lokacija, koje nakon uvida nisu zadovoljile kriterijima nužnim za rad terapijskih zajednica, dok je za područje Slavonije aktualna ponuda nekoliko objekata i površina u Kneževu, koje je potrebno razgledati.

Ministarstvo rada i socijalne skrbi tijekom 2003. godine dalo je odobrenje za rad Domu za ovisnike o drogama u Đurmancu, čiji je osnivač dobrotvorna udruga "Moji dani" iz Krapine. Odobrenje se odnosi na smještaj 20 korisnika koji bi se u Dom upucivali rješenjem centara za socijalnu skrb. Veliki broj mještana općine Đurmanec ne prihvaća rad ustanove u njihovoj blizini i svim sredstvima nastoje omesti redovito funkcioniranje.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi, Ministarstvo rada i socijalne skrbi predložilo je i novi oblik skrbi, između ostalih korisnika i za ovisnike - obiteljski dom, čime se pružaju mogućnosti da se rehabilitacijom ovisnika bave i članovi obitelji bez zasnivanja radnog odnosa, a pružali bi skrb za najmanje šest, a najviše 20 korisnika.

Na temelju Uredbe o raspodjeli sredstava iz igara na sreću, proveden je natjecaj za sufinanciranje projekata vezanih za zlouporabu opojnih droga za 2003. godinu.

Ministarstvo je sudjelovalo u svim aktivnostima u sustavu i izvan sustava socijalne skrbi kad je riječ o zlouporabi opojnih droga kod mladih.

6.3. MINISTARSTVO PRAVOSUĐA, UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE

U okviru provedbenog programa izvršenja Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga U Republici Hrvatskoj, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave provelo je sljedeće aktivnosti koje se odnose na provedbu normativne i druge djelatnosti.

1. Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (N.N. 58/02 od 21. svibnja 2002. godine).

Izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, čime su otklonjene normativne nejasnoće i praznine, nedoumice u praksi, a sve s ciljem povećanja učinkovitosti kaznenog pravosuđa, promijenjeni su dijelovi Zakona koji su prema dosadašnjoj praksi usporavali tijek kaznenog postupka, omogućavali razne zlouporabe prava sudionika kaznenog postupka, kao i one odredbe koje su uzrokovale zastoj ili poteškoće u redovitom tijeku kaznenog postupka. Iz navedenih Izmjena i dopuna Zakona izdvajamo sljedeće članke koji doprinose efikasnijem kaznenom postupku s ciljem suzbijanja zlouporabe opojnih droga:

- članak 175 ZKP-a (čl. 74 ZIDZKP)- propisuje odlučivanje državnog odvjetnika o kaznenom progonu prema načelu svrhovitosti, koje odredbe su iznimka od načela legaliteta kaznenog progona, kao temeljnog načela odlučivanja državnog odvjetnika, tako da se daje mogućnost državnom odvjetniku za uvjetnu odgodu kaznenog progona za neko kriminalno ponašanje počinitelja, kao i mogućnost oprost za beznačajno kazneno djelo po članku 28. KZ-a.
- članak 176. ZKP-a-"pokajnik"- je ovlaštenje državnog odvjetnika RH da odustane od kaznenog progona za pripadnika zločinacke organizacije koji je voljan pružiti važne podatke o organizaciji i njenim članovima.
- Članak 180. ZKP-a (čl.81. ZIDZKP)- propisuje uvjete primjene posebnih mjera na zahtjev državnog odvjetnika radi nemogućnosti provedbe izvida kaznenih djela na neki drugi način ili vezanosti provedbe izvida kaznenih djela s nesrazmjernim teškoćama (ograničavanje određenih ustavnih prava građana) koje su taksativno navedene i to:
 1. nadzor i tehničko snimanje telefonskih razgovora, odnosno sredstava za tehničko komuniciranje na daljinu
 2. nadzor i tehničko snimanje prostorija
 3. tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta
 4. uporaba prikrivenih istražitelja
 5. simulirani otkup predmeta te simulirano davanje otkupnine
 6. nadzirani prijevoz i isporuka predmeta kaznenog djela.

Čl. 181. ZKP-a (čl. 83 ZIDZKP)-sadrži listu kaznenih djela povodom kojih se mogu odrediti mjere iz članka 180 ZKP-a, a između navedenih djela je i kazneno djelo zlouporabe opojnih droga.

2. Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima za mladež (NN br. 12/02 od 06. veljače 2002. godine koji je stupio na snagu 14. veljače 2002.godine)

Navedenim Zakonom su osnažene procesne odredbe u pravcu veće zaštite djece i maloljetnika, te su unaprijedene odredbe o kaznenopravnoj zaštiti djece i maloljetnika, tako da je proširena ovlast sudova za mladež u odnosu na djela koja su počinjena na njihovu štetu. Poboľšane su materijalno-pravne i procesno-pravne odredbe u odnosu na maloljetne počinitelje kaznenih djela, te odredbe u svezi s efikasnosti postupka, tako da se postupci u kojima su žrtve djeca i maloljetnici žurno rješavaju.

Najznacajnije odredbe tih Izmjena zakona su:

Čl.9 st.2.toc.9.Posebna obveza izrečena maloljetniku da se podvrgne postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti

Čl.30.Primjena sigurnosne mjere prema maloljetniku obveznog liječenja od ovisnosti

Čl. 63. Nepokretanje postupka

Čl. 64 Uvjeti nepokretanja postupka

3. Donesen je Zakon o prekršajima NN br. 88/02 od 24.srpnja 2002.godine (stupio na snagu 01. listopada 2002.godine)

Prekršajem se povrjeđuje javni poredak, društvena disciplina ili druge društvene vrijednosti koje nisu zašćicene Kaznenim zakonom i drugim zakonima u kojima su propisana kaznena djela. Propisuje prekršajne sankcije, kazne, globe, mjere upozorenja, zašćitne i dugotrajne mjere. NajvaŹnije odredbe tog Zakona su:

Cl. 66. st. 1. Propisuje primjenu odgojnih mjera prema maloljetnicima, sudski ukor, posebne obveze upucivanja u Centar za odgoj.

Cl. 68 st.1.toc.4 - Od posebnih obveza propisuje posebnu obvezu da se maloljetnik uz suglasnost svog zakonskog zastupnika podvrgne odvikavanju od droge ili drugih ovisnosti.

4. Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN br. 105/04) u kojem je u clanku 71. dodana nova tocka e koja kao posebnu obvezu uz uvjetnu osudu sa zašćitnim nadzorom predvida podvrgavanje odvikavanju od ovisnosti o alkoholu i opojnim drogama u zdravstvenoj ustanovi ili terapijskoj zajednici.
5. Provedena je edukacija u Centru za strucno usavršavanje sudaca i drugih pravosudnih duŹnosnika, osnovanog pri Ministarstvu pravosuda, uprave i lokalne samouprave u suradnji s Uredom za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Edukacija je provedena o Izmjenama kaznenog zakonodavstva u svezi sa kaznenim djelom zlouporabe opojnih droga iz cl. 173. KZ-a, djelovanja opojnih droga, kaznenog progona po nacelu oportuniteta, posjedovanja droge kao prekršaja prema Zakonu o suzbijanju zlouporabe droge, ubrojivosti i lijećenja osoba koje su kaznena djela pocinile pod utjecajem droge i stanja kriminaliteta vezanog uz droge (sekundarni kriminalitet).

U dijelu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u RH, za 2003.godinu, koji se odnosi na penalni sustav, predvideno je poboljšavanje uvjeta za kvalitetniju organizaciju rada s ovisnicima, izrada odgovarajućih programa te osiguravanje prostora i strucnih timova. Planirano je da se ovaj cilj ostvari izvršavanjem sljedećih mjera:

1. utvrditi rad s ovisnicima u zatvorskom sustavu, definiran pojedinacnim programima izvršavanja kazne zatvora
2. poboljšati tretman zatvorenika ovisnika u zatvorskom sustavu te za vrijeme trajanja tretmana u zatvorskom sustavu osigurati adekvatan prihvata
3. formirati poseban socio-terapijski odjel u kojem ce biti smješćeni zatvorenici koji su ovisnici o opojnim drogama, a koji su prije dolaska na izdržavanje kazne bili ukljućeni u socijalno terapijski postupak, te zatvorenici ovisnici koji su tijekom izvršavanja kazne u provedbi programa lijećenja od ovisnosti dosegli mogućnost izdržavanja kazne u otvorenim uvjetima
4. definirati ekipu strucnjaka razlićitih profila koji ce raditi s ovisnicima.

U pojedinacnim programima izvršavanja kazne zatvora za zatvorenike ovisnike kojima je uz kaznu izrećena i sigurnosna mjera obveznog lijećenja od ovisnosti, te zatvorenike kod kojih je tijekom dijagnostickog postupka utvrđeno postojanje problema ovisnosti, odredene su aktivnosti koje ce se s njima provoditi tijekom izvršavanja kazne.

U odnosu na poboljšanje tretmana zatvorenika provodi se stalna supervizija i edukacija terapeuta, a na podrucju prihvata poslije otpusta, zatvori i kaznionice permanentno ispunjavaju zakonsku obvezu ostvarivanja kontakata s vanjskim institucijama. Isto tako u Kaznionici u Lepoglavi je krajem prošle godine ustrojen poseban odjel na kojem borave zatvorenici ovisnici koji dobrovoljnim potpisivanjem ugovora pristaju na lijećenje od ovisnosti.

Otvorena je kaznionica socio-terapijskog tipa u kojoj bi kaznu trebali izdržavati zatvorenici ovisnici o drogama koji su prije dolaska na izvršavanje kazne bili uključeni u socio-terapijski postupak, te zatvorenici ovisnici o drogama koji su u kaznionicama zatvorenog i poluotvorenog tipa dosegli visoku razinu napretka u rješavanju problema ovisnosti i kojima bi se moglo ukazati povjerenje izvršavanja kazne u otvorenim uvjetima, za sada nije osnovana, jer za adaptaciju objekta predviđenog za tu namjenu nisu osigurana financijska sredstva. U odnosu na iskazivanje financijskih sredstava utrošenih za provedbu programa izvršenja Nacionalne strategije u 2002. i 2003.godine, napominjemo da se u okviru Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave program Nacionalne strategije izvršava u okviru redovite djelatnosti te je nemoguće posebno prikazati iznose utrošene na tretman ovisnika. U 2003.godini je Ured za suzbijanje zlorabe opojnih droga Upravi za zatvorski sustav namjenski doznacio 400.000,00 kuna, za nabavu 8 aparata za utvrđivanje prisutnosti opojnih droga u organizmu putem sline, koji su i nabavljeni.

6.4. MINISTARSTVO PROSVJETE I ŠPORTA

Tijekom 2002. godine Ministarstvo prosvjete i športa je intenzivno surađivalo sa svim županijskim koordinatorima Školskih preventivnih programa, a uspostavljena je i kvalitetna suradnja s nositeljima Školskih preventivnih programa (ŠPP-a) u odgojno-obrazovnim ustanovama. U svim županijama održani su seminari za prosvjetne djelatnike, a posebno se radilo na deset tocaka ŠPP-a. kojim se nastojalo obuhvatiti sve oblike ovisnosti i sva rizična ponašanja koja mogu biti znak za skretanje u ovisnost. U okviru provedbenog programa izvršenja Nacionalne strategije suzbijanja zlorabe opojnih droga, Ministarstvo prosvjete i športa je provodilo sljedeće aktivnosti.

1. Održana su 64 jednodnevna seminara za izobrazbu podučavatelja u odgojno-obrazovnim ustanovama, koji će raditi s djecom, učenicima, odgajateljima, nastavnicima i roditeljima, te s ravnateljima dječjih vrtića osnovnih i srednjih škola.
2. U svim županijama je ostvarena inicijativa priređivanja brošura o vrtićima i školskim preventivnim programima, brošura za razrednike srednjih škola te drugi edukativno-promidžbeni materijali koje su priređivali sami učenici u suradnji s nositeljima ŠPP-a i županijskim koordinatorima. Održano je 108 jednodnevnih seminara u mjesecu borbe protiv alkoholizma i ostalih ovisnosti. U gradu Zagrebu održani su trodnevni seminari za razrednike prvih razreda te sve nositelje ŠPP-a (nazorno 1.200 sudionika). Nakon evaluacije iskazana je potreba za edukacijom svih razrednika i ostalih nastavnika koji rade u srednjim školama u Gradu Zagrebu. U 20 županija održano je 47 jednodnevnih seminara za ravnatelje osnovnih i srednjih škola i nositelje ŠPP-a (nazorno 2.400 sudionika). Svi sudionici iskazali su potrebu za češćom edukacijom svih nastavnika u sustavu školstva.
3. U 50 odgojno-obrazovnih ustanova priređeni su projekti učenickih inovacija, kao npr. *Do zdravlja najsigurnije stižem bez ovisnosti, Moj izbor je zdravlje, a ne ovisnost, Život bez ovisnosti za zdraviju mladost, Reci NE nije dovoljno, Kako reci ne negativnim izazovima života, Mladi i droga, Jabukom protiv ovisnosti, Recite životu DA, izaberite život, Kvalitetno roditeljstvo, vršnjaci – vršnjacima, Vezom na platnu protiv ovisnosti – djeca s posebnim potrebama, Rad na sebi, lijepo ponašanje, Umjetnošću i zdravim životom protiv ovisnosti i dr.* Velik broj osnovnih i srednjih škola organizirao je izvannastavne slobodne aktivnosti uz potporu lokalne zajednice.
4. Velika psihološko-pedagoška potpora u sklopu školskoga preventivnog programa pružena je Osnovnoj školi "Bijaci" i dječjem vrtiću "Kaštela", pri smještaju djevojčica zaraženih HIV-om putem preventivnog djelovanja na svu djecu i učenike u te dvije ustanove, kao i na odgojitelje i nastavnike, te roditelje djece koja polaze te ustanove a u cilju kvalitetnijeg prihvatanja različitosti, veće tolerancije i razumijevanja problema s kojima se susrela ta sredina.

5. Pribavljeno je 1.840 stručnih naslova za potrebe edukacije nositelja školskih preventivnih programa. Županijski koordinatori ŠPP-a su istaknuli u svojim izvješćima za 2002. godinu veću zainteresiranost društvene zajednice u sprječavanju zlorabe opojnih droga.

Sukladno s Planom aktivnosti o provedbi školskih preventivnih programa u 2003. godini provedene su sljedeće aktivnosti:

1. Ministarstvo prosvjete i športa priredilo je izvješće o radu na provedbi programa suzbijanja zlorabe droga u sustavu školstva za 2002. godinu, kao i financijsko izvješće o radu na provedbi programa suzbijanja zlorabe droga u sustavu školstva za 2002. godinu, te financijsko izvješće o utrošenim sredstvima za provedbu aktivnosti ŠPP-a u 2002. godini.
2. Priredjen je Plan aktivnosti o provedbi školskih preventivnih programa u 2003.
3. U suradnji sa službama društvenih djelatnosti u uredima državne uprave u županijama te Školom narodnog zdravlja "Andrija Štampar", u svim odgojno-obrazovnim ustanovama (djecjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama i učenickim domovima) organizirano je obilježavanje hrvatskog "Dana bez dima", 5. ožujka 2003. godine, pod nazivom "Hrvatska diše".
4. Odobren je Rotary klubu Rijeka - Sv. Vid, projekt "Život bez ovisnosti - za zdraviju mladost", u veljaci 2003. godine, a koji provodi udruga u suradnji sa županijskim koordinatorom u osnovnim školama grada Rijeke i Primorsko - goranske županije. Rezultat suradnje jesu i letci koji su namijenjeni roditeljima, pod nazivom: "Što djeca ne vole u komunikaciji - Ljudski je grijehiti - Pomozite djetetu da nauči rješavati probleme - Komunikacija u obitelji - Utjecaj vršnjaka - Upoznajte prijatelje svojeg djeteta - Obitelj i prevencija ovisnosti - Otvoreni obiteljski razgovori".
5. U veljaci 2003. godine pokrenuti su novi projekti u 16 osnovnih i srednjih škola koje provode učenici i njihovi nastavnici i to:
 - OŠ Đelekovac; Projekt: Znanjem protiv ovisnosti-otvorena citaonica od drva u školskom vrtu.
 - OŠ Studenci-; Projekt: Afirmacijom pozitivnih vrijednosti protiv ovisnosti.
 - OŠ Aržano-; Projekt: Zdravim stilom življenja protiv ovisnosti.
 - Tehnološko-kemijska škola Karlovac; Projekt: Mi smo OK, možeš biti i ti –u sklopu ŠPP-a.
 - OŠ Braca Seljan, Karlovac; Projekt: Djeca školska galerija Leptir-Likovnim stvaralaštvom protiv ovisnosti,
 - Centar za odgoj i obrazovanje djece, Karlovac; Projekt: Likovnim izrazom za život bez ovisnosti-djeca s posebnim potrebama.
 - OŠ Vladimira Nazora, Adžamovci; Projekt: Jabukom protiv ovisnosti,
 - Srednja škola Stanka Ožanica, Zadar; Projekt: Radom protiv ovisnosti-izrada cesticke od suhog cvijeca i lišca,
 - OŠ Prelog; Projekt: Kako biti što uspješniji-preventivno djelovanje na nepoželjne oblike ponašanja.
 - III. osnovna škola Cakovec ; Projekt: Jedan razred, jedan život, prevencija ovisnosti,
 - OŠ Donja Dubrava; Projekt: Radionice svrhovitog provođenja slobodnog vremena.
 - OŠ Mursko Središće; Projekt: slobodna nastava-put do samopoštovanja
 - OŠ Mladost, Jakšić; Projekt: Za kvalitetnije međusobne odnose i različite pristupe u poučavanju i učenju o zdravim stilovima života.
 - OŠ Vladimira Nazora, Trenkovo; Projekt: Dan zahvalnosti za plodove zemlje -Izložbom protiv ovisnosti

- OŠ Antuna Kanižalica, Požega; Projekt: Edukacijskim CD programom protiv ovisnosti i Geodetsko-tehnicka škola, Zagreb; Projekt: U prijateljstvu s prirodom, zajednicki u borbi protiv ovisnosti.
6. U travnju 2003. godine nabavljeno je 950 naslova strucne literature (Nevenka Blažoc-Cop " Put u život bez ovisnosti o drogama-Prirucnik za roditelje i ucitelje" i dr. William Glasser: " (Ne) Sretni tinejdžeri-nacin na koji roditelji i ucitelji mogu doprijeti do njih") za potrebe edukacije nositelja školskih preventivnih programa u svim osnovnim školama i dijelu srednjih škola u Republici Hrvatskoj.
 7. Tijekom prvih cetiri mjeseca 2003., u svim županijama intenzivno se surađivalo sa svim županijskim koordinatorima i uspostavljena je uspješna suradnja s nositeljima ŠPP-a u odgojno-obrazovnim ustanovama te su održani jednodnevni seminari (21 seminar s temama iz Plana aktivnosti Ministarstva prosvjete i športa za 2003.godinu. Seminari su održani u 20 županija i Gradu Zagrebu, na kojima su sudjelovali predstavnici dječjih vrtica, osnovnih i srednjih škola te ucenickih domova (približno 1.500 sudionika).
 8. U travnju 2003.godine u Ministarstvu prosvjete i športa održao se redoviti sastanak svih županijskih koordinatora školskih preventivnih programa
 9. U kolovozu 2003.godine pokrenuto je 20 ucenickih projekata u dječjim vrticima, osnovnim i srednjim školama koje provode ucenici i njihovi nastavnici i to:
 - OŠ Petra Kanavelica, Korcula; Projekt: Za zdravi život na mom otoku.
 - OŠ Stjepana Radica, Metkovic; Projekt: Naša radost-naše kvalitetno vrijeme-u sklopu ŠPP-a
 - OŠ Marina Držica, Dubrovnik; Projekt: Nocni izlasci-ograniciti ih ili ne- parlaonice uoci obilježavanja medunarodnog dana borbe protiv ovisnosti
 - OŠ Gruda; Projekt: Športom i druženjem protiv ovisnosti
 - OŠ Ivana Gundulica, Dubrovnik; Projekt: Športski susreti-u sklopu obilježavanja medunarodnog dana borbe protiv ovisnosti,
 - OŠ Slano; Projekt: Akcija MASKE – u sklopu obilježavanja medunarodnog dana borbe protiv ovisnosti
 - OŠ "Đuro Ester", Koprivnica; Projekt: Kako zaštititi obitelj od ovisnosti,
 - OŠ Vladimir Nazor, Križevci; Projekt: Vršnjaci pomagaci,
 - OŠ Ferdinandovac; Projekt: Šprotom do zdravlja, prevencija ovisnosti,
 - OŠ Sokolovac; Projekt: Druženje djece, roditelja i škole prevencija ovisnosti
 - OŠ Ljudevita Modeca, Križevci; Projekt: Aktivnosti s ucenicima za vrijeme ljetnih praznika,
 - Strukovna škola, Đurđevac; Projekt: Program za mlade ESPO
 - OŠ Virovitica; Projekt: Radom i samopoštovanjem u borbi protiv ovisnosti-djeca s teškocama u razvoju
 - OŠ Marka Marulica, Slatina; Projekt: Tribine i parlaonice-Okovana mladost-školske ekskurzije -prevencija ovisnosti.
 - Dječji vrtić Trešnjevka, Zagreb; Projekt: Živimo zdravo-primarna prevencija ovisnosti
 - Dječji vrtić Potocnica, Zagreb; Projekt. Bogatstvo razlicitosti, primarna prevencija ovisnosti
 - OŠ Petra Preradovica, Zagreb; Projekt školska liga-školske zajednice u borbi protiv ovisnosti
 - Industrijsko-obrtnicka škola, Sisak; Projekt: Spoznajte otkuda ljudi polaze- primarna prevencija ovisnosti
 - OŠ Jurja Dalmatinca, Šibenik; Projekt: Odgovornim roditeljstvom protiv ovisnosti.
10. U listopadu 2003.godine održan je drugi sastanak Foruma roditelja i županijskih koordinatora ŠPP-a gdje se na zahtjev roditelja raspravljalo o prevenciji ovisnosti. Na tu temu održano je predavanje "Zašto djeca-postaju ovisnici i zašto je to štetno?- prof.dr.sc.Lackovic .Županijski koordinatori su prisutnim roditeljima predstavili svoj rad u pojedinim županijama te ih

savjetovali na koji način mogu preventivno djelovati u obitelji i spriječiti upotrebu droga među djecom.

11. U listopadu 2003. godine nabavljeno je 50 naslova stručne literature (Nevenka Blažić-Cop: "Put u život bez ovisnosti o drogama-priručnik za roditelje i učitelje) za članove foruma roditelja i županijske koordinate.
12. U studenome 2003.godine odobrena su sredstva za održavanje jednodnevnih seminara za ravnatelje i prosvjetne djelatnike u mjesecu borbe protiv alkoholizma i ostalih ovisnosti, a u sklopu provedbe preventivnih programa u 2003.godini. Seminari su održani u 20 županija i Gradu Zagrebu na kojima su sudjelovali predstavnici dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola te učenickih domova (približno 1.500 sudionika).
13. U studenome 2003. godine pokrenuto je 18 novih učenickih projekata u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske i to:
 - Dječji vrtić Radost, Zadar; Projekt: Prevencija ovisnosti o pušenju u predškolskom odgoju,
 - Klasična gimnazija, Zagreb; Projekt: Kinoklub "Noema"-Snimanje filma na temu borbe protiv ovisnosti te promicanju zdravih stilova života.
 - Dječji vrtić Grigor Vitez, Split; Projekt: Naša radost, vaša ljubav-sretnija budućnost,
 - OŠ "August Cesarec", Špišić-Bukovica; Projekt: Učenicka stvaralaštva-stvaralaštvom do punijeg života.
 - Dječji vrtić Zeko, Slatina; Projekt: Vježbamo i rastemo (program ispitivanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti i dostignuća)
 - OŠ Antuna Kanižlića, Požega; Projekt: Edukacijski program na CD-ROM-u
 - Strukovna škola Pula; Projekt: 7 navika uspješnih tinejdžera i obrazovanje o ljudskim vrijednostima.
 - OŠ Veruda, Pula; Projekt: Budimo uspješni,
 - OŠ Ivana Batelice, Raša, Projekt: Osnove rada u školskoj dramskoj radionici u borbi protiv ovisnosti.
 - OŠ "Vitimir Širola-Pajo", Nedešćina; Projekt: Druženjem i radom do zdravijeg života.
 - Talijanska srednja škola "Dante Alighieri", Pula; Projekt: Kreativna grupa,
 - OŠ dr. Franje Tuđmana, Korenica;Projekt: skijanjem protiv ovisnosti,
 - Gimnazija Karlovac; Projekt: Dobra je hrana za bolest brana (Izreci to filmski)
 - Zrakoplovna tehnička škola "Rudolf Perišin", Velika Gorica; Projekt: Rad na razvijanju samopouzdanja učenika (nakon smrti učenika škole).
 - OŠ Ljudevita Gaja Osijek; projekt: Rad na razvijanju samopouzdanja učenika (nakon smrti učenika škole)
14. U prosincu 2003. godine nabavljeno je još 560 naslova stručne literature (Gordana Buljan Flander i Dubravka Kocijan Hercigonja: "Zlostavljanje i zanemarivanje djece", na zahtjev ravnatelja srednjih škola, zbog preventivnog djelovanja i suzbijanja zlostavljanja i nasilja među djecom. Knjige su namijenjene srednjim školama i učenickim domovima prema popisu Ministarstva prosvjete i športa.
15. U suradnji s Uredom za suzbijanje zlorabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, predložene su mjere kojima bi se omogućio završetak obrazovanja ili prekvalifikacija zanimanja za one osobe koje se nalaze u nekom od tretmana liječenja odnosno odvikavanja od ovisnosti ili su uspješno završile neki od tretmana liječenja ovisnosti odnosno odvikavanja od ovisnosti.
16. Priredjen je prijedlog aktivnosti školskih preventivnih programa Ministarstva prosvjete i športa u suzbijanju zlorabe droga u Republici Hrvatskoj.
17. U mjesecu borbe protiv alkoholizma (od 15.siječnja do 15.prosinca) objavljena je knjižica

“ Kako razborit biti i odluciti ne piti” u suradnji s Ministarstvom zdravstva Republike Hrvatske, a koje su podijeljene svim ucenicima drugih razreda srednjih škola u Republici Hrvatskoj (ukupno 52.000 primjeraka).

6.5. MINISTARSTVO FINACIJA - CARINSKA UPRAVA

Tijekom 2002.godine Carinska uprava je ostvarila preko 20 zapljena opojnih droga i to heroina 9.424,60 grama, hašiša 53,43 grama, marihuane 12.879,63 grama, kokaina 68,67 grama i amfetamina 10 tableta. Osim navedenoga u okviru izvršenja mjera predviđenih provedbenim programom izvršenja Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, provedene su sljedeće aktivnosti.

1. U suradnji sa Carinskom službom Velike Britanije (HM Customs) organizirana je edukacija carinskih službenika, te distribuirana literatura i priručnici za operativne carinske službenike koji neposredno rade na kontroli prometa, bilo na granicnim prijelazima ili unutarnjim ispostavama.
2. Izvršena je edukacija carinskih službenika za popunu posada za tri velika samohoda, uređaja za skeniranje kamiona i kontejnera.
3. Uspostavljeni su novi granicni prijelazi, ali je broj carinskih službenika ostao isti, što otežava poboljšanje kontrole granice te je stoga nužno povećanje broja carinskih službenika.
4. U postupku uvozno - izvoznog carinjena, u suradnji s Ministarstvom zdravstva izvršena je kontrola uvoza i izvoza, na temelju dozvola za lijekove, opojne droge i važecih lista za psihoaktivne tvari i prekursore.
5. Ostvarena je kvalitetna suradnja s Odjelom za droge MUP-a RH temeljem čega je znatno poboljšana svakodnevna suradnja na terenu između carinarnica i mjerodavnih policijskih uprava.
6. Temeljem iskustava u praksi, a nakon obavljenih konzultacija s Državnim odvjetništvom RH utvrđen je način postupanja i obrade kod konkretnih slučajeva otkrivanja ilegalnih pošiljaka opojnih droga na granicnim prijelazima.
7. Osamdesetak ovlaštenih carinskih službenika Službe za suzbijanje krijumčarenja završilo je tečajevе za proširene ovlasti primjene sredstava prisile i ovlaštenja za nošenje oružja, koji su održani u Policijskoj akademiji u Zagrebu.
8. U sklopu Regionalnog RILO-projekta (projekt Svjetske carinske organizacije za razmjenu obavještajnih podataka o opojnim drogama), državni ured RILO pri Carinskoj upravi neprestano je prosljeđivao svim carinarnicama obavijesti o tekucim tendencijama u krijumčarenju, temeljem prikupljenih obavještajnih podataka iz Regije (Srednja- Istocna Europa i šire), kao i mjesečnu stručnu literaturu o najnovijim pojavama i oblicima svih vrsta krijumčarenja opojnih droga.
9. Uspostavljena je vrlo korektna suradnja s inozemnim institucijama na području razmjene podataka i analiza, a koje su izvan okvira postojećih bilateralnih odnosa, kao što su CAFAO-Sarajevo (Ured Europske komisije za carinsku i fiskalnu pomoć), WCO (Svjetska carinska organizacija), te NCIS (Državna kriminalističko-obavještajna služba Velike Britanije).
10. Poboljšanim ustrojem Carinske uprave te očekivanom popunom upražnjenih radnih mjesta, kako na granicnim prijelazima, tako i u novom Odjelu za droge, kao i daljnjim tehničkim uređenjem i opremanjem granicnih prijelaza, očekuje se znatno veći efekt u idućem razdoblju.

Sukladno s Nacionalnim programom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003.godinu Carinska uprava je tijekom 2003.godine provela sljedeće aktivnosti.

1. Stručno osposobljavanje carinskih službenika za suzbijanje krijumčarenja opojnih droga

Zbog nedostatka financijskih sredstava, Carinska uprava Republike Hrvatske nije bila u mogućnosti organizirati edukativne seminare s temom suzbijanja zlouporabe opojnih droga. U sklopu programa edukacije, distribuirana je odgovarajuća literatura i priručnici za operativne carinske službenike koji

neposredno rade na kontroli prometa, bilo na granicnim prijelazima ili unutarnjim ispostavama, a u okviru tog programa svim ispostavama i granicnim prijelazima dostavljen je edukativni plakat "Sa drogom nisi sam – zlo je uz tebe."

2. Tehnicko uredenje i opremanje carinskih ispostava i granicnih prijelaza

U skladu s raspolozivim sredstvima, u razdoblju od 1.sijecnja do 31. prosinca 2003. godine nastavljeno je tehnicko opremanje i uredenje granicnih prijelaza. Osim redovitih aktivnosti na izgradnji i odrzavanju postojećih granicnih prijelaza, Carinska uprava RH u proteklom je razdoblju obavljala i poslove na uspostavi novih granicnih prijelaza, a sukladno s odlukama Vlade Republike Hrvatske. Broj uspostavljenih granicnih prijelaza u stalnom je porastu (kao i opseg robnog prometa uostalom), dok je broj službenika Carinske uprave RH ostao isti, zbog čega je nužno zaposliti veci broj carinskih službenika, kako bi se pridonijelo boljoj kontroli granice kojoj težimo. Aktivnim sudjelovanjem u pripremi i implementaciji CARDS programa, Carinska Uprava Republike Hrvatske nastojala je, koliko je god moguće, pridonijeti procesu približavanja europskim standardima na našim najfrekventnijim granicnim prijelazima. Prioritet u 2003. godini bio je nastavna distribucija prirucnih testova (testera) za otkrivanje i detekciju opojnih droga, s ciljem da svi granicni prijelazi i unutarnje ispostave budu opremljeni za adekvatno djelovanje. Do realizacije ove mjere nije došlo zbog nedostatka financijskih sredstava.

3. Kontrola uvoza i izvoza lijekova

U postupku uvozno-izvoznog carinjenja u suradnji s Ministarstvom zdravstva kontroliran je uvoz i izvoz na temelju dozvola za lijekove, opojne droge i važecih lista za psihoaktivne stvari i prekursore.

4. Suradnja s MUP-om RH

Na podrucju suzbijanja zlouporabe opojnih droga, Carinska uprava RH je uspostavila kvalitetnu suradnju s Odjelom za droge MUP-a RH. Tijekom 2003. godine tri su generacije, tj. osamdesetak carinskih službenika Službe za suzbijanje krijumčarenja završilo je tecajeve za proširene ovlasti, primjenu sredstava prisile i ovlaštenje za nošenje oružja, održane u Policijskoj akademiji u Zagrebu. Služba za suzbijanje krijumčarenja unutar Carinske uprave RH glavni je nositelj borbe protiv svih oblika izbjegavanja carinskog nadzora i krijumčarenja. Unutar te službe, u 2003.godini oformljen je Odjel za droge, opasne tvari i pranje novca.

5. Zapljene opojnih droga ostvarene tijekom 2003. godine

U 2003. godini Carinska je uprava ostvarila 30 zapljena opojnih droga i to heroin 74.078,30 grama, Hašiš 3,00 grama, Marihuana 86.794, 30 grama i Amfetaminia 402 tablete. U odnosu na 2002.godinu došlo je do znatnog povećanja kolicine zapljena i to heroina za 686% i marihuane za 570%.

6. Medunarodna suradnja

Osim održavanja odnosa s Odjelom za droge u MUP-u, bilateralnih i multilateralnih veza u sklopu Regionalnog RILO projekta, kontakti su postojali i s drugim inozemnim institucijama. Vrlo korektna suradnja uspostavljena je na podrucju razmjene podataka i analiza, s nekim institucijama koje su izvan okvira postojećih bilateralnih odnosa: CAFAO- Sarajevo (Ured Europske komisije za carinsku i fiskalnu pomoc), WCO (Svjetska carinska organizacija), te NCIS (Državna kriminalisticko-obavještajna služba Velike Britanije).

6.6. MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Strateški ciljevi Ministarstva unutarnjih poslova razumijevaju aktivnosti koje su usmjerene na suzbijanje ponude (dostupnosti) droge i uz suradnju s drugim tijelima i sudjelovanje u raznim

preventivnim aktivnostima, usmjerenima na smanjenje potražnje opojnih droga. Sukladno s Provedbenim programom izradenim na osnovi Nacionalne strategije i Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, Ministarstvo unutarnjih poslova provodilo je sljedeće aktivnosti:

1. Suzbijanje najorganiziranijih oblika proizvodnje, krijumčarenja i preprodaje opojnih droga, odnosno smanjenje dostupnosti (ponude) opojnih droga, u okviru kojih su se poduzimale sve zakonom propisane mjere i postupci, s ciljem sprecavanja krijumčarenja heroina tzv. "Balkanskom rutom", krijumcarskim kanalom kojim se opojna droga krijumčari iz zemalja tzv. proizvođača (jugoistočna Azija, Bliski istok, Turska), na područje tzv. zemalja potrošača.
Presijecanjem međunarodnih krijumcarskih kanala, uz suradnju i doprinos Carinske uprave, zaplijenjeno je 36 kg 935,29 g heroina koji je bio krijumčaren tzv. "Balkanskom rutom". Posebna pozornost usmjerena je prema zlouporabama i krijumčarenju sintetičkih opojnih droga (ecstasya i amfetamina) te je tijekom 2002.godine zaplijenjeno 110 632 tablete ecstasya i 28 kg 26,57 g amfetamina.
2. Pojacane su aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga, tzv. "ulicna redukcija", gdje je iz statističkih pokazatelja vidljiv rezultat pojačanih aktivnosti službenika MUP-a u 2002. godini na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga.
Isti pokazatelji ukazuju na kontinuirani porast otkrivenih i prijavljenih kaznenih djela u svezi s krijumčarenjem i zlouporabom opojnih droga, kao i broja kazneno prijavljenih osoba, te je tijekom 2002.godine otkriveno 8 717 kaznenih djela zlouporabe opojnih droga i podneseno 2 038 prekršajnih prijava protiv ukupno 2 023 osobe.
Trend porasta broja prijavljivanja navedenih kaznenih djela u odnosu na stanje te vrste kriminala u istom razdoblju 2001. godine, iznosi 1,25%.
Poduzimanjem preventivno-represivnih mjera na mjestima gdje se okupljaju i sastaju osobe prodavaci i potrošači opojnih droga, uspješno je spriječeno uspostavljanje otvorenih narko-scena te se time smanjila dostupnost opojnih droga i stvaranje većeg broja novih ovisnika o drogama.
Operativnim radom na terenu prikupljeni su podaci o dostupnosti pojedinih opojnih droga, njihovoj čistoci, načinu distribucije, cijeni na ilegalnom narco-tržištu, mjestima gdje se droge najviše distribuiraju i drugo, na osnovi čega su se pratili trendovi, kretanja na ilegalnom narco-tržištu, te usmjeravale aktivnosti u suzbijanju ponude opojnih droga.
3. Realizirano je niz seminara i edukacija, te uspostavljena aktivna međunarodna suradnja s ciljem suzbijanja zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga. Između ostalih realiziran je i specijalistički seminar za policijske službenike linije rada te specijalistički seminar (međunarodna suradnja) u organizaciji "DEA-e" (Drug Enforcement Administration). Na osnovi međunarodne policijske suradnje, policijski službenici linije rada su tijekom 2002.godine prisustvovali konferencijama i seminarima (Engleska, Nizozemska, Njemacka, Madarska i druge) s tematikom suzbijanja ponude, ali i potražnje za opojnim drogama, budući da su intencije usmjerene prema integriranom pristupu problematici opojnih droga. Voditeljski kadar iz Policijskih uprava održavao je predavanja na jednodnevnim seminarima edukacije sudaca i državnih odvjetnika, volontera Crvenoga križa, novinara, službenika Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, kao i na specijalističkim tecajevima za policijske službenike u organizaciji Policijske akademije, a sve u svezi s problematikom suzbijanja zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga.
4. Održano je niz operativnih sastanaka sa službenicima kriminalističkih policija pojedinih europskih zemalja (Slovenije, Austrije, Nizozemske i Belgije). Policijski službenici Odjela za droge MUP-a aktivno su sudjelovali u provođenju međunarodnih operativnih akcija, kojima je cilj presijecanje krijumcarskih kanala, posebice onih u koja su umiješani naši državljani. Nastavilo se s odličnom suradnjom sa službenicima DEA-e, Ministarstva pravosuđa SAD-a, (FBI), Generalnim

sekretarijatom Interpola, kao i Komisijom za opojne droge UN-a, INBC-om; IBPC-om Budimpešta, te UNODCO-om (Ured za kontrolu droga i prevenciju kriminala UN-a).

5. Statistički pokazatelji Ministarstva unutarnjih poslova, vezanih uz zlouporabu opojnih droga tijekom 2002. godine, u pogledu kaznenih djela i zaplijena opojnih droga su sljedeći. Ukupno je prijavljeno 8 717 kaznenih djela iz domene zlouporabe opojnih droga te je za njih, zbog postojanja osnovane sumnje da su pocinili kazneno djelo iz članka 173 KZ-a, kazneno prijavljeno ukupno 7 589 osoba.

Sveukupno je tijekom 2002.godine izvršeno 7 585 zapljena svih vrsta opojnih droga u sljedećim količinama:

- heroin : 36 kg 935,29 g
- hašiš: 2kg 53,53gr
- marihuana 595 kg 190,60g
- kokain 3kg 296,77gr
- amfetamin: 28 kg 26,57 g
- heptanon:4047 tableta
- ecstasy: 110632 tableta
- LSD:192 doza

Vežano uz krijumčarenje i zlouporabu opojnih droga u 2002. godini, službenici Ministarstva unutarnjih poslova oduzeli su značajne količine novaca, oružja, streljiva, informaticke i druge opreme.

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, u skladu s Nacionalnom strategijom suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj, provodilo je aktivnosti prvenstveno usmjerene na suzbijanje ponude, te svojim interdisciplinarnim pristupom i u suradnji s drugim tijelima djelovalo u raznim preventivnim aktivnostima, usmjerenima na smanjenje potražnje za opojnim drogama. S tim u vezi, službenici Ministarstva unutarnjih poslova tijekom 2003. godine provodili su sljedeće, konkretne zadace:

1. Nadzor državne granice

Vežano uz zaštitu hrvatske državne granice, u okviru provedbe CARDS programa 2001. - Integrirano upravljanje granicom, potpisana je Uputa o međusobnoj suradnji policije i carine koji predstavlja osnovu za intenzivniju i učinkovitiju suradnju policije i carine, bez zadiranja u strukturu i ovlaštenost obaju tijela. Povezivanje obostranih pravnih i stvarnih mogućnosti predstavlja važan korak u smjeru integriranog upravljanja granicom, s naglaskom na provođenju zajedničkih akcija, a koje su tijekom 2003. godine višekratno inicirane od strane Uprave za granicu.

Tijekom 2003. godine, u okviru Tecaja za granicnu policiju provodila se edukacija policijskih službenika granicne policije o predmetnoj problematici; u suradnji sa francuskom policijom realiziran je petodnevni seminar "Droga na granici", te u suradnji s Upravom kriminalističke policije, jednodnevni seminar sa temama koje se odnose na sprječavanje krijumčarenja opojnih droga.

Sukladno s novim Zakonom o Nadzoru državne granice, policijski službenici ovlašten su obaviti pretragu prijevoznog sredstva kad postoji osnova sumnje da se u prijevoznom sredstvu, između ostalog, nalazi opojna droga, a što će podici otkrivacku djelatnost na višu razinu.

Ministarstvo unutarnjih poslova u potpunosti suraduje s Carinskom upravom, Ministarstva Financija (ovlaštenom za kontrolu uvoza, izvoza i provoza robe), poglavito vežano uz razmjenu podataka o

krijumcarskim lancima, modalitetima, korištenim sredstvima, odnosno osobama umiješanim u krijumčarenje, koji poduzimaju zajednicke aktivnosti u svrhu presijecanja međunarodnih krijumcarskih kanala kojima se krijumčare opojne droge, odnosno znatnijeg smanjenja ponude opojnih droga u zemlji.

Uprava kriminalističke policije aktivno i kontinuirano radi na suzbijanju najorganiziranijih oblika krijumčarenja opojnih droga, često međunarodnog karaktera.

2. Suzbijanje organiziranih oblika proizvodnje, krijumčarenja i preprodaje opojnih droga

Represivni sustav u Republici Hrvatskoj tijekom 2003. godine ulagao je velike napore kako bi se organiziranim i kontinuiranim operativno-taktičkim i operativno-kriminalističkim djelovanjem suprostavio narko - kriminalu vezanom uz proizvodnju, krijumčarenje i preprodaju opojnih droga, koji nerijetko ima međunarodni karakter. Policijski službenici Uprave kriminalističke policije također su pratili najnovije oblike krijumčarenja opojnih droga na svjetskoj razini, zbog njihova pravovremenog uocavanja, ili sličnih pojava oblika kaznenih djela u Republici Hrvatskoj. Istodobno osmišljavaju metode za učinkovito suzbijanje kriminaliteta zlouporabe opojnih droga, odnosno što efikasnije provođenje kriminalističkih obrada, pri čemu usko suraduju sa policijama stranih zemalja i specijaliziranim međunarodnim tijelima.

3. Ulicna redukcija - suzbijanje zlouporabe opojnih droga

S ciljem suzbijanja ponude opojnih droga, službenici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske tijekom 2003. godine kontinuirano su poduzimali preventivno-represivne mjere i provodili operativno-taktičke mjere te tako uspjeli spriječiti uspostavljanje otvorenih narko-scena, te time smanjivali dostupnost opojnih droga, ali i stvaranje većeg broja novih ovisnika o drogama.

Operativnim radom na terenu prikupljani su podaci o dostupnosti pojedinih opojnih droga, njihovoj čistoci, načinu distribucije, cijeni na ilegalnom narco-tržištu, mjestima gdje se najviše distribuiraju i ostalo, a na osnovi čega su se pratili trendovi kretanja na ilegalnom narco-tržištu, te usmjeravale aktivnosti u suzbijanju ponude, poput preventivnih obilazaka osnovnih i srednjih škola.

Projekti "Policija u zajednici", "Kriminalistička prevencija" i kasnije "Komunalna prevencija" usmjereni su prema povećanju osjećaja sigurnosti građana, prisutnošću policajca u četvrti (kvartu), ali ti projekti zahtijevaju i povećanje angažmana cjelokupne zajednice na suzbijanju kriminala, konkretno problema vezanih uz zlouporabu opojnih droga.

4. Mjere sigurnosti u prometu

Sukladno s programom predviđenih mjera, Nacionalnim programom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. god. a vezano uz mjere sigurnosti u prometu, tijekom 2003. godine Odjel za sigurnost cestovnog prometa izradio je Plan provedbe aktivnosti, predviđenih Nacionalnim programom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. god., u cestovnom prometu. U travnju 2003. godine održan je radni sastanak na temu, «Ispitivanje vozača na utjecaj opojnih droga», na kojemu su doneseni konkretni zaključci s točno određenim obvezama svih subjekata, koji će sudjelovati u tom projektu.

U svibnju 2003. godine Ministarstvo unutarnjih poslova izradilo je i predložilo Nastavni plan i program Seminara o zlouporabi opojnih droga sudionika u cestovnom prometu, za poduku policajaca, a istovremeno Odjel za sigurnost cestovnog prometa izradio je prijedlog novog zapisnika o ispitivanju alkoholiziranosti, utjecaju opojnih droga i lijekova. MUP je dao inicijativu Policijskoj akademiji za izradu džepnih podsjetnika za policajce, kako bi se objedinili radovi za poduku policajaca od strane predavaca na seminaru. Krajem 2003. godine u Policijsku upravu primorsko-goransku i Policijsku upravu zagrebacku upućeni su uredaji za testiranje vozača na opojne droge, radi probnog testiranja vozača koje je još u tijeku, a rezultati testiranja poslužiti će kao platforma daljnjim aktivnostima.

5. Medunarodna suradnja i edukacija

- Seminar "Sintetičke droge", Beograd, u organizaciji MUP-a Republike Njemačke,
- Specijalistički seminar "Suzbijanje krijumčarenja i zlouporabe opojnih droga", Valbandon,
- Seminar "Droga i granica" u organizaciji Veleposlanstva Republike Francuske, Zagreb,
- Medunarodni seminar: "Balkanska ruta", Atena,
- Napredni regionalni DEA seminar, Bukurešt,
- Redovno zasjedanje Komisije o narkotičkim drogama, Bec,
- Regionalni "TADOC training advisory board meeting", Turska, Ankara,
- Medunarodni seminar u organizaciji DEA-e, Arlington, SAD

Odjel kriminaliteta droga je tijekom 2003. godine izradio mnogobrojna izvješća, te odgovore na upite vezane uz zlouporabu opojnih droga, koje mu je uputilo Ministarstvo vanjskih poslova RH - Odjel za UN i ljudska prava, UNODC, Interpol Lyon SG, DEA, Vladinog Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, predstavnik medija, te druge Vladine i nevladine organizacije i udruge. Policijski službenici Odjela, odnosno voditeljski kadar iz Policijskih uprava, održavali su predavanja na jednodnevnim seminarima edukacije sudaca i državnih odvjetnika, djelatnika Ministarstva zdravstva, nevladinih organizacija - udruga, a sve u svezi s problematikom suzbijanja zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga.

6.7. DRŽAVNI ZAVOD ZA NORMIZACIJU I MJERITELJSTVO

Tijekom dva posljednja mjeseca 2002. godine, kao i tijekom prve polovice 2003. godine, MUP i Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo pokrenuli su inicijativu za pokretanje pripremnih radnji za kontrolu vozača u cestovnom prometu, na prisutnost opojnih droga, koja bi se obavljala na mjestu gdje se vozač zaustavi, slično kao i kontrola vozača na alkohol. Uporište za provođenje kontrole vozača na droge nalazilo se u Zakonu o sigurnosti prometa na cestama (N.N: 59/96), kao i u postojećem Nacionalnom programu. Tijekom 2003.godine postojala je inicijativa za izmjenu i dopunu Zakona o sigurnosti prometa na cestama (N.N: 59/96) u smislu dorade i preciznijeg definiranja raznih članaka Zakona, pa tako i onih članaka koji se odnose na kontrolu vozača na droge. Zatim je zauzeto stajalište da je potrebno pristupiti izraditi novog Zakona što je i realizirano tijekom 2004. godine U tom smislu, Državni zavod je izradio inicijativu za pokretanje projekta pod naslovom: "Konceptija, uvođenje, osposobljavanje i provedba sustava provjere (ispitivanja) vozača u cestovnom prometu na utjecaj opojnih droga. Kao osnovni ciljevi navedenog projekta, naznačeno je sljedeće:

1. Uspostaviti sustav provjere (ispitivanja) vozača u cestovnom prometu RH na opojne droge u okviru zakonskog mjeriteljstva koji će biti u potpunosti sukladan sa sustavima u državama EU.
2. Potaknuti promjenu postojećeg Zakona o sigurnosti prometa na cestama (N.N. br. 59/96) u smislu dopune i kvalitetnijeg definiranja postojeće pravne regulative provjere (ispitivanja) vozača na opojne droge, sukladno s pravnim rješenjima u državama EU.
3. Uspostaviti središnju bazu podataka vozača ovisnika o opojnim drogama uključivši i alkohol
4. Opremiti Policiju (posebno Prometnu policiju) suvremenom opremom (uredajima) putem kojih će se moći brzo i učinkovito provoditi provjera (ispitivanje) vozača na opojne droge i alkohol
5. Uspostaviti sustav izobrazbe djelatnika Policije koji će u okviru zakonske regulative moći efikasno provoditi sustav provjere (ispitivanja) vozača u cestovnom prometu RH na opojne droge i alkohol.
6. Osposobiti i ovlastiti laboratorij Centra za kriminalistička vještacenja "Ivan Vucetic", kao potvrđeni mjeriteljski laboratorij Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo za ovjeravanje uredaja pomoću kojih će se obavljati provjera (ispitivanje) vozača na opojne droge.

U svezi s navedenim ciljevima projekta bilo je predviđeno da se u dijelu doprinosa Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo obave sljedeći zadaci:

1. Izvršiti izmjenu i dopunu sljedećih podzakonskih akata:
 - Naredba o mjerilima za koje se provodi mjeriteljski nadzor (Narodne novine br. 35/01)
 - Naredba o visini i načinu plaćanja za pokrice troškova tipnog ispitivanja mjerila, umjeravanja etalona, ispitivanja uzoraka referencijskih materijala, ovjeravanje mjerila, provjera pakovina i ispitivanja osposobljenosti laboratorija (Narodne novine br. 43/97 i Narodne novine br. 50/96)
 - Naredba o razdobljima za ponovno umjeravanje etalona i ovjerenim razdobljima za ponovno ovjeravanje mjerila (Narodne novine br. 50/96)
2. Izraditi novi pravilnik o mjeriteljskim zahtjevima za uređaje kojima se mjeri koncentracija opojnih droga kod vozača motornih vozila
3. Izraditi novi Pravilnik o uvjetima koje moraju zadovoljiti potvrđeni mjeriteljski laboratoriji za ovjeravanje uređaja za mjerenje koncentracije opojnih droga kod vozača motornih vozila
4. U suradnji s Centrom za kriminalistička vještacenja "Ivan Vucetic", obaviti tipna ispitivanja gore navedenih uređaja (koji su u fazi nabave) i definirati mjeriteljske zahtjeve za te uređaje.
5. Provesti postupak i ovlastiti laboratorij Centra za kriminalistička vještacenja "Ivan Vucetic" kao potvrđeni mjeriteljski laboratorij Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo za ovjeravanje uređaja pomoću kojih će se obavljati provjera (ispitivanje) vozača na opojne droge.
6. U suradnji s MUP-om, Odjelom za sigurnost cestovnog prometa i Centrom za kriminalistička vještacenja "Ivan Vucetic", kao i Policijskom akademijom, osmisliti cjelokupan program obrazovanja djelatnika Prometne policije u svezi s praktičnom provedbom provjere (ispitivanja) vozača na opojne droge.

Tijekom druge polovice 2003. godine s provedbom projekta pod nazivom "Konceptija, uvođenje, osposobljavanje i provedba sustava provjere (ispitivanja) vozača u cestovnom prometu Republike Hrvatske na utjecaj opojnih droga" zastalo se te većina spomenuti aktivnosti nije provedena.

6.8. MINISTARSTVO OBRANE

Tijekom 2002. godine Ministarstvo obrane i Oružane snage RH provele su sljedeće aktivnosti u okviru Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj:

1. Izraden je Naputak za prevenciju droga, te su provedene aktivnosti unutar tog programa od strane vojnih liječnika
2. Nastavljena je provedba primarne i sekundarne prevencije od strane vojnih psihologa u okviru Programa psihološke prevencije ovisnosti u Oružanim snagama RH
3. Izradeno je Izvješće o razmjerima ovisnosti o drogama u HV-u, sukladno s rezultatima ispitivanja provedenih u studenom 2001. godini te je izvješće o tome dostavljeno svim relevantnim ustrojstvenim jedinicama u okviru Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH.
4. Provedena je petodnevna izobrazba skupine od 25 vojnih psihologa u okviru ove problematike, te su time educirani svi vojni psiholozi.
5. Pracenjem izvanrednih događaja u Oružanim snagama RH tijekom 2002. godine, zlouporaba opojnih droga je, u ukupnom broju izvanrednih događaja u oružanim snagama RH tijekom 2002. godine, iznosila 10,81%, što je smanjenje prema 2001. godini kad je iznosila 12,39%.
6. Nabavljena su 3 uređaja RAPISCAN (uređaji za utvrđivanje opojnih droga u organizmu) i potrošni materijal i to sredstvima doznacanim od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Vlade Republike Hrvatske, uz redovitu nabavu potrošnog materijala za utvrđivanje opojnih droga u organizmu za potrebe Vojne policije.

7. U okviru aktivnosti Vojne policije tijekom 2002. godine zabilježeno je smanjenje broja kaznenih djela pocinjenih u svezi sa zlouporabom opojnih droga, a koje u odnosu na 2001.godinu predstavlja smanjenje za 42,2%. Među pociniteljima kaznenih djela su najzastupljeniji ročni vojnici (92,32% od ukupnog broja), a svi evidentirani u ukupnom broju su vojnici, tj. nisu evidentirani docasnici i casnici.
8. Vojna policija je tijekom 2002.godine provela sedmomjesečnu obuku petog naraštaja pasa vodica i službenih pasa namijenjenih detekciji eksploziva i opojnih droga za djelatnike Oružanih snaga RH, kao i za potrebe Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave RH. Štenad za tu namjenu su iz vlastitog uzgoja Vojne policije.

Tijekom 2003. godine, sukladno s Nacionalnim programom suzbijanja zlouporabe opojnih droga Ministarstvo obrane je provodilo sljedeće aktivnosti:

1. koordinaciju aktivnosti MORH-a i OS-a RH, u sklopu prevencije i restriktivnih mjera putem Povjerenstva za prevenciju bolesti ovisnosti koje je osnovano i djeluje pri MORH-u i OS RH
2. edukaciju liječnika primarne zdravstvene zaštite OS-a RH, koja je planirana od 23.do 25. 9. 2003.godine i koju će provesti Služba za zdravstvenu zaštitu MORH-a
3. edukaciju psihologa u OS-a RH, koju je proveo Odsjek za vojnu psihologiju u personalnoj službi MORH-a
4. izradu promidžbenih materijala
5. u prijedlogu novog Pravilnika o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti novaka, čija je izrada završena, postrožuju se kriteriji vezani za zlouporabu i ovisnost o drogama, te je uvedeno obvezno testiranje na droge po indikaciji.
6. u Pravilniku o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti za prijam u DVO i praćenje zdravstvenog stanja tijekom službe, čija je izrada pred završetkom, postrožuju se kriteriji vezani za zlouporabu i ovisnost o drogama, te se uvodi obvezno testiranje na droge kod prijama, te po indikaciji
7. smanjenje kriminaliteta vezano za zlouporabu droga, u sklopu programa prevencije izvanrednih događaja, koji ima razradene postupke i nositelje zadaca u okviru problematike zlouporabe droga
8. istraživanje raširenosti zlouporabe droga među ročnim sastavom
9. izrada Pravilnika za testiranje na droge
10. suradnja sa zdravstvenim ustanovama i regionalnim centrima za prevenciju i suzbijanje ovisnosti.

Sve navedene aktivnosti provodile su se trajno tijekom 2003. godine, a u sklopu ostvarivanja provedbenog programa Nacionalne strategije i Nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. godinu.

6.9. DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI

Sukladno s predviđenim Provedbenim programom izvršenja Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj u 2002. godini Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži realizirao je sljedeće aktivnosti:

1. Na području provođenja programa afirmacije uspješnog roditeljstva:
 - program "Igraonice za djecu predškolskog uzrasta Romske nacionalnosti"
 - program "Igraonica za djecu predškolskog uzrasta u SOS dječje selo, Lekenik"
 - program "Igrum do škole" (u suradnji s udrugom "Djeca prva")
 - program poticanja kvalitetnog razvoja djece predškolske dobi

- Program "Prevenција poremećaja u ponašanju i funkcioniranju djece opterećene visokim rizikom" (u suradnji s udrugom "Poticaj")
- Program "Gradovi i općine-prijatelji djece" (u suradnji sa Savezom društava "Naša djeca" Hrvatske) u sklopu kojega je tiskana brošura "Medunarodni dan obitelji"
- Emitiranje edukativne obiteljske emisije "Dorica"
- Tiskan zbornik radova "Nasilje nad djecom u obitelji"
- Seminar "Planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje" (medunarodni seminar s Inter-univerzitetskim centrom u Dubrovniku)
- Okrugli stol "Majcinstvo u roditeljstvu i radu"

2. Na području provođenja preventivnih programa za mlade koji su napustili školovanje, provedene su sljedeće aktivnosti:

- projekt Fenomenološke i sociodemografske osobitosti maloljetničke delinkvencije u uvjetima tranzicije, rata i poraca i aktivnosti mjerodavnih društvenih subjekata (u suradnji sa Savezom defektologa Hrvatske)
- izrada prijedloga i usvajanje Nacionalnog programa djelovanja za mlade (Sabor podržao prijedlog 02. listopada 2002.godine)

3. Na području razrade i koordiniranja posebnih programa za organizaciju kvalitetnijeg provođenja slobodnog vremena mladih

- pilot - projekt "Klub mladeži Crvenog križa" (u suradnji s Društvom Crvenog križa Varaždinske županije)
- program organizacije slobodnog vremena mladih u gradu Krapini i Krapinsko-zagorskoj županiji (u suradnji s udrugom "Moji dani")
- program Ambidekster klub (u suradnji s Hrvatskom udrugom socijalnih pedagoga)

4. Izdavanje brošura i letaka namijenjenih rizičnoj populaciji mladih:

- Brošura "Znatiželja i rizik" te plakati "Metaforom do stvarnosti" i "Tocka, linija, boja, mašta" kao multimedijski program "Spolno zdravlje"

5. Na području prezentacije podataka o vrijednosnom sustavu mladih izdane su knjige:

- "Daleki život-bliski rub" (u suradnji s Institutom za društvena istraživanja "Ivo Pilar") te upriličena promocija knjige "Mladi uoci trećeg milenija /Youth in transition in Croatia (u suradnji s Institutom za društvena istraživanja Zagreb)
- Izdan je dokument "Bijela knjiga -novi poticaji za Europsku mladež"
- Provedena medijska kampanja "Ukljuci se"

6. Na području organizacije seminara za izobrazbu nevladinih udruga i vjerskih zajednica po regijama provedene su sljedeće aktivnosti:

- Program "Odgoj mladih odgajatelja" (u suradnji s Hrvatskom salezijanskom provincijom)
- Seminar "Emocionalno zlostavljanje i zanemarivanje djece" (u suradnji s Vijećem za djecu)
- Seminar " Posebnosti adolescenata s posebnim potrebama u procesu odrastanja i sazrijevanja"
- Okrugli stol "Odgoj, obrazovanje i rehabilitacija djece i mladih s posebnim potrebama."

Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (u daljnjem tekstu Državni zavod), jedan je od nositelja zadatka Nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. godinu u području prevencije zlouporabe opojnih droga, kojima su obuhvaćena sva djeca predškolske i školske dobi te mladi u dobi od 15 do 29 godina starosti.

Tijekom 2003. godine Državni zavod je svojim aktivnostima pridonio realizaciji preventivnih mjera koje se odnose na:

1. afirmaciju zdravog ponašanja i stilova života kao i afirmaciju socijalnih vještina mladih, kako bi im se pomoglo da na primjeren način rješavaju rizične situacije (razvijanje socijalnih vještina koje su važne za donošenje odluka, rješavanje problema, kritično mišljenje, samopoštovanje, stvaranje pozitivne slike o sebi, razvijanje otpornosti pritisku skupine, nošenje sa stresom i anksioznošću, vježbanje vještina i postupaka, odupiranje vanjskim i unutarnjim pritiscima, razvoj kritičkog mišljenja) organiziranjem slobodnog vremena i uz pomoć kvalitetnije ponude izvanškolskih kreativnih sadržaja)
2. provođenje programa usmjerenog sprječavanju ovisnosti o opojnim drogama u domovima za djecu, odgojnim domovima i odgojnim zavodima, pod nazivom "Osnaživanjem osobnih prednosti protiv droge".
3. poticanje osnivanje multifunkcionalnih centara za mlade, osnivanje klubova za mlade na lokalnoj razini, osnivanje informativnih centara za mlade

S ciljem realizacije prve mjere, provedene su aktivnosti koje su navedene u dijelu koji se odnosi na izvješće o utrošenim financijskim sredstvima za provedbu Nacionalne strategije.

Osim navedenog, Državni zavod za zaštitu obitelji, mladeži i materinstva, pratio je i projekte i programe udruga koje su se financirale sredstvima iz Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ureda za udruge, kao i provođenje programa i projekata koji su se financirali iz sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ureda za udruge, a odnose se na realizaciju provedbe Nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. Popis udruga koje je pratio Državni zavod, naznačen je u dijelu koji se odnosi na izvješće o utrošenim financijskim sredstvima za provedbu Nacionalne strategije.

S ciljem realizacije druge i treće mjere, provedene su aktivnosti koje su također navedene u dijelu koji se odnosi na izvješće o utrošenim financijskim sredstvima za provedbu Nacionalne strategije.

Tijekom 2004. godine, Akcijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga uvrstit će se kao jedan od glavnih nacionalnih programa, temeljem kojih će se provoditi aktivnosti u sklopu programa Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

6.10. DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO

Državno odvjetništvo je tijekom 2002. godine u skladu s provedbenim programom Nacionalne strategije pratilo kretanje svih oblika kaznenoga djela zlouporabe opojnih droga iz čl.173. KZ-a te koordiniralo rad državnih odvjetništava radi primjene načela svrhovitosti u prethodnom postupku u odnosu na maloljetne, mlade punoljetne i odrasle osobe.

Sukladno sa Zakonom o sudovima za mladež i Zakonom o kaznenom postupku, državno odvjetništvo povodom odluka o kaznenoj prijavi i nadalje u svima slučajevima, kada za to postoje pretpostavke, primjenjuje načelo svrhovitosti kaznenog postupka. U odnosu na maloljetne i mlade punoljetne osobe primjenjuje se posebna obveza postupka odvikavanja od droge.

Tijekom 2002.godine za sve oblike kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz članka 173. Kaznenog zakona, ukupno su prijavljene 6 642 punoljetne osobe, optužene su 4 294 osobe i osuđeno je 3 499 osoba. U odnosu na 2001.godinu, za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga optuženo je 27% više osoba, a osuđeno je 30% više punoljetnih osoba. Za ovo kazneno djelo, sankcije su izrečene za 3 494 osobe, te je kazna zatvora izrečena za 491 osobu, novčana kazna za 568 osoba, a uvjetna osuda za 1 779 osoba.

1. Kazneno djelo zlouporabe opojnih droga (cl.173 st.1) - punoljetne osobe

Za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz clanka 173.st.1 Kaznenog zakona (posjedovanje opojne droge) tijekom 2002.godine prijavljena je 5131 osoba, što je u odnosu na 2001.godinu povecanje za 11%.

Državno odvjetništvo je u odnosu na 1194 osobe ili 27% prijavljenih, donijelo rješenje o odbacaju kaznene prijave pozivom na nacelo svrhovitosti, time da je odredeni broj prijavljenih osoba upucen u centre za liječenje i prevenciju ovisnosti. Za kazneno djelo iz clanka 173. st.1. KZ-a optuženo je 3215 osoba, što je za 5% manje u odnosu na 2001. godinu, a osuđeno 2748 ili 2% osoba više nego tijekom 2001.godine. U ukupnom kriminalu vezanom za zlouporabu opojnih droga, kazneno djelo posjedovanja opojnih droga sudjeluje sa 77,2% svih prijavljenih punoljetnih osoba, kazneno djelo preprodaje droga 14,8% osoba, udruženo je djelovalo 1,7 % osoba, dok je davanje droge drugome na uporabu pocinilo 4,4% osoba. Samo 10 osoba prijavljeno je za neovlašteno pravljenje, nabavljanje, posjedovanje ili davanje na uporabu opreme, materijala ili tvari koje su namijenjene za proizvodnju opojnih droga (c.173.st.4.KZ-a)

2. Kazneno djelo zlouporabe opojnih droga (cl.173. st.1.) - maloljetne osobe

Temeljem clanka 173. stavka 1. Kaznenog zakona, za sve oblike kaznenog djela zlouporabe opojnih droga prijavljeno je 977 maloljetnih osoba, od cega 746 ili 76,3% za kazneno djelo posjedovanja opojnih droga.

U odnosu na ovu problematiku valja istaknuti da su državna odvjetništva povodom donesene odluke o kaznenoj prijavi u najvećem broju slucajeva pozivom na nacelo svrhovitosti donijela rješenje o odbacaju kaznene prijave, s tim da je maloljetnik prethodno upucen u centar za liječenje i prevenciju ovisnosti ili je upucen u savjetovalište za mladež.

6.11. MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

Glavne aktivnosti MVP-a na provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj odnose se na koordinaciju medunarodnih aktivnosti o problemima droga s aktivnostima koje se poduzimaju na nacionalnoj razini. Drugi dio aktivnosti usmjeren je na poticanje implementacije medunarodnih konvencija o narkotickim drogama (iz 19671.), psihotropnim supstancama (iz 1971.) i protiv nedopuštene trgovine narkoticima i psihotropnim supstancama (iz 1988.) putem suradnje s ovlaštenim ministarstvima.

Suradnja MVP-a s medunarodnim organizacijama i institucijama koje se bave kontrolom i suzbijanjem zlouporabe droga bila je vrlo raznolika i intenzivna tijekom 2002.godine, posebice sa sljedecima:

- UN-ovim uredom za droge i sprjecavanje kriminala u Becu, UN-ovim programom za kontrolu droga (UNDCP), Medunarodnim odborom za kontrolu narkotika (INCB); UN-ovom Komisijom za opojne droge (CND), s Vijecem Europe (Pompidou grupa), Svjetskom zdravstvenom organizacijom (WHO), EU i drugi.

U izvješćima INCB-a, Republika Hrvatska se spominje u pozitivnom kontekstu te se poticu nastojanja hrvatskih vlasti za uspostavom bliske suradnje s odgovarajucim tijelima u susjednim zemljama, posebice BiH i SRJ, kako bi se zajednickim naporima zaustavio ilegalni promet droga u regiji.

MVP je u suradnji sa Stalnom misijom RH pri UN-u, OESS-om i medunarodnim organizacijama organizao boravak hrvatskoga izaslanstva na 5. sastanku HONLEA-e za Europu u Becu, od 15- 17. siječnja 2002. Isti sastanak šefova Nacionalnih tijela za primjenu propisa organizirao je UNDCP.

U suradnji s UNDCP-om nastavljeno je sudjelovanje Republike Hrvatske u regionalnom projektu u podrucju smanjenja ponude i potražnje droga, pod nazivom "Jacanje sposobnosti za prikupljanje i analizu obavještajnih kriminalistickih podataka u Jugoistocnoj Europi."

MVP je tijekom 2002. koordiniralo dostavu UNDCP-ovih godišnjih i dvogodišnjih upitnika mjerodavnim ministarstvima, koje je svake godine Republika Hrvatska obavezna dostaviti INCB-u i CND- u zbog prikupljanja podataka za izradu njihovih cjelovitih izvještaja.

6.12. MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

1. Iako Ministarstvo gospodarstva, prema Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe droga u RH, nije imalo konkretnih zaduženja, isto je putem svog predstavnika u svojstvu imenovanog člana Vladine Komisije za suzbijanje zlouporabe droga, sudjelovalo u radu te Komisije tijekom 2000. i 2001. godine, a do stupanja na snagu Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga.
2. Prema dokumentu Nacionalni program suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. godinu, Ministarstvo gospodarstva je bilo navedeno kao sunositelj Zadatka poglavlja 4. Resocijalizacija, Uloga društva u resocijalizaciji ovisnika. Budući da Ministarstvo gospodarstva nije pozvano na suradnju i ispunjenje navedenog zadatka on nije izvršen.
3. Nacionalni program suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. godinu, u poglavlju 8. Legislativa, točkom 8.3 utvrđuje potrebe donošenja podzakonskih akata Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, a među ostalim i u svezi sa tvarima iz kojih se može dobiti opojna droga. Nosioци tog zadatka su mjerodavna ministarstva i tijela državne uprave, što je uključivalo Ministarstvo gospodarstva. Tijekom 2003. godine djelomično su se realizirale odredbe članka 32. i 33. Zakona, donošenjem Uredbe o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola, Narodne novine br. 67/03, 83/03, 121/03 i 198/03), čiji je predlagac bilo Ministarstvo gospodarstva temeljem članka 58. Zakona o trgovini. S obzirom na to da se stvari iz kojih se može dobiti droga (prekursori) gotovo uopće ne proizvode u Republici Hrvatskoj, a da je njihov uvoz, izvoz i provoz stavljen pod nadzor primjenom Uredbe o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola, donošenjem gore navedene Uredbe ostvaren je jedan od bitnih ciljeva nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. godinu.
Donošenje cjelokupnog paketa podzakonskih akata, vezanih uz prije navedene članke Zakona, a u odnosu na stvari iz kojih se može dobiti droga, izostalo je u 2003. godini zbog cekanja donošenja Izmjena i dopuna Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (narodne novine br.163/03) koje su stupile na snagu tek 24. listopada 2003. godine.

Sve navedene aktivnosti Ministarstva gospodarstva tijekom 2003.godine financirane su iz razdjela redovnih aktivnosti Ministarstva.

7. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE O UTROŠENIM SREDSTVIMA ZA PROVEDBU NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2002. I 2003. GODINU

U Republici Hrvatskoj u 2002. za programe prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga, odnosno provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, utrošeno je ukupno **12.729.158,17 kn**, a u 2003. bilježi se povećanje ukupno utrošenih sredstava koja iznose **22.925.259,51 kn**.

2002.GODINA

CENTRI ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNICKO LIJECENJE OVISNOSTI

Centri za prevenciju i izvanbolnicko liječenje ovisnosti za provođenje mjera i aktivnosti usmjerenih na programe prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga sufinancirani su iz sredstava Državnog proračuna za **2002.** i to od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva zdravstva.

Tablica 80.

CENTAR	URED	MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
KB "SESTRE MILOSRDNICE"	205.000,00	80.000,00
PB "VRAPCE"	50.000,00	20.000,00
ZAGREBACKA ŽUPANIJA	119.500,00	40.000,00
KRAPINSKO - ZAGORSKA ŽUPANIJA	50.000,00	20.000,00
SISACKO-MOSLAVACKA ŽUPANIJA	50.000,00	20.000,00
KARLOVACKA ŽUPANIJA	75.000,00	50.000,00
VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	85.000,00	30.000,00
KOPRIVNICKO-KRIŽEVACKA ŽUPANIJA	50.000,00	20.000,00
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	120.000,00	20.000,00
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	159.500,00	100.000,00
LICKO-SENJSKA ŽUPANIJA	50.000,00	20.000,00
VIROVITICKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA	65.000,00	20.000,00
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	50.000,00	20.000,00
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	50.000,00	20.000,00
ZADARSKA ŽUPANIJA	219.500,00	60.000,00
OSIJECKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	99.500,00	50.000,00
ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	100.000,00	50.000,00
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	120.000,00	60.000,00
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	169.500,00	120.000,00
ISTARSKA ŽUPANIJA	200.000,00	90.000,00
DUBROVACKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	139.500,00	60.000,00
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	75.000,00	30.000,00
UKUPNO KN:	2.302.000,00	1.000.000,00

UDRUGE ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DRUGA I TERAPIJSKE ZAJEDNICE

Udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i terapijske zajednice sufinancirane su iz sredstava Državnog proračuna za **2002.**, od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Ureda za udruge i to za provođenje programa i projekata koji se bave prevencijom ovisnosti o drogama za skupine djece, mladih i odraslih, rehabilitaciju ovisnika o drogama, resocijalizaciju bivših ovisnika o

drogama, za financiranje projekata udruga, za financiranje što ranijeg otkrivanja, motiviranja i omogućavanja liječenja osoba ovisnih o drogama, te programe s ciljem sprječavanja štetnih posljedica uporabe droga i prevencije zaraznih bolesti u zajednici.

Tablica 81.

UDRUGE / TERAPIJSKE ZAJEDNICE	URED	URED ZA UDRUGE
UDRUGA «HUMANITARNA MREŽA HRVATSKE»	95.000,00	
«UDRUGA ZA PODRŠKU OBITELJI OVISNIKA»	150.000,00	
TZ «PRIJATELJI NADE - RETO CENTAR»	70.000,00	
UDRUGA «PET+»	30.000,00	143.611,00
UDRUGA «ŠPICA»	20.000,00	
UDRUGA «MOJI DANI»	20.000,00	
UDRUGA «TERRA»	50.000,00	10.000,00
TZ «SAVEZ»	50.000,00	
ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE	100.000,00	
UDRUGA «HELP»	491.916,80	50.000,00
UDRUGA «ŠPORTSKE IGRE MLADIH»	150.000,00	
TZ «ZAJEDNICA CENACOLO»	80.000,00	
UDRUGA «NOVI ŽIVOT»	50.000,00	20.000,00
UDRUGA «LIGA ZA BORBU PROTIV NARKOMANIJE»	20.000,00	80.000,00
UDRUGA «SAN PATIGNANO»	20.000,00	
TZ «ZAJEDNICA SUSRET»	50.000,00	45.000,00
TZ «ZAJEDNICA PAPE IVANA XXIII.»	30.000,00	
TZ «REMAR»	50.000,00	
TZ «IZAZOV»	50.000,00	
TZ «NARCONON ADRIATIC»	30.000,00	
UDRUGA «ŽIVOT JE VIŠE»		34.470,00
UDRUGA «CENTAR ZA MLADE – SAN»		29.579,00
UDRUGA «MOST»		50.000,00
ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA		72.000,00
UDRUGA «SUNCOKRET»		45.000,00
UDRUGA ZA OBOLJELE OD HIV-a		20.000,00
UDRUGA «VIRTUALNI SVIJET»		15.000,00
UKUPNO KN:	1.606.916,80	614.660,00

MINISTARSTVA I OSTALA TIJELA DRŽAVNE UPRAVE

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga sufinancirao je i aktivnosti pojedinih ministarstava, tijela državne uprave i javnih službi, a vezano za nabavu tehničke opreme vezane za detekciju opojnih droga u organizmu, kao i za provođenje aktivnosti koje se u okviru ovlasti pojedinog tijela odnose na suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Tablica 82.

MINISTARSTVA	IZNOS
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	199.000,00
MINISTARSTVO OBRANE	133.000,00
UKUPNO KN:	332.000,00

Iz sredstava Državnog proračuna za **2002.** godinu, osiguranih za provođenje programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga na pozicijama ostalih ministarstava i tijela državne uprave, utrošeno je sljedeće:

MINISTARSTVO PROSVJETE I ŠPORTA

Tablica 83.

Naziv projekta / programa	Iznos
Tiskanje edukativnih materijala – Županijskim koordinatorima je dostavljeno	150.000,00
Odobrena sredstva za inovacije u 25 odgojno- obrazovnih ustanova u Republici Hrvatskoj	150.000,00
Odobrena sredstva za organiziranje aktivnosti u 25 odgojno-obrazovnih ustanova u Republici Hrvatskoj	150.000,00
Osigurana sredstva za Osnovnu školu u Bijaci, u Kaštelima, za školske preventivne programe,	35.668,43
Osigurana sredstva za vrticki preventivni program Dječji vrtić Kaštela	19.890,00
Odobrena sredstva za troškove organiziranja jednodnevnih seminara za županijska povjerenstva prosvjetnih djelatnika (20 županija i Grad Zagreb) za preventivne programe	150.000,00
Odobrena sredstva za honorare u iznosu od 40.000,00 kn, od toga je za 5 ugovora netto utrošeno	10.100,00
Odobrena sredstva za kupnju literature za dječje vrtice, osnovne i srednje škole	40.000,00
Odobrena su sredstva za troškove smještaja i putnih troškova za organizaciju seminara za županijska povjerenstva	110.000,00
UKUPNO KN:	815.658,43

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE SKRBI

Tablica 84.

Naziv projekta / programa	Iznos
Izgradnja Terapijske zajednice "Pulac" u Rijeci	85.425,00
Boravak 90 korisnika Doma za ovisnike, "Zajednice Susret"	2.528.837,73
UKUPNO KN:	2.614.262,73

DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU OBITELJI, MLADEŽI I MATERINSTVA

Tablica 85.

Naziv projekta / programa	Iznos
Aktivnosti na području provođenja programa afirmacije uspješnog roditeljstva	588.184,00
Aktivnosti na provođenju preventivnih programa za mlade koji su napustili školovanje	134.116,00
Aktivnosti na području razrade i koordiniranja posebnih programa za organizaciju kvalitetnijeg provođenja slobodnog vremena mladih	437.000,00
Aktivnosti na području izdavanja brošura i letaka namijenjenih rizicnoj populaciji mladih	84.407,33
Aktivnosti na području prezentacije podataka o vrijednosnom sustavu mladih	239.080,00
Aktivnosti na području organizacije seminara za izobrazbu nevladinih udruga i vjerskih zajednica po regijama	100.172,88
UKUPNO KN:	1.582.960,21

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

Tablica 86.

Naziv projekta / programa	Iznos
Edukativni letci, Medix i dr.	190.800,00
Preventivne aktivnosti: financiranje županijskih centara i savjetovališta za prevenciju i vanbolnicko liječenje ovisnosti	1.000.000,00
Potpore programima udruga građana koje se bave prevencijom bolesti ovisnosti i programima smanjenja štete (zamjena šprica i igala)	50.000,00
Potpore radio - programima za prevenciju ovisnosti	190.000,00
UKUPNO:	1.430.800.00 kn

MINISTARSTVO OBRANE

Tablica 87.

Naziv projekta / programa	Iznos
Nabava pločica i potrošnog materijala za dokazivanje opojnih droga u slini i urinu, te usluge određivanja alkohola i droga u krvi	400.000,00
UKUPNO KN:	400.000,00

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA, UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2002. na poziciji Ministarstva pravosuđa uprave i lokalne samouprave, nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

MINISTARSTVO FINANCIJA - CARINSKA UPRAVA

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2002. na poziciji Ministarstva financija - Carinska uprava nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2002. na poziciji Ministarstvo vanjskih poslova nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2002. na poziciji Ministarstvo unutarnjih poslova nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2002. na poziciji Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

2003. GODINA

CENTRI ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNICKO LIJECENJE OVISNOSTI I JEDINICE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, kao i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za provođenje mjera i aktivnosti usmjerenih na programe prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga, sufinancirani su iz sredstava Državnog proračuna za **2003.** i to od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva zdravstva, u ukupnom iznosu od:

Tablica 88.

CENTRI / JEDINICE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE	URED	MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
GRAD ZAGREB		
KB VINOGRADSKA		250.000,00

PB VRAPCE		70.000,00
ZAGREBACKA ŽUPANIJA		
SAVJETOVALIŠTE VELIKA GORICA	20.000,00	70.000,00
SAVJETOVALIŠTE SAMOBOR		70.000,00
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	40.000,00	70.000,00
SISACKO-MOSLAVACKA ŽUPANIJA		70.000,00
KARLOVACKA ŽUPANIJA	40.000,00	125.000,00
VARAŽDINSKA ŽUPANIJA		125.000,00
KOPRIVNICKO-KRIŽEVACKA ŽUPANIJA	40.000,00	70.000,00
OPCINA HLEBINE	10.000,00	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA		70.000,00
GRAD BJELOVAR	90.000,00	
LICKO-SENJSKA ŽUPANIJA		70.000,00
VIROVITICKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA		85.000,00
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA		70.000,00
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA		105.000,00
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	40.000,00	70.000,00
ZADARSKA ŽUPANIJA		280.000,00
OSJECKO-BARANJSKA ŽUPANIJA		150.000,00
ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	40.000,00	150.000,00
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA		
SAVJETOVALIŠTE VUKOVAR		70.000,00
SAVJETOVALIŠTE VINKOVCI		70.000,00
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA		
GRAD KOMIŽA	10.000,00	
SAVJETOVALIŠTE HVAR		70.000,00
SAVJETOVALIŠTE MAKARSKA		70.000,00
SAVJETOVALIŠTE SINJ		50.000,00
ZAVOD SV. KAJO SOLIN		160.000,00
ISTARSKA ŽUPANIJA		
CENTAR PULA		190.000,00
CENTAR POREC		70.000,00
DUBROVACKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	50.000,00	200.000,00
GRAD METKOVIC	40.000,00	
GRAD BLATO	25.000,00	
GRAD PLOCE	40.000,00	
UKUPNO KN	485.000,00	2.920.000,00

UDRUGE ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA I TERAPIJSKE ZAJEDNICE

Udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i terapijske zajednice sufinancirane su iz sredstava Državnog proračuna za **2003.** od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i to za

provođenje programa i projekata koji se bave prevencijom ovisnosti o drogama za skupine djece, mladih i odraslih, rehabilitaciju ovisnika o drogama, resocijalizaciju bivših ovisnika o drogama, za financiranje projekata udruga, za financiranje što ranijeg otkrivanja, motiviranja i omogućavanja liječenja osoba ovisnih o drogama, te programe s ciljem sprječavanja štetnih posljedica uporabe droga i prevencije zaraznih bolesti u zajednici.

Tablica 89.

UDRUGA / TERAPIJSKA ZAJEDNICA	URED
UDRUGA «KLIN» - ZAGREB	260.000,00
TZ «ZAJEDNICA CENACOLO» - VRBOVEC	60.000,00
TZ «ZAJEDNICA PAPE IVANA XXIII.» - VELIKI PROLOG	20.000,00
«UDRUGA ZA IZVANNASTAVNE I IZVANŠKOLSKE AKTIVNOSTI» - ZADAR	20.000,00
UDRUGA «DORICA» - ZAGREB	62.000,00
UDRUGA «IZAZOV» - PULA	30.000,00
TZ «SAVEZ» - BAŠKA	64.000,00
TZ «ZAJEDNICA SUSRET» - SPLIT	125.000,00
SAVA T.F.V. - ZAGREB	150.000,00
KLUB LIJECENJIH OVISNIKA «12 STEPENICA» - ZAGREB	30.000,00
TZ «RETO CENTAR»	90.000,00
UDRUGA «MOJI DANI» - KRAPINA	20.000,00
UDRUGA "PRIJATELJ" - ŠIBENIK	20.000,00
UDRUGA «NOVI ŽIVOT» - SPLIT	40.000,00
UDRUGA «ŽIVOT-VITA» - VELA LUKA	15.000,00
UDRUGA «TERRA» - RIJEKA	40.000,00
UDRUGA «PET +» - ZAGREB	20.000,00
UDRUGA «LIGA ZA BORBU PROTIV NARKOMANIJE» - SPLIT	30.000,00
UDRUGA «ŠPICA» - ZAGREB	40.000,00
UDRUGA «NOVI PUT» - SINJ	20.000,00
UDRUGA «ŠPORTSKE IGRE MLADIH» - SPLIT	50.000,00
«UDRUGA ZA PODRŠKU OBITELJI OVISNIKA» - ZAGREB	50.000,00
UDRUGA «HUMANITARNA MREŽA HRVATSKE»	50.000,00
UDRUGA «SAN PATRIGNANO» - SPLIT	20.000,00
UKUPNO KN	1.326.000,00

Iz sredstava Državnog proračuna za 2003. godinu na poziciji Ureda za udruge, sufinancirani su programi i projekti udruga putem Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Tablica 90.

UDRUGA / TERAPIJSKA ZAJEDNICA	IZNOS
UDRUGA «LIGA ZA BORBU PROTIV NARKOMANIJE» - SPLIT	80.000,00
UDRUGA «NOVI ŽIVOT» - SPLIT	20.000,00

UDRUGA «ŽIVOT JE VIŠE» - SPLIT	15.000,00
UDRUGA «MI MOŽEMO» - ZAGREB	15.000,00
UDRUGA «VIRTUALNI SVIJET» - ZAGREB	15.000,00
UDRUGA «MOJI DANI» - KRAPINA	15.000,00
UDRUGA «CENTAR ZA MLADE – SAN» - POŽEGA	15.000,00
UKUPNO KN	175.000,00

MINISTARSTVA, TIJELA DRŽAVNE UPRAVE I JAVNE SLUŽBE

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga sufinancirao je i aktivnosti pojedinih ministarstava, tijela državne uprave i javnih službi, a vezano za nabavu tehnicke opreme vezane za detekciju opojnih droga u organizmu, kao i za provođenje aktivnosti koje se u okviru ovlasti pojedinog tijela odnose na suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Tablica 91.

MINISTARSTVA / TIJELA DRŽAVNE UPRAVE / JAVNE SLUŽBE	IZNOS
ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO RIJEKA	90.000,00
HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO	58.000,00
DOM ZDRAVLJA OSIJEK	80.000,00
OPCA BOLNICA ŠIBENIK	70.000,00
KLINICKA BOLNICA SPLIT	30.000,00
DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU OBITELJI	20.200,00
VISOKA ZDRAVSTVENA ŠKOLA ZAGREB	200.000,00
KAZNIONICA U GLINI	50.000,00
KAZNIONICA U LEPOGLAVI	50.000,00
ZATVOR U SPLITU	40.000,00
ZATVOR U ZAGREBU	50.000,00
ZATVOR U ŠIBENIKU	50.000,00
ZATVOR U RIJECI	50.000,00
ZATVOR U ZADRU	50.000,00
ZATVOR U GOSPICU	50.000,00
ZATVOR U PULI	50.000,00
UKUPNO KN	988.200,00

Iz sredstava Državnog proračuna za **2003.** godinu osiguranih za provođenje programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, na pozicijama ostalih ministarstava i tijela državne uprave, utrošeno je sljedeće:

DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU OBITELJI, MLADEŽI I MATERINSTVA

Iz sredstava Državnog proračuna za 2003. godinu na poziciji Državnog zavoda za zaštitu obitelji, mladeži i materinstva, financirani su sljedeći projekti i programi udruga:

Tablica 92.

NAZIV	SURADNIK	TRAJANJE (DATUM POČETKA ZAVRŠETKA)	UTROŠENA SREDSTVA
Implementacija Nacionalnog programa djelovanja za mlade u lokalnim zajednicama	Društvo Crvenoga križa Varaždinske županije	od 01. prosinca 2001. do 31. ožujka 2003.	120.000,00
Projekt Izvidacka škola u prirodi - Čudna šuma	Savez izvidaca Pule	od 02. siječnja do 12. siječnja 2003.	28.068,00
Program prevencije ovisnosti o drogama na području Krapinsko-zagorske županije	Udruga Moji dani	od 01. srpnja 2002. do 31. prosinca 2003.	70.000,00
Popisivanje svih postojećih programa tretmana djece i mladih s poremećajima u ponašanju te izrada standarda dobre prakse i dobrog programa	Državni zavod - samostalno	od 02. listopada 2002. do 01. lipnja 2003.	68.720,00
Projekt Ambidekster klub	Udruga socijalnih pedagoga	od 03. listopada 2002. do 31. listopada 2003.	127.400,00
Program prevencije poremećaja u ponašanju i funkcioniranja djece opterećene visokim rizicima u odrastanju	Udruga Poticaj	prvo polugodište 2002./2003.	30.000,00
Program Zdravstveni odgoj mladeži u zaštiti općeg i reproduktivnog zdravlja	Klinika za dječje bolesti Zagreb	od 31. prosinca 2002. do 31. prosinca 2003.	105.600,00
Program Centra za djecu, mlade i obitelj	Društvo za psihološku pomoć	od 31. prosinca 2002. do 31. prosinca 2003.	250.000,00
Program zaštite i pomoći djeci, mladima i obiteljima	Centar za djecu, mlade i obitelj, Velika Gorica	od 31. prosinca 2002. do 31. prosinca 2003.	100.000,00
Program radionica za darovitu djecu osnovnoškolske dobi i Program Prevencija neprihvatljivog ponašanja darovite djece predškolske i rane školske dobi	Centar za poticanje darovitosti djeteta "Bistric"	od 17. ožujka do 30. lipnja 2003.	54.766,00
Komunikacijske radionice u sklopu projekta Interkulturalni centar mladih	Udruga Romi za Rome Hrvatske	od 01. svibnja do 31. prosinca 2003.	23.000,00
Centar za psihološku potporu obitelji	Vukovarski institut za mirovna istraživanja i obrazovanje	od 01. svibnja 2003. do 30. travnja 2004.	32.898,00
UKUPNO KN:			1.010.452,00

Osim navedenog, Državni zavod za zaštitu obitelji, mladeži i materinstva pratio je i projekte i programe udruga koje su se financirale sredstvima iz Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ureda za udruge i to:

Tablica 93.

NAZIV UDRUGE	NAZIV PROGRAMA	GODIŠNJA FINACIJSKA POTPORA
Udruženje "Djeca prva", Zagreb	Rani odgoj za civilno društvo	53.500,00
Savez društava "Naša djeca", Zagreb	Gradovi i općine -prijatelji djece	86.900,00
Udruga "MOST", Split	Posebni odgojni postupak	50.000,00
Centar za kreativni rad, Zagreb	Otok radosti	80.000,00
Društvo građana "Faust Vrancic", Šibenik	Od problema do udruge	94.000,00
Humanitarna organizacija "Zajednica Susret", Split	Benjamin	50.000,00
Europski parlament mladih, Zagreb	Edukacijom do demokracije	50.000,00
Mirovna grupa mladih Dunav, Vukovar	Hrvatska mladež za Europu	36.700,00
SIC, Split	Informatičko opismenjavanje i psihosocijalna prilagodba socijalno ugrožene djece i mladih	46.560,00
Suncokret - Centar za humanitarni rad, Zagreb	Lakše kroz školu	30.000,00
Hrabri telefon, Zagreb	Dječja kuća Borovje	53.400,00
Krila - terapijsko jahanje za osobe s psiho-fizickim smetnjama, Zagreb	Razvoj volonterizma u populaciji mladih	56.232,40
Škola mira, Mrkopalj	Škola mira	50.000,00
Udruga katolickih izvidaca "Jarmina", Jarmina	Izvidacki kampovi za mlade Vukovarsko-srijemske županije	15.000,00
Udruga za zdraviju subkulturnu scenu "Špica", Zagreb	«Outreach» djelatnosti na hrvatskoj «rave-party sceni»	56.199,50
Udruga "MI", Split	Prevenција suicida - edukacija za nastavnike	15.840,00
Udruga "Mirta", Split	Zaštitimo našu djecu	35.300,00
Udruga "Mali princ", Hvar	Naše bolje sutra	20.580,00
Udruga "Potencijal", Rijeka	Moj život po mom izboru - vršnjačka pomoć pri adolescentskim problemima	36.903,44
Liga za borbu protiv narkomanije, Split	Etide	48.178,36
Demokratska inicijativa mladih, Zagreb	Obrazovanje mladih za građansko društvo	53.196,00
Društvo roditelja "BIOS", Zagreb	SPONA - suzbijanje opetovanog nasilja među djecom	30.640,00
Savez udruga telefona kriznih službi, Zagreb	Edukacija mladih volontera za rad na telefonu za mlade (Dalmacija)	40.000,00

	Izrada priručnika za edukaciju mladih volontera za telefonsko savjetovanje	23.784,00
Udruga "MOST", Split	Malo savjetovanište	40.000,00
Društvo za kibernetiku psihoterapije, Rijeka	Savjetovanište za srednjoškolski pilot projekt	35.000,00
Multimedijalni institut, Zagreb	Egoboo bits	40.000,00
Centar za mirovne studije, Zagreb	Napredni trening izgradnje mira: "Mlada Miramida" za trenere i aktiviste u lokalnim zajednicama	34.760,00
Savez izvidaca Hrvatske, Zagreb	Akcije i natjecanja SIH-a	60.000,00
Savez udruga Klubtura, Zagreb	Transfer Clubture	50.000,00
Udruga "Plavi telefon", Zagreb	Projekt za prevenciju i suocavanje sa stresom kod adolescenata: "Moje pravo na kvalitetan život"	16.900,00
Udruženje za razvoj kulture, Zagreb	Kazalište u Mocvari - promoviranje nezavisnog teatra mladih	30.700,00
Udruga samohranih roditelja "Nada", Osijek	Savjetovanište za nepotpunu obitelj	40.000,00
Udruženje Roma Baranje, Beli Manastir	Palcic	30.800,00
Europski pokret, Split	Tinsi	22.000,00
Udruga "Što, kako i za koga", Zagreb	Tribina	20.000,00
Udruga Grad Sunca, Zagreb	Projekt Spona (socijalizacija djece oštećena vida i sluha)	30.000,00
Zelena mreža alternativnih grupa, Velika Gorica	Streetball kampanja	30.000,00
Foto-kino klub "Baranja-film", Beli Manastir	Pravo djece na slobodan autorski izraz	19.550,00
Humanitarna organizacija "Zajednica Susret", Split	Pop Za Mlade	10.000,00
Zajednica Roma "Romsko jedinstvo", Rijeka	Rad kluba mladih stvaralaca	25.000,00
Art udruga Zagrepčanke, Zagreb	Zagrepčanke	20.000,00
Gradanska zajednica žena, Rovinj	Prevenција zlostavljanja djece i odraslih osoba te zbrinjavanje žrtava obiteljskog nasilja	30.000,00
Cinaz	Vršnjačka pomoc	30.000,00
UKUPNO KN:		1.727.623,70

Pratio je i provodenje programa i projekata koji su se financirali iz sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ureda za udruge, a odnose se na realizaciju provedbe Nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003.

Tablica 94.

NAZIV UDRUGE	NAZIV PROGRAMA	GODIŠNJA FINANCIJSKA POTPORA
PRONI Centar za socijalno poducavanje, Osijek	Prijenos klubova za mlade iz nadležnosti PRONI Centra u jedinice lokalne samouprave	22.600,00
Suncokret - centar za humanitarni rad, Zagreb	Program osnaživanja mladih za aktivno sudjelovanju u zajednici	18.000,00
Art radionica lazareti, Dubrovnik	Radionica Lazaret	73.750,00
Klub mladih Bum, Buzet	Bum 2003.	21.100,00
	Petkotina 2003. - festival alternativne glazbe	30.000,00
Domaci - udruga za kreativni razvoj, Karlovac	Centar za mlade @domachi	44.000,00
SIC, Zagreb	Širimo znanje 2 - edukativne radionice za volontere u mladeškim i studentskim udrugama	25.560,00
OAZA 98, Selnica	Junior klub	25.000,00
Volonterski centar, Zagreb	Poticanje mobilnosti mladih i pružanje podrške lokalnim zajednicama kroz međunarodnu suradnju	45.000,00
UKUPNO KN:		305.010,00

S ciljem realizacije programa **Oснаživanjem osobnih vrijednosti protiv droge**, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži proveo je pilot-projekt Osnaživanjem protiv ovisnosti u sljedećim ustanovama:

- Dječji dom "A.G. Matoš" u Zagrebu
- Dječji dom "I.G.Kovacic" u Zagrebu
- Centar za odgoj Zagreb - RJ Dom u Zagrebu i
- Dom za odgoj Bedekovcina u Bedekovcini

U programu je obuhvaćeno 44 djece i maloljetnika, a za realizaciju programa je utrošeno **125.000,00 kuna**.

Za osnivanje multifunkcionalnih centara za mlade, osnivanje klubova za mlade na lokalnoj razini i osnivanje informativnih centara za mlade utrošeno je **1.040.800,00 kn**.

Ukupno je u preventivne programe iz Nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. godinu, u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2003., Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži utrošio 2.176.252,00 kuna

Tablica 95.

Proracunske pozicije Državnog zavoda (socijalno osnaživanje obitelji, djece i mladih)	1.010.452,00
Proracunske pozicije Ureda za udruge	2.032.633,70
Proracunske pozicije Državnog zavoda (osnaživanjem protiv ovisnosti)	125.000,00
Slobodno vrijeme mladih	1.040.800,00
UKUPNO KN:	4.208.885,70

MINISTARSTVO PROSVJETE I ŠPORTA

Iz sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ministarstva prosvjete i športa za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, financirane su aktivnosti koje su se odvijale pod nazivom Programi prevencije ovisnosti u školama, i to:

Tablica 96.

Naziv projekta / programa	Iznos (kn)
Odobrena sredstva za ucenicke inovacije u odgojno obrazovnim ustanovama	127.000,00
Sredstva za kupnju literature u sklopu provedbe preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama	54.900,00
Troškovi organiziranja jednodnevnih seminara za županijska povjerenstva prosvjetnih djelatnika u sklopu provedbe preventivnih programa	150.000,00
Sredstva za honorare voditeljima radionica i predavacima na seminarima u sklopu provedbe preventivnih programa	18.620,00
Sredstva za ucenicke projekte u borbi protiv ovisnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama	180.000,00
Organiziranje jednodnevnih seminara u Mjesecu borbe protiv ovisnosti	100.000,00
Troškovi za ucenicke projekte u borbi protiv ovisnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama	73.000,00
Kupljena literatura u sklopu provedbe preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama (50 primjeraka «Put u život bez ovisnosti», Nevenka Cop-Blažić	2.800,00
Kupljena literatura u sklopu provedbe preventivnih programa	91.600,00
UKUPNO KN:	797.920,00

MINISTARSTVO ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE

Iz sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ministarstva znanosti i tehnologije, financirani su studentski projekti vezani za ovisnosti, i to:

Tablica 97.

UDRUGA	PROGRAM	IZNOS
Europska medicinska studentska asocijacija, Zagreb	Edukacija mladih o spolnom, reproduktivnom zdravlju i ovisnostima	6.000,00
Klub studenata psihologije "Stup"	Destigmatizacija marginalnih skupina (ovisnici su u skupini)	8.000,00

Podružnica studentskog zbora Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci	Mladi i ovisnosti	12.150,00
Podružnica studentskog zbora Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci	Istraživanje i prevencija stresa kao bitnog faktora u zlouporabi alkohola među studentima medicine u Rijeci	14.712,00
Studentski zbor Sveučilišta u Zadru	Istraživanje stavova mladih o drogi	4.000,00
UKUPNO KN:		44.862,00

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE SKRBI

Iz sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ministarstva rada i socijalne skrbi u svrhu provedbe Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, financirane su sljedeće aktivnosti:

Tablica 98.

Naziv projekta / programa	Iznos
Izgradnja Terapijske zajednice "Pulac" u Rijeci	2.000.000,00
Dom za ovisnike "Zajednice Susret", Split	3.411.086,03
"Dom za ovisnike Đurmanec", Đurmanec	276.851,97
UKUPNO KN:	5.687.938,00

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

Ministarstvo zdravstva je sredstva za provođenje programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Nacionalnog programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga za 2003. godinu osiguralo u državnom proračunu za 2003. godinu na poziciji A 618042 Ostali zdravstveni programi, a veći dio sredstava je prihodovao sukladno s Uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću (Narodne novine, broj 68/03), i to:

Tablica 99.

Naziv projekta / programa	Iznos
Detoks-program	800.000,00
Preventivne aktivnosti financiranja županijskih centara i savjetovaništva za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti	2.970.000,00
Potpora programima udruga građana koje se bave prevencijom bolesti ovisnosti i programima terapijskih zajednica	1.959.458,00
Potpora programima udruga građana koje se bave programom smanjenja štete	30.000,00
Potpora klubovima liječenih alkoholicara	20.000,00
Obilježavanje dana borbe protiv ovisnosti	40.000,00
UKUPNO KN:	5.819.458,00

MINISTARSTVO OBRANE

Iz sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ministarstva obrane u svrhu provedbe Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, financirane su sljedeće aktivnosti:

Tablica 100.

Naziv projekta / programa	Iznos
Nabava pločica i potrošnog materijala za dokazivanje opojnih Droga u slini i urinu, te usluge određivanja alkohola i droga u krvi	439.995,81
UKUPNO KN:	439.995,81

MINISTARSTVO FINACIJA - CARINSKA UPRAVA

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ministarstva financija-Carinska uprava, nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ministarstvo unutarnjih poslova, nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA, UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ministarstva pravosuđa uprave i lokalne samouprave, nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ministarstva gospodarstva, nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

U okviru sredstava Državnog proračuna za 2003. na poziciji Ministarstvo vanjskih poslova, nisu bila posebno predviđena sredstva za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, već je Ministarstvo njenu provedbu izvršavalo u okviru redovite djelatnosti.

8. SVJETSKI TRENDovi ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

8.1. PROIZVODNJA OPOJNIH DROGA

Zabrana proizvodnje opijuma u Afganistanu 2001. godine, kao i događanja u zemlji koja su uslijedila, doveli su globalna tržišta opijuma do raskrižja. Iako su posljedice pada proizvodnje u 2001. godini, odgodene zbog postojanja velikih zaliha i premda nastavljanje proizvodnje opijuma u 2002. godini predstavljaju velik izazov Afganistanskoj prijelaznoj vlasti kao i međunarodnoj zajednici, mnogi cimenbenici uvjetuju znatan napredak u kontroli globalne nezakonite proizvodnje opijuma.

Uslijed zabrane u Afganistanu, globalna proizvodnja *opijumskog maka* je smanjena za 35%, sa otprilike 222,000 ha u 2000. godini na oko 144,000 ha u 2001. godini. Potencijalna proizvodnja opijuma na globalnoj razini pala je za 65%, sa približno 4,700 mt u 2000. godini na oko 1,600 mt u 2001. godini. U Afganistanu su usjevi opijumskog maka smanjeni za 91%, do 7,606 ha u 2001. (u odnosu na 82,171 ha u 2000.), a proizvodnja opijuma je smanjena za 94% do 185 mt u 2001., za razliku od 3,276 mt u 2000. Smanjenje u Afganistanu nije rezultiralo povećanjem u drugim zemljama. U Mijanmaru, najvećem izvoru ilegalnog opijuma, prije Afganistana i Narodne Demokratske Republike Laos, uzgoj i proizvodnja opijuma su ostali tijekom godine relativno stabilni, sa 105,000 ha i 1,097 mt u 2001. Narodna Demokratska Republika Laos bilježi smanjenje uzgoja opijumskog maka za 9% u 2001.

Predistraživanje UNDCP-a, provedeno u veljaci 2002., pokazalo je kako se uzgoj opijumskog maka nastavlja te da bi usjevi opijumskog maka mogli pokrivati od 45,000 ha do 65,000 ha, od čega bi se moglo proizvesti od 1,900 mt do 2,700 mt opijuma u 2002., a što odgovara razini proizvodnje sredinom 90-ih godina. U Mijanmaru nije očekivan veliki porast proizvodnje u 2002.

Prema izvješću Ureda za droge i kriminal Ujedinjenih naroda, *Global Illicit Drug Trends 2003*, Afganistan tijekom 2002. godine ponovno predvodi u proizvodnji opijuma i heroina, s oko tri četvrtine ukupne svjetske proizvodnje. Slijede Mijanmar, Narodna Demokratska Republika Laos i Kolumbija. Od 2000. do 2001., svjetska proizvodnja opijuma smanjena je za 65% kao posljedica talibanskog režima. Međutim, o oživljavanju ilegalnog uzgoja opijumskog maka u Afganistanu govori podatak od 180,000 ha opijumskog maka zasadenog tijekom 2002., u odnosu na 144,000 ha u 2001. Najznacajni trend u posljednje četiri godine predstavlja pomak proizvodnje opijuma iz Jugoistočne u Jugozapadnu Aziju.

U 2002., uzgoj je smanjen za 23% u Mijanmaru, sa 105,00 ha na oko 81,000 ha, te za 18% u Laosu, sa 17,000 ha na oko 14,100 ha. Podjela ilegalne proizvodnje opijuma među glavnim zemljama podrijetla u 2002. izgledala je kako slijedi: Afganistan (76%), Mijanmar (18%), Laos (2%), Kolumbija (1%), ostale zemlje (3%). U istoj je godini ilegalna proizvodnja heroina dosegla 450 mt. Procijenjena vrijednost opijuma proizvedenog u svijetu tijekom 2002. iznosi oko **1,370 milijuna US\$**.

Preliminarni podaci istraživanja provedenih u okviru globalnog Programa procjena ilegalnih usjeva, UNODC-a, ukazuju na pad proizvodnje opijumskog maka u Mijanmaru (oko 25%) i Laosu (15%), u prvoj polovici 2003. godine.

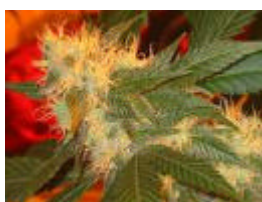
Zbog smanjenja u Kolumbiji i unatoc relativno malom porastu u Peruu i Boliviji, bilježi se mrežni pad uzgoja *grmlja koke* za oko 10,000 ha (5%) na globalnoj razini u 2001., i to na oko 211,000 ha. U Kolumbiji, nakon godina konstantnog rasta, uzgoj koke je u studenom 2001. pao na 144,807 ha, što predstavlja smanjenje za više od 18,000 ha, odnosno 11% u odnosu na podatke iz ranijih godina.

Podaci za 2002., ponovno ukazuju na pad ilegalnog uzgoja koke u Kolumbiji za 30%, odnosno 102,000 ha u prosincu 2002., naspram 145,000 ha zabilježenih u studenom 2001. Za smanjenje je prvenstveno zaslužna snažna kampanja kolumbijske vlade usmjerena na iskorjenjivanje ilegalnih nasada koke, te napuštanje poljodjelstava kao načina privređivanja, kao i dobrovoljno iskorjenjivanje od strane farmera koji su suočeni s padom cijena koka baze ili su korisnici programa alternativnog razvoja. Budući da je Kolumbija daleko najveći proizvođač koke u svijetu, pad proizvodnje u toj zemlji, uzrokovao je smanjenje nasada koke na globalnoj razini za 18%. Peru je tijekom 2002. ostao stabilan sa 46,500 ha, dok Bolivija bilježi rast od 23%.

Teško je procijeniti količinu proizvedenog kokaina prema površini zasadenih nasada, budući da se lišće koke bere više puta godišnje, a iskorjenjivanje se proteže tijekom nekoliko mjeseci. UNODC procjenjuje kako je samo u Kolumbiji 2002. proizvedeno 580 mt kokaina (72%), 160 mt u Peruu (20%) i 60 mt u Boliviji (8%). Procijenjena vrijednost koka baze proizvedene u svijetu tijekom 2002. iznosi oko **640 milijuna US\$**.

Glede *kanabisa* ne postoje konkretni indijske konoplje na globalnoj razini, ali konstantan rast. Zemlje proizvođači rasporedene duž Afrike, Europe, Amerike i heroinom i kokainom, najveći dio trgovine regija. Zemlje koje se najčešće spominju kanabisa u 2001. jesu: Albanija, Kolumbija, Južna Afrika, Jamajka i Nizozemska. U razdoblju od 1999.-2001., najveći proizvođači smole kanabisa navode se Maroko, Afganistan i Pakistan, dok su na globalnoj razini posebno značajni srednja Azija i Ruska Federacija. Oko 18,500 mt kanabisa je zaplijenjeno 2001., što predstavlja smanjenje u odnosu na 23,900 mt u 2000. Najveća zapljena istog u 2001. zabilježena je u Turskoj.

podaci za ilegalnu proizvodnju porast zapljena ukazuje na indijske konoplje, ravnomjerno su Azije. Za razliku od trgovine kanabisom odvija se unutar kao zemlje porijekla zaplijenjenog

 Budući da se sintetičke droge lako proizvode u tajnim laboratorijima, vrlo je teško otkriti lokacije, raspon i razvoj njihove proizvodnje. Zapljene, zajedno s izvješćima o konzumaciji, ukazuju na kontinuirano širenje sintetičkih droga na tržištu. Posljednjih nekoliko godina otkriven je velik broj ilegalnih laboratorija, posebice u Sjedinjenim Državama. Broj zapljena je u 2001. pao, što se tumači boljom kontrolom efedrina, jednog od glavnih prekursora, kao i prvim uspjehom u smanjenju proizvodnje metamfetamina u Narodnoj Republici Kini.

2002. je skoro 90% zemalja koje UNODC-u dostavljaju izvješća o trendovima i zlouporabi metamfetamina, zabilježilo porast. Do 2001., taj se omjer smanjio na 52%. Iste je godine Japan, nakon godina rasta, zabilježio stabilizaciju u svezi sa zlouporabom metamfetamina. Tajland je naprotiv, pogodan velikim količinama metamfetamina pristiglog iz susjednog Mijanmara, zabilježio najveću zapljenu metamfetamina u svijetu, u 2001. godini. U Europi se najvećim centrima proizvodnje amfetamina smatraju Nizozemska, Poljska i Belgija.

Tijekom godina primjećuje se trend pomaka u proizvodni iz Zapadne u Istočnu Europu. Važnost Europe kao glavnog proizvođača ecstasya u svijetu, pada. Sredinom 90-ih su zapadnoeuropske zemlje zabilježile oko 80% svih zapljena ecstasya, no taj je omjer pao za oko 50% u 2000. i 2001. Zlouporaba je ecstasya, nakon perioda smanjenja, ponovno porasla u Zapadnoj Europi, dok je u SAD-u u 2002. prvi put zabilježen pad.

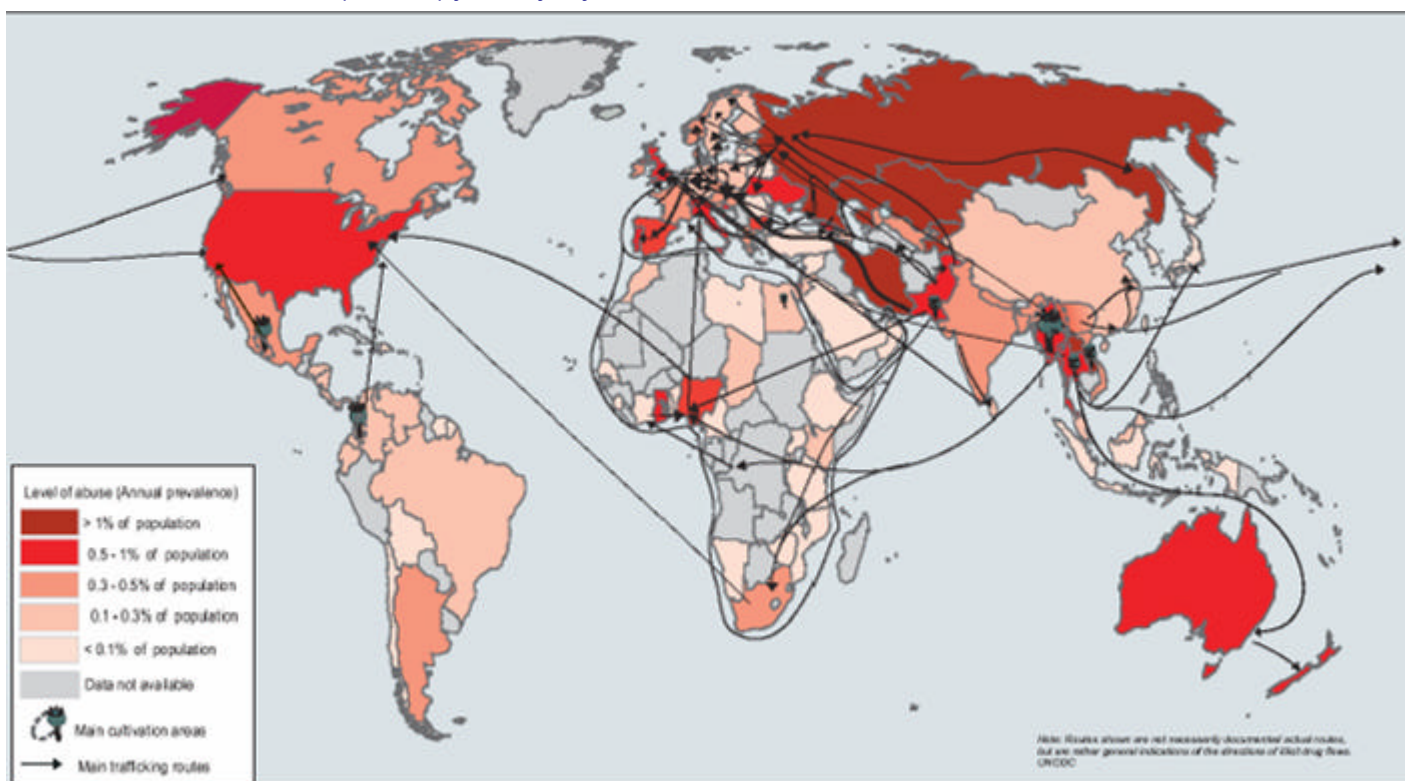

8.2. TRGOVINA OPOJNIM DROGAMA

U rastuću ilegalnu trgovinu afganistanskog opijuma i heroina, kojim se opskrbljuju dvije trećine (9 milijuna) konzumenata opijata u svijetu, uključeno je oko 500.000 krijumčara, te se godišnje ostvari promet od oko 25 milijuna US\$. Trgovina afganistanskim opijatima potkopava politički i socioekonomski ustroj srednjoazijskih republika te doprinosi rapidnom širenju zlouporabe heroina, infekcije HIV-om i hepatitisom u tim zemljama.

Trgovina opijatima je i dalje koncentrirana u Aziji. Ruta Jugozapadna Azija - Europa još uvijek pokazuje više aktivnosti od Jugoistočne Azije. Čini se da postoje određeni pomaci u uzorku rute Jugozapadna Azija - Europa: krijumčarenje duž tradicionalne "Balkanske rute" na čijem je području geografski smještena i Republika Hrvatska, stabilno je, dok kroz centralnoazijsku rutu rapidno raste. I na europskom kraju rute je došlo do promjena. Ostalo je stabilno u Zapadnoj Europi, a povećalo se u Istočnoj Europi.

Slika 3. Trendovi zlouporabe opijata (uključujući heroin)

Izvor: *Global Illicit Drug Trends 2003*, UNODC

Zapljene *heroina* su porasle za 44% u 2000., što je posljedica velike žetve opijumskog maka u Afganistanu u 1999. godini. Zapljene *kokaina* su u 2000. godini opale za 7%. 98% kokaina svjetskih zaliha kokaina dolazi iz triju zemalja na području Anda, Perua, Bolivije i Kolumbije. Zapljene *amfetamina* su porasle za 17% u 2000., a što se objašnjava povećanom proizvodnjom te epidemijom metamfetamina u Istočnoj i Jugoistočnoj Aziji. Trend tijekom perioda 1990.-2000. pokazuje porast zapljena amfetamina po prosječnoj godišnjoj stopi od 28%, u usporedbi s 8% heroina, 6% kanabisa (trave), 5% smole kanabisa i 1.5% kokaina.

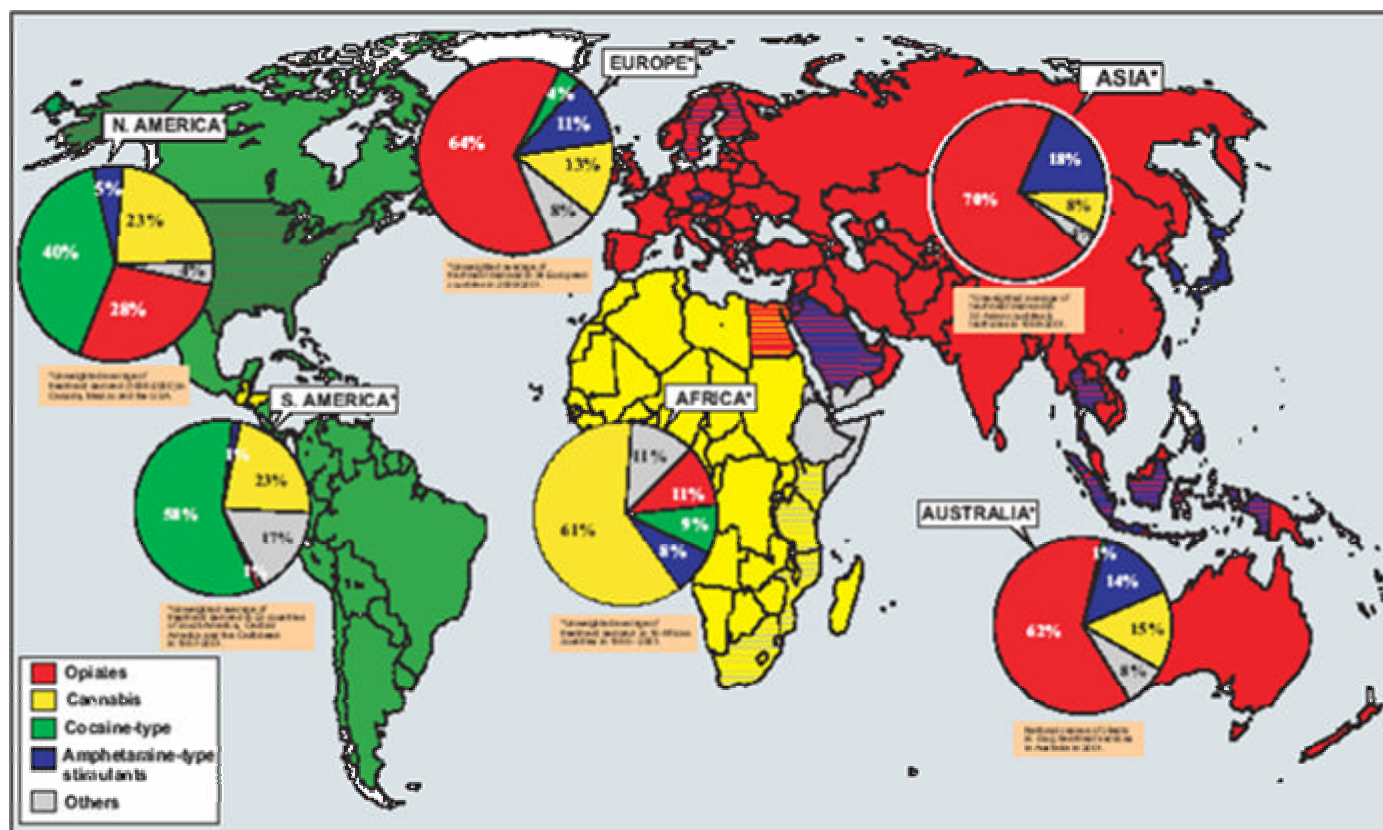
Tijekom 2001. godine najviše je bilo zapljena marihuane (najveće zapljene u Meksiku), koju prate zapljene smole kanabisa (najveće zapljene u Španjolskoj). Slijede zapljene kokaina, od kojih su najveće zapljene zabilježene u SAD-u i Kolumbiji. U istoj su godini ukupne zapljene opijata pale za 23%. Najviše je zapljena opijata bilo u Islamskoj Republici Iran, dok se najveća zapljena bilježi u Narodnoj Republici Kini. Velike zapljene sintetičkih droga tijekom proteklih godina, u 2001. su smanjene za 36%, dok su zapljene ecstasija pale za 10%.

8.3. KONZUMACIJA OPOJNIH DROGA

UNDCP procjenjuje da u svijetu oko 200 milijuna ljudi konzumira opojne droge (prema podacima za period 2000-2001). Od toga oko 163 milijuna konzumira kanabis, 34 milijuna amfetamine, 8 milijuna ecstasy, 14 milijuna kokain, 15 milijuna opijate od čega se 10 milijuna odnosi na heroin. Najveći porast zabilježen je za konzumaciju amfetamina u 2000. godini.

Opijati predstavljaju najozbiljniji problem droga u svijetu, te su kao takvi najveći uzrok liječenja ovisnika. Na regionalnoj razini, zlouporaba *heroina* je u 2001. smanjena u Istocnoj Aziji, Oceaniji i Zapadnoj Europi, dok je rast nastavljen u zemljama smještenim na rutama trgovine afganistanskim heroinom prema Rusiji i Europi. *Kokain* se najviše zloupotrebljava u Južnoj Americi i Zapadnoj Europi, dok se stabilizacija bilježi u SAD-u. Zlouporaba *kanabisa* općenito je porasla u Europi, Africi, Južnoj Americi i Jugozapadnoj Aziji, dok je pad zabilježen u Oceaniji i Jugoistocnoj Aziji. Velik porast zlouporabe *metamfetamina* nastavlja se Jugoistocnoj Aziji, dok se stabilizacija nazire u Japanu. Zlouporaba *amfetamina* se stabilizirala u Zapadnoj Europi, ali raste u Istocnoj i Sjevernoj Europi. Vecina zemalja izvješćuje o porastu zlouporabe *ecstasya*.

Slika 4. Najzastupljenije vrste droga (prema podacima o liječenju ovisnika)

Izvor: Global Illicit Drug Trends 2003, UNODC

Možemo zaključiti kako se međunarodne organizacije sve više zalažu za usklađivanje zakonodavstva, pojačanu kontrolu prekursora, razotkrivanje pranja novca, otkrivanje ilegalnih laboratorija, sprječavanje širenja infektivnih bolesti te smanjenje potražnje i trgovine drogom.

Buduci da kriminalne organizacije koriste moderna sofisticirana sredstva krijumčarenja, sve se više umrežuju te znaju iskoristiti nedostatak koordinacije organa kaznenog progona, stoga je nužna jaka međunarodna suradnja u borbi protiv proizvodnje i trgovine opojnim drogama.

8.4. TRENDOVI ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA U EUROPI

Prema godišnjem izvješću za 2003. Europskog centra za pracenje droga i ovisnika o drogama (*European Monitoring Centre for Drugs and Addiction*), sveukupni trend zlouporabe droga i dalje je rastuci, unatoc tendenciji da se posjedovanje opojnih droga smjesti u prekršajnu zonu. Iako se ulažu veliki napori u liječenje i rehabilitaciju ovisnika o drogama, ipak svake godine ima oko 8.000 smrtnih slučajeva vezanih uz zlouporabu droga.

Kanabis predstavlja najzloupotrebljavaniju drogu, buduci da je najmanje jedan od pet odraslih Europljana konzumirao kanabis barem jednom u životu. Broj je veci kada govorimo o osobama između 25 i 34 godine, a posebice o mladim muškarcima. Oko 12% svih osoba u programima liječenja ovisnika o drogama, vezano je uz zlouporabu kanabisa, cineci ga najzastupljenijom drogom nakon heroina. Europa predstavlja najveće svjetsko tržište smole kanabisa, tj. hašiša, te ima dvije trecine zapljena hašiša na globalnoj razini. Druga vrsta najzlouporebljavanije droge su amfetamini i ecstasy. Oko 2% populacije starije od 15 godina konzumira ecstasy. U Europi je koncentrirano oko 60% sveukupne konzumacije psihostimulansa u svijetu. Europske su zemlje ujedno i najveći proizvođači sintetskih droga na globalnoj razini, te stoga više pažnje treba usmjeriti na suzbijanje ilegalnih laboratorija. Vecina ilegalnih laboratorija za proizvodnju sintetskih droga otkrivena je u Velikoj Britaniji, Njemačkoj, Nizozemskoj i Poljskoj.

Gotovo sve zemlje Europske unije bilježe porast konzumacije kokaina posebice u vecim gradovima. Ulicne cijene kokaina su uglavnom stabilne ili u padu, uz takoder stabilnu cistocu te droge. Kokain je u nekim zemljama Zapadne Europe na drugom ili trecem mjestu po zlouporabi. Kokain, amfetamine i ecstasy, okušao je jedan do pet posto stanovnika Europe.

Problem zlouporabe droga postao je sinonimom heroinske ovisnosti i injektivnog uzimanja droga iako u Švedskoj i Finskoj amfetamini igraju ključnu ulogu. Europa ima preko milijun ovisnika s najvišim udjelom u Italiji, Luksemburgu, Portugalu i Ujedinjenom Kraljevstvu te najmanjim u Njemačkoj, Nizozemskoj i Austriji. Procjenjuje se da na tisuću stanovnika u dobi od 15 godina pa do 64 godine, dolaze od dva do devet slučajeva, ovisno o zemlji, gradskoj četvrti, o obicajima, tradiciji i slicno. Između dva i pet slučajeva na tisuću stanovnika iste dobne skupine ovisi o heroinskoj igli. Udio HIV-pozitivnih ovisnika koji uzimaju drogu injektivnim putem proteže se od 1% u Ujedinjenom Kraljevstvu do 30 % u Španjolskoj. Broj zaraženih hepatitisom C znatno je veci – između 40% i 90%. U više od 70% slučajeva liječenja ovisnosti o drogama, bila je riječ o opijatima. Njemacka, Grcka, Luksemburg i Finska uveli su nove zakone u svezi s liječenjem i rehabilitacijom ovisnika, a u cijeloj je Europskoj uniji zabilježen porast od 34% osoba u tretmanu. Metadon je najuobicajenija supstitucijska metoda liječenja, ali je u porastu i uporaba buprenofina. Programi zamjene igala i šprica, s ciljem sprječavanja širenja zaraznih bolesti, danas su dostupni u vecini zemalja EU.

Tablica 101. Trendovi zlouporabe heroina u Europi u 2000. godini
(poredak zemalja prema broju stanovnika)

Stabilno ili trend pada	Trend porasta
Njemačka, 2000., stabilno	Ruska Federacija, 2000., trend jakog porasta
Velika Britanija, 2000., stabilno	Turska, 2000., trend laganog porasta
Francuska, 2000., trend jakog smanjenja	Ukrajina, 2000., trend velikog porasta
Italija, 1999., trend laganog pada	Poljska, 2000., trend velikog porasta
Španjolska, 2000., trend laganog pada	Rumunjska, 2000., trend velikog porasta
Nizozemska, 2000., stabilno	Grčka, 2000., trend velikog porasta
Belgija, 2000., stabilno	Ceška, 2000., trend velikog porasta
Portugal, 2000., trend laganog pada	Madarska, 2000., trend velikog porasta
Austrija, 2000., trend laganog pada	Švedska, 2000., trend laganog porasta
Švicarska, 1999., stabilno	Bugarska, 1999., trend laganog porasta
Danska, 2000., stabilno	Azerbejdžan, 2000., trend velikog porasta
Irska, 1999., stabilno	Finska, 2000., trend laganog porasta
Cipar, 2000., stabilno	Gruzija, 1999., trend laganog porasta
Luksemburg, 1999., stabilno	Norveška, 1999., trend laganog porasta
Island, 2000., stabilno	Moldavija, 2000., trend velikog porasta
Lihtenštajn, 2000., stabilno	Makedonija, 2000., trend velikog porasta
	Estonija, 2000., trend laganog porasta

Izvor podataka: UNDCP, Godišnji izvještaji

Glede organa kaznenog progona, Danska, Portugal i Finska povećale su ovlasti mjerodavnih institucija za pracenje podataka i telekomunikacije, s ciljem suzbijanja trgovine drogom. Sa stajališta prevencije, samo su neke zemlje, uključujući Irsku, Grčku i Španjolsku, uključile preventivne programe u nastavne planove škola. Veliki problem predstavlja zlouporaba droga u zatvorima. Naime, 54% zatvorenika konzumira droge, dok su tretmani i programi smanjenja štete u zatvorskim sustavima slabo razvijeni.

Što se tice zemalja kandidata za ulazak u EU, zabilježen je alarmantan porast udjela HIV-pozitivnih osoba koje uzimaju droge injektivnim putem u Estoniji i Latviji (oko 12% i 13%), iako u drugim zemljama Srednje i Istocne Europe broj ne prelazi 1%. Osiguravanje čiste opreme za injektiranje, testiranja te savjetovanja glede zaraznih bolesti, prilično je ograničeno u većini zemalja, dok programi zamjena igala i šprica te supstitucijska terapija metadonom, ostaju sporni. Većina je zemalja kandidata tijekom prošlog desetljeća promijenila zakone o drogama, pri čemu je posjedovanje droga za osobnu uporabu premješteno iz kaznene u prekršajnu zonu. Iako nacionalne strategije o drogama postoje, obično su nedovoljno efikasne zbog nepostojanja političke volje za rješavanje problema ili nedostatka financijskih resursa.

9. ZAKLJUČAK

Prikazan pregled i stanje zlouporabe opojnih droga i presjek stanja bolesti ovisnosti o drogama u Republici Hrvatskoj za 2002. i 2003. godinu, ukazuje na činjenicu da je ovisnost o opojnim drogama sve alarmantniji problem hrvatskog društva.

Iako je u 2002. i 2003. provedeno niz kvalitetnih preventivnih aktivnosti i programa na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, u čemu značajnu ulogu ima Ministarstvo prosvjete i športa sa svojim preventivnim školskim programima, ukazuje se dodatna potreba za sveobuhvatnijom preventivnom i medijskom kampanjom a u cilju informiranja i educiranja što šireg kruga javnosti, a osobito mlade populacije o štetnosti i utjecaju opojnih droga.

Unatoc intenzivnim aktivnostima i mjerama koje se na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga poduzimaju od strane svih nadležnih institucija uključenih u sustav borbe protiv ovisnosti, kao i činjenici da su sva resorna ministarstva i ostala tijela državne uprave i lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvarila značajne rezultate na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, te financijskim sredstvima koja su za provođenje programe prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga, odnosno provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga izdvojena iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, neophodno je nastaviti razvijati sustavniji i koordiniraniji pristup u rješavanju navedenog problema.

Potrebno je pristupiti osnaživanju institucionalnih i ljudskih resursa uključenih u sustav borbe protiv ovisnosti, osobito na području liječenja, rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika, kao i u suradnji sa nevladinim institucijama razvijati postojeće kapacitete izvaninstitucionalnog odvikavanja od ovisnosti s obzirom na to da je iz podataka navedenih u ovom Izvješću vidljivo da je trend broja osoba ovisnih o opojnim drogama koje se obraćaju za pomoć udrugama za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i terapijskim zajednicama u porastu, te da su postojeći kapaciteti nedostadni s obzirom na veliki broj osoba koje se upućuje na odvikavanje od ovisnosti u inozemstvo.

Jedan od problema svakako je i neujednačeno vođenje evidencija osoba liječenih zbog zlouporabe opojnih droga, budući na činjenicu da je iz podataka navedenih u ovom Izvješću primijecen nedostatak sustavnog bilježenja podataka po unificiranim parametrima i obrascima.

Prema podacima o smrtnim slučajevima koji su posljedica trovanja opojnim drogama, vidljivo je da se broj smrtnih slučajeva iz godine u godinu povećava, a osobito treba ukazati na povećanje broja smrtnih slučajeva uslijed trovanja metadonom, što ukazuje na hitnost donošenja Protokola za primjenu supstitucijskog programa liječenja ovisnika, a kako bi se jedinstveno definirali načini distribucije metadona i nadzora nad provođenjem supstitucijskog programa.

Unatoc činjenici da je tijekom 2003. godine ostvareno manje zapljena različitih vrsta opojnih droga, ostvareni su značajni pozitivni pomaci u količinama zaplijenjenih opojnih droga, poglavito heroina i kokaina. Slijedom naprijed navedenog, razvidno je da su službenici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske putem djelovanja svih svojih službi, te u suradnji s drugim Ministarstvima, Vladinim i nevladinim organizacijama, te policijama stranih zemalja, multidisciplinarnim i interdisciplinarnim pristupom, ostvarili rezultate na tzv. "ulicnoj redukciji", obuhvatili najsloženije i najorganiziranije kriminalne skupine koje se bave kriminalnim djelatnostima u vezi s krijumčarenjem i zlouporabom opojnih droga.

U cilju efikasnog, koordiniranog i sustavnog suzbijanja zlouporabe opojnih droga, kao i uključivanja svih segmenata društva u aktivnosti vezane uz suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Vlada Republike

Hrvatske usvojila je u veljaci 2004. Akcijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga kao temeljne smjernice djelovanja svih subjekata ukljucenih u sustav borbe protiv ovisnosti.